

THE SARUM RITE
Breviarium Sarisburiense cum nota.

Tomus C.
Fascicule 12.
Pagine {1557}-{1782}.

Sanctorale
Festi Novembris.

Edited by William Renwick.

HAMILTON ONTARIO.
THE GREGORIAN INSTITUTE OF CANADA.
MMXV.

The Sarum Rite is published by The Gregorian Institute of Canada/L’Institut grégorien de Canada, c/o School of the Arts, McMaster University, 1280 Main Street West, Hamilton, Ontario, Canada L8S 4L8. The Gregorian Institute of Canada is affiliated with the School of the Arts, McMaster University.

The Sarum Rite is distributed over the internet through .pdf files located at:
www.sarum-chant.ca

This document first published January 1 2015.

Revised July 2022.

All rights reserved. This publication may be downloaded and stored on personal computers, and may be printed for purposes of research, study, education, and performance. No part of this publication may be uploaded, printed for sale or distribution, or otherwise transmitted or sold, without the prior permission in writing of the Gregorian Institute of Canada.

The Gregorian Institute of Canada/L’Institut grégorien du Canada is a charitable organization registered by the Federal Government of Canada.

www.gregorian.ca

© The Gregorian Institute of Canada, 2015.

In festivitate omnium sanctorum.

[1520-S:147v.]

In festivitate omnium sanctorum.¹

(j. Novembris.)

Festum majus duplex.

[*In vigilia omnium sanctorum*]² ad primas vespertas.

AS:305, 569; 1520-S:147v; 1531-S:162v.³

1. Ant.

III.i.

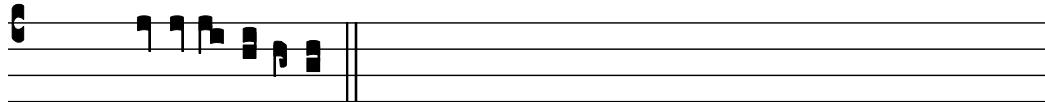
4726.

Ancti De-i * omnes qui estis consórtes su-

pernó-rum cí-vi- um : inter-cé-di-te pro no- bis.

In festivitate omnium sanctorum.

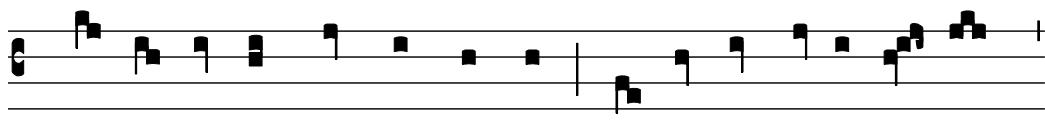
Ps. Laudáte púeri. (cxij.) [313].

AS:305, 541, 570; 1520-S:147v; 1531-S:162v.⁴

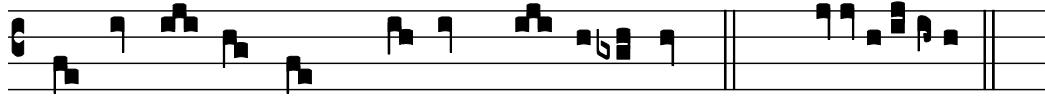
2. Ant.
4063. VI.

quam * glo-ri- ó-sum est regnum in quo cum

Chri-sto gaudent omnes sancti a-míc-ti sto-lis al-bis :

sequúntur Agnum quo-cúnque í- e-rit. *Ps. Laudáte Domi-num omnes gentes. (cxvj.) [320].*

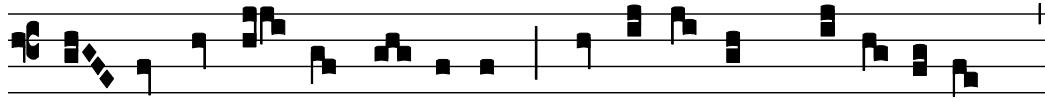
AS:537; 1520-S:147v; 1531-S:162v.

3. Ant.

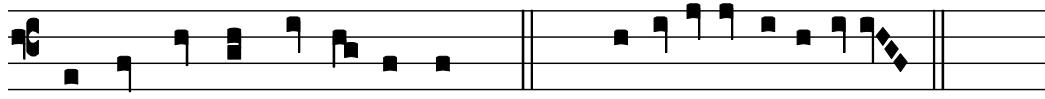
2907. I.iv.

Ul-gé-bunt jus-ti * et tanquam scin-tíl- le in

a- rundi-né- to dis-cúrrent, ju-di-cá-bunt na-ti- ónes

et regná-bunt in e-térnum. *Ps. Lauda ánima mea. (cxlv.) [354].*

In festivitate omnium sanctorum.

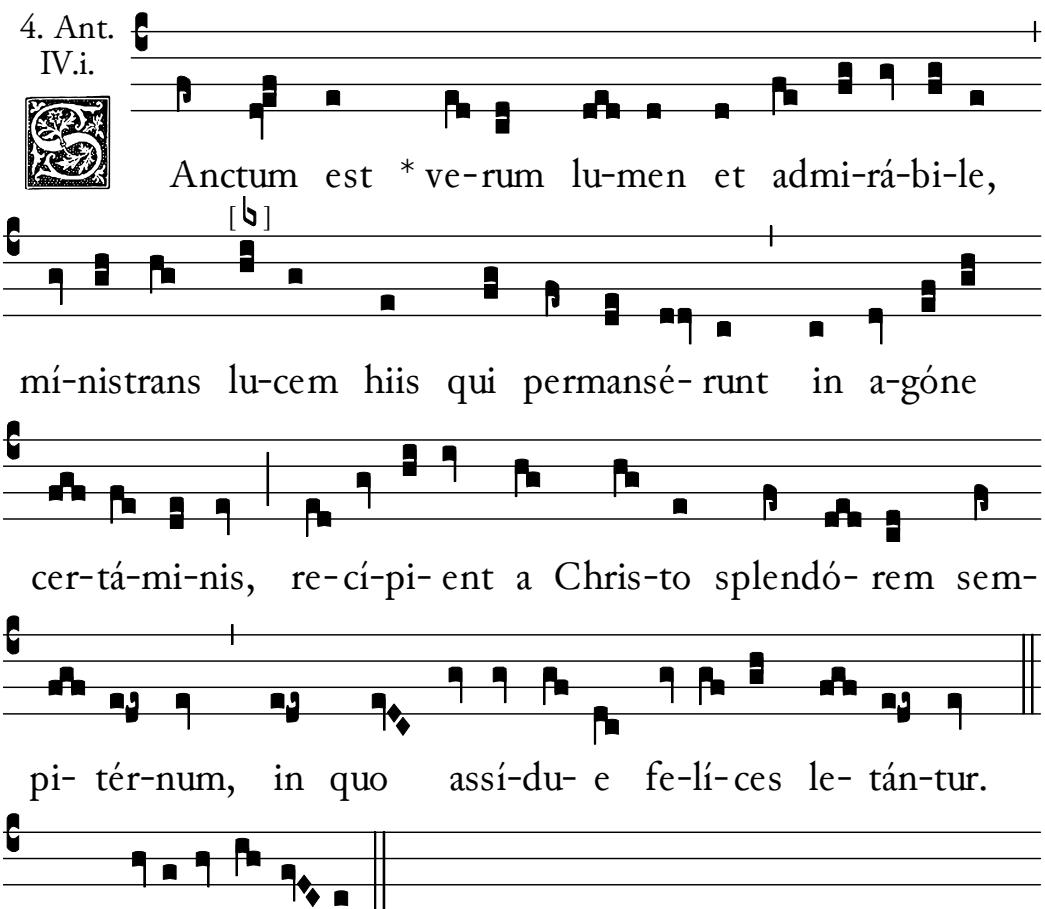
AS:570; 1520-S:147v; 1531-S:162v.⁵

4. Ant.

IV.i.

Anctum est * ve-rum lu-men et admi-rá-bi-le,
[b] mí-nistrans lu-cem hiis qui permansé- runt in a-góne
cer-tá-mi-nis, re-cí-pi- ent a Chris-to splendó- rem sem-
pi- té-num, in quo assí-du- e fe-lí-ces le- tán-tur.

4768.

Ps. Laudate Dóminum quóniam bonum [est] psalmus. (cxlvj.)
[355].

AS:570; 1520-S:148r; 1531-S:162v.⁶

5. Ant.

V.i.

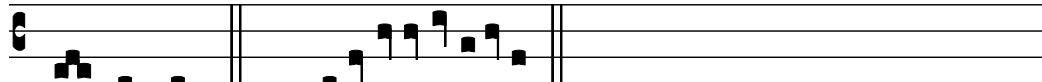

Mnes e-lécti De- i * nostri memo-rámi-ni ante
De- um : ut vestris pré-ci-bus adjú- ti me-re- ámur vo-bis

sar0090.

In festivitate omnium sanctorum.

ad-júngi. Ps. Lauda Hierúsalem Dóminum. (cxlviij.) [356].

Capitulum. (Apocal. vij.) [2.]

Cece ego Johánnes vidi ángelum
ascendéntem ab ortu solis
habéntem signum Dei vivi, et
clamávit voce magna quátuor ángelis
quibus datum est nocére terre et mari

dicens, Nolíte nocére terre et mari
neque arbóribus : quoadúsque
signémus servos Dei nostri in
fróntibus eórum.

AS:570; 1520-S:148r; 1531-S:162v.⁷

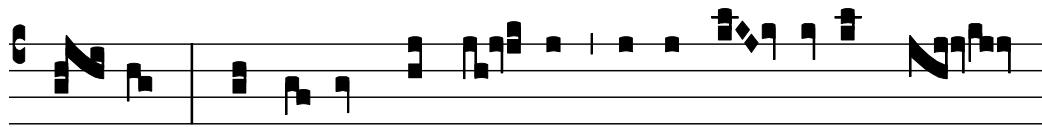
7079. Resp.
VIII.

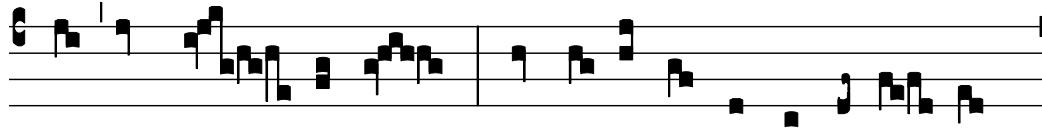
Audem dí-ci-te * De-o nos- tro omnes sancti

e- jus et qui timé-tis De- um pu-síl-li et

mag- ni. †Quó-ni- am regná- bit Dómi-nus De-us nos-

ter omní- po-tens. ‡Gaudé- ámus et exulté- mus

7079a.

et de-mus gló- ri- am e- i. ⁊ Ge-nus e-

In festivitate omnium sanctorum.

léctum, gens sancta, pópu-lus acqui-si-ti-ó-nis me-
mó-res mémo-rum laudá-te De- um. †Quó-ni- am.
¶ Gló-ri- a Pa-tri et Fí-li-o : et Spi-rí- tu- i
Sanc-to. ‡Gaude- ámus.

HS:183v; 1520-S:148v; 1531-S:162v.

Hymn.

I.

8333.

E-su Salvá-tor sé-cu-li, * Re-déemptis o-pe súbve-

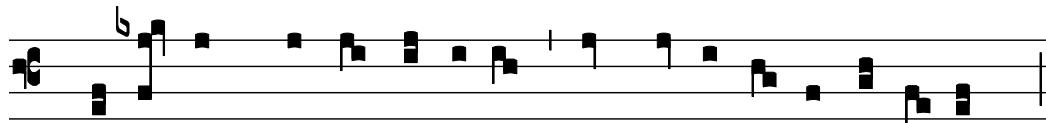
ni : Et pi-a De-i gé-ni-trix, Sa-lú-tem pos-ce mí-se- ris.

2. Ce-tus omnes angé-li-ci, Pa-tri- archá-rum cù-ne- i :

Et prophe-tá-rum mé-ri-ta, No-bis pre-cén-tur vé-ni- am.

In festivitate omnium sanctorum.

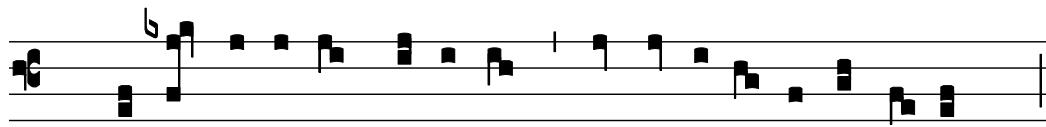
---

3. Baptís-ta Chris-ti pré-vi- us, Et clá-vi-ger ethé-re- us :

Cum cé-te-ris a-pósto-lis, Nos salvant nex-u crími-nis.

4. Cho-rus sacrá-tus márty-rum, Conféssi- o sa-cerdó-tum :

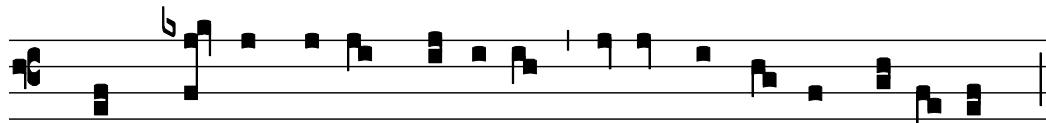
Et virgi-ná-lis cásti-tas, Nos a peccá- tis áblu- ant.

5. Cle-ri- có-rum suffrá-gi- a, Omnesque ci-ves cé-li- ci :

Annu- ant vo-tis súpli-cum, Et vi-te pos-cant prémi- um.

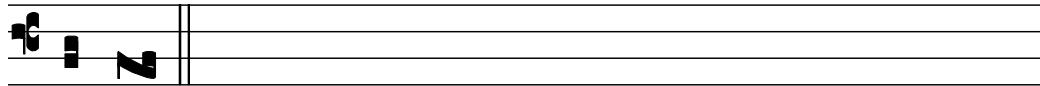

6. Laus ho-nor virtus gló-ri- a, De-o Pa-tri et Fí-li- o :

Sancto simul Pa-rácl-y-to, In sempi-tér-na sé-cu- la.

In festivitate omnium sanctorum.

Amen.

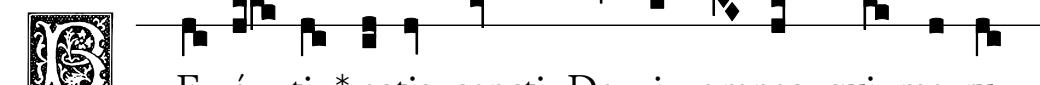
¶. Letámini in Dómino [et exultáte justi].⁸ [195].

AS:571; 1520-S:148v; 1531-S:162v.

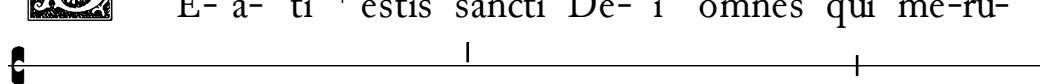
Ant. I.v. 1581.

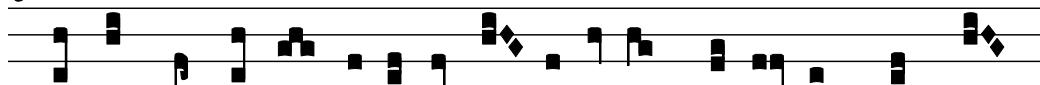
E - á- ti * estis sancti De- i omnes qui me-ru-

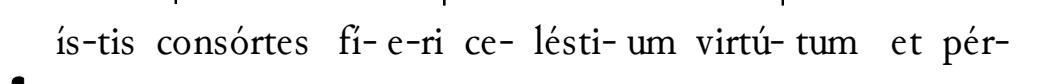
ís-tis consórtes fí- e-ri ce- lésti- um virtú- tum et pér-

fru- i cla-ri-tá-tis gló-ri- a : i-de- ó-que pre-cá-mur ut

mémo-res nostri intercé-de-re digné-mi-ni pro no-bis

ad Dómi-num De- um nostrum. Ps. Magníficat áima. 53*.

Oratio.

D Omine Deus noster, multiplica
super nos grátiam tuam : et
sanctórum tuórum quorum preve-

nímus gloriósa solénnia, tríbue sub-
séqui in sancta professióne letíciam.
Per Dóminum.

In festivitate omnium sanctorum.

Nulla fiat memoria ad has vespertas nec ad matutinas nec ad secundas vespertas nisi quando hoc festum in dominica contigerit : tunc enim fiat memoria de dominica privatim : et de Trinitate.⁹ Similiter fiat ad secundas vespertas quando hoc festum in sabbato contigerit : nec etiam tunc fiat processio.

¶ *Ad completorium.*

AS:305, 535, 571; 1520-S:37r, 149r; 1531-S:162v.

Ant.
VIII.i.

4763.

Anctó-rum * pré-ci-bus cunctó-rum redde sa-

lú-tem córpo-ris et á-nime Christe tu- is fámu-lis.

Ps. Cum invocárem. (iiij.)

Capitulum. Tu in nobis. [364].

Hymnus. Salvator mundi. [369].

[163r.] *X. Custodi nos. [367].*

Ant. Lucem tuam.¹⁰ [397].

Ps. Nunc dimittis. [367].

¶ *Ad matutinas.*

AS:571; 1520-S:149r; 1531-S:163r.¹¹

Invit.
VI.i.

1173.

E-ní- te * a-do-rémus Dó- mi- num. †Qui in

In festivitate omnium sanctorum.

sanctis glo-ri- ó-sus est. Ps. Ve- ní- te. 30*.

Hymnus. Jesu Salvátor seculi. {1561}.

¶ *In j. nocturno.*

AS:288, 572; 1520:3r; 1520-S:149r; 1531-S:163r.

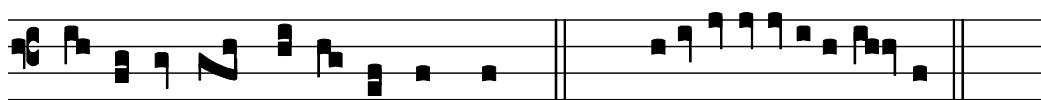
1. Ant.

Iviii.

1268.

- désto De-us u- nus * omní-po-tens Pa- ter et

Fí- li- us et Spi-ri- tussánctus. Ps. Dómine Dóminus noster.

(vij.) [17].

AS:493, 572; 1520-S:91v, 149r; 1531-S:163r.¹²

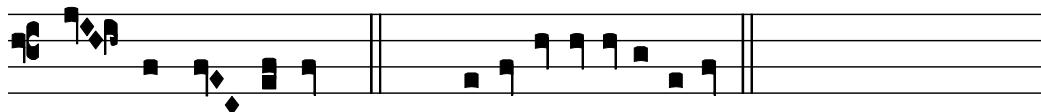
2. Ant.

II.i.

4937.

I-cut lí-li- um * in-ter spi-nas, sic a-mí-ca me- a

in- ter fí- li- as. Ps. Celi ennárant. (xvij.) [34].

AS:556, 572; 1520-S:130r, 149r; 1531-S:163r.¹³

3. Ant.

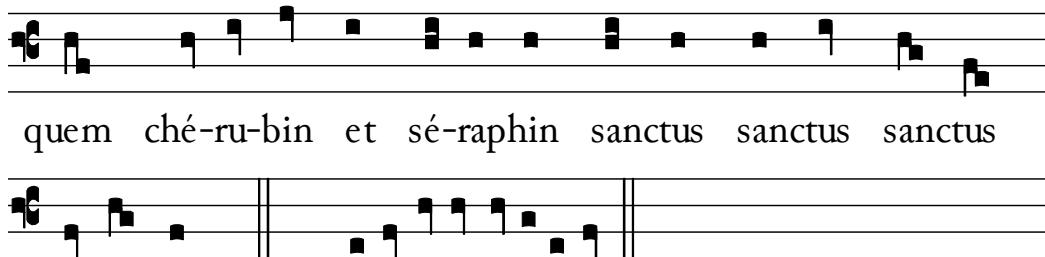
II.i.

3592.

Audémus Dómi- num * quem laudant ánge- li,

In festivitate omnium sanctorum.

quem ché-ru-bin et sé-raphin sanctus sanctus sanctus
proclá-mant. *Ps. Bénedic áнима mea. (cij.) [292].*

V. Letámini in Dómino et exultáte justi. [195].

[**C** *Sciendum est quod in hac die servetur ordo preposterus in lectionibus legendis et responsoriis cantandis, quantum ad dignitatem lectorem. Ita quod excellentior persona primam lectionem legatur, et ita fiat descensus sicut in aliis festis duplicibus ascensu.¹⁴ Et legantur tres prime lectiones in cappis sericis, primum R. a duobus excellentioribus cantetur, et fiat descensus modo lectorum ipso ordine non servato. Octava lectio legatur, et octavum responsorium cantetur sicut ibidem notatur. Nona lectio legat sacerdos de superiori gradu ex parte chori, nonum responsorium tres sacerdotes cantent in superiori gradu.]¹⁵*

Prima benedictio. In caritáte perfécta : Confirmet¹⁶ nos Trínitas sancta.¹⁷

Lectio prima.¹⁸

Egimus in ecclesiásticis hystóriis, quod sanctus Bonifácius qui quartus a beáto Gregório, Románe urbis episcopátum tenébat, suis précibus a Foca¹⁹ Cesáre impetráverit donári ecclésie Christi templum Rome, quod ab antíquis Pántheon ántea vocabátur : quia hoc quasi simuláchrum ómnium viderétur esse déorum. In quo elimináta omni spurcítia, fecit ecclésiam Dei Genitícis, atque ómnium mártyrum Christi : ut exclúsa multitudine

demónum, multitúdo ibi sanctórum in memória²⁰ haberétur, et plebs univérsa in cápite kalendárum Novémbrium, sicut in die natális Dómini ad ecclésiam in honore ómnium sanctórum consecrátam conveníret, ibique missárum solennitáte a présule sedis apostólice celebráta, omnibúsque rite peráctis, unusquísque in sua cum gáudio remeáret. Ex hac ergo consuetudine sancta Románe ecclésie, crescénte religióne Christiána decretum est, ut

In festivitate omnium sanctorum.

in ecclésiis Dei que per orbem terrárum longe latéque construúntur, honor et memória ómnium sanc-tórum in die qua predíximus haberétur : ut quicquid humána fragí-litas per ignorántiam vel negligéntiam seu occupatióнем rei seculáris in solennitáte sanctórum minus plene peregísset, in hac sancta observatióne solverétur, quátinus eórum patrocíniis protécti, ad supérna polórum gáudia perveníre valeámus. Nunc ergo fratres charíssimi in ómnium primórdiis sanctórum, invocáre laudáre²¹ et glorificáre condécat eum qui cunctos cóndidit sanctos, per quem ómnia facta sunt, per quem cuncta subsístunt eleménta, cujus majéstas nec ícipit nec désinit in séculum : ut mérito omnis princípium ac finis

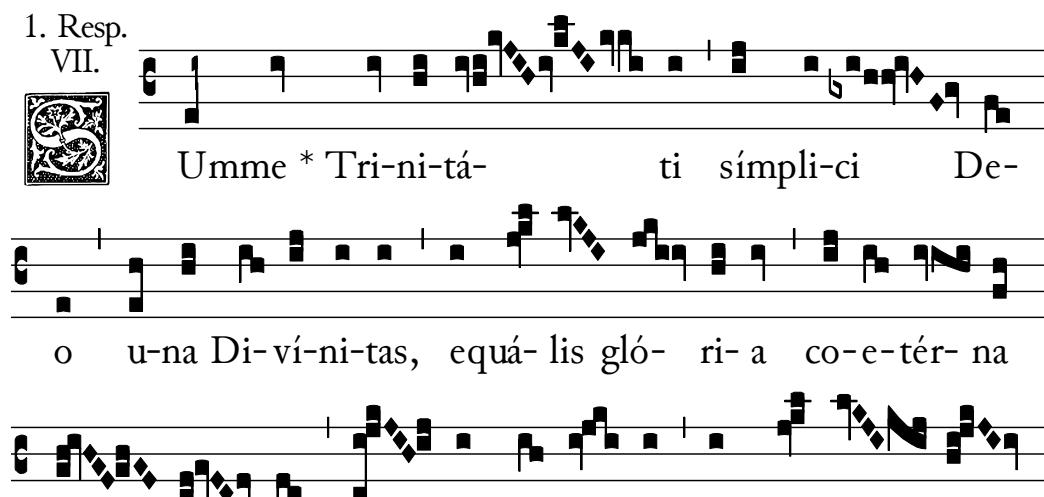
creatúre nominétur, ut de eo per quendam sapiéntum dictum est, Omnis sapiéntia a Dómino Deo est : et cum illo fuit semper, et est ante evum. Cujus princípium atque virtútem apóstolus Spíritu Sancto pré-véntus : supra modum esse humánum investigáre considerábat dicens, O altitúdo divitiárum sapiéntie et sciéntie Dei : quam incomprehen-síbia sunt judícia ejus et investigábiles vie ejus. Quis enim cognóvit sensum Dómini, aut quis ejus consiliárius fuit ? Aut quis prior dedit illi, et retribuétur ei ? Quóniam ex ipso, et per ipsum, et in ipso sunt ómnia : ipsi honor et glória in sécula seculórum amen. Tu autem [Dómi-ne miserére nostri].²²

AS:292, 572; 1520:6r; 1520-S:149v; 1531-S:163r.²³

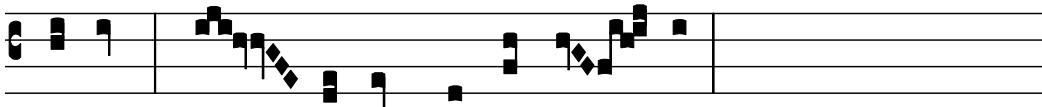
1. Resp.

VII.

 Umme * Tri-ni-tá- ti símpli-ci De-
7718.
o u-na Di-ví-ni-tas, equá- lis gló- ri- a co-e-tér- na
má- jes- tas, Pa- tri Pró- li- que Sanctóque Flá-

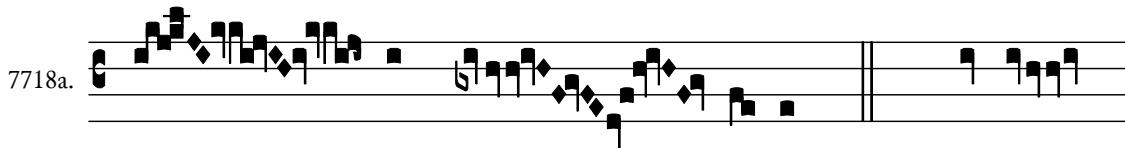

In festivitate omnium sanctorum.

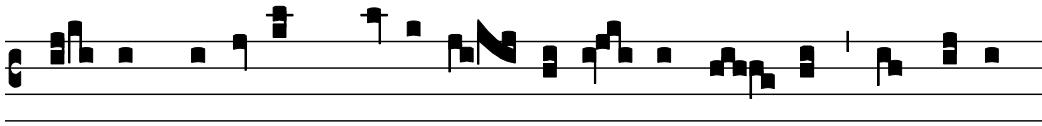

mi-ni. †Qui to-tum subdit su- is.

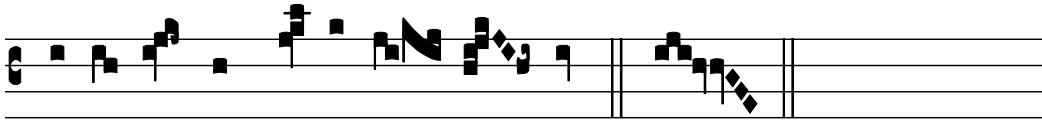
[**C** Et notandum est que in die isto in fine hujus responsorii super verbum Orbem. non duplicabitur neuma, sic cantetur et finiatur hoc modo.]²⁴

or- bem lé- gi-bus. **V.** Prestet

no- bis grá-ti- am Dé- i-tas be- á- ta Pa- tris ac na-ti

pa-ri- téque Spí- ri-tus al- mi. †Qui.

Secunda benedictio de sancta Maria. Per intercessiónem sue Matris : Benedícat nos Fílius Dei Patris.

Lectio secunda.

Béata quoque²⁵ Dei Génitrix et semper Virgo María, Templum Dómini, Sacrárium Spiritussáncti, Virgo ante partum, Virgo in partu, Virgo post partum, preséntis solen-nitáte diéi cum suis virginib[us] expers nullo modo credénda est, que Dei pópulum faciéndo monébat spérnere peritúri luxus séculi, a lenocíniiis mortális natúre declináre, carnis

pudicítiam cum virginitátis honóre intra cordis hospítium observáre : eámque ómnium virtútum Regínam, fructum salútis perpétue, sóciam esse angelórum suis affirmábat exémplis, ita ut innumerábilis utriúsque sexus multitúdo ejus sequerétur vestígia, ut relictis nuptiárum copulatióibus, spretáque liberórum propágine, Sponso qui in celis est perénni mente,

In festivitate omnium sanctorum.

actu, hábitu, et gestu, applicári malúerit. Verum quia ómnibus sanctis non medióriter sed perfécte, hujus sacratíssime atque excellen- tíssime solénnitas diéi sine fine máximo constat dedicáta honore : nos fratres charíssimi tantórum patrocínia [163v.] intercessórum tota mentis intentióne querámus, ut per temporália festa que gérimus, eórum méritis intercedéntibus, ad etérrna gáudia perveníre valeámus. Pensáte ergo quia nulla sunt que temporáliter currunt. Finis

enim temporálium osténdit : quia nichil sit quod transíre potest. Casus rerum índicat : quia res tránsiens et tunc prope nichil fuit, cum stare viderétur. Hec ígitur vobíscum ágite, hec in mente sédula cogitatióne ver- sáte, et si adhuc hic tenémur infirmitáte córporis : tamen ad eos de quibus lóquimur toto corde ten- dámus, ut cum ipsis póstmodum in etérrna sécula gaudére mereámur, per eum qui vivit et regnat in sécula seculórum amen. Tu autem Dómine.

AS: 498, 572; 1519:100v. 1520-S:94v, 150r; 1531-S:163v.²⁶

2. Resp.

I.

E-lix namque es * sancta virgo Ma- rí- a,

6725.

et omni

lau-de dignís- si-ma.

†Qui- a ex

te ortus est sol justí-

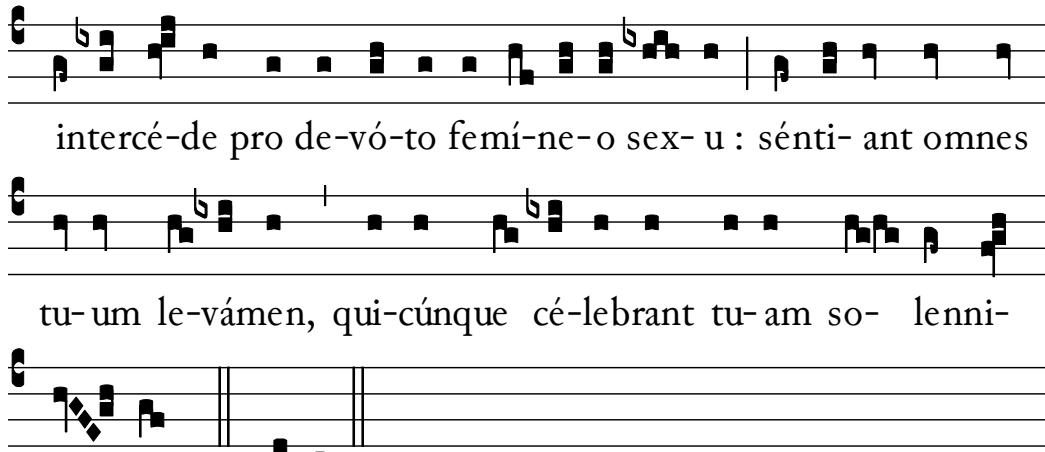
ci- e

Christus De- us

nos- ter. *V. O-ra pro pópu-lo intérve-ni pro cle- ro,*

6725a.

In festivitate omnium sanctorum.

intercé-de pro de-vó-to femí-ne-o sex- u : sénti- ant omnes
tu- um le-vámen, qui-cúnque cé-lebrant tu- am so- lenni-
tá- tem. †Qui- a.

Tertia benedictio erit de angelis. Ad societátem cívium supernórum : Perdúcat nos Rex angelórum.

Lectio tertia.

BMnipoténtem Deum ítaque fra-
tres laudémus et glorificémus :
qui supérna celórum regna spirítibus
angélicis ad laudem et glóriam ac
honórem sui nóminis atque majestátis
impérium,²⁷ miro órdine collocávit.
De quibus loqui plúrima pertimés-
cimus, quia soli Deo scire est :
quómodo vel quemádmodum eórum
nobis invisíbilis absque contagióne seu
diminutióne, in sola sua puritáte
consístat natúra. Sed tamen novem
esse angelórum órdines ad Dei judícia
ac ministéria complénda : testánte
sacro elóquio recognóvimus. Quorum
principátus ac potestátes : subtíliter ac
mirabíliter Dei omnipoténtis nutu
distinguúntur.²⁸ Alii mira poténtia

céteris preéminent²⁹ : quod eis ad
obediéndum ália angelórum ágmina
subjécta sunt. Alii tanta divinitatis
grátia repléntur : ut in eis Dóminus
sédeat, et per eos sua judícia decérrnat.
Alii tanto provectiōre sciéntia pleni
sunt : quanto claritátem Dei vicínius
contemplántur. Alia vero ita Deo
conjúncta sunt ágmina angelórum : ut
inter ipsos et Deum nulli álii
intérsint. Tantóque magis ardent
amóre : quanto subtílius claritátem
divinitatis ejus aspíciunt. Tálibus, ut
díximus, a primórdio incipiéntis vite,
beatórum spirítuum distinctiōnibus :
supérna celórum regna a Deo
Condítore in perpéturn mirabíliter
collocáta subsístunt. His ómnibus,

In festivitate omnium sanctorum.

fratres charíssimi, tam decóris ac Deo diléctis angelórum agmínibus : hujus diéi solemnitátem crédimus esse consecrátam. Sed ecce, dum celéstium cívium secréta rimámur : supra modum nostre fragilitatis digréssi sumus. Taceámus ínterim de secrétis

celéstibus, et ante Condítóris óculos tergámus peccatórum máculas, ut ad eos de quibus lóquimur perveníre valeámus : adjúti grátia Salvatóris nostri, cui est honor et glória in sécula seculórum amen. Tu autem.

AS:556; 1520-S:130v, 150r; 1531-S:163v.³⁰

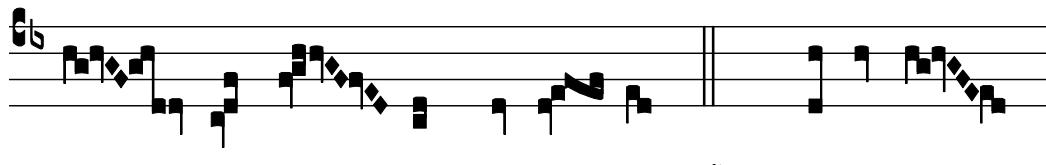
3. Resp.

I.

7757.

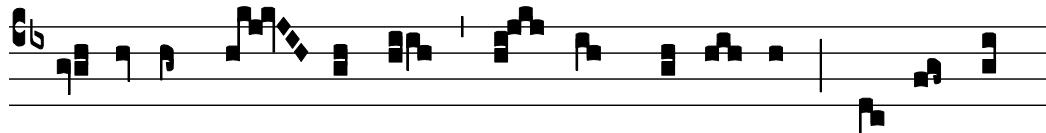

E sanctum Dó- mi-num * in excél- sis laudant
om- nes án- ge- li di-cén- tes. †Te de- cet.

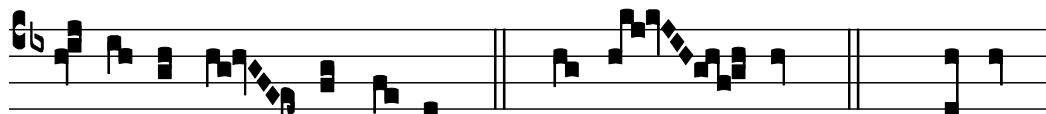

7757a.

‡Laus et ho- nor Dómi- ne. ¶ Ché-ru-bin

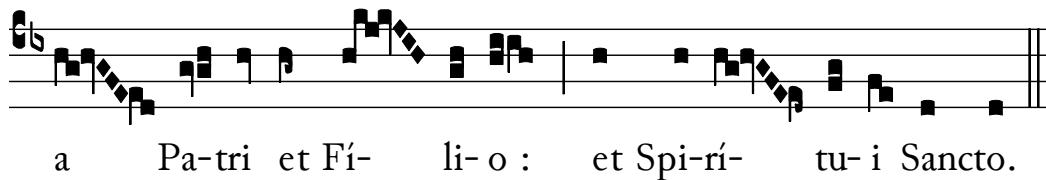

quoque ac sé- raphin sanc-tus proclá-mant : et omnis

cé- li- tus or- do di-cens. †Te de- cet. ¶ Gló-ri-

In festivitate omnium sanctorum.

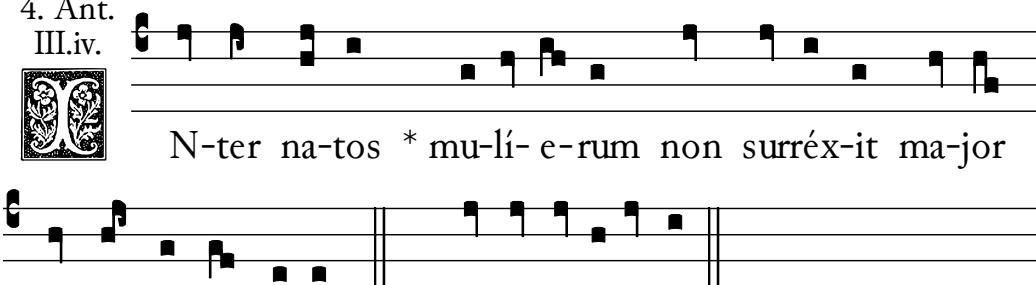
†Laus.

¶ *In ij. nocturno.*

AS:436, 573; 1520-S:150v: 1531:163v.³¹

4. Ant. III.iv.

3370. N-ter na-tos * mu-lí- e-rum non surréx-it ma-jor
Jo-hánne bap-tísta. Ps. Bonum est confitéri. (*xcj.*) [275].

AS:573, pl. M; 1520-S:150v; 1531:163v.

5. Ant. I.iv.

2684. S-tó-te * fortes in bello : et pugná-te cum antiquo
serpén-te : et ac-ci-pi- é-tis regnum e-térnum al-le- lú-ya.
Ps. Benedícam. (*xxxij.*) [166].

In festivitate omnium sanctorum.

AS:536, 473, 641; 1520-S:150v; 1531:163v.³²

6. Ant.

I.i.

3442.

S-ti sunt sancti * qui pro De- i amó-re mi-nas

hómi-num contempsé-runt, sancti márty-res in regnum e-
térmum ex-últant cum ánge-lis : O quam pre-ci- ó-sa est

mors sanctó-rum qui assí-du-e assís-tunt ante Dómi-num :

et ab ínvi- cem non sunt se-pa- rá-ti. Ps. Deus venérunt.
(lxxvij.) [254].

¶ Exultent justi in conspéctu. [195].

De sanctis prophetis [et patriarchis]³³ benedictio. Patriarchárum mérita : Nos ducant ad regna celéstia.

Lectio quarta.

CSt adhuc fratres quod de hac
éadem tam pulchra atque
preclára festivitáte loqui debeámus,
que non solum ut predíximus
angelórum spirítibus : verum étiam
sanctis ómnibus qui in terra sunt ab

exordio mundi procreati honorabiliter dedicata consistit. E quibus primi fuerunt patriarche viri religiosi atque gloriosi in vita sua : patres prophetarum et apostolorum quorum memoria non derelinquetur : et [164r.] nomen eorum manet in eternum, quia Deo digni inventi sunt : fide preclari, hospitalitate precipui, astuti in sensu, sapientes in opere, rebus secularibus locupletes, reparatores orbis atque recreatores, justicia insignes, longanimes in spe, obedientes in precuptis, creduli in promissionibus, susceptores angelorum effecti, facie ad faciem Deum videntes, in consilio prudentes, in preliis victoriosi, statum mundi regentes, sceptrum regni³⁴ obtinentes. Hos sequitur electio prophetarum, cum quibus locutus est Deus et ostendit illis secreta sua : ut ea que ventura erant, quasi presentia Spiritu Sancto illuminati cognoscere atque enunciare possent, principes populorum ventura predicendo facti. Alii in utero, alii in pueritia, alii in juventute, alii in senectute Deo cogniti, et sanctificati inventi sunt, fide pleni : devotione summi, industria solerter, excellenti ingenio prediti, in exercitatione discipline

instructi, in sancta meditatione assidui, metuque mortis intrépidi. Christi vero per virginem nativitatem, ac passionem vel resurrectionem sive ascensionem, Spiritusque Sancti adventum ac futurum in consummatione mundi iudicium : Dei Spiritu edicti clara voce predixerunt. Nunc vero revertamur ad eos, quos unda baptismatis et effusio sanguinis Christi ab errore paterni delicti, a squalore vetuste gentilitatis : in Novo testamento per gratiam Spiritus sancti abluedo purgavit. Quorum oculi beati : qui Christum in carne venientem videre meruerunt. In hac tam preclara visione, Johannes baptista qui eodem angelo quo Christus denunciante conceptus est : in exordio predicationis atque baptismatis primatum tenebat. Qui Christum peccata mundi tollentem agnivit : ac dígito demonstravit. Quo inter natos mulierum non surrexit major : eodem Christo attestante. Qui merito precursor Domini, preco Iudicis, propheta Altissimi nuncupatur : quia nondum editus Christum mundo prophetavit venturum, et ad redemtionem animarum ad inferos descensurum, gloria anima precurrit passione.

In festivitate omnium sanctorum.

AS:434, 574; 1520-S:151r; 1531-S:164r.³⁵

4. Resp.

I.

N-ter na-tos * mu-lí- e- rum non surréx-it
ma- jor Jo-hán- ne bap- tís- ta. †Qui vi- am Dó-
mi- no pre-pa-rá- vit in he-ré- mo. ¶ Fu-
it homo mis-sus a De- o, cu- i nomen Jo- hánnes
e- rat. †Qui vi- am.

6979.
6979a.

Benedictio de apostolis. Apostolórum intercéssio : Jungat nos angelórum consórtio.

Lectio quinta.

Johánni athléte Dei électo³⁶ concórdat duódenus apostolórum númerus, quos a primis miraculórum virtútibus ad componéndum nove fidei fundaméntum, erigendúmque adhuc tenére statum ecclésie divína providéntia ex ómnibus quos capiébat mundus élégit : ut in omnem terram sonus eórum predicationis exíret, et

in fines orbis terre eórum procéderent verba. Qui vere víneas³⁷ id est Christo tanquam pálmites adhesérunt : quorum fructus in sempitérnum pémanens non marcéscet. Quibus ipse Dóminus locútus est dicens, Vos estis lux mundi. Non potest cívitas abscóndi supra montem pósita, neque accéndunt lucérnam et ponunt eam

In festivitate omnium sanctorum.

sub módio, sed super candelábrum : ut lúceat ómnibus qui in domo sunt. Sic lúceat lux vestra coram homí-
nibus, ut vídeant vestra bona ópera : et gloríficent Patrem vestrum qui in celis est. Et íterum, Jam non dicam vos servos : quia servus nescit quid fáciat dómminus ejus. Vos autem dixi amícos : quia ómnia quecúnque audívi a Patre meo, nota feci vobis. Et quodcúnque ligáre voluíssent super

terram : ligátum esse et in celis, et quodcúnque sólverent super terram, solútum esse et in celis promísit. Et íterum cum venísset ad judicádum séculum : eos super sedes duódecim esse sessúros, et secum judicatúros orbem terre predíxit. Tálibus ut crédimus patrónis : hec dies honestáta declarátur. Tu autem Dómine misé-
rére nostri.

AS:574, pl. Q; 1520-S:151r; 1531-S:164r.³⁸

5. Resp.

6289. VII.

I- ves * a-pos-to-ló- rum et domés- ti-

ci De- i adve-né- runt hó- di- e. †Portán-

tes fa- cem et il-lumi-nántes pá-tri- am, da-re
[vel pa- cem]

pa- cem génti- bus et li-be-rá- re pó- pu-

In festivitate omnium sanctorum.

6289a.

lum Dómi- ni. *V.* Audí- te pre-ces súpli-cum vi-te
e-térne poscéntes prémi- a : qui fertis in dextris ma-ní-
pu-los justí-ci- e : qui- que gaudéntes adve-nís- tis
hó- di- e. †Portántes.

*De martyribus benedictio. Mártyrum constántia : Nos ducat ad celi gáudia.*³⁹

Lectio sexta.

APÓSTOLIS subjúnctum est triumphále mártirum nomen, qui per divérsa tormentórum génera Christi passiónem non lacescéntibus precordiórumbus méntibus imitabántur : álli ferro perémpti, álli flammis exústi, álli flagéllis verberáti, álli véctibus perforáti, álli cruciáti patíbulo, álli pelági perículo naufragáti, álli vivi decoriáti, álli vínculis mancipáti, álli linguis priváti, álli lapídibus obrúti, álli frigore afflícti, álli fame cruciáti, álli vero truncátis mánibus sive céteris cesis membris, spectáculum contumélie in pólulis nudi propter nomen

[164v.] Dómini portántes. Hi sunt triumpatóres et amíci Dei contemnéntes sceleratórum jussa príncipum : modo coronántur et accípiunt palmas labórum, quia fundáti erant supra firmam petram, id est Christum. De hujúsmodi Apóstolus mente compúctus : ingemíscens ait, Sancti ludíbria et vérbera expérti ínsuper et víncula et cárceres : lapidáti sunt, secti sunt, tentáti sunt, in occisióne gládii mórtui sunt. Circuiérunt in melótis, in péllibus caprínis, egéntes, angustiáti, afflícti : quibus dignus non erat mundus. Et beátus papa Gregórius in

In festivitate omnium sanctorum.

expositiōne cujūsdam Evangēlii, de istiū modi bellatōribus querimóniam faciendo : Ecce inquit électi Dei carnem domant, spíritum rōborant, demónibus ímperant, virtútib⁹ chorúscant, preséntia despíciunt, etérnam pátriam vócibus moribúsque prédicant, eam étiam moriéndo díligunt, atque ad illam per torménta pertíngunt.⁴⁰ Occídi possunt : et flecti néqueunt. Et si coram homínibus torménta passi sunt : spes illórum immortalitáte plena est. In

paucis vexáti, in multis bene disponéntur : quóniam Deus tentávit illos, et invénit eos dignos se. Tanquam aurum in fornáce probávit illos : et quasi holocáusti hóstiam accépit illos. Nunc ergo mártirum Christi certámina atque victórias audívimus : eísque nimírum hunc diem tantum crédimus sanctificátum, quantum in semetípsis ut sanctificarétur laborare per torménta non cessávere. Tu autem.

AS:575, 656; 1520-S:151v; 1531:164v.⁴¹

7262. 6. Resp. I.

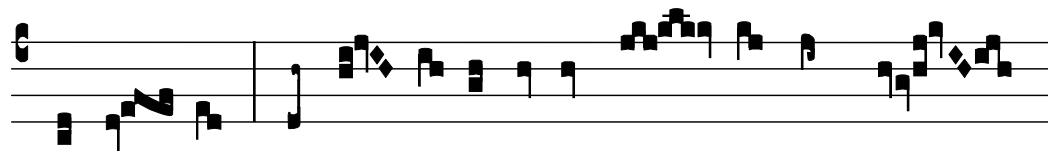
constánci- a már- ty-rum lau-dá-

bi- lis, o cá-ri-tas in-ex- tinguíbi- lis, o

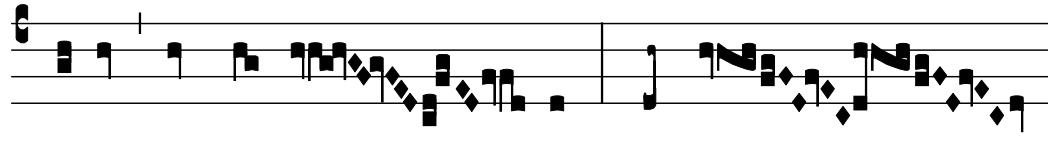
pa-ti- én-ci- a invincí- bi-lis, que li- cet inter

pressú- ras persequéń- ti- um vi-sa sit de- spi-

In festivitate omnium sanctorum.

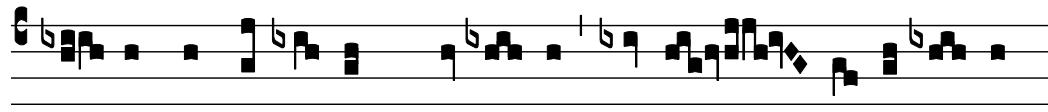
cá-bi- lis. †Inve- ni- é-tur in lau- dem et gló-

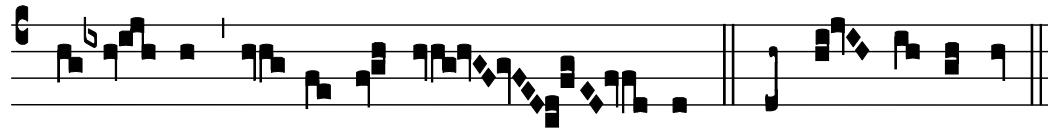
ri- am et ho-nó- rem. †In té-m-

po-re re- tri- bu- ti- ó- nis. ¶ No-bis ergo pé-timus

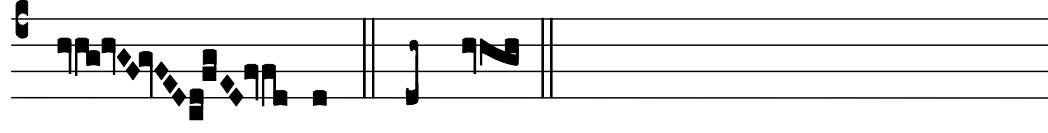
pi- is subvé-ni- ant mé-ri- tis, hono- ri- fi-cá- ti

a Pa- tre qui est in ce- lis. †Inve- ni- é-tur.

¶ Gló-ri- a Pa-tri et Fí-li- o : et Spi- rí-tu- i

Sanc- to. †In témpore.

7262a.

In festivitate omnium sanctorum.

I In ij. nocturno.

AS:575, 661; 1520-S:152r; 1531:164v.⁴²

4968.

7. Ant.

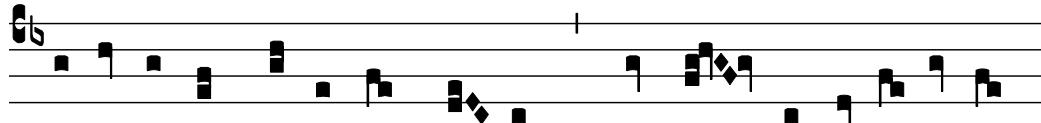
I.vi.

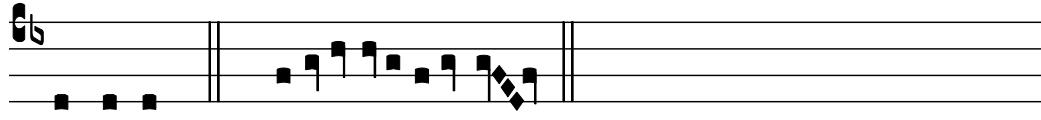
Int * lumbi vestri pre-cínc-ti, et lu-cér-ne ardén-

tes in má- ni-bus ves-tris : et vos sími-les homí-ni- bus ex-

pectánti-bus dómi-num su- um, quando re-vertá- tur a

núpti- is. Ps. Exultáte justi. (xxxij.) [165].

AS:568, 576; 1520-S:152r; 1531:164v.⁴³

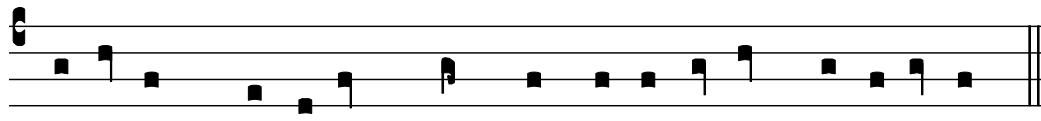
sar0127.

8. Ant.

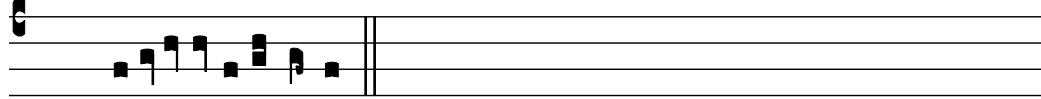
VI.

Irgi-nes sancte De-i * o-rá-te pro no-bis, ut

scé-le-rum vé-ni- am per vos accí-pe-re me-re- ámur.

Ps. Eructávit cor meum. (xlrij.) [206].

In festivitate omnium sanctorum.

AS:576; 1520-S:152r; 1531:164v.⁴⁴

9. Ant.

V.ii.

Audem dí-ci-te * De-o nos-tro om-nes sancti
e-jus, et qui timé-tis De-um pu-síl-li et magni, quó-ni-
am regná-vit Dómi-nus De-us noster omní-po-tens,
gaude-á-mus et ex-ultémus et demus gló-ri- am e-i.

Ps. Quam dilécta. (lxxxij.) [267].

X. Justórum áime in manu Dei sunt. 426.

Benedictio septima. Sancti Evangélii léctio : Sit nobis salus et protéctio.

C [Evangelium]⁴⁵ Secundum Mattheum v. [i-12.] [Lectio vij. de confessoribus.]⁴⁶
In illo témpore, Videns Jesus
turbas, ascéndit in montem. Et
cum sedísset : accessérunt ad eum
discípuli ejus. Et apériens os suum
docébat eos. Et réliqua.

*Non dicatur omelia.*⁴⁷

Christi⁴⁸ vero sacerdótibus atque
doctóribus sive confessóribus
hujus diéi festivitatétem non ignótam
esse crédimus : qui corda fidélium
spirituáliter quasi ýmbribus irrigant
celéstibus, ut felíciter proférre
immarcessíbilem bonórum óperum

possint fructum. Qui talénta sibi
crédita non solum réddere, verum-
étiam cum usúra sine fraude
amplificáre curavérunt : quia bonum
quod per grátiam Spíritus Sancti
intelligéndo didícere : non síbimet
tantúmmodo profutúrum, sed áliis
subjectórum méntibus secúndum
Apóstoli precéptum arguéndo, obse-
crando, increpando, curámque faci-
éndo inserére nitebántur. Quorum
mens lucidíssima, manus vero plene
[165r.] sunt mundícia : eo quod in mensa
altáris sacra Christi córporis et
sánguinis mystéria celebráentes, in sui
cordis penetrálibus, hóstiam vivam
Deóque placéntem, id est semetípsos
sine mácula atque admixtiónē pravi
óperis, offérre non desístant. Et licet
persecutórum non sénserint gládium,
tamen per vite méritum Deo digni
martýrio non privántur : quia mar-
tírium non solum sanguinis effusióne,
sed et abstinentia peccatórum, et
exercitatióne preceptórum Dei per-
ficitur.⁴⁹ Sic et anachorítarum singu-
láre propósitum, ab hujus diei

solennité non separátum esse
confidimus, qui per síngula héremi
loca in spelúncis et exíguis cellárum
tugúriis, módico conténti pábulo
demorántes, béstii associáti, multi ab
ávibus subministráti, cibórum sper-
néntes delícias, luxus séculi calcántes,
laudem temporálem non amántes,
visus hóminum fugiéntes, angelórum
assuéti loquélis : plúrimis virtútum
effúlsere signis. Cecis visum inno-
vabant, claudis gressum firmábant,
surdis audítum tribuébant, superábant
demónia, mancis manus restituébant :
mórtuos suscitábant. Verum quia his
ómibus non medióriter, sed
perfécte hujus sacratíssime atque
excellentíssime solénnitas diéi, máx-
imo sine fine constat honóre : nos,
fratres charíssimi, tantórum patrocínia
intercessórum, de quibus locúti
sumus, tota mentis intentiόne que-
rámus, ut per temporália festa que-
gérimus, eórum méritis interce-
déntibus ad etérrna gáudia perveníre
valeámus. Tu.

AS:576, 661; 1520-S:152v 1531:165r.⁵⁰

7. Resp.
II.

Int lumbi * vestri pre-   cíncti,   et lu-

In festivitate omnium sanctorum.

cér- ne ardéntes in má- ni-bus ves-tris. †Et vos sími-
les homí-ni- bus expec- tán- ti- bus dó- mi-
num su- um quando re-vertá- tur a
núp-ti- is. // Vi-gi-lá-te er-go qui- a nésci- tis
qua ho-ra Dómi-nus ves- ter ventú-rus sit. †Et vos.

7675a.

De virginibus lectio octava que lectio legatur ab uno solo puero in superpellicio.

Octava benedictio. Chorus sanctárum vírginum : intercédat pro nobis ad Dóminum.

Lectio octava.

VIdéntur michi quinque vírgenes : significáre quinque pártitam continéntiam a carnis illécebris. Continéndus est enim ánimi appetítus a voluptáte oculórum, a voluptáte áuriū : a voluptáte olfaciéndi, gustándi sive tangéndi. Sed quia ista continéntia partim coram Deo fit, ut illi

placeátur in interiόre gáudio con-sciéntie, partim coram homínibus, tantum, ut glória humána capiátur : quinque dicúntur sapiéntes, et quinque fátue, quia utráque continéntia est, quamvis divérso fómite gáudeat. Lampádes autem sunt que mánibus portántur : ópera que secúndum istam

In festivitate omnium sanctorum.

continéntiam fiunt. Dictum est enim, Lúceant ópera vestra coram homínibus. Omnes vero accepérunt lampádes suas : et venérunt óbviā sponso. Sed quinque fátue accéptis lampádibus suis : non sumpsérunt óleum secum. Multi enim quamvis de Christi bonitáte plúrimum sperent :

Ista precedens lectio legatur ab uno puero ut predictum est, et interim procedant quinque pueri de vestiario ordinatim in superpelliciis, capitibus velatis amictibus albis et cereos ardentes in manibus tenentes, ad gradum chori accedant. Finita lectione simul incipient ad altare conversi responsorium.

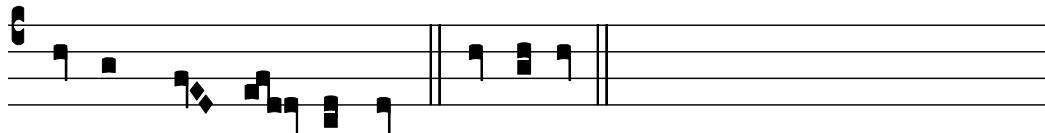
gáudium tamen non habent dum continénter vivunt, nisi in láudibus hóminum. Non habent ergo óleum secum. Prudéntes autem accepérunt óleum in vasis suis cum lampádibus : id est letíciā bonórum óperum, in corde atque consciéntia posuérunt. Tu autem.

AS:567, 576; 1520-S:153r; 1531:165r.⁵¹

6151. 8. Resp. I.

U-dí- vi * vo-cem de ce- lo ve-ni- én- tem :
ve-ní- te om-nes vírgi-nes sa- pi- en- tís- sime.
†O-le- um re-cón-di-te in va- sis ves-tris dum Spon- sus
advé-ne- rit. V. Mé-di- a nocte clamor factus est,

6151a.

ecce Spon-sus ve-nit. †O-le- um.

[*Deinde vero eodum modo et ordine quo venerant in vestiario redeant.*]⁵²

Nona benedictio erit de omnibus sanctis. Sanctórum méritis, mereámur gáudia lucis.

*Lectio nona. (Augustin. Ser. 37 de sanctis. C.)*⁵³

Cego ágite fratres aggrediámur iter vite : revertámur ad civitátem in qua scripti sumus, et cives decreti. Non sumus hóspites, sed cives sanctórum et doméstici Dei, étiam illíus héredes : cohéredes autem Christi. Hujus nobis urbis jánuas apériet fortítudo : et fidúcia latum prebébit ingréssum. Considerémus ergo ínclitam urbis illíus felicitátem : inquántum consideráre possíble est. Ut enim vere est : comprehéndere nullus sermo sufficiet. Dícitur de ea in quodam loco sic : quod aufúgiet ibi dolor, tristitia, et gémitus. Quid hac vita beátius, ubi non est paupertatis metus, non egritudinis imbecíllitas ? Nemo léditur, nemo irásctitur, nemo ínvidet : cupíditas nulla exardéscit. Nullum cibi⁵⁴ desidérium : nulla honóris pulsat aut potestatis ambítio. Nullus ibi diáboli metus, insídie demónum nulle : terror gehénne procul. Mors neque córporis neque

ánime : sed immortalitatis múnera jocúnda. Nulla erit tunc usquam discórdia : sed cuncta consóna, cuncta conveniéntia : quia ómnium sanctórum una concórdia, pax certa⁵⁵ et letítia contínua. Tranquilla sunt ómnia et quiéta. Jugis splendor, non iste qui nunc est : sed tanto clárior quanto felícius, quia cívitas ut légitur illa non égebit lúmine solis, sed Dóminus omnípotens illuminábit eam, et lucérna ejus est Agnus. Ubi fulgóbunt sancti ut stelle in perpétuas eternitátes : et sicut splendor fir-maménti qui erúdiunt⁵⁶ multos. Quaprópter nox ibi nulla, nulle ténebre, concúrsus núbium nullus, nec frigoris ardorisve aspéritas ulla, sed talis quedam erit rerum tempéries, quam nec óculus vidit, nec auris audívit, nec in cor hóminis ascéndit : nisi illórum qui ea pérfrui digni inveniúntur, quorum nómina scripta sunt in libro vite, qui et

In festivitate omnium sanctorum.

lavérunt stolas suas in sanguine Agni, et sunt ante sedem Dei, serviúntque ei die ac nocte. Non est senectus ibi, nec senectútis miséria : dum omnes occúrrunt in virum perféctum, in mensúram etátis plenitúdinis Christi. Verum super hec ómnia est consociári angelórum et archangelórum céribus : thronis étiam et dominationibus, principátibus, et potestátibus omniúmque celéstium supernarúmque virtútum contubénniis pérfrui, et intúeri ágmina sanctórum splendídius sydéribus micántia, patriarchárum fide fulgéntia, prophetárum spe letántia, apostolórum in duódecim tríbubus Israel orbem judicántia, mártyrum purpúreis victórie corónis lucéntia, vírginum quoque choros candéntia serta gestantes inspicere. De Rege autem qui horum médius résidet : dícere vox nulla sufficiet. Effúgit enim omnem sermónen atque omnem sensum humáne mentis excédit decus illud : illa pulchritúdo, illa

virtus, illa glória, illa magnificéntia, illa majéstas. Ultra enim omnem sanctórum est glóriam, ipsíus inestimábilem adipíisci conspéctum : et splendóre majestatis ejus irradiári. Hec héreant firmiter sénsibus nostris, hec intelligántur plena fide, hec toto corde diligántur : hec indesinéntium óperum magnanimitáte acquirántur. Res pósita est in potestáte faciéntis : quia regnum celórum vim pátitur. Res ista o homo id⁵⁷ regnum celéste : áliud non querit préciúm nisi teípsum. Tanti valet : quantum es tu. Da te : et habébis illam. Quid turbávis de précio ? Christus semetípsum trádidit : ut acquíreret te regnum Deo Patri. Ita et tu teípsum da, ut sis regnum ejus : ac non regnet peccátum in mortáli tuo córpore, sed Spíritus in acquisitionem vite. Ad hanc ígitur óperum salutárium delectétur palmam : quicúnque desíderat habére prémia repromíssa in etéerna séculórum amen.

AS:542, 577; 1520-S:153r; 1531-S:165v.⁵⁸

6305. 9. Resp. I.

Oncé-de * no-bis Dó- mi-ne qué- su-mus vé-

In festivitate omnium sanctorum.

ni- am de- lictó- rum : et interce-dén-
ti-bus sanctis quo-rum hó- di- e so-lénni- a ce-le-
brá- mus. †Ta-lem no-bis trí-bu- e de- vo- ti- ó- nem.
‡Ut ad e-ó-rum per- ve-ní- re me-re- á- mur
so- ci- e- tá-tem. ¶ Adju-vent nos e-ó-rum mé-ri-
ta quos própri- a impé-di- unt scé-le- ra, excú-
set intercéssi- o accú-sat quos ácti- o : et qui e- is
tri-bu- ís- ti ce-lés-tis pal- mam tri- úmphi, no- bis

6305a.

In festivitate omnium sanctorum.

Musical notation for the hymn 'In festivitate omnium sanctorum.' The notation consists of three staves of square neumes on four-line red staves. The lyrics are written below each staff.

vé-ni- am non dé-ne-ges pec- cá-ti. †Ta-lem.

X. Gló-ri- a Pa-tri et Fí-li- o : et Spi-rí-tu- i

Sancto. ‡Ut ad.

Ante laudes.

8112. X. Justi autem in perpétuum vivent.

R. Et apud [Dóminum est merces eórum].⁵⁹

¶ *In laudibus.*

AS:577; 1520-S:153v; 1531-S:165v.

5409. 1. Ant. I.i.

VI-di turbam magnam * quam di-nume-rá-re ne-

mo pó-te-rat ex ómni-bus génti-bus stantes ante thronum.

Ps. Dóminus regnávit. (xcij.) [45].

In festivitate omnium sanctorum.

AS:578; 1520-S:153v; 1531-S:165v.⁶⁰

2. Ant.

I.i.

T omnes ánge-li * sta-bant in circú- i-tu thro-ni

2712.

et ce-ci-dé-runt in conspéctu e-jus in fá-ci- es su- as

et a-do-ra-vé-runt e- um. Ps. Jubiláte. (xcix.) [46].

AS:578; 1520-S:154r; 1531-S:165v.⁶¹

3. Ant.

VIII.i.

E-demís-ti * nos Dómi-ne De-us in sángui-ne

4586.

tu-o ex om- ni tri-bu et lingua et pópu-lo et na-

ti- ó-ne : et fe-cís-ti nos De-o nostro regnum.

Ps. Deus Deus. (lxij.) [47].

In festivitate omnium sanctorum.

AS:578; 1520-S:154r; 1531-S:165v.⁶²

4. Ant. VIII.i.

1200.

Ene-dí-ci-te * Dó-mi-num omnes e-lécti e-jus
á-gi-te di-em le-tí-ci-e et confi-té-mi-ni il-li.

Ps. Ipsum. (*Daniel iij.*) [48].

AS:578; 1520-S:154r; 1531-S:165v.⁶³

5. Ant. VIII.i.

3155.

Ymnus * ómni-bus sanctis e-jus : fí-li- is Isra-el
pópu-lo appro-pinquánti si-bi, gló-ri- a hec est ómni-bus
sanctis e-jus. Ps. Laudáte. (*cxlviij.-cl.*) [49].

Capitulum. Ecce ego [Johánnes].⁶⁴ {1560}.

HS:184v; 1520-S:154r; 1531:.⁶⁵

Hymn. I.

8277.

Hriste Re-démptor ómni- um, * Consérva tu-os fá-

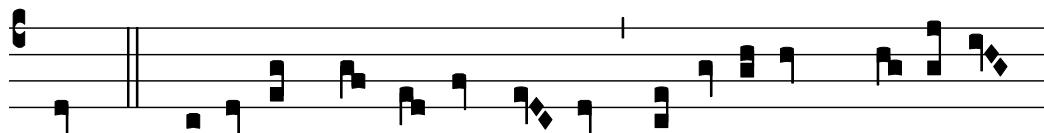
{1590}

In festivitate omnium sanctorum.

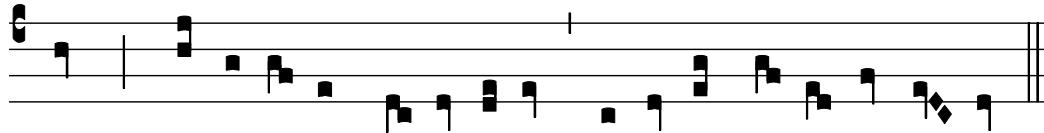

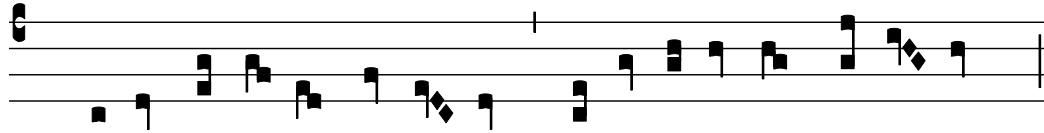
mu- los, Be- á-te semper Virgi-nis, Pla-cá-tus sanctis pré-ci-

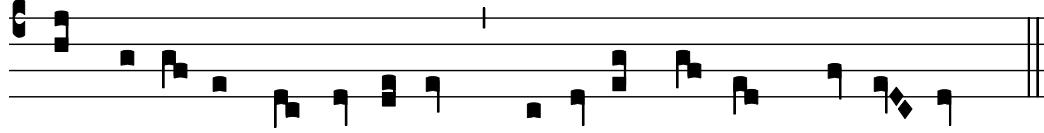
bus. 2. Be- á-ta quoque ágmi- na, Ce-lésti- um spi- ri-tu-

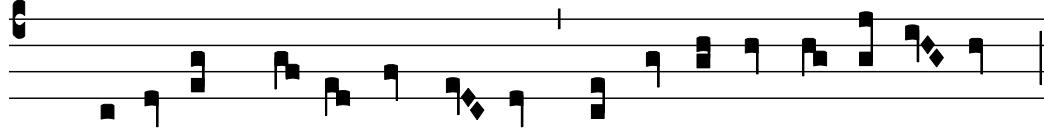
um : Pre-té-ri- ta pre-sénti- a, Fu-tú-ra ma- le pél-li- te.

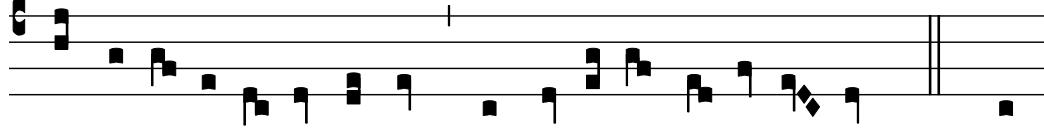
3. Va-tes e-térne Jú-di- cis, Aposto-líque Dómi- ni :

Supplí-ci- ter expóscimus, Salvá-ri vestris pré-ci- bus.

4. Márty-res De- i íncliy- ti, Confesso-réque lú-ci- di :

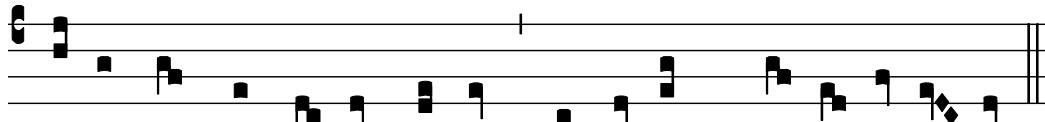

Vestrís o-ra-ti- ó-ni-bus, Nos ferte in ce-lésti- bus. 5. Cho-

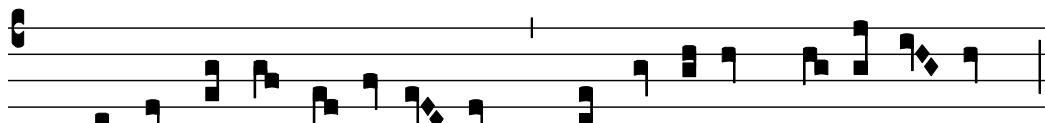
In festivitate omnium sanctorum.

rus sanctá- rum vírgi- num, Cle-ri-co-rúmque ómni- um :

Simul cum sanctis ómni-bus, Consórtes Chris-ti fá-ci- te.

6. Gentem aufér-te pérfi- dam, Cre-dénti- um de fí-ni- bus :

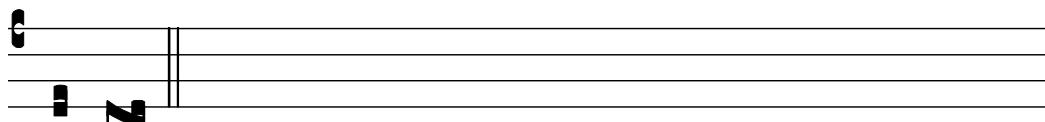
Ut Christo laudes dé-bi-tas, Persolvámus a- lácri- ter.

7. Gló-ri- a Pa-tri ingé-ni- to, E-júsque Uni-gé-ni- to :

Una cum Sancto Spí-ri-tu, In sempi-térrna sé-cu- la.

Amen.

8141. *V.* Mirabilis Deus in sanctis [suis.
R. Et gloriósus in majestáte sua].⁶⁶

In festivitate omnium sanctorum.

AS:578; 1520-S:154v; 1531-S:165v.⁶⁷

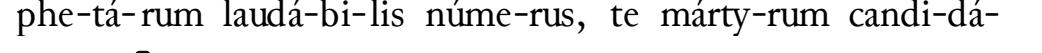
Ant.
VII.i.

E glo-ri- ó- sus * a-posto-ló-rum cho-rus, te pro-

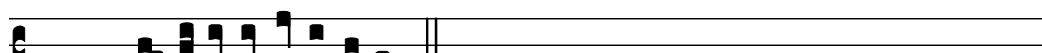
phe-tá-rum laudá-bi-lis núme-rus, te márty-rum candi-dá-

tus laudat ex- érci- tus, te omnes e-léc-ti vo-ce con-

fi-tén-tur u- ná-nimes, be- á-ta Trí-ni-tas u-nus De-us.

[166r.]

Ps. Benedictus. 65*.

Oratio.

BMnípotens sempitérne Deus,
qui nos ómnium sanctórum
mérita sub una tribuísti celebritáte
venerári : quésumus ut desiderátam

nobis tue propiciatiónis abundántiam,
multiplicátiis intercessióibus largiáris.
Per [Dóminum].⁶⁸

¶ Ad j.

Ant. Vidi turbam. [*j. de laudibus.*]⁶⁹ {1588}.

Ps. Deus in nómine. (*lijj.*) [95].

¶ Ad iij.

Ant. Et omnes ángeli. {1589}.

{1593}

Ps. Legem pone. (*cxvij.* 33.) [132].

Capitulum. Ecce ego Johánnes. {1560}.

Responsoria et X. de communi plurimorum martyrum ad omnes horas dicuntur cum oratione predicta.

¶ Ad vj.

Ant. Redemísti. {1589}

Ps. Defécit. (*cxvij.* 81.) [141].

Capitulum. (*Apocal.* vij. [4.])

Audívi númerum signatórum
centum quadragínta quátuor | mília signáti ex omni tribu filiórum
  Israel.

¶ Ad ix.

Ant. Hymnus ómnibus. {1591}.

Ps. Mirábilia. (*cxvij.* 129.) [150].

Capitulum. (*Apocal.* vij. [9.])

Vidi turbam magnam quam
dinumeráre nemo póterat, ex
ómnibus géntibus et tríbubus et
pópulis et linguis stantes ante | thronum et in conspéctu Agni amícti
  stolis albis, et palme in móribus
  eórum.

¶ Ad ij. vesperas.

Ant. Vidi turbam. {1588}.

Ps. Confitébor. (*cx.*) [312].

Ps. Credídi propter. (*cxv.*) [320].

Ps. In converténdo. (*cxxv.*) [328].

Ps. Eripe me. *ij.* (*cxxxix.*) [346].

Ps. Lauda Hierúsalem. (*cxlviij.*) [356].

Capitulum. Ecce ego Johánnes. {1560}.

In festivitate omnium sanctorum.

AS:537, 658; 1519-C:36v; 1520-S:154v; 1531-P:79r.⁷⁰

Resp.
VII.

Us- ti * in per- pé- tu- um vi- vent, et a-

pud Dó- mi-num est merces e-ó- rum. †Et co-gi- tá-ti-

o e-ó- rum. †Apud al-tís- si-mum.

This block contains three staves of musical notation in a Gothic script style. The first two staves begin with a large decorated initial 'J'. The notation consists of vertical stems with small horizontal strokes indicating pitch and rhythm. The third staff begins with a smaller initial 'V'.

sar0640.

¶. I-de-o accí-pi- ent regnum de-có- ris : et di- a-dé-

ma spe-ci- é- i de ma-nu Dó-mi-ni. †Et.

¶. Gló-ri- a laus et honor de-cus po-tés-tas et ju-bi-lá-

ti- o Pa-tri ac Na- to et Spi-rí- tu- i Sancto. †Apud.

This block contains three staves of musical notation. The first two staves begin with a large decorated initial '¶'. The third staff begins with a small initial '¶'.

sar0640a.

Hymnus. Christe Redemptor omnium. {1590}.

¶. Mirabilis [Deus in sanctis].⁷¹ {1592}.

In festivitate omnium sanctorum.

AS:543, 579; 1520-S:155r; 1531-S:166r.⁷²

4689. Ant.
I.v.

Alvá-tor * mundi salva nos omnes, sancta

De- i gé-ni-trix virgo semper Ma-rí- a o- ra pro no-bis :

pré- ci-bus quoque sanctó- rum a-posto-ló-rum márt-yrum,

et confessó- rum atque sanctá- rum vírgi-num supplí-ci-ter

pé- timus, ut a ma- lis ómni-bus ex-u- á-mur, bo-nís-

que ómni-bus nunc et semper pér-fru- i me-re- ámur.

Ps. Magnificat. 53*.

Oratio. Omnipotens sempitérne Deus qui nos. {1593}.

[*In commemoratione defunctorum.*]

¶ *Finitis his vesperis statim incipiatur antiphona Placébo. et dicantur vesperis mortuorum festive in conventu et totum servitium discurrat sicut in anniversariis episcoporum : et continue per totam horam qua vespere defunctorum et laudes et missa dicuntur, campane pulsentur in classicum, &c. Et quere totum servitium hujusmodi post psalmos⁷³ in medio libri. [437].*

Ant. Placébo.

Ps. Diléxi. (*cxiij.*)

Ant. Heu me.

Ps. Ad Dóminum cum tribulárer. (*cix.*)

Ant. Dóminus custódit te.

Ps. Levávi óculos. (*cxx.*)

Ant. Si iniuitátes.

Ps. De profúndis. (*cxxix.*)

Ant. Opera.

Ps. Confitébor. (*cxxxvij.*)

V. A porta ínferi.

7923.

Non respondeatur in audientia quando a duobus dicitur sed sub silentio.

R. Erue Dómine áimas eórum.

Ant. Audívi vocem.

Ps. Magníficat.

*Sequatur Kýrie eléyson. Christe eléyson, Kýrie eléyson. Pater noster et Ave María. dicantur. Deinde dicitur ps. Lauda ánima mea Dóminum. (*cxlvi.*) more solito.*

In commemoratione defunctorum.

---

*Quo finito dicat sacerdos executor officii versus cum oratione [loco nec habitu mutato sic versiculi].*⁷⁴

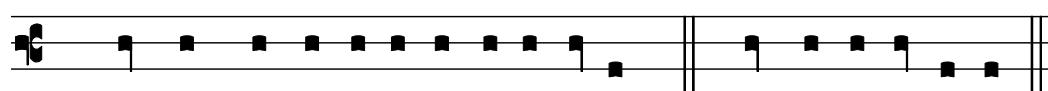
1519-P:181r; 1531-P:52r; 1520-S:155v; 1531-S:166r.⁷⁵

8183.

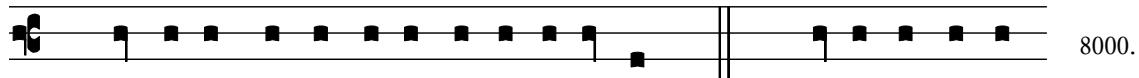
Equi- em e-térnam do-na e- is Dómi-ne.

7923.

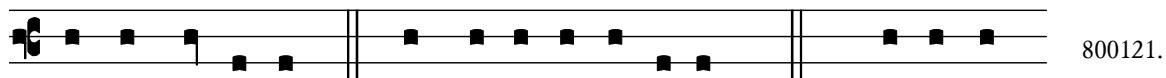
R. Et lux perpé-tu-a lú-ce-at e- is. V. A porta ífe-ri.

In commemoratione defunctorum.

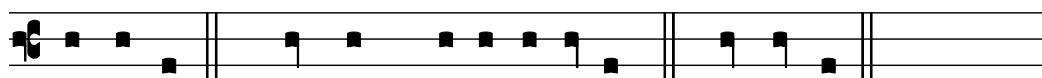
8000.

R. E-ru-e Dómi-ne á-nimas e-ó-rum. *V.* Credo vi-dé-re

800121.

bo-na Dómi-ni. *R.* In terra vi-vénti- um. *V.* Dómi-nus

vo-bíscum. *R.* Et cum spí-ri-tu tu-o. *V.* O-rémus.

Oratio.

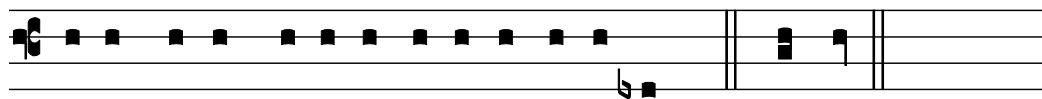
Fidélium Deus ómnium Cónditor
et Redémptor animábus ómni-
um fidélium defunctórum remissi-
ónem cunctórum tríbue peccatórum :
ut indulgentiam quam optavérunt piis
supplacationibus consequántur.

Et finiatur hoc modo.

1520-S:155v; 1531-SS:166r.⁷⁶

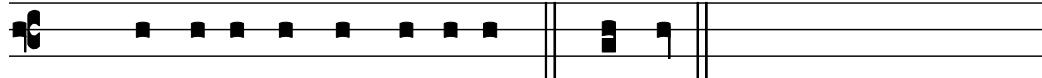
Qui cum De-o Patre et Spí-ri-tu Sancto vi-vis et regnas

De-us per ómni- a sé-cu-la se-cu-ló-rum. *R.* Amen.

[*Non dicatur hic Dóminus vobíscum. sed idem sacerdos dicat.*]⁷⁷

1520-S:155v; 1531-S:166r.

sar0719.

V. Requi- éscant in pa- ce. *R.* Amen.

Et dicitur hec oratio tantum.

Non dicat sacerdos Dóminus vobíscum.

[*Ad completorium.*]

Deinde dicitur completorium de die.

Ant. Sanctórum précibus. [398].

Ps. Cum invocárem. (iiij.) [362].

Et cetera ut supra ad j. vesperas. {1564}.

Pro corpore presenti cujuscunque fuerit dicitur hec oratio Deus cui próprium est miseréri. [44].

In anniversario de quoquaque fuerit dicitur hec oratio Deus indulgentiarum. [441].

Pro episcopis defunctis dicitur hec oratio Deus qui inter apostólicos sacerdótes. [441].

Pro fratribus et sororibus dicitur hec oratio Deus vénie largítor. [441].

Oratio generalis scilicet Fidélium Deus. [441].

In die tricennali de quoquaque fuerit dicitur hec oratio Deus cui próprium est miseréri semper et párcere propiciáre ánime fámuli tui N. [441].

¶ *In die animarum pulsentur campane more solito ut in dominicis diebus.*

[*Ad matutinas mortuorum.*]

Ad matutinas mortuorum non dicatur Dómine lábia. neque Deus in adjutórium. neque Veníte exultémus. sed fiant ix. lectiones et incipiantur in gradu superiori hoc modo [ant.]⁷⁸ Dírige. [ps. Verba mea.]⁷⁹ et cetere antiphone cum suis psalmis ut post psalterium prenotate sunt. [442].

Et sciendum est quod cum corpus adest presens et in anniversariis episcoporum : et in die animarum repetatur tertium, vj. et ix. R̄. post suum versum.

In anniversariis episcoporum et in trigintalibus et quando corpus adest presens [nonum vero]⁸⁰ dicatur R̄. Líbera me Dómine. [453]. cum his tribus versibus scilicet,

[X.] Dies illa. ut supra. †Quando celi.

X. Quid ergo misérrimus. †Dum venérис.

X. Nunc te Christe⁸¹ périmus. †Dum venérис.

Repetatur R̄. [Líbera me. Require hec omnia post psalterium.]⁸²

[Et fiant ix. lectiones]⁸³ in antiphonis incipiendis et versibus dicendis ac in lectionibus legendis in R̄. quoquaque cum suis versibus cantandis idem modus et ordo servetur qui in anniversariis episcoporum per omnia de quoquaque fit anniversarium ut supradictum est

In commemoratione defunctorum.

---

in j. dominica adventus Domini post ij. vespertas. Lectiones vero in pulpito legantur.

*Ante laudes vero dicat sacerdos executor officii X. hoc modo : Requiéscant in pace. Rx.
Amen. [459].*

In laudibus.

Ant. Exultábunt. [460].

Ps. Miserére. (l.) [173].

Ant. Exáudi Dómine. [460].

Ps. Te decet. (lxiiij.) [230].

Ant. Me suscépit. [460].

Ps. Deus Deus. (lxij.) [47].

Ant. A porta ínferi [érue Dómine ánimag meam].⁸⁴ [461].

Ps. Ego dixi. (Esaie xxxviiij.) [215].

Ant. Omnis spíritus. [461].

Ps. Laudáte Dóminum. (cxlvij.) [49].

X. Réquiem etérnam. [461].

Ant. Ego sum resurréctio. [461].

Ps. Benedíctus. 54*.

*Sequatur Kýrie eléyson. Christe eléyson. Kýrie eléyson. [462]. Pater noster. et
Ave María. [1]. sine pronunciacione Et ne nos. ut supra ad vespertas.*

*Deinde dicitur iste psalmus Exaltábo. j. (xxix.) [166]. sine nota⁸⁵ : quo finito dicat
sacerdos loco nec habitu mutato versum Réquiem etérnam. [462]. ēc. cum oratione
Fidélium Deus. {1599}. tantum eodem modo per omnia ut supra ad Placébo.*

*Quibus dictis statim post laudes mortuorum dicuntur matutine de sancta Maria in
conventu more solito et post primam collectam [scilicet Concéde nos fámulos.]⁸⁶ fiat
memoria de martyribus Eustachio sociisque ejus que precedet memoriam de Spiritu
Sancto cum hac oratione.*

Oratio.

DA nobis quésimus Dómine
sanctórum mártirum tuórum
Eustáchii sociorúmque ejus inter- | cessióne letíciā et pacem : ut quo-
rum gaudémus triúmphis protegámur
auxíliis. Per.

In commemoratione defunctorum.

Non dicitur psalmus Ad te levávi. Nec fiat ulla prostratio in choro hac die quia quasi festivum habetur.

¶ *Pro corpore presenti dicitur oratio Deus cui próprium. major. [448].*

In anniversariis vero dicitur oratio Deus cui próprium est. minor ut supra ad Placébo. [438].

In tricennali de quocunque fuerit dicitur oratio Omnipotens sempiterne Deus cui nunquam sine spe. ut supra. [463].

Pro episcopis defunctis dicitur hec oratio, Deus cujus misericórdie non est númerus. [463].

Pro fratribus et sororibus defunctis dicitur hec oratio, Inclína Dómine aurem tuam. [463].

Deinde dicitur oratio pro familiaribus defunctis privatim ad placitum. [464].

Quibus expletis dicitur hec sequens oratio in audientia, Animábus quésumus Dómine. et cetera omnia ut post psalterium. [464].

¶ Requiéscant in pace.

R. Amen.

¶ *Ad j. et ad alias horas non dicatur Deus in adjutórium. nec hymnus, sed statim incipiatur antiphona super psalmos in superiori gradu hoc modo.*

AS:585; 1520-S:156r.⁸⁷

4617. Ant. VII.ii.

Equi- em e-térrnam * do-na e- is Dómi-ne : et lux

perpé-tu- a lú-ce- at e- is. Ps. Deus in nómine. (lij.) [95].

Ps. Beáti immaculáti. (cxvij.). [96].

Ps. Retribue. (cxvij. 17.) [97].

Finitis psalmis, post Glória Patri. tota dicatur antiphona, qua dicta sequatur sic.

In commemoratione defunctorum.

AS:586; 1519-P:190v; 1520-S:156r; 1531-P:52r.⁸⁸

509501.

K Y-ri- e-léyson. R̄. Christe-léyson. V. Ky-ri- e-
léyson.

This block contains musical notation on four-line staffs. The first staff begins with a large initial 'K' decorated with floral flourishes. The lyrics 'Y-ri- e-léyson.' are followed by a repeat sign, then 'Christe-léyson.', another repeat sign, and finally 'Ky-ri- e-léyson.'. The notation consists of black square neumes on the staff.

Pater noster. Ave María. [i].

Postea dicat sacerdos Et ne nos [indúcas in temptationem].⁸⁹ R̄. Sed líbera.

1520-S:156r.

8183.

V. Réqui- em e-térnam do-na e- is Dómi-ne. R̄. Et lux per-
pé-tu- a lú-ce- at e- is.

This block contains musical notation on four-line staffs. The lyrics 'Réqui- em e-térnam do-na e- is Dómi-ne.' are followed by a repeat sign, then 'Et lux per-pé-tu- a lú-ce- at e- is.' The notation consists of black square neumes on the staff.

etc. ut supra. {1601}.

1520-S:156r.

sar0705.

V. Dómi-nus vo-bíscum. R̄. Et cum spí-ri-tu tu-o.
V. O-rémus.

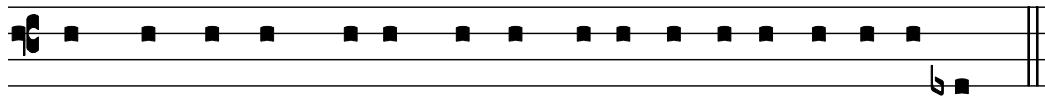
This block contains musical notation on four-line staffs. The lyrics 'Dómi-nus vo-bíscum.' are followed by a repeat sign, then 'Et cum spí-ri-tu tu-o.' Below this, the lyrics 'O-rémus.' are written. The notation consists of black square neumes on the staff.

*Oratio. Fidélium Deus ómnium. etc. ut supra. {1599}. Que terminetur hoc modo,
Qui cum Deo Patre et Spíritu Sancto*

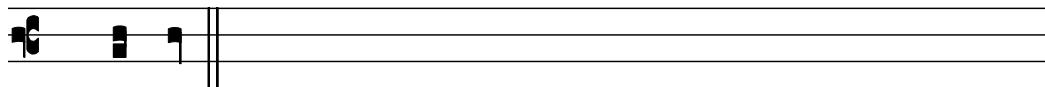
In commemoratione defunctorum.

1520-S:156r; 1531-S:166v.

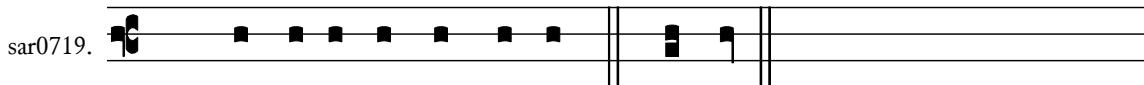

vivis et regnas De-us per ómni- a sé-cu-la se-cu-ló-rum.

R. Amen.

1520-S:156r; 1531-S:166v.

V. Requi- éscant in pa-ce. R. Amen.

Non dicitur Dóminus vobíscum. post orationem.

Hoc eodem modo dicantur et finiantur omnes alie hore hujus diei.

In capitulo post lectionem de martirologio dicat sacerdos V. Preciosa est [in conspéctu Dómini].⁹⁰ cum hac oratione tantum, Sancta María mater Dómini. [119]. que sic terminetur, Qui in Trinitate perfécta vivit et regnat Deus : per ómnia sécula seculórum. R. Amen.

V. Dóminus vobíscum. R. Et cum.

V. Benedicámus Dómino. [R.] Deo grárias.

Hac die dicuntur omnes hore ante missam.

Ab hac die usque ad iiii. feriam ante pascha non sequuntur laudes continue sive corpus presens fuerit sive non : sed semper post ultimum R. statim dicitur Kýrie eléyson. Christe eléyson. Kýrie eléyson. Pater noster. sine pronunciatione Et ne nos. [462].

[Deinde]⁹¹ dicatur ps. Exaltábo te Dómine. j. (xxix.) sine nota, more solito cum V. et oratione que dicende sunt ad laudes alio tempore, laudes vero tunc dicuntur post matutinas de die et de sancta Maria et tunc post ps. Benedictus. dicitur [Kyrieléyson. Christeléyson. Kyrieléyson. Pater noster. sine Et ne nos. cum]⁹² ps. Voce mea. ij. (cxli.) [348]. cum V. et oratione que dicebantur ad laudes et ad Placébo. deinde dicitur

ps. Ad te levávi. (cxxij.) [414].

A pascha [vero]⁹³ usque ad festum omnium sanctorum dicuntur Placébo. et Dírige. et laudes statim post vesperas de die et de sancta Maria quando in conventu dicentur.

⁹⁴*Si hec commemoratio animarum in die dominica contigerit differatur usque in crastinum [et festum Vvenefrede in tertia feria].⁹⁵ Et tunc hystoria Vidi Dóminum. inchoetur in ipsa dominica et fiant medie lectiones de martyribus Eustachio sociisque ejus et memorie⁹⁶ ad matutinas et ad missam fiant.*

Hec rubrica est vera ubi una tantum habetur commemoratio. Alias enim fiet tantum memoria de martyribus.

Lectio quarta.

[167r.]**P**N diébus Trajáni imperatóris erat quidam magíster mílitum nómine Plácidas, génere insígnis, óibus pollens, opéribus justície et cunctis virtútum prédictus méritis : et potens bello. Habébat vero et cónjugem : móribus símilem. Misericors autem Deus, qui semper ad se dignos vocat : per dispensatióne pietatis sue, dedit eis ad cognitióne fidei sue pervenire. Et abeúntes ad sacerdótem Christia-

nórum, et credéntes in Dóminum Jesum Christum : supplicavérunt ut daret eis signáculum baptismátis. Qui alácri gáudio replétus, expósuit eis mystérium fidei : et baptizávit eos cum duóbus filiis in nómine sancte Trinitatis. Et Plácidam quidem vocávit nómine Eustáchium : et cóntulit eis sanctum sacraméntum Dómini nostri Jesu Christi.

Lectio quinta.

POst multos autem dies factus est incúrsus hóstium in terras Romanórum. Tunc Plácidas post depósitam⁹⁷ milítiam ut sólitus erat, proféctus est ad bellum : et terram quam abstulerant bárbari liberávit, et revérsi sunt cum victória magna portántes spólia multa. Revérso ergo Eustáchio occúrrit ei imperátor

Adriánus : et áltera die perréxit in templum ydolórum pro victória sacrificiúm ydólis oblatúrus. Eustáchius vero non est ingréssus cum illo : sed secédens foris stetit. Quem cónvocans imperátor : interrogávit eum quare non sacrificáverit diis propter victóriam. Qui dixit ad imperatórem, Ego súpplico Christum

Dóminum meum : et incessánter ei
preces óffero. Alium vero Deum

neque scio neque colo : nisi Deum
celéstem.

Lectio sexta.

Consíderans vero imperátor im-
mutábilem Eustáchii fidem :
jussit eum cum uxóre et filiis
introdúci in arénam et dimítti eis
leónem. Accúrrens vero leo et
submittens caput : quasi adórans
recéssit. Imperátor videns mirábile
spectáculum : precépit bovem éneum
incéndi, et ibi sanctos Dei introdúci.
Introdúcti vero in máchinam :
extendéntes manus suas oravérunt.
Et ecce vox ad eos venit dicens,
Veníte in pace, receptúri corónas
glórie : et pro temporálibus malis
fruímini preparátis bonis in sécula

seculórum. Et statim comminátio
ignis compréssa est : et glorificántes
laudábilem Trinitátem, et cantántes
hymnum reddidérunt in pace ánimas
suas. Et tértia die apérta énea
máchina, vidéntes pópuli córpora
sanctórum admirabántur, quia non
tétigit eos ignis, neque capíllus cápitis
eórum sensit ardórem ignis : et
exclamavérunt dicéntes, Magnus est
Deus Christianórum : et non est
álius. Occúlti vero Christiáni tollé-
tes córpora sanctórum : deposuérunt
ei in celebérximo loco. Tu autem
Dómine.

Responsoria de communi plurimorum martyrum. [753].

I Wenefrede virginis et martyris.

(ij. Novembris.)

Novem lectiones fiant⁹⁸ cum hac oratione.⁹⁹

DEUS qui beátam Wenefrédam vírginem tuam martýrio consummátam mirabíliter suscitásti : fac

nos quésumus ea interveniénte pre-séntis vite subsídia cónsequi páriter et futúre. Per Dóminum nostrum.

Lectio prima.

VENERÁBILIS Dei servus Bén-nous, a nobílibus viris scílicet Bengo patre et Berthen¹⁰⁰ matre juxta Sabrínam in província que dicitur Powis¹⁰¹ ori-úndus : a primórdiis infántie duos vel tres dies cum nóctibus jejúnans pérvigil in oratióibus vix ad prándium ab ecclésia póterat divélli. Qui paréntibus relíctis monáchus efféctus, divérsis in locis ecclésias constrúxit, et fratres Deo dignos divínis obséquiis mancipávit : sibi a Deo provísam quesitúrus mansiónem. Ducénte vero illum Spíritu Sancto : pervénit ad prédiūm cùjusdam nobíssimi viri nómine Tenwith.¹⁰² Qui filius uníus potentíssimi senatóris, a rege secúndi Eliuth¹⁰³ nómine, omni honestáte conspícuus apparébat. Ad hunc cum vir Dei advenísset : quod secréto volvébat in péctore, nóbili viro secrétius advocáto

propalávit. Dómine ad te sum celéstí inquit instínctu destinátus, non sine certa causa tue tuorúmque salútis : si meis acquiéveris petitiónibus. Peto ítaque quátenus de possessióne tibi a progenítóribus deriváta, partem Deo et michi concédas : ut ibi ecclésiam fábricem pro te et pro ómnibus Christícolis Deo servitúris. Cujus petitónibus vir nóbilis quasi célitus admónitus, benígne ánnuens : villam in qua ad eum vénerat Dei servítio líberam, et de se et de ómnibus successóribus ejus concéssit et omni [167v.] exactióne solútam. Sicque nutu Dei [vir]¹⁰⁴ sanctus in brevi ánimum illíus obtinúerat, ut statim de illo loco ad álium sua suppellectília transférret, et filiam nómine Wenefrédam, quam sue¹⁰⁵ posterítatis spem habébat únicam, ad Christi honórem et ad morum honestátem illi commítteteret informándam.

Lectio ij.

Sancto itaque Dei¹⁰⁶ ad basílice construénde opus diligentissime accelerante et Christi mystéria diétim devotissime celebránte, ille nóbilis vir Tenwith,¹⁰⁷ ex advérso non longe inde sua figens tabernácula : mente sincéra Christi servítio adherébat cum uxóre devóta. Wenefréda vero celéstí dogmáte mox inebriáta, ómnia Christi mandáta, que a doctóre suo predicáta ardénti desidério et áuribus páculis hauriébat, tenáci memória recondébat : in próximo opéribus exhibitúra, quod tunc in ánimo congerébat. Omnem virum enim abdicare disponébat : sed hoc paréntibus suis innotescere formidábat. Illos offéndere non sibi idóneum fore credébat : Deo fúnditus conjúngi salutíferum esse sciébat. In hoc ígitur certámine spirituáli : vírginis ánimus non módico distrahebátur anfráctu. Non immémor tamen virgo doctóris sui predicántis renunciáre patri et matri et Christum sequi : eum cóncium sui audácter fecit esse secréti. O pater inquit

sanctissime, ímpetra michi ab utróque parénte omnem séculi luxum ámodo lícere abdicáre, et virginitátem meam celéstí Sponso íntegram conserváre. Hec áudiens vir sanctus, facíllime quod petébat obtinuit ab utróque parénte : tum quia illíus fúnditus inhiábant consílio, tum étiam quia illos imbúerat divíni nectáris plenitúdo. Paréntes ígitur ónere depósito illam nubéndi século : cepérunt rerum suárum opuléntiam Christi paupéribus erogáre. Puélla vero desidérium suum adépta, se semper exténdens in anterióra, soli Deo ínhians, nulláque admittens terréna : péribus beáti viri assidébat votiva sitibúndo háuriens corde que de Sponsi sui móribus audiébat. Cum autem in exercítis que ad salútem ánime pértingent studiosíssime invigiláret : cernens diábolus in illa província virtútem suam fúnditus enervári, totus contra eam insúrgere cepit. Tu autem Dómine miserére [nostrí].¹⁰⁸

Lectio tertia.

QUadám enim die domínica vírginis paréntibus ad ecclésiam pergréntibus, ut Dei mystérii et sancti viri interéssent predicationibus, vírgine Wenefréda quodam córporis in-

commódo domum remanére coácta : ecce quidam júvenis nómine Crádocus regis Aláni filius palátium patris sui ingrédien, eam solam réperit. Státimque de concúbitu sermónen

inséruit, dicens se regis filium divitiis et honóribus refértum, et illam affluénter locupletatúrum : si sue voluntáti daret assénsu. Illa vultu demíssso rubóre suffusa, dissímulans ánimi propósitum : simulávit primo se gráviter ferre quod incómptam¹⁰⁹ invenísset. Unde pétit¹¹⁰ ut saltem módicum paterétur : donec a thálamo decéntius rediísset. Hec dicens : solúmmodo ad horam evélli ab eo querébat. Quod tandem procul temerárius concéssit. Illa vero mox thálamum ingrésa : ex áltera parte cámere versus ecclésiam iter arrípuit. Que fuga mox júveni innótuit. Ille vero arrépto gládio velóciter inséquens, apprehéndit eam in descénsu cujúsdam montis ante

óstium ecclésie : et his verbis eam affátus est, Olim te amávi : et legálibus ampléxibus te michi cónjugem desiderávi. Quare te peténtem contémnis ? Aut statim michi con-sénties : aut vitam isto gládio consummábis. Illa ut prius¹¹¹ ad ecclésiam lúmina vertens, et néminem aspíciens : furibúndo confidénter respóndit, Regis eténi Fílio juncta matrimónio : nullum álum admissúra sum dum víxero. Exime gládium et ut placet útere : nec mine nec blandície separábunt me ab illíus amore. Ille vero extrácto gládio caput ejus amputávit. Mox ubi caput vírginis ad terram córruit : fons homínibus et pecóribus salubérrimus ubértim emanávit.

Lectio iiiij.

[168r.] **C**orpore autem vírginis in loco quo cecíderat remanénte : caput ipsius de proclívi ruit in ecclésiam inter pedes astántium. Unde stupe-fácti et attóniti tam paréntes quam álii, accúrrunt quantótius rem cértius cognitúri : virginémque Deo devótam comperiéntes esse decollátam, lamentábilem prodiérunt clamórem. Quem vir sanctus áudiens ad cetum pervénit astántium, vírginem quoque quam Deo consecratúrus erat peremptam cernens, et peremptórem

illíus gládium suum per herbam tergéntem adhuc mádidum crúore conspíciens : his verbis ímpium est aggréssus, O prolis inquit régie dignitatis homicída sceléste¹¹² : cur non pénitet te tantum scelus peretrásse ? Pacem conturbásti, et ecclésiam tuo sacrilégio fedásti : nec diéi Domínice reveréntiam exhibuísti. Nunc ipsum Deum meum déprecor quátinus que tu indigne commisísti : digna recompensatióne recípias. His dictis júvenis ad terram córruens :

ílico expirávit. Mirúmque dictu, corpus defuncti liquefactum in conspéctu astántium dispáruit : multis

asseréntibus tellúre dehiscénte fuisse absórptum et cum spíritu suo in barátro demérsum.¹¹³

Lectio quinta.

Dhinc sanctus caput vírginis deósculans, et suo órdine compónens réliquo córpori adégit : et pálrium suum superstérnens, ad altáre missam celebratúrus accéssit. Qua perácta : ad corpus rémeans hoc sermóne ad pópulum usus est. Scítote charíssimi hanc Dei vírginem votum sanctimonialitatis¹¹⁴ fecísse : et intercéptam morte, tempus exsolvéndi non habuísse. Unde condécerit nos humi procumbéntes devótius Deum pro illa interpelláre : multas im pósterum per eam habitúri comoditátes. Ipse vero manus ad celum expándens : dixit, Dómine Jesu Christe, pro cujus amóre hec virgo terréna réspuens, celéstia concupívit, quanquam non ignorémus ipsam pro tuo nómine passam in celéstis gáudii sínibus¹¹⁵ repósitam nostro ultérius

non indígere contubérnio, tamen votórum bonórum Efféctor clementíssime, précipe ut áнима hujus puélla redivíva grátia tue misericórdie nomen tuum magníficet adhuc in tua plebe : et post longa vite spácia multiplicáto bone conversatiónis fenóre ad te rédeat Sponsum suum únicum Dei Patris Fílium, cum quo et cum Spíritu Sancto vivis et gloriáris Deus, per infinita sécula seculórum. Cumque omnes respondíssent, Amen, puélla quasi a somno edúcta résedit, tergens et emúndans fáciem suam a púlvore et sudóre : surgénsque ecclésiam intrávit, et Deo grátias inde libávit. Porro ubi caput ipsius collótenus reséctum, et póstea vi divína¹¹⁶ compáctum fúerat : albédo quedam in modum fili locum lesiónis¹¹⁷ semper obducébat.

Lectio vj.

Lomines autem illíus provincie, qui nondum Deum cognóverant, vidéntes infáusti júvenis confusiónem, et glorióse vírginis resuscitatióñem : pédibus beáti Bénnoy provolúti, Dei mystériis petíerunt ímbui. Quos ille

devóte suscípiens, sacri baptismátis unda purificávit : et divínis sermóníbus instrúcitos, in Dei servítio confirmávit. At Dei virgo Wenefréda tota die sancti viri pédibus adhérens illíus sermóníbus sédula intendébat :

et se velári cum suis paréntibus obníxe deposcébat. Vir autem sanctus coram paréntibus et multis áliis eam sacro velámíne indútam consecrávit : atque reguláris propósiti disciplínis pleníssime informávit. Que statim totius virtútis arcem aggrédiens : in brevi totius órdinis adépta est perítiam. Unde vir Dei ádmodum letificátus : paréntes in unum convocátos et álios Dei servos sic est affátus, Vos inquit háctenus meis petitióibus et consíliis promptos

exhibuístis : nunc vero in vobis¹¹⁸ exuberántibus Dei beneficiis incédite vigilánter preosténsam vobis viam salútis. Et quóniam álias me vocat Deus meus, et me ad presens caritúri estis : vestre admonitióibus solérter inténdite et exémplis. Ad vírginem convérsus ait, Te meis exercítii succédere précipit Deus : et vírgines in Dei servítio hic tecum mansúras congregáre. Hic vero septem annis peráctis : te divínitus admónitam oportébit álium invísere locum.

Lectio vij.

Cumque beáta virgo super discéssu doctórís sui flebíliter contristurétur, vir Dei Bénnoüs arrípiens manum ejus déxteram duxit ad fontem qui antíquitus sicca vallis dicebátur : post decollatióнем ejus fennen Wenefréde id est fons Wenefréde est nominátus, sic est exórsus, Hec Deo dilécta tenáci recónde memória tibi tria donatíva in [168v.] laudis tue titulum esse a Deo concéssa. Primum quidem quod lápides isti quorum tui aspergímine infécti tam in fontis scaturígine quam rivo illíus seu in ambórum márgine sparsim adjacéntes nulla per sécula potérunt ablutióne detérgi. Et ubi cúnque lápides perfúsi sanguine fúerint alláti : infirmántibus usis

córum ablutióne probántur salutíferi. Múscida¹¹⁹ vero qui eísdem lapídibus adhéret : quasi thus redólet aro-máticum. Secúndum vero est quod quicúnque alíqua infortúnia passus prima et secúnda et tértia vice te requisiérit, et voluntátis sue compos non efficiátur : certíssime sciat se in próximo luce preséntis vite caritúrum, et per te sibi majus divínitus prestári ad ánime sue medélam, quam si quod petébat extérius conqueréretur. Tér-tium autem est cum ad presens longe hinc super litus maris Deo duce a te remótus fúero : me inviséndum tuis munéribus annuátim precépit Altís-simus. Cum ergo parátum habúeris quicquid fúerit : in fonte confidénter depónes : statímq; vi divína fontis

dedúci per rivum et per magnum flúvium trájici vidébis illésum. Moxque aque eleménto ministérium prebente per limósa maris volúmina non minus étiam per quinquagínta miliária usque ad meum hospítium

invioláte pervéniet delátum. His dictis vírgine ad ecclésiam redúcta : assúmpto suo solúmmodo báculo et uno conténtus clérico : valedíctis cunctis discéssit. Tu autem Dómine.

Lectio viij.

Rediens ad se tandem virgo beáta, et sermónes doctórís sui secum revólvens et vaticínia : nobílium filias Dei servítio sub regulári norma secum congregávit. Quas ut filias únicas ipsa forma facta gregis sibi commíssi ad exémplum bene vivéndi, nunc vigíliis, jejúniis, et oratiónibus, nunc Evangélícis verbis et sanctórum patrum senténtiis ad amórem divínū plénius informávit. Aliquod vero munus quod magístro suo promiserat ad mentem redúcens : cásulam tam sui quam suárum vírginum labóre competénti forma compósitam, ejus jam die discessiónis instánte, viro Dei transmitténdam degrévit. Accipiénsque cásulam albo pannículo involútam, et cum plúribus ad fontem usque procédens : in fontis médio cásulam depósuit dicens : se illam transmíttere beáto Bénno, fontis et maris et angelórum ministério. O ineffábilis fidei vírginis virtus. Pannículus ille quo cásula continebátur, nocte et die per fontis

rivum et maris inundatiónes flúctuens : ad maris littus quo vir Dei mánserat postrídie tramvéctus est. Cumque vir sanctus ab ecclésia ad oram maris egrédiens, marínos fluctus sólito retractiōres mirarétur : pannículum in lítore éminus conspéxit. Accedénsque própius hoc quid sit cértius scire conáatur, manúque admóta, pannículum elevat : et enodándo cásulam totius humiditátis expértem invénit. Illo autem solértius cogitánte quómodo áliquid inter aquósa bíbule aréne spácia tam siccum inveníri póterit : memória Wenefréde vírginis in mentem laténter súbiit, quáliter ánnuum sibi donum preparáre preparatúmque in fontem depónere precéperit. Unde Deo in sancte vírginis memóriam grátias agens, munus benígne suscépit : et in ecclésiam cum magno pópuli tripúdio servándam solénniter repósuit. Accidit ergo dum hunc virgo mitténdi modum kaléndis Máii annuátim observáret, beátus Bénno longo

sénio conféctus, quatuor mortuórum suscitátor miríficus, virtútibus plenus, charitatis opéribus preclárus : lenta febre corréptus cadúcum relínquens séculum celéste petívit gáudium. Hoc quoque memoriále de eo precípum habétur : quod multo mórtuus

gloriósior¹²⁰ quam vivus effálserit. Cujus ab hac luce tránsitum virgo Wenefréda intélligens : piis oratióibus et láchrymis prosecúta, munus ultérius transmíttere déstitut. Tu autem.

Lectio ix.

Beta tamen Wenefréda sancti viri precépta tenáci memória répetens, quod post septem annos aliéna loca visitáret : vidénsque magnam suárum sorórum partem ex hoc século migrásse, et sue discessiónis tempus instáre, natále solum fastídio cepit habére. Vírgines vero supérstites in vere religiónis observántia consólidans, nobilióribus províncie Dei fámulas et locum [169r.] láchrymis et précibus comméndans : éxtera se loca peregrinándi grátia vísere ne sint impedíménto acérrimis omnes flétibus orat. Utriúsque sexus univérsi in contrárium frustra conántes : profúsis láchrymis vírginis votis annuérunt. Tunc beáta virgo sollícite Deum itíneris sui predúcem fore depóstulans, accépit divínitus nocte quadam se itúram esse cum una tantum vírgine ad beátmum Deíferum : de sua mansióne et itínere consuléndum. Erat quippe vir ille magnus coram Dómino : in ómnibus

mandátis ejus incéderis sine queréla. Qui cum inter virtútum suárum exuberántiam fontem de terra erúmpere fécerit, hoc apud Deum obtinuit : ut sanus revertátur qui-cunque eger in illo se dígniter mérsenit. Véniens ítaque beáta virgo ad sanctum Deíferum : oratióne facta, causam sui advéntus expósuit. Cui vir sanctus divíni consílii adhuc ignárus respóndit, Hic parúmper pátere nobíscum hac nocte, fórsitan revelábit Dóminus nobis quod sibi sit plácitum : et tui propósiti compéndium. Sancto ígitur ex more tota nocte oratióibus vacánti : vox de celo insónuit dicens, Dic charíssime vírgini Wenefréde, iter suum ad virum Dei Satúrnum arrípere : per quem totius vite sue sériem nóverit se cértius cognitúram. Quod vir sanctus mane vírgini intimávit. Illa vero viro Dei valedíicens : as-súmpta cómite ad beátmum Satúrnum pervénit. Ille quidem totius vite sue cóncius efféctus céltus : tota nocte

illam divinis rétinens láudibus, mane cúpitis fovébat allocutióibus. Est locus inquit nōmine Vintheriácus,¹²¹ multórum sanctórum pignóribus et conversatióne a Deo preeléctus : hunc dum advíxeris te invísere et inhabitáre precépit Deus. Est enim ibi quidam abbas nōmine Elérius nichil terrenitatis afféctans : solis celéstibus est inténtus. Sunt étiam Deo dedicáte vírgenes, ab ipsis infántie rudiméntis celibátum observántes : que tamen tuo advéntu devotíores, et tuis exémplis reddéntur sanctióres. Sanctus vero cum dyácono suo aliquándiu vírginem dedúcens, et de sanctitaté loci multum réferens : benedictiōne percépta, tandem repe-dávit, et illa quo tendébat appropriávit. Cujus advéntum sanctus Elérius prenoscens divinitus, occúrrit ei quantotius, visámque débita veneratiōne salutávit : et orándi grácia ecclésiam introdúxit. Completáque oratiōne vírginis in ampléxus accúbuit : et eam secrétius ádvocans ait, Quamvis ab infántia quáliter divinis sis initiáta mystériis, in castitáte, in passiōne, in cruoris dispersiōne, et córporis resuscitatiōne, célitus plane didícerim : tamen tuo ore próprio docéri cùpio tanti itineris occasiōnem. Cui virgo respóndit, Me ítaque súscipe tibi a Deo destinátam : et ut

ab eo didicísti meam dispónē conversatiórem. Tunc vir sanctus tota illa nocte Deum cónsulens de vírginis petitiōne, circa diéi crepúsculum divinitus accépit : quod Dei vírgini et ómnibus propalávit. Mane autem ad vírgines pervéniens, tunc ibi célebrem introdúcens vírginem : his verbis ad illas est concionátus, Ecce hec est illa virgo Wenefréda cujus passiōnis fama in omni Wällie confínio olim dígniter veneráta : multo dígnius et diffúsius constat adhuc veneránda. Hec inquam illa nívei pudóris lucérna, jam confessórum glóriam et mártirum victoriā viríliter emérita, ad vos venit vobíscum remansúra : atque suam secúndam migratiōnem, et cumuláte retributiōnis palmam expecta-túra. Vos ítaque filie charíssime mecum congaudéte : et thesáurum celéstem quasi totius religiōnis formam, intra vos suscípite. Post hec convérsus ad beátam Theóniam, ipsius sancti matrem carnálem : et sanctárum vírginum spirituálem dixit, Tibi dilectíssima curam istiúus vírginis commítto speciálius. Tu ígitur ejus vestígiis inhére, et eam célitus tibi destinátam cognósce : et ídeo diligénti solértia velle suum exquíre. His dictis sanctus conféssor discéssit : et beáta Wenefréda cum Dei virgí-nibus et matróna remánsit. Erat enim

eádem matróna religiónis exímie : et charitáti inténta tota et misericórdie. Et licet omnes vírgenes precordia- líssime dilígeret : sanctam tamen Wenefrédam jocundióri afféctu et [169v.] obséquio confovébat. Erat autem in beáta Wenefréda jugis abstinéntia, et persevérans orátio : contínuia vigília, et virtútum frequens exhibítio. Quadam enim die beátus Elérius claustra sanctimonialium est in- gréssus, cum beáta vírgine Wenefréda, que Dei erant ex more tractatúrus : nacta occasióne proferéndi quod

ánimo revólverat, frequéntius ícidit sermo de memória mortis. Cui beáta virgo respóndit, Opórtet a te et me supérstite castíssimam meam et ma- trem tuam prius humi trádere post aliquot annos : deínde corpus meum sepelíre. Tu vero plenus diérum in pace vitam consummábis : et in regno celésti invénies que ibi conservánda reposúeris. In próximo quoque pátuit quod verum prophetávit. Nam beáta Theónia¹²² mortis acúleis astrícta : terre corpus et spíritum in manus sanctórum angelórum réddidit.

Cetera omnia de communi unius virginis et martyris dicuntur. [877].

¶ *Sancti Leonardi abbatis et confessoris.*¹²³

(vj. Novembris.)

Novem lectiones fiant cum hac oratione.

PReces nostras quésumus Dómine celésti dono proséquere : ut qui de¹²⁴ beáti Leonárdi confessóris tui atque abbátis patrocíniis gloriámur,

que¹²⁵ méritis atque suffrágiis apud te semper adjuvári mereámur. Per Dóminum.

Lectio j.

Sicutus igitur Leonárdus tempóribus Anastásii imperatóris, in província Galliarum claris paréntibus éxitit natus. Collateráles vero Clodovéi regis Fráncie paréntes ejus erant : inter satéllites palácií primátum milítie post regem habébant. Ipse autem rex Clodovéus in primórdio sue etátis se-

cúndum morem gentílium fuit páganus, sed per predicátióne sancti Remígi Reménsium archiepíscopi ad fidem Christi convérsus, factus est Christiánus. Qui dénique secúndum verba téstium veridicórum, púerum Leonárdum suscépit de sacro fonte : ob paréntum nobílium charíssimum amórem.

Lectio ij.

Puer autem Leonárdus postquam evásit increménta puerília, adléscens factus juxta consuetúdinem parentéle regáli nóluit implicári milítia : sed Spíritu divíno tactus, pótius vóluit sequi archipontíficis Remígi vestígia. Ad hujus vero sancti Re-

migii imitatióne bonus discípulus expétiit a rego Fráncias humílimis précibus : quátenus quos omnes in ergástulis pósitos visitáre voluísset, solveréntur. Quod a rege benignísime impetrávit. Tu autem [Dómine miseré nostri].¹²⁶

Lectio iij.

Crescébat intérea vehéménter fama bonitatis ejus. Unde et multi egrotántes ad eum confluébant : grátia recuperánde sanitatis [qui et sani atque incólumes ad própria

reddebántur.]¹²⁷ Volens ergo famam hóminum homo Dei declináre : et in solitúdine Deo secrétius militáre : ádiit silvam cui vocábulum est Pavum. Quo cum rex cum régina ex more

venándi causa advenísset : cóntigit ut pregnans regína instánte partu periclitaréatur. Cui cum médici nulla arte subveníre potuissent, omnésque satélites ululátibus silvam replérent :

pius mox servus Dei Leonárdus ádvenit. Qui cum ibi ad Deum pro ea oratióne supplex fudísset : regína ílico et optátum partum hábuit, et remédium a dolóribus obtínuit.

Lectio iiiij.

Quo rex viso miráculo múnera mox preciosa sancto viro presentávit. Que ómnia servus Dei humíliter recúsans, ego inquit nullíus horum indígeo : tantum in aliqua solitúdine silvárum soli Deo servíre desídero. Itaque cum rex cathólicus sancti viri Leonárdi desidérium cognovísset, dedit ei de éadem silva quantum pétiit, id est quantum unius

noctis spácio ipse in asélla sua peragrare voluísset. Sanctus ígitur Leonárdus in eódem loco constrúxit oratórium in honóre sancte Dei Genitrícis Maríe, quod nominávit Nobiliácum : eo quod a nobilíssimo rege alácri ánimo donátum¹²⁸ esset. Fuit autem ibi témpore non módico.¹²⁹ Tu autem [Dómine misére nostri].¹³⁰

Lectio v.

Ft cum de aque penúria sépius a frátribus fieret querimónia : precépit siccum scrobem fieri ad modum pútei. Cunque finísset super eam oratióne, et discípuli qui áderant respondíssent amen : conféstim púteus recépit aquam que indeficiénter ícolis potum prestat usque in preséntem diem. Multi vero de longíquis régiónibus ex ergástulis, aut ex vínculis liberáti per ipsum : requirébant in quo loco beátus

Leonárdus habéret hospítium. Qui [170r.] étiam compédes catherarúmq[ue] póndera apportábant secum : et ad vestígia pedum ejus cadéntes humíliter prosternébant. Quamplúres vero ibi remanébant : et in morem famulórum servitútis obséquia promítébant. Sed vir Dei magis studébat illis servíre : distríbuens eis partem ex spaciósa latitúdine silve. Tu autem Dómine.

Lectio sexta.

Postquam autem plácuit Altís-simo : ut de presénti egrederétur

século : octávo idus Novémbbris sanctíssima ejus ánima recépta est in

celum ab ángelis. Beatíssimum vero corpus ejus a fidélium turbis sepúltum est in ecclésia quam ipse constrúxerat, ad honórem sancte Maríe Dei Genitrícis et perpétue Vírginis : simúlque étiam in memóriam beáti Remígii Reménsium archipontíficis. In qua quidem ecclésia divína fiunt

mirácula. Nam ceci illuminántur, leprósi mundántur, paralítici sa-nántur, variíque hóminum languóres per intercessiórem ejus íbidem curántur : prestánte Dómino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spíritu Sancto vivit et regnat per ómnia séculórum amen.

Tres ultime lectiones de expositione Evangelii Nemo accéndit lucérnam. [841].

Cetera omnia de communi unius confessoris et abbatis dicuntur. [839].

¶ *Sanctorum quatuor coronatorum martyrum.*

(vij. Novembris.)

Tres lectiones fiant : et invitatorium duplex : cum hac oratione.

PResta quésumus omnípotens Deus : ut qui gloriósos mártires tuos Cláudium, Nichostrátum, Simphoriánum, Castórium, atque Sim-

plícium, fortes in sua passióne¹³¹ cognóvimus : pios apud te in nostra intercessióne sentiámus. Per.

Lectio j.

 Empore quo Diocleciánus¹³² Augústus perréxit in Panóniam ad metálla divérsa de móntibus abscindénda, dum congregáret omnes métálicos artífices, invénit inter eos magna perítia artis imbútos [hómines],¹³³ nómine Cládium, Nichostrátum, Simphoriánum, Castórium, atque Simplícium : miríficos in arte quarratória.¹³⁴ Hi occúlte

Christiáni erant : custodiéntes man-dáta Dei. Post áliquot autem dies invidéntes eis céteri artífices, et sócii eórum : accusavérunt eos apud impe-ratorem quod essent Christiáni. Et jussit imperátor cuídam tribúno nómine Lampádio : audíre eos, dicens, Justa examinatióne proba eos : et in quo invéntus fúerit reáthus, pena feriátur.

Lectio secunda.

CÓdem témpore sedit Lampádius pro tribunáli : et dixit ad sanctos, Quod jussérunt príncipes, cógnitum vobis est ? Dixérunt, Nescímus. Quibus ait, Ut antíquis numínibus detis honórem. Cláudius respóndit, Nos damus honórem Deo omnipoténti et Dómino nostro Jesu Christo Fílio ejus : in cuius nómine semper sperámus, et post ténebras ad

lucem veníre confidimus. Christus enim qui concéptus est de Sancto Spíritu natus ex María Vírgine : qui illúminat omnem hóminem veniéntem in hunc mundum, ipse est vera lux ubi ténebre non sunt ulle. Lampádius dixit, Commóneo vos : nolíte pérdere tantam grátiam dómini nostri príncipis Dyocleciáni. Sancti mártires dixérunt, Piíssimus impe-

rátor tantum debet habére curam hóminum : ut Deum celi non offéndat qui est Créator ómnium

rerum. Nam nos curam habémus, ne in futúro século pereámus.

Lectio iii.

Post dies quinque íterum sedit Lampádius pro tribunáli : et dixit ad sanctos mártires, Audíte me et evádite torménta : et estóte amíci nobílium príncipum. Respondéntes sancti dixérunt, Nos non pavéscimus terróres vestros : sed magis timémus torménta etérrna. Nam hoc sciat Dyocleciánus imperátor tuus, nos Christiános veráces esse : et nunquam discédere a cultúra Dei nostri. Tunc irátus Lampádius jussit eos statim expoliári : et scorpiónibus mactári. In éadem hora arréptus est Lampádius a

demónio : et discépens se exprávit. Hoc autem cum audísset Dyocleciánus imperátor, irátus est veheménter : et jussit lóculos plúmbeos fieri, et vivos sanctos mártires in eos inclúdi, et precipitári in flúvium. Sic quoque sancti mártires passi sunt pro nómíne Dómini : sexto idus Noveábris. Et post dies quadragínta duos, quidam Nichodémus nómíne Christiánus levávit lóculos cum corpóribus sanctórum : et repósuit in domo sua. Tu autem [Dómine miserere nostri].¹³⁵ [170v.]

Cetera omnia de communi plurimorum martyrum dicuntur. [739].

¶ Sancti Theodori martyris.

(ix. Novembris.)

Invitatorium simplex et iij. lectiones fiant cum hac oratione.

Deus qui nos beáti Theodóri mártiris tui confessióne gloriósa circúndas et prótegis : presta nobis

quésumus ejus imitatióne proficere, et oratióne fulcíri. Per Dóminum.

Lectio j.

Tempóribus Maximiáni imperatóris tentus est Theodórus in civitáte Ambásia,¹³⁶ et cum eo álli multi tirónes ad militándum, et compellebántur univérsi ad immolándum ydólis. Beátus vero Theodórus cum esset fidélis et plenus Spíritu Sancto : stans in médio legiónis dixit, quia ego sum Christiánus, et immoláre repróbis simuláchris precéptum non accépi. Hábeo enim Regem meum Christum in celis. Addúctus autem ad Popúlium présidem¹³⁷ : dixit ad eum

preses, Theodóro sacrifica diis : et érue te ab his torméntis que tibi preparáta sunt. Beátus Theodórus dixit, Neque tibi acquiéscō : neque penas tuas pertiméscō. Me enim expectatió bonórum ínvitat ut confidam propter spem que michi repósita est : et corónam quam michi Dóminus meus Jesus Christus preparávit. Indignátus ergo judex, jussit eum in cárcerem mitti : atque ibidem dimítti, ut fame morerétur. Beátus vero Theodórus : a Spíritu Sancto nutriebátur.

Lectio secunda.

Terum sedens preses pro tribunáli : addúcto beáto Theodóro, dixit ei, Acquiésce michi Theodóre absque torméntis et sacrificia diis : ut scribam orbis terrárum dóminis, pontíficem Theodórum fieri, et honóres ab eis non mí nimos accípere, et conféssor noster eris. Beátus Theodórus aspíciens in celum et

consignans se : dixit ad présidem, Etiam si carnes meas igne cremáveris, et supplíciis váriis expéndas : donec fúerit spíritus in náribus meis, non negábo Deum meum. Preses hec áudiens dixit questionáriis ut eum in ligno suspénderent : et úngulis férreis látera ejus ráderent. Qui in tantum eum rasérunt : ut étiam coste ejus

nudaréntur. Beátus vero Theodórus psallébat dicens, Benedícam Dóminum in omni témpore : semper laus ejus in ore meo. Tunc judex multo tractátu facto : dixit ad sanctum

mártyrem, Quid vis nobíscum esse aut cum Christo tuo ? Cui sanctus martyr cum gáudio magno respóndit, Cum Christo meo : et fui, et sum, et ero.

Lectio iij.

VIdens preses quia non posset pertorménta superáre sancti mártiris tolerántiam : dedit advérsus eum senténtiam dicens, Theodórum non obtemperántem precéptis invictissimórum príncipum, credéntem vero in Jesum Christum qui crucifixus est : júbeo igni tradi. Statim autem ut dictávit senténtiam : cum verbo et jússio perficiebátur. Cum autem ignis accénsus fuísset : beátus martyr signáculo crucis semetípsum consignans, mánibus post tergum ligátis, tanquam áries eléctus de magno grege ad olocáustum Deo accéptum : aspíciens in celum orávit. Et cum finísset oratióñem : minístri dyáboli succendérunt ignem. Magnum autem flamme micántis vídimus miráculum : quibus datum est vidére. Flamma enim in spécie cámere facta est,

tanquam velum návis a vento replé-tum, et circumvallávit corpus beáti mártiris : et erat non quasi corpus ardens : sed quasi panis qui cóquitur. Sancto enim Spíritu superveniénte, sine afflictióne erat beátus martyr in médio flamme : et laudans et gloríficans Deum, réddidit Christo spíritum. Odóre vero suavíssimo repléti sunt omnes. Facta est autem vox ad eum de celis dicens, Veni dilécte meus Theodóre intra in gáudium Dómini tui : quia fidéliter certáminis tui cursum consummásti. Quedam autem múlier nómine Eusébia corpus ejus diligénter sepelívit : in quo loco multa mirabília fiunt, ad laudem et glóriam nóminis Dei. Tu autem [Dómine miseré nostri].¹³⁸

Cetera omnia de communi unius martyris. [679].

Si hoc festum in die Martis contigerit semper erunt vespere de sancta Maria ipso die cum pleno servitio in crastino tamen ubi agitur de festo loci : tunc ibi erit commemoratio ipsius et vj. feria de sancta Maria.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

¶ Sancti Martini episcopi et confessoris.

(xj. Novembris.)

Novem lectiones fiant : invitatorium triplex.

Ad primas vespertas.

Super psalmos.

AS:586; 1520:157r; 1531-S:171r.¹³⁹

Ant.

I.v.

be- á-tum pontí- fi-cem * qui to-tis viscé-ri-bus di-

[171r.]

li-gé-bat Christum re-gem, et non formi-dá-bat impé-ri-

princi-pá-tum : o Mar-tí-ne dulcédo me-di-caméntum et mé-

di-ce, o sanctíssima á-nima quam et si glá-di- us percus-

só-ris non ábstu-lit tamen palmam marty-ri- i non a-mí-sit.

S.A.E.

Psalmi feriales.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

Capitulum. Ecce sacérdos magnus. [*in communi.*]¹⁴⁰ [791].

R. Beátus Martínus. [*iij. de matutinas.*]¹⁴¹ {1631}.

Hymnus. Iste conféssor. [*in communi.*]¹⁴² [792].

V. Amávit eum [Dóminus et ornávit eum].¹⁴³ [800].

AS:586; 1520:157r; 1531-S:171r.¹⁴⁴

4038.

Ant.

I.v.

Mar-tí-ne, * o pi- e quam pi- um est gaudé-

re de te : o Mar-tí- ne prophé- tis compar, a-póstol-is

confér- tus, pré- su-lum gemma, fi- de et mé-ri-tis

egré-gi- e, pi- e-tá-te mi-se-ri-córdi- a ca-ri- tá- te

in-ef-fá-bi- lis, succúr- re no-bis nunc et ante De-um.

Ps. Magníficat. 53*.

Oratio.

Deus qui cónspicis quia ex nulla nostra virtúte subsístimus : concéde propícius, ut intercessióne

beáti Martíni confessóris tui atque pontíficis, contra ómnia advérsa muniámur. Per Dóminum nostrum.

Memoria fiat de sancto Menna martyre cum hac oratione.

PResta quésumus omnípotens Deus : ut qui beáti Menne mártýris tui natalícia cólimus,

intercessióne ejus in tui nóminis amóre roborémur. Per Christum.

Tunc eat processio ad altare sancti Martini si habeatur cantando R. scilicet Martínus Abrahe. [ix. de matutinas]¹⁴⁵ {1645}. et incensato altare et ymagine ejusdem dicat sacerdos V. Ora pro nobis. R. Ut digni. [530]. cum hac oratione.

Deus bonitatis auctor et bonorum dispensátor, concéde propícius : ut qui beáti Martíni confessóris tui atque pontíficis solen-

nitátem venerámur, ejus patrocínio atque suffrágio, majestatis tue propiciatióнем consequámur.

In redeundo dicitur de sancta Maria.

C Ad matutinas.

Invitatorium triplex.

AS:586; 1520:157v; 1531-S:171r.¹⁴⁶

Invit.
II.

1103.

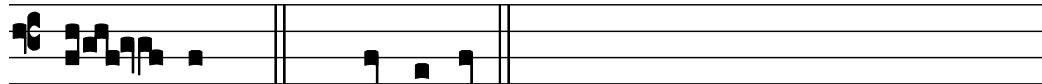

Artí-nus * ec-ce mi- grat hic pauper ce-lo di- ves.

†Quem sanctó-rum concén-tus Christo psal-lens de-
dúx-it nos ce-lés-ti-bus hymnis laudémus in hunc

{1625}

Sancti Martini episcopi et confessoris.

De- um. *Ps. Ve-ní-te. 7**.

Hymnus. Iste confessor. [793].

¶ *In j. nocturno.*

AS:587; 1520:157v; 1531-S:171r.¹⁴⁷

1. Ant. VIII.i. 4785.

Anctus * Mar-tí- nus ó- bi-tum su- um longe
an- te prescí- vit, qui et discí-pu-los in u-num congre-
gá- vit : atque su- i disso-lu-ti- ónem immi-né-re
pre-díx-it. *Ps. Beátus vir. (j.) [12].*

AS:587; 1520:157v; 1531-S:171r.¹⁴⁸

2. Ant. III.v. 2029.

Um re-pén-te * ví-ri-bus córpo-ris ce-pit destí-

Sancti Martini episcopi et confessoris.

Musical notation for Sancti Martini episcopi et confessoris. The notation consists of three staves of square neumes on four-line red staves. The lyrics are:

tu- i : tunc me-ror et luctus ómni- um vox plangénti- um,
u-náque pre-cánti- um, ne pastor o-ves dé-se-ras.

Ps. Quare fremuérunt. (ij.) [12].

AS:587; 1520:158r; 1531-S:171r.¹⁴⁹

3. Ant. I.v. 4829.

Ci- mus * qui-dem te pa- ter de-si-de-rá-re
Christum, sed sal-va sunt ti-bi pré- mi- a tu- a, nos-
tri pó- ti- us mi- se-ré-re quos dé- se-ris pa-ter.

Ps. Dómine quid multiplicáti. (iji.) [13].

V. Amávit eum Dóminus. [803].

Lectio j.

MArtínus Sabária¹⁵⁰ Pannoniorum oppido oriündus fuit : sed intra Ytáliam Tycíni álitus est. Paréntibus secúndum séculi dignitátem non ínfimis : gentílibus tamen. Pater ejus miles primum : post tribúnus mílitum fuit. Ipse armátam míltiam in adolescéntia secútus, inter scaláres¹⁵¹ alas sub rege Constántio, deínde sub Juliáno Cesáre militávit : non tamen sponte, quia a primis fere annis, divínam pótius servitútem sacra illústris púeri inspi-

rávit infántia. Nam cum esset annórum decem, ínvitis paréntibus ad ecclésiam confúgit : seque cathe-cúminum fieri postulávit. Mox mirum in modum totus in Dei ópere convérsus : cum esset annórum duó-decim héremum concupívit. Fecis-sétque votis satis : si etátis infirmitas non obstitísset. Animus tamen aut circa monastéria aut circa ecclésiam semper inténtus : meditabátur adhuc in etáte puérili, quod póstea devótus implévit.

AS:587; 1520:158r; 1531-S:171r.¹⁵²

1. Resp.
VII.

6825. **I**c est * Mar-tí-nus e-léc-tus De-i
 pón-ti-fex. †Cu-i Dómi-nus post a-póstolo-s tan-
 tam grá-ti-am confér-re dig-ná-tus est,
 ut in virtú-te Tri-ni-tá-tis De-í-fi-ce me-re-

Sancti Martini episcopi et confessoris.

ré- tur fí- e- ri tri- um mortu- ó- rum sus-ci-
 tá- tor mag- ní-fi- cus. *V. Sanc-te Tri-ni- tá-tis*
 fi- dem Mar-tí-nus confés- sus est. *†Cu- i.*

6825a.

Lectio ij.

Cum vero edictum esset a régibus, ut veteranórum filii ad milítiam scriberéntur : prodénte patre, qui felícibus ejus áctibus invidébat, cum esset annórum quín-decim raptus et catherátus, sacraméntis militáribus implicátus est : uno tantum servo cómite conténtus, cui tamen versa vice dómínu serviébat, ádeo, ut plerúmque ei et calciaménta ipse detráheret, et ipse detérgeret. Cibum una cáperent : hic tamen sépius ministráret. Triénno fere ante baptísma in armis fuit : ínteger tamen ab his víciis quibus illud hóminum genus implicári solet. Mira illi circa commilitónes beníg-nitas : mira erat cháritas. Patiéntia vero atque humíltas : ultra humánum modum. Nam frugalitátem in eo

laudáre non est necésse, qua ita usus est : ut jam illo témpore non miles, sed monáchus putarétur. Quibus rebus ita sibi omnes commilitónes suos devícerat : ut eum miro afféctu [171v.] veneraréntur. Necdum tamen regenerátus in Christo agébat quandam bonis opéribus baptismátis candi-datum : assístere scílicet laborántibus, opem ferre míseris, álere egéntes, vestíre nudos. Nichil sibi ex milítie stipéndiis : preter quotidiánum vic-tum reservábat. Jam tamen evangélii non surdus audítor : de crástino non cogitábat. Quodam témpore cum béatus vir nichil jam preter arma et símplicem milítie vestem habéret, média hýeme que sólito aspérior inhorrúerat, ádeo, ut plerósque vis algórís extingúeret : óbviam hábuit in

porta Ambianénsum civitatis páu- | perem nudum.

AS:588; 1520-S:158v; 1531-S:171v.¹⁵³

2. Resp. IV.

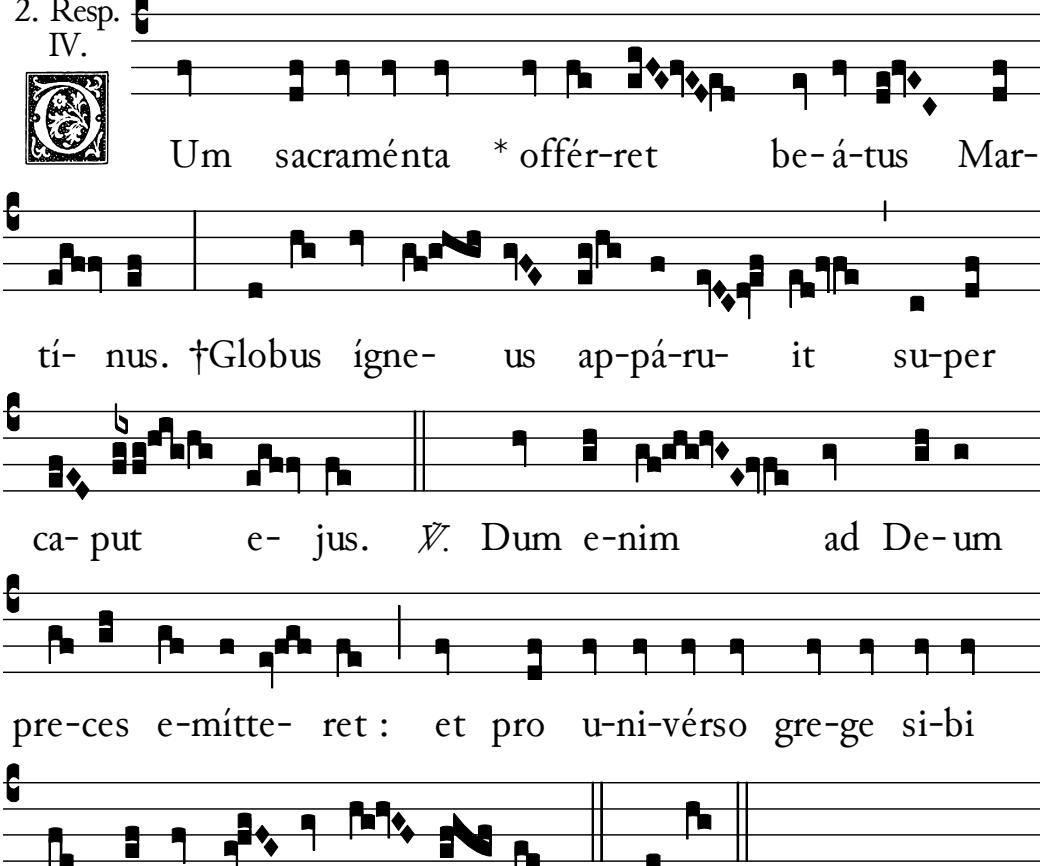
6558. Um sacraménta * offér-ret be- á-tus Mar-

tí- nus. †Globus ígne- us ap-pá-ru- it su-per

6558z. ca- put e- jus. ¶. Dum e-nim ad De-um

pre-ces e-mítte- ret : et pro u-ni-vérso gre-ge si-bi

commísso de- pre-ca- ré- tur. †Globus.

Lectio iij.

Ui cum pretereúntes ut sui misereréntur oráret, omnésque misérum preterírent : intelléxit vir Deo plenus sibi illum áliis misericordiam non prestántibus reservári. Quid tamen ágeret ? Nichil preter clámidem qua indútus erat habébat. Jam enim réliqua : in opus símile consúmpserat. Arrépto ítaque ferro

quo accínctus erat, médiam dívidit clámidem : partémque ejus páuperi tribuit, réliqua rursus indúitur. Intérea de circumstántibus rídere cepérunt nonnúlli : quia defórmis esse, et truncátus hábitu viderétur. Multi quidem quibus erat mens sánior áltius gemúere, quod nichil símile fecíssent : cum útique plus

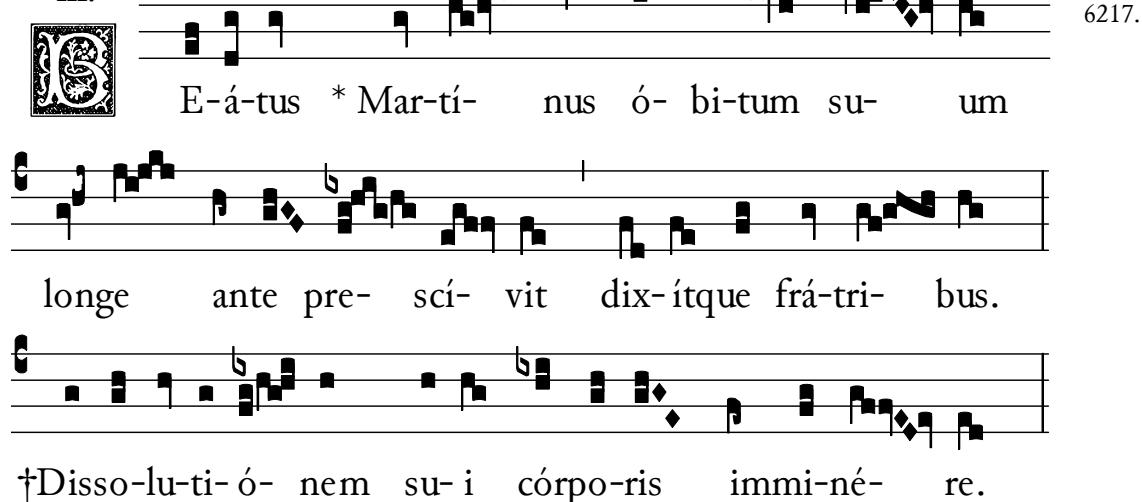
habéntes vestíre páuperem sine sua nuditaté potuissent. Nocte ígitur insecúta, cum beátus vir se sopóri dedísset : vidi Christum clámidis sue qua páuperem téxerat parte vestítum. Intuéri diligentíssime Dóminum : vestémque quam déderat jubétur agnoscere. Moxque ad angelórum circumstántium multitúdinem : audit Jesum clara voce dicéntem, Martínus adhuc cathecúminus : hac me veste contéxit. Vere memor Dóminus dictórum suórum que ante predíixerat, Quámdiu fecístis hec uni ex mínimis istis michi fecístis : se in páupere proféssus est fuísse vestítum. Et ad confirmándum tam boni óperis

testimónium : in eódem se hábitu quem pauper accéperat, est dignátus osténdere. Quo viso, vir beatíssimus non in glóriam est elátus humánam : sed bonitátem Dei in suo ópere cognoscens, cum esset annórum duo de vigínti, ad baptísmum convolávit. Nec statim milítie renunciávit, tribúni sui précibus evíctus : cui contubérnium familiáre prestábat. Etenim transácto tribunátus sui témpore : renunciatúrum se século pollicebátur. Qua Martínus expectatióne suspénsus : per biénnum fere póstea quam est baptísmum consécutus, solo scílicet nómine militávit. Tu [autem Dómine miserére nostri].¹⁵⁴

AS:588; 1520-S:158v; 1531-S:171v.¹⁵⁵

3. Resp.

III.

6217.

E-á-tus * Mar-tí-nus ó- bi-tum su- um
longe ante pre- scí-vit dix- ítque frá-tri- bus.
†Disso-lu-ti- ó- nem su- i córpo-ris immi-né- re.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

Qui- a indi-cá-vit se jam re- sól- vi.
6217a. Ví- ri-bus córpo-ris ce-pit re-pénte destí-tu- i :
convo-ca-tísque dis-cí-pu-lis in u-num dix- it.
†Disso-lu-ti- ó- nem. Ví- ri- a. 93*. Qui- a.

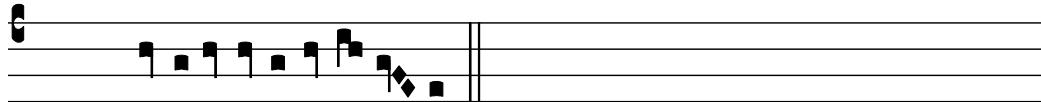
In ij. nocturno.

AS:589; 1520-S:159r; 1531-S:171v.¹⁵⁶

4. Ant. IV.i.

Omi-ne * jam sa- tis est quod huc-ús-que certá-vi :
[b]
sed quo ad ipse jússe- ris mi-li-tá-bo ac si parcis e-tá- ti
bo- num est michi, hos qui-bus tíme- o ipse cus-tó-di- as.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

Ps. Cum invocárem. (iiij.) [I3].

AS:589; 1520-S:159r; 1531-S:171v.¹⁵⁷

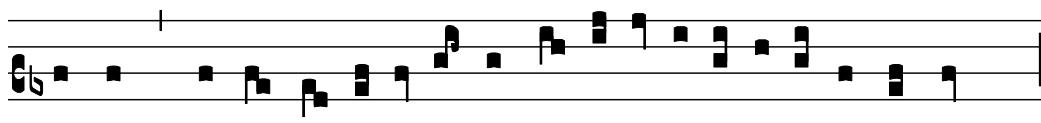
5. Ant.

VI.

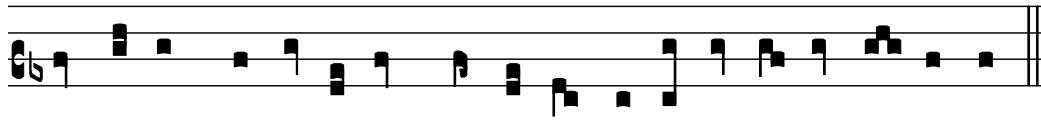

1486.

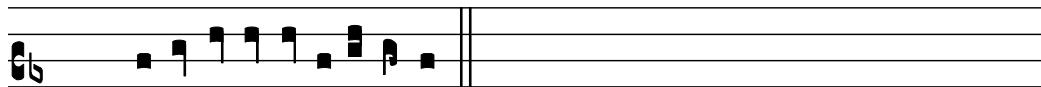
R-tus febre * fa-tiscén- tes spi-rí- tu- i serví-re co-

gé-bat, stra-túque su-o il-lo nó-bi-li ci-lí-ci- o ré-cu-bans :

nec terram vi-dé-re jam digná-tus ce-lo to-tus inhi- á-bat.

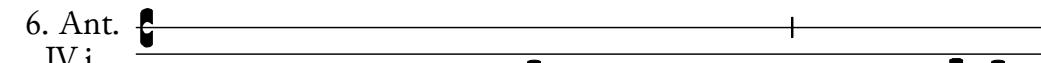

Ps. Verba mea. (v.) [I4].

AS:589; 1520-S:159r; 1531-S:171v.¹⁵⁸

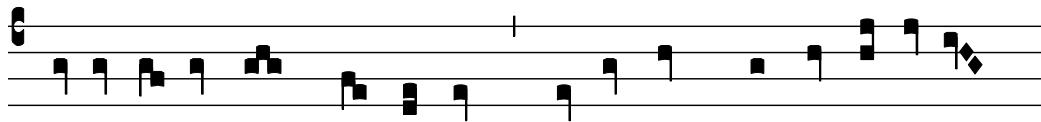
6. Ant.

IV.i.

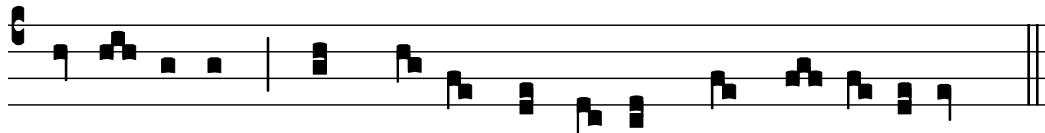

4964.

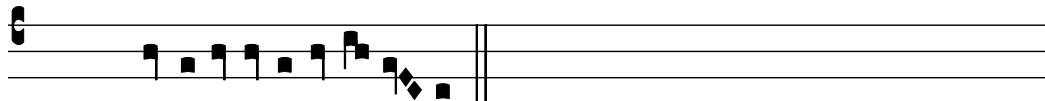
I-ni-te me inquit * ce-lum vi-dé-re, ut spí- ri-tus

di-ri-gá-tur ad Dó-mi-num, nichil in me re-pé-ri- et

i-ni-mí-cus : sed si-nus Abra-he me sus-cí-pi- et.

Ps. Dómine Dóminus noster. (vij.) [17].

X. Justum [dedúxit Dóminus].¹⁵⁹ [808].

Lectio iiiij.

Interea irruéntibus intra Gállias bárbaris : Juliánus coácto in unum exércitu apud Vagiónum¹⁶⁰ civitátem, donatívum cepit erogáre milítibus. Tum vero Martínus oportúnun tempus exístimans quo pétéret missióнем : Háctenus inquit ad Cesárem militávi tibi, pátere ut nunc mílitem Deo. Christi enim sum miles : pugnáre michi non licet. Tunc vero advérsus hanc vocem tyránnus infrémuit, dicens eum metu pugne que póstera die erat futúra : non religiónis grátia detrectáre milítiam. At Martínus intrépidus, Si hoc inquit ignávie ascríbitur non fidei : crástina die ante áciem inérmis astábo : et in nómine Dómini Jesu, signo

crucis non clípeo protéctus aut gálea, hóstium cúneos penetrábo secúrus. Retrúdi ergo in custódia, jubétur, factúrus fidem dictis : ut inérmis bárbaris objicerétur. Póstera die hos-tes legátos de pace misérunt : sua ómnia seque dedéntes. Unde quis dúbitet hanc vere beáti viri fuísse [172r.] victóriam, cui préstitum sit ne inérmis ad prélium mitterétur ? Exínde relícta milítia, sanctum Hilárium Pictáve civitatis epíscopum, cuius tunc in Dei rebus expectáta et cógnita fides habebátur, expetívit : et aliquándiu apud eum commoráitus est. Tu autem [Dómine miseré nostri].¹⁶¹

Sancti Martini episcopi et confessoris.

AS:589; 1520:159r; 1531-S:172r.¹⁶²

4. Resp.

II.

Ix-é- runt * dis-cí- pu-li ad be- á- tum Mar-

tí- num, Cur nos pa- ter dé-se- ris, aut cu- i nos de-

so-lá- tos re- lín-quis. †In-vá- dent e- nim

gre-gem tu- um lu- pi ra- pá- ces. ⁊ Sci- mus

qui-dem de-si-de-rá-re te Christum, sed salva sunt ti-bi

prémi- a tu- a nec di-lá-ta mi-nu- én-tur : nostri pó-ci- us

mi-se-ré-re quos dé- se- ris. †In-vá- dent.

Lectio v.

CO témpore se ei quidam cathe- | tíssimi viri ínstrui disciplínis. Qui
cúminus junxit cúpiens sanc- | paucis interpósitis diébus : languóre

corrípitur. At tum Martínus forte discésserat. Et cum per trídum defuísset : regréssus exánime corpus invéniens, flens et éjulans accúrrit. Tamen¹⁶³ vero tota Spíritum Sanctum mente concípiens : super exanimáta defúncti fratris membra prostérnitur. Et cum aliquándiu oratióni incubuísset, vidit defúnctum paulátim membris ómnibus commóveri : et laxátis in usum vidéndi palpitáre lumínibus. Ita rédditus vite statim baptísmo consecútus : plures póstea vixit annos. Primúsque apud nos : Martíni virtútum vel matéria vel testimónium fuit. Sub eo témpore : Martínus ad episcopátum Turonice

ecclésie petebátur. Sed cum exínde monastério suo non fácile érui posset¹⁶⁴ : Rurícius quidam e cívibus, uxóris languóre simuláto, ad génua ipsíus provolútus, ut egredéretur obtinuit. Ita dispósitis jam in itínere cívium turbis : sub quadam custódia ad civitátem usque dedúcitur. Mirum in modum incredíbilis multitúdo non solum ex illo óppido : sed étiam ex vícinis úrbibus ad suffrágia ferénda convenérant. Una ómnium volúntas, eádem vota, eadémque senténtia : Martínum episcopátu esse dignís- simum, felícem fore tali ecclésiam sacerdóte.

AS:590; 1520-S:159v; 1531-S:172r.¹⁶⁵

5. Resp.

II.

6513. O-mi-ne * si adhuc pópu-lo tu- o sum
 ne-ces- sá- ri- us non re-cú-so su-bí- re prop-
 ter e- os la- bó- rem. †Fi- at vo-lún-tas

6513z. tu- a. Jam e- nim Dómi-ne sa-tis est quod huc-

Lectio vj.

Jam vero sumpto episcopátu, qua-
lem se quantúmque prestíterit :
non est nostre facultatis evólvere.
Idem enim constantíssime perseve-
rábat : qui prius fúerat. Eadem in
corde ejus humilitas : éadem in
véstitu ejus vílitas erat. Atque ita
plenus auctórítatis et grátiás implébat
epíscopi dignitátem : ut non tamen
propósitum monáchi virtutémque
deséreret. Si ígitur facta hujus sanc-
tíssimi viri verbis explicári utcúnque
possunt, tamen interiórem vitam illíus
et quotidiánam conversatióñem et
ánimum celo inténtum, nulla unquam
vere profiteor explicábit orátió : illam
scílicet perseverántiam et tempera-
mémentum in abstinéntia et jejúniis,
poténtiam in vigíliis et oratióñibus,
noctésque ab eo perínde ac dies
ductas, nullúmque vácum ab ópere
Dei¹⁶⁶ tempus quo vel ócio indúlserit
vel negócio, sed nec cibo aut somno
quidem, nisi inquántum natúre
necéssitas cogébat. Adeo ómnia

majóra sunt in Martíno : quam ut
verbis cóncipi queant. Nunquam hora
ulla momentúmque pretériit : quo
non aut oratióni incúmberet, aut
insísteret lectíóni. Nam si quid áliud
forte agébat : nunquam tamen áni-
mum ab oratióne laxábat. O vere
beátum virum in quo dolus non fuit :
néminem júdicans, néminem dam-
nans : nulli malum pro malo reddens.
Tantámque advérsus omnes injúrias
patiéntiam assúmpserat : ut cum esset
summus sacérdos, impunéque étiam
ab ínfimis cléricis lederétur, nec
propter id, eos aut loco unquam
amóverit, aut a sua quantum in ipso
fuit charitáte repulérit. Nunquam in
illíus ore nisi Christus, nunquam in
illíus corde nisi píetas, nisi pax : nisi
misericórdia ínerat. Nemo unquam
illum vidit irátum : nemo meréntem,
nemo ridéntem. Unus idémque sem-
per : celéstem quodámmodo letíciam
vultu preferébat.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

AS:590; 1520-S:160r; 1531-S:172r.¹⁶⁷

6. Resp. IV.

7310. - cu-lis * ac má-ni-bus in ce-lum semper

in- tén- tus. †Invíc- tum ab o-ra- ti- ó- ne spí-ri-

7310z. tum non re-lax- á- bat. ¶ Nichil e-nim

terré-ni a-liquándo ne-gó-ci- i di-ví-no ante pó-nens

of-fí-ci- o : sempérque seme-típsum ad e-a que su-

pérna sunt ex- tén-dens. †Invíc- tum.

¶ Glória. 94*. †Invictum.

¶ *In iij. nocturno.*

AS:590; 1520-S:160r; 1531-S:172r.¹⁶⁸

7. Ant. II.i.

3731. E-di- a noc-te * domí-ni- ca sanctus dis-céssit :

Sancti Martini episcopi et confessoris.

Musical notation on four-line red staves. The lyrics are:

quem ce-li ci-ves mox óbvi- ant : mul-ti audi- é-runt vo-
 ces in sublími qui et vitro pú-ri- or, lacte candí-di- or,
 carne quoque monstrá-tus est gemma sa-cer- dó-tum.

Ps. Dómine quis habitábat. (xiiij.) [23].

AS:591; 1520-S:160r; 1531-S:172v.¹⁶⁹

8. Ant.

VII.i.

2951.

[172v.]

Lo-ri- fi-cá-ti * hómi-nis vi-dé-runt gló-ri- am

qui af-fu- é-runt : nam ca-ro quam ci-nis semper obtéx-e-
 rat i-ta respléndu- it : ut quoddam re-surrecti- ó-nis
 de-cus et extíncta pro-férret. *Ps. Dómine in virtúte. (xx.) [38].*

AS:591; 1520-S:160v; 1531-S:172v.¹⁷⁰

9. Ant. I.ii. +
1263.

D-est mul-ti-tú-do * mo-nachó-rum ac vírgi-num
 hii spe-ci- á-li gló-ri- a pre-cí-pu- e fle-bant cum sentí-
 rent ma-gis es-se gaudéndum si ra-ti- ónem vis do-ló-
 ris admítte-ret. Ps. Dómini est terra. (xxij.) [93].

¶. Justus ut palma florébit. [814].

Sine expositione.

Lectio vij.

Artínus ígitur óbitum suum longe ante prescívit : dixítque frátribus dissolutiónem sui córporis immínere. Intérea causa éxitit : qua Condaténsem diocésim visitáret. Nam cléricis inter se ecclésie illíus discordántibus, pacem cúpiens refor-máre, licet finem diérum suórum non ignoráret, proficísci tamen ob istiúsmodi causam non recusávit : bonam hanc virtútum suárum con-summatiónem exístimans, si pacem

ecclésie rédditam reliquísset. Ita pro-fectus cum suo illo ut semper consuéverat frequentíssimo discipu-lórum sanctissímóque comitátu : mergos in flúmine conspicátur, píscium predam sequi, et rapácem inglúviem assíduis urgére captúris. Forma inquit hec demónum est. Insidiántur incáutis : cápiunt nes-ciéntes. Captos dévorant : et saturári néqueunt devoráti. Imperat deínde poténti virtúte verbórum, ut eum cui

innatábant gúrgitem relinquéntes, áridas péterent desertásque regíones : eo nimírum circa aves illas usus império, quo demónes fugáre consuéverat. Itaque grege facto : omnes in unum ille vólucres congregáte, relícto flúmine montes silvásque petiérunt, non sine admiratióne multórum qui tantam in Martínō virtútem víderent, ut étiam áibus imperáret. Aliquándiu ergo in vico illo vel in ecclésia ad quam íerat

commorátus, pace inter cléricos restitúta, cum jam regrédi ad monastérium cogitáret : víribus cóporis cepit repénte destítui. Convocatísque discípulis índicat se jam resólvi. Tunc vero meror et luctus ómnium : vox una plan-géntium, Cur nos pater déseris, aut cui nos desolátos relínquis ? Invádent enim gregem tuum lupi rapáces. Et quis eos a mórsibus diris, percússso pastóre prohibébit.

AS:591; 1520-S:160v; 1531-S:172v.¹⁷¹

7. Resp.

VIII.

7257.

be- á-tum * vi-rum in cu- jus tránsi- tu

sanctó-rum ca-nit núme- rus. †Ange-ló- rum

ex-úl-tat cho- rus, omni- úmque ce-lés- ti- um

virtú-tum occúr- rit psal-lénti- um ex- érci-

Sancti Martini episcopi et confessoris.

7257a.

tus. *V.* Ecclé-si- a il-lí- us vi-tú-te robo-rá-tur,
 sa-cerdó-tes re-ve-la-ti- óne glo- ri-fi-cán- tur, quem Mícha-
 el assúmpsit cum ánge- lis. †Ange-ló- rum.

Lectio viij.

SCimus quidem desideráre te Christum : sed salva sunt tibi prémia tua, nec diláta minuéntur. Nostri pótius miserére quos déseris. Tunc ille motus his flétilibus, ut totus semper in Dómino misericórdie viscéribus affluébat : lachrymásse perhibétur. Conversúsque ad Dóminum hac tantum flétilibus voce respóndit, Dómine si adhuc pólculo tuo sum necessárius, non recúso labórem : fiat vóluntas tua. Nimírum inter spem amorémque pósitus dubitávit pene quid mallet : quia nec hos desérere, nec a Christo volébat diútius separári. Nichil tamen in voto suo ponens aut voluntáti relínquens : totum se Dómini arbítrio potestatique committens. Nonne tibi his paucís-simis verbis dícere vidétur ? Gravis

quidem est Dómine corpóree pugna milítie : et jam satis est quod hucúsque certávi. Sed si adhuc in eódem labóre pro castris tuórum stare me précipis, non recúso : nec fatiscéntem causábor etátem. Múnia tua devótus implébo : sub signis tuis quoad ipse jússeris militábo. Et quamvis optáta sit seni míssio post labórem : est tamen ánimus victor annórum et cédere néscius senectúti. At si jam parcis etáti : bonum est michi Dómine, fiat volúntas tua. Hos vero quibus tímeo : ipse custódias. O virum ineffábilem nec labóre victimum, nec morte vincéndum : qui in nullam se partem prónior inclináverat, nec mori tímuít, nec vívere recusávit. Itaque cum jam per áliquot dies vi fébrium tenerétur : non tamen a Dei

Sancti Martini episcopi et confessoris.

ópere cessábat. Per noctem in oratióibus et vigíliis fatiscéntes artus spíritui servíre cogébat : nóbili illo stratu suo in cínere et cilício rέcubans. Et cum a discípulis rogaréatur, ut saltem vília sibi síneret straménta suppóni : Non decet inquit filii Christiánum nisi in cínere mori. Ego si áliud vobis exémplum relínquo : ipse peccávi. Oculis ergo ac mánibus

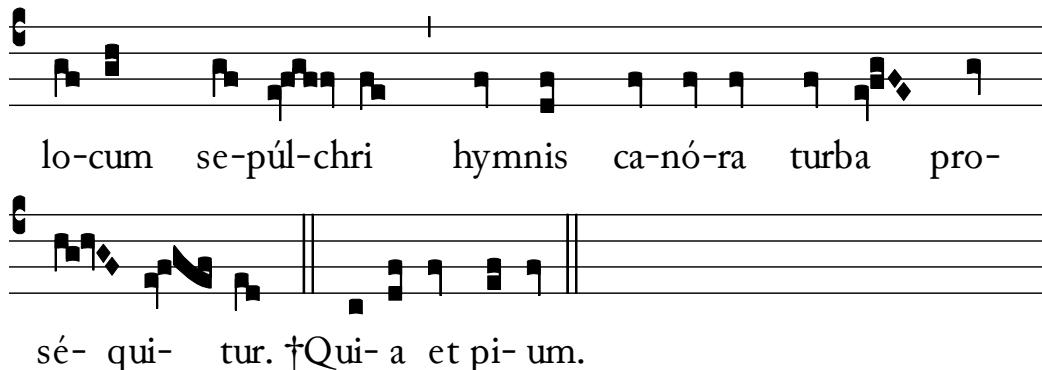
in celum semper inténtus : invíctum ab oratióne spíritum non relaxábat. Et cum a presbýteris qui tunc ad eum conflúxerant rogarétur, ut corpús- [173r.] culum láteris mutatióne releváret, Sínite inquit sínite me, fratres celum pótius respícere quam terram : ut suo jam itínere itúrus ad Dóminum spíritus dirigátur. Tu autem.

AS:591; 1520-S:161r; 1531-S:173r.¹⁷²

8. Resp. IV.

7295.

quantus * e- rat luctus óm-
ni- um : quanta pre-cí-pu- e me-rénti- um
laménta mo-nachó- rum. †Qui- a et pi- um est gaudé-
re Mar-tí- no : et pi- um est fle- re Mar-
tí- num. ¶ Be- á-ti vi-ri corpus usque ad

Lectio nona.

Hec locútus : diábolum videt
prope assístere. Quid hic inquit
astas cruénta béstia ? Nichil in me
funéste repéries. Abrahe me sinus
recípiet. Cum hac ergo voce : fati-
gátum divínis opéribus spíritum celo
réddidit. Testatíque nobis sunt qui
affuérunt : jam exánimi córporis¹⁷³
glorificáti hóminis vidíssse se glóriam.
Vultus luce clárior renitébat : cum
membra cétera nec ténuis quidem
mácula fuscáret. In áliis étiam sed in
illíus tantum ártubus non pudéndis :
septénnis quodámmodo púeri grátia
videbátur. Quis istum unquam cilício
tectum, quis in cinéribus créderet
involútum ? Jam vitro púrior, lacte
candídior : jam in quadam futúre
resurrectiónis glória et natúra de-
mutáte¹⁷⁴ carnis osténsus est. Jam
vero in obséquium fúneris credi non
potest : quanta hóminum multitúdo
convénerit. Tota óbviam córpori
cívitas ruit. Cuncti ex agris atque

vicis : multíque ex vicínis étiam
úrbibus affuérunt. O quantus luctus
ómniū, quanta precípue meréntium
laménta monachórum : qui eo die fere
ad duo mília convenísse dicúntur.
Speciális Martíni glória : ejus exémplo
in Dómini servítute, stirps tanta
fructificáverat. Agébat nimírum ante
se pastor extínc tus greges suos :
sancte illíus multitúdinis pállidas
turmas, ágmina palliáta, et aut
emerítórum labórum senes, aut
jurátos Christi in sacraménta tirónes.
Tum vírginum chorus fletu ábstinens
pre pudóre, cum letándum pótius illi
esse sentíret quem Dóminus jam suo
grémio confóveret : quam sancto
dissimulábat gáudio, quod dolébat. Si
quidem fides flere prohíberet :
gémitum extórqueret afféctus. Ete-
nim tam erat sancta de illíus glória
exultátio : quam pia de morte
confúsio. Ignósce fléntibus, gratuláre
gaudéntibus : quia et pium est

gaudére Martíno, et pium est flere Martínum, dum unusquísque et sibi prestet ut dôleat, et illi debet ut gáudeat. Hoc ígitur beáti viri corpus : usque ad locum sepúlchri hymnis canóra celéstibus turba proséquitur. Comparétur si placet seculáris pompa : non dicam fúneris, sed triúmphi. Quid símile Martíni exéquiis conferétur ? Ducant illi pre cùrribus suis vinctos, post terga captívos :

Martíni corpus hi qui mundum ductu illíus vícerant prosequúntur. Illos confúsis populórum pláusibus honórat insánia : Martíno divínis pláuditur psalmis, Martínus hymnis celéstibus honorátur. Illi post triúmphos suos in Tártara seva tradúntur¹⁷⁵ : Martínus Abrahe sinu letus excípitur. Martínus hic pauper et módicus celum dives ingréditur. Tu autem.

AS:592; 1520-S:161r; 1531-S:173r.¹⁷⁶

9. Resp. I. 7132.

Artinus * A-brahes he si- nu le-tus ex-
ci-pi- tur. †Mar-tinus hic pau-per et mó- di-
cus. ‡Ce-lum di-ves ingré-di- tur hymnis ce- lés-
ti- bus hono- rá- tur. ¶. Mar-tinus e-
píscopus migrá-vit a sé-cu- lo : vi-vit in Christo gem-

7132a.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

ma sa-cerdó- tum. †Mar-tí-nus. // Gló-ri- a
Pa-tri et Fí-li- o : et Spi-rí- tu- i Sanc-to. ‡Ce-lum.

[*Hoc sequens R. sit tertium in octava.*

AS:592; 1520-S:161v.¹⁷⁷

7258. Resp. VIII.

be- á-tum * vi-rum Mar- tí-num an- tí-

sti- tem. †Qui nec mo- ri tí-mu- it nec ví-ve-

7258b. re re- cu- sá- vit. // Be- á-tus Mar-tí-nus

ó-bi-tum su- um longe ante prescí- vit : dix-ítque frá-

tri- bus su- is disso- lu- ti- ónem su- i córpo- ris immi-

Sancti Martini episcopi et confessoris.

né- re. †Qui nec. // Gló-ri- a. 95*. †Qui nec.]¹⁷⁸

Ante Laudes.

V. Ora pro nobis, beáte Martíne.

8164.

R. Ut digni [efficiámur promissiónibus Christi].¹⁷⁹

In laudibus.

AS:593; 1520-S:161v; 1531-S:173r.¹⁸⁰

1. Ant.

VII.i.

Ix-é-runt dis-cí-pu-li * ad be- á-tum Mar-tí-num :

2262.

Cur nos pa-ter dé-se-ris, aut cu- i nos de-so-lá-tos re-lín-

quis, in-vá-dent e-nim gre-gem tu- um lu-pi ra-pá-ces.

Ps. Dóminus regnávit. (*xcij.*) [45].

AS:593; 1520-S:162r; 1531-S:173r.

2. Ant.

VII.ii.

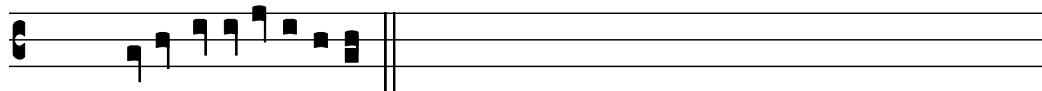
O-mi-ne * si adhuc pópu-lo tu-o sum ne-ces-

2382.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

sá-ri- us : non re-cú-so la-bó-rem fi- at vo-lúntas tu-a.

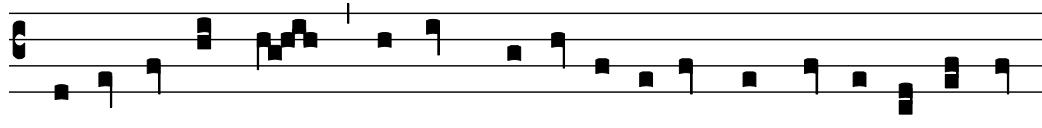
Ps. Jubiláte. (xcix.) [46].

AS:593; 1520-S:162r; 1531-S:173r.¹⁸¹

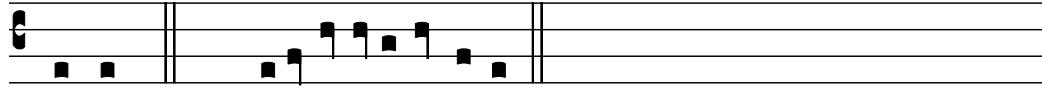
3. Ant. VIII.i.

vi-rum * in-ef-fá-bi-lem nec la-bó-re victum nec

morte vincéndum qui nec mo-ri tímu- it nec ví-ve-re re-cu-

sá-vit. *Ps. Deus Deus. (lxij.) [47].*

AS:593; 1520-S:162r; 1531-S:173r.

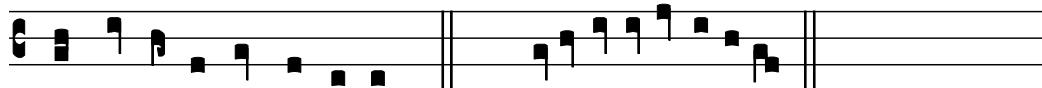
4. Ant. VII.i.

- cu-lis ac má-ni-bus * in ce-lum semper inténtus

invíctum ab o-ra-ti- óne spí-ri-tum non re-lax-á- bat

al-le-lú-ya al-le-lú-ya. *Ps. Benedícite. (Daniel iij.) [48].*

Sancti Martini episcopi et confessoris.

AS:593; 1520-S:162r; 1531-S:173r.¹⁸²

5. Ant. VIII.i. 3711.

Ar-tí-nus * Abra-he si-nu le-tus ex-cí-pi- tur,
 Mar-tí-nus hic pauper et mó-di-cus ce-lum di-ves ingré-di-
 tur hymnis ce-lésti-bus hono-rá-tur. *Ps. Laudáte. (cxlviij.) [49].*

Capitulum. Ecce sacérdos magnus. [*in communi.*]¹⁸³ [791].

Hymnus. Jesu Redémptor ómnium. [*in communi.*]¹⁸⁴ [820].

V. Justus germinábit. [829].

AS:594; 1520-S:162v; 1531-S:173r.¹⁸⁵

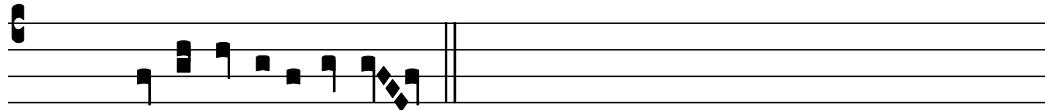
Ant. I.vi. 4074.

quantus luc-tus ómni- um, * quanta pre-cí-pu- e la-
 ménta mo-nachó-rum et vírgi-num cho- rus, qui- a et pi- um
 est gaudé-re Mar-tí-no et pi- um est fle- re Mar-tí-num.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

Ps. Benedictus. 52*.

Oratio. Deus qui cónspicis. [ut supra.]¹⁸⁶ {1625}.

Memoria fiat de sancto Menna martyre cum oratione ut supra. {1625}.

¶ *Ad j.*

Ant. Dixérunt discípuli. [j. de laudibus.]¹⁸⁷ {1647}.

Ps. Deus in nómine. (llij.). [95].

Ant. Te jure. [99].

Ps. Quicunque. [100].

¶ *Ad iij.*

[173v.] *Ant. Dómine si adhuc. {1647}.*

Ps. Legem pone. (cxvij. 33.) [132].

Capitulum. Ecce sacérdos. [791].

Responsoria et X. de communi unius confessoris et pontificis ad omnes horas dicantur : similiter et capitula. [831].

¶ *Ad vj.*

Ant. O virum. {1648}.

Ps. Defécit. (cxvij. 81.) [141].

Capitulum. Benedictiónem. [820].

¶ *Ad ix.*

Ant. Martínus Abrahe. {1649}.

Ps. Mirabília. (cxvij. 129.) [150].

Capitulum. Cognóvit. [831].

¶ *Ad secundas vespertas.*

Ant. Dixérunt discípuli. {1647}.

Psalmi feriales.

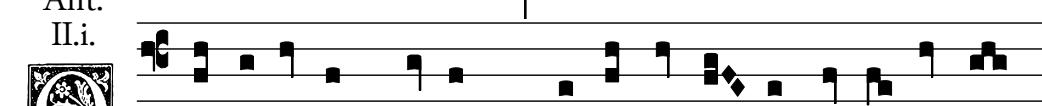
Capitulum. Ecce sacérdos magnus. [791].

Hymnus. Jesu Redémptor ómnium. [822].

V. Justus germinábit. [829].

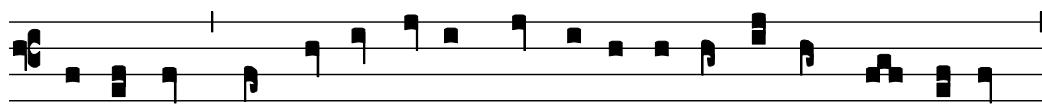
AS:594; 1520-S:162v; 1531-S:173v.¹⁸⁸

Ant.
II.i.

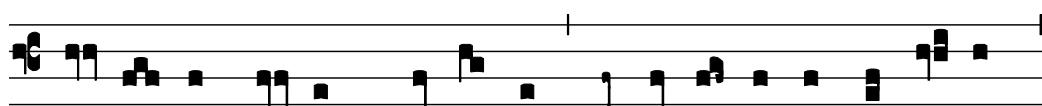

4005.

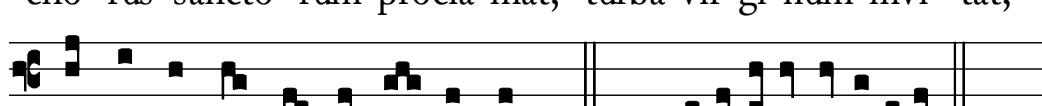
be-á-tum vi-rum * cu-jus á-ni-ma pa-ra-dý-sum

póssi-det, unde ex-últant ánge-li le-tántur archán-ge-li,

cho-rus sanctó-rum proclá-mat, turba vír-gi-num inví-tat,

ma-ne no-bís-cum in e- térnnum. *Ps. Magníficat.* 55*.

Oratio. Deus qui cónspicis. [*ut supra.*]¹⁸⁹ {1625}.

*Eodem modo dicantur vespere quotidie per octavas quando de sancto Martino agitur
[excepto quod antiphone super Magníficat. mutantur].*¹⁹⁰

[*Per octavas.*]

Hoc modo fiat servitium ad matutinas per octavas quando de octavis agitur.

Invitatorium. Martínus ecce. {1625}.

Ps. Veníte. 7*.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

Hymnus. Iste confessor. [798].

Antiphone super psalmos.

AS:594; 1520-S:162v; 1531-S:173v.

1. Ant.

3712. VII.i.

Artí-nus adhuc * cathe-cúmi-nus hac me veste con-
téx-it. *Ps. Beátus vir. (j.)* [12].

AS:594; 1520-S:163r; 1531-S:173v.¹⁹¹

2. Ant.

4706. VII.i.

Ancte Tri-ni-tá-tis * fi-dem Mar-tí-nus con-
fés-sus est : et be-a-tíssimam grá-ti- am re-cé-pit.

Ps. Quare fremuérunt. (ij.) [12].

AS:594; 1520-S:163r; 1531-S:173v.¹⁹²

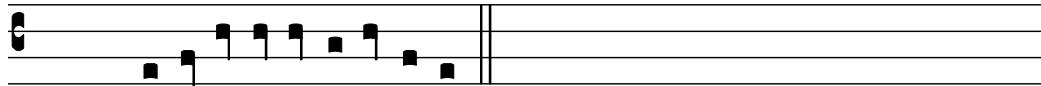
3. Ant.

1644. VIII.i.

E-á-tus * Mar-tí-nus dix-it Ju-li- á-no, Chris-
ti e-nim sum mi- les, pugná-re michi non li-cet.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

Ps. Dómine quid multiplicáti. (ijj.) [i3].

AS:595; 1520-S:163r; 1531-S:173v.¹⁹³

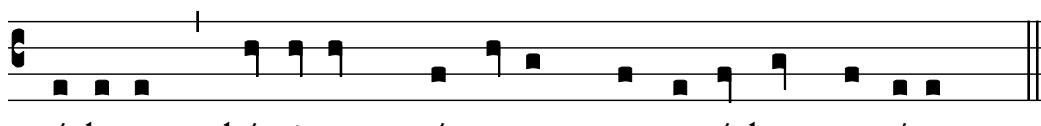
4. Ant.

VII.ii.

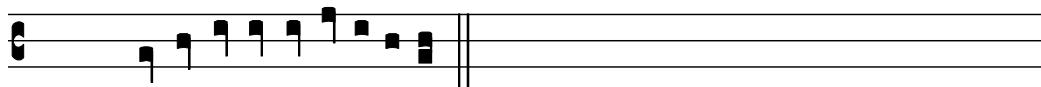

- go signo cru-cis * non clí-pe-o pro-téctus aut

2587.

gá-le- a, hósti- um cú-ne-os pe-netrá-bo se-cútus.

Ps. Cum invocárem. (iiij.) [i3].

AS:595; 1520-S:163r; 1531-S:173v.

5. Ant.

VIII.i.

Onfí-do * in Dó-mi-no quod fí-li- a me- a pré-ci-

1872.

bus tu- is réddi-ta sit sa-ni- tá-ti. *Ps. Verba mea. (v.) [i4].*

AS:595; 1520-S:163r; 1531-S:173v.¹⁹⁴

6. Ant.

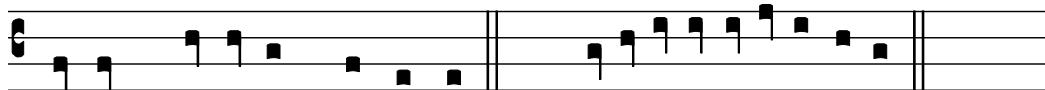
VII.iii.

Etrá- di- us * cógni-ta De- i virtú-te, ad be- a-tís-

5141.

Sancti Martini episcopi et confessoris.

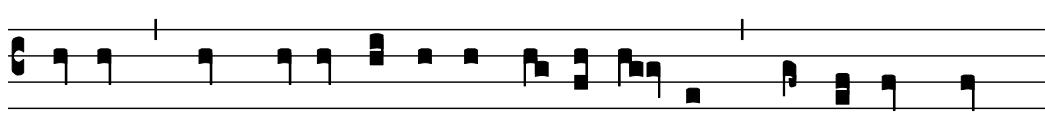

simam grá-ti- am pervé-nit. *Ps. Dómine Dóminus noster.*
(vij.) [17].

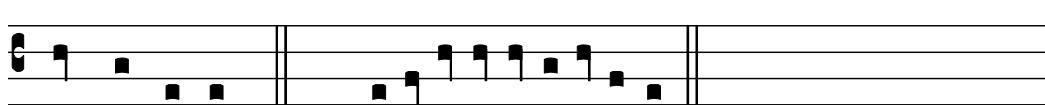
AS:595; 1520-S:163r; 1531-S:173v.

7. Ant.
VIII.i.

2411. Omi-nus * Je-sus Christus non se inquit purpu-

rá-tum nec di- a-déma-te re-ni-tén-tem ventú-rum es-

se pre-díx-it. *Ps. Dómine quis.* (xiiij.) [23].

AS:595; 1520-S:163r; 1531-S:173v.¹⁹⁵

8. Ant.
IV.iv.

2466. Um sacraménta offérret * be- á-tus Mar-tí-nus, globus

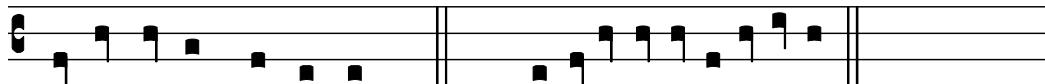

ígne- us appá-ru- it su-per ca-put e-jus. *Ps. Dómine in*
virtúte tua. (xx.) [38].

AS:595; 1520-S:163v; 1531-S:173v.¹⁹⁶

9. Ant.
VIII.ii.

4033. in-effá-bi-lem vi- rum * per quem no-bis tanta

mi-rá-cu-la cho-rúscant. Ps. Dómini est terra. (xxij.) [93].

XV. Amávit eum Dóminus. [803].

Lectiones de miraculis [vel de vita] sancti Martini [legantur per totas octavas quando de eo fit servitium].¹⁹⁷ (Gregorii Turonensis liber de miraculis beati Martini in prefatione.)

*Lectio prima.*¹⁹⁸

Irácula que Domínus Deus noster per beátum Martínum antístitem suum in corpore pósito operári dignátus est : quotídie ad corroborándam fidem credéntium confirmáre dignátur. Ille nunc exórnans virtútibus ejus túmulum : qui in eo operátus est cum esset in mundo. Et ille prebet per eum beneficia Christiánis : qui misit tunc präsulem géntibus peritúris. Nemo ergo de anteáctis virtútibus dúbitet, cum preséntium signórum cernit múnera dispensári : cum videt claudos érigi, cecos illuminári, démones effugári : et ália queque morbórum génera ipso medicánte curári. Lúcidus itaque et toto orbe renítens gloriósus dóminus Martínus decidénte jam mundo sol novus exóriens, sicut anterior narrat hystória, apud Sabáriam Pannónie ortus : ad salvatióñem Galliarum opitulánte Dómino dirígitur. Quas virtútibus et

signis illústrans : in urbe Turónica episcopátus honórem ínvitus, pópulo cogénte suscépit. In quo gloriósam et pene inimitábilem agens vitam per *Ibidem* quinquénna quinque bis ínsuper *capitulo iij.* géminis ménsibus cum decem diébus : octogésimo primo etátis sue anno, Cesaréo et Attico consúlibus nocte média quiévit in pace. Gloriósum ergo et toto mundo laudábilem ejus tránsitum : die Domínica fuísse maniféstum est. Idque in sequéntibus certis testimóniis comprobámus, quod non parvi mériti fuísse censétur, ut illa die eum Dóminus in paradísum suscíperet, qua idem Redémptor et Dóminus victor ab íferis resurréxit, et ut qui Domínica solénnia semper celebráverat impollúte : post mundi pressúras Domínica die locaréetur in réquie, qua nunc frúitur cum Dómino sine fine. Tu autem Dómine [miserere nostri].¹⁹⁹

Lectio ij.

Lujus beáti viri hec prima legúntur insígnia. Dum adhuc esset cathecúminus, hyemáli frigóre : média sue clámidis páuperem parte vestívít. Qua étiam parte clámidis sue inter angélicos exércitus Dóminum Jesum divínitus illuminátus nocte sequénte véstitum aspéxit, ut verum esse intelligérer quod ipso Dóminus Jesus Evangélicis íntonat páginis : Quámdiu fecístis uni ex his mínimis, michi fecístis. Hic Martínus florem adolescéntie sue Mediolána transégít in urbe : quam tunc témporis Arriána favénte Auxéntio multum maculávit perfidía. Cui sanctus Martínus ut fortis athléta Christi viríliter resistébat : intrepidúsque veram sancte Trinitátis fidem docébat. Sed exínde Arrianórum sevícia príncipum depúlsus :

Gallicánas secéssit in partes. Venerabilíque Pictavénsis urbis antístitti Hylário junctus est, qui tunc témporis quasi firmíssima fidei colúmna, [174r.] ómnibus laudábilis éxtitit, et quasi lúcifer in celo céteris clárior stellis claréscit : ita ille sanctus vir in ecclésia Christi ómnibus fame magnítudine et vite sanctitaté, et doctrinárum veritáte sanctárum excelléntior effúlsit. Hujus disciplínis se sanctus Martínus post relíctum milítias cíngulum sociávit, ut tanti viri erúditus exémplis Christiánam fórtiter procéderet ad puguam, fidei armátus gálea, et lórica justítie accíngtus, et gládio verbi Dei armátus : intrepidúsque contra ómnia tela malígni spíritus bellátor munirétur. Tu autem.

Lectio iij.

Idem quoque sanctus vir divíno admónitus oráculo, paréntes visitáre, matrem ad sacre fidei convértit professióнем : et que se genúerat mundo, ipsam generávit Christo. Hicque in itínere latrónum perpéssus insídias, dum uni tráditur ad custodiéndum, evangélica predicatióne latróinem convértit ad Christum :

et cui tráditus fuit ad penam, factus est ei in salútem. Inde regréssus, óbviam hábuit malígnum spíritum : qui viro sancto quocúnque pérgeret, cómitem se esse spopóndit. Cui intrépidus respóndit, Dóminus michi adjútor est : non timébo minas tuas. Sed multas Arrianórum tribulatiónes sústinens : íterum Gállias repedávit.

Sanctóque patri Hylário Pictavénsi junctus, prope civitátem sibi céllulam constrúxit : in qua libérius contemplátivos cárperet fructus. Cui quidam cathecúminus adhérens : súbita sancto absénte viro morte preréptus est. Quem vir Dei précibus profúsis resuscitávit : vitésque rédditum baptizávit, qui multis póstea vixit annis. Alterum quoque in cujúsdam Lupicíni agro láqueo suspénsum : sacris oratiónibus vite restítuit. Tértium in Carnoténo óppido cujúsdam mulíeris filium : sola oratióne in conspéctu pópuli resuscitávit. Factus vero epíscopus Turoníce cívitatis, plúrima sanctárum insígnia gessit virtútum : et multa celéstis vite dogmáta sparsit.

Tamen priváte vite continéntiam in turbis populórum non amísit, húmilis in hábitu, jocúndus in sermóne, devótus in predicatione, verax in judício, venerábilis in móribus, pérvigil in oratiónibus, assíduus in lectione, constans in vultu, pius in affectu, honorábilis in ministério sacerdotáli, infatigábilis verbi Dei seminátor, ímpiger accéptam Dómini sui pecúniam multiplicáre, cum gaudéntibus gaudens, cum lugéntibus lugens, ómnibus ómnia factus : ut omnes lucrificáret Christo. Virtútibus insígnis, bonitáte laudábilis, pietáte amábilis : multis in episcopátu fulgens virtútibus. Tu autem.

X. et responsoria secundum ordinem nocturnorum hystorie prime diei dicuntur.

Ps. Te Deum. dicitur. [41].

8164.

Ante laudes.

X. Ora pro nobis beáte Martíne.

R. Ut digni [efficiámur promissiónibus Christi].²⁰⁰

¶ In laudibus.

Ant. Dixérunt discípuli. {1647}.

Ps. Dóminus regnávit. (xcij.) [45]. [e'c.]

Capitulum, hymnus, et X. sicut in prima die [dicantur].²⁰¹ {1649}.

He sequentes antiphone dicuntur quotidie infra octavas ad matutinas et ad vesperas

{1657}

Sancti Martini episcopi et confessoris.

super psalmum Benedictus. et Magnificat. vel ad memoriam de sancto Martino cum de aliquo alio festo fit servitium.

AS:595; 1519-S:163v; 1531-S:174r.

4670. Ant. VII.i.

A-cérdos De-i * Mar-tí-ne, a-pérti sunt ti-bi
ce- li et regnum Pa-tris me-i. S.A.E.

AS:595; 1519-S:163v; 1531-S:174r.

4671. Ant. VIII.i.

A-cérdos De-i * Mar-tí-ne pastor egré-gi- e :
o-ra pro no- bis De- um. S.A.E.

Ant. Sanctus Martínus. {1626}.

Ant. Cum repente. {1626}.

*Et alie antiphone que sequuntur de nocturnis : et semper cum hoc V. Ora pro nobis
béate Martíne. {1647}. preterquam²⁰² ad ij. vespertas sancti Hugonis : tunc enim dicitur
V. Amávit eum Dóminus. [803]. videlicet ad memoriam sancti Martini.*

Oratio. Deus qui cónspicis. {1625}.

Deinde dicantur memorie consuete quia chorus non regitur.

*Ubi vero non poterit infra octavas de eo plenum servitium fieri, antiphona Martínus
adhuc. {1652}. et antiphone sequentes post antiphonam Sacérdos Dei Martíne apérti.
{1658}. et [post]²⁰³ antiphonam Sacérdos Dei Martíne pastor. {1658}. ad memoriam de*

{1658}

Sancti Martini episcopi et confessoris.

---

*sancto Martino dicuntur infra octavas, cum hoc X. ut supra dictum est, Ora pro nobis
beáte Martíne. {1647}.*

Oratio ut supra. {1625}.

¶ *Ad primam.*

Ant. Dixérunt discípuli. {1647}.

Ps. Deus in nómine tuo. (lij.) [95].

Ant. Glória tibi Trínitas. [99].

Ps. Quicúnque vult. [100].

Ad tertiam et ad alias horas omnia fiant sicut in prima die. {1650}.

¶ *Sancti Bricii episcopi et confessoris.*

(xiiij. Novembris.)

Ad vesperas.

Antiphone et psalmi feriales.

Capitulum. Ecce sacérdos. [791].

Hymnus &c. omnia de communi unius confessoris et pontificis cum hac oratione.

[174v.] **C**onsérvá quésumus Dómine
pópulum tuum intercessióne
béati Bríci confessóris tui atque | pontíficis, in tuo amóre confisum : ut
mereámur ipso intercedénte consórtes
fieri celéstium gaudiórum. Per.

Memoria fiat de sancto Martino cum antiphona Sacérdos Dei Martíne pastor.
{1658}. *Versus et oratio ut supra.* {1647}; {1625}.

Deinde dicantur memorie consuete nisi dominica fuerit.

Ad matutinas.

Invitatorium duplex, iij. lectiones fiunt sine regimine chori.

Versus. Amávit eum. [800].

Lectio prima. (*Sulpicius, lib. 2. de vita sancti Martini.*)

Bícius cum esset priméve
etatis júvenis, et cor fácile
sequerétur : sancto Martíno
adhuc vivénti in córpore, multas
ferébat insídias. Unde quadam die
dum quidam infirmus medicínam
expéteret : Brícius adhuc diáconus in
plátea eum convénit. Cui simpliciter
infirmus ait, Ecce ego pŕéstolor
bátem virum : et nescio ubi sit, vel
quid óperis agat. Cui Brícius, Si
inquit delírum illum queris : prósperc
éminus, ecce celum sólito sicut amens

réspicit. Cunque pauper ille occúrsu
réddito, quod petíerat impetrásset,
Brícius diáconum vir báetus alló-
quitur, En ego Bríci, delírus tibi
vídeor ? Cunque ille confúsus hec
áudiens, dixisse se denegáret : ait
sanctus Martínus, Nonne aures mee
ad os tuum erant, cum hec éminus
loquebáris ? Amen dico tibi quia
obtínuí apud Deum ut post me ad
pontificátus honórem accédas : sed
nóveris te in episcopátu multa advérsa
passúrum. Brícius hec áudiens :

irridébat eum dicens, Nonne verum dixi istum delíra verba proférre ? Sed et presbitérii honore prédictus Brícius : sépius beátum Martínum convíciis lacessívit. Unde quadam die dum in área, que parva ádmodum tabernáculum illíus ambiébat in sédili suo líneo resedísset beátus Martínus : vidi duos demónes in excélsa illa que monastério superéminet rupe consístere, indéque alácres ac letos vocem istiúsmodi adhortatónis emíttere, Eya te Brício : eya te Brício. Credo cernébant míserum éminus propin-

quántem cóncii : quantam illi rábiem spíritus sui suscitássent. Nec mora : Brícius furibundus írrupit. Ibi plenus insánia : evómit in Martínum mille convícias. Objurgátus enim prídie ab eo fúerat, cur qui nichil ante clericátum quippe in monastério ab ipso Martíno nútritus habuísset : équos áleret, mancípia comparáret. Nam illo témpore arguebátur a multis, quod non solum púeros bárbaros : sed étiam puéllas, scitis²⁰⁴ vúltibus coemísset. Tu autem [Dómine miserére nostri].²⁰⁵

Lectio ij.

Bbjurgatióne beáti Martíni Brícius infelíciter insáno felle commótus, et ut credo precípue demónum illórum agitátus instínctu, Martínum aggréssus est : ut vix mánibus temperáret, cum quidem²⁰⁶ sanctus vultu plácido, mente tranquilla infelícis améntiam per mídia verba cohíberet. Sed ita in eo nequam spíritus redundábat : ut ne sua quidem illi quamvis vana ádmodum mens subésset. Treméntibus lábiis incertóque vultu, décolor pre furóre rotábat verba peccáti, se ásserens sanctiórem, quippe qui a primis annis in monastério inter ecclésie sacras disciplínas ipso Martíno educánte crevísset : Martínum vero et a

princípio quod ipse diffitéri non posset, milítie áctibus sorduisse, et nunc per inánes superstítiones et fantasmática visiónum ridícula, prorsus inter deliraménta senuisse. Cum multa ália que retícere mélius est, acerbióra evomuísset²⁰⁷ Brícius in beátum Martínum, egréssus tandem furóre saciáto quasi se pénitus vindicáasset, rábidus ea parte qua vénérat recurrébat : cum intérea ut credéndum est per Martíni oratiónes, fugátis ab illíus corde demónibus, redúctus in penitentiam mox revér titur, atque ad Martíni se génu prostérnit véniam poscens, fatétur errórem. Nec sine demóne se fuísse, tandem sánior confitétur. Non erat

apud Martínum labor iste difficilis : ut ignosceret supplicanti. Tunc et ipsi Bricónni²⁰⁸ et presentibus omnibus sanctus expósuit quáliter illum a demónibus vidísset agitári, se convíciis non movéri : que magis illi a quo essent effusa nocuissent. Exinde cum idem Brícius apud eum multis

magnisque criminibus pérsepe premeretur : cogi non pótuit ut eum a presbytério submóveret, ne suam pérsequi videretur injúriam, illud sepe commémorans. Si Christus Judam [175r.] passus est : cur ego non pátiar Bricionem ?²⁰⁹ Tu autem.

Lectio tertia.

*Hucusque
Sulpicius, ubi
supra.*

Gitur post decéssum beati Martíni adéptus Brícius cum consensu cívium pontificatus officium, oratióni vacábat : quia quamquam esset supérbus et vanus, castus tamen habebátur in corpore. Tricésimo autem ordinatiónis sue anno : óritur contra eum lamentabile crimen. Nam múlier ad quam cubiculárii ejus vestiménta deferébant ad abluéndum, que sub religiónis spécie erat veste mutáta : concépit et péperit. Qua de re, surréxit póplus omnis Turonum in ira, et totum crimen super epíscopum reférunt, voléntes eum unanímiter lapidare. Dicébant enim, Diu pías sancti tuam celávit luxúriam. Nec nos diútius Deus sinet manus tuas indígnas osculándo póllui. Ille quoque econtrário viríliter hec negans : Afferte inquit infántem ad me. Cunque allátus ei fuísset infans triginta dies ab ortu habens : ait ad eum Brícius epíscopus, Adjúro te

infans per Jesum Christum Fílium Dei omnipoténtis : ut si ego te generávi coram cunctis edicas. Et ille infans dixit sancto Brício epíscopo, Non es tu pater meus. Pópolis autem rogántibus ut quis esset pater infántis interrogáret : ait sanctus Brícius epíscopus, Non est hoc meum. Quod ad me pertínuit : sollicitus fui. Vobis si áliquid súppetit : per vos rēscite. Tunc illi mágicis ártibus hoc factum asseverátes, insúrgunt contra eum in una conspiratióne : trahentésque sanctum Brícius epíscopum dicébant, Non diútius nobis falso pastóris nōmine domináberis. Sanctus Brícius epíscopus ad satisfaciéndum adhuc pópulo, prunas ardentes in birro suo pósuit : et ad se stringens usque ad sanctum sepúlchrum beati Martíni, una cum populórum turbis vadit. Projectísque ante sanctum sepúlchrum prunis : vestiméntum inústum appáruit. Illis quoque sic eum

prosequéntibus²¹⁰ ait, Sicut istud vestiméntum ab his ignibus vidétis illésum : ita et corpus meum a tactu mulíeris est impollútum. Pópolis vero non credéntibus sed contradicéntibus, sanctus Brícius tráhitur, calumniátur, eícitur, ut sermo sancti Martíni adimplerétur : Nóveris te in episcopátu multa advérsa passúrum. At ille Romam véniens cuncta que pertúlerat pape refert. Séptimo ígitur

anno cum auctoritáte pape sanctus Brícius epíscopus in cáthedram suam regréssus est : septem póstea felíciter vivens annos. Cui post quadragésimum séptimum episcopátus annum defúncto : sanctus Eustóchis²¹¹ succéssit magnífice sanctitátis, prestánte Dómino nostro Jesu Christo, cui est honor laus et impérium una cum coetérno Patre et Spíritu Sancto in sécula seculórum amen. Tu autem.

Cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis usque ad laudes. [791].

Ante Laudes.

V. Justum dedúxit Dóminus per vias rectas.

8115.

R. Et osténdit illi regnum Dei.

C In laudibus.

AS:596; 1520-S:164r; 1531-S:175r.

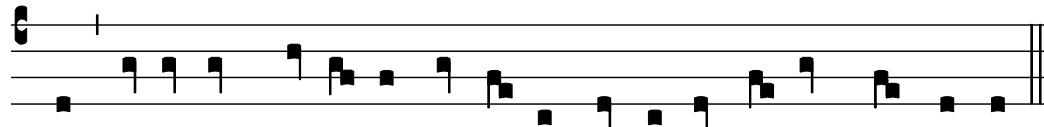
1. Ant.

I.i.

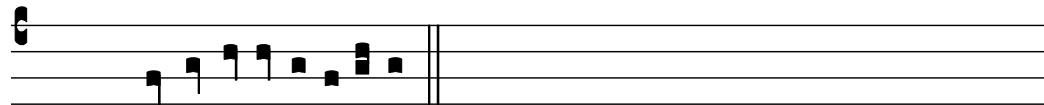

Ost excés-sum * be- a-tíssimi Mar-tí-ni e-píscō-

4327.

pi be- á-tus Brí-ci- us cáthedram e-pisco-pá- lem sus-cé-pit.

Ps. Dóminus regnávit. (xcij.) [45].

Sancti Brici episcopi et confessoris.

AS:596; 1520-S:164r; 1531-S:175r.²¹²

5186. 2. Ant. VIII.i.

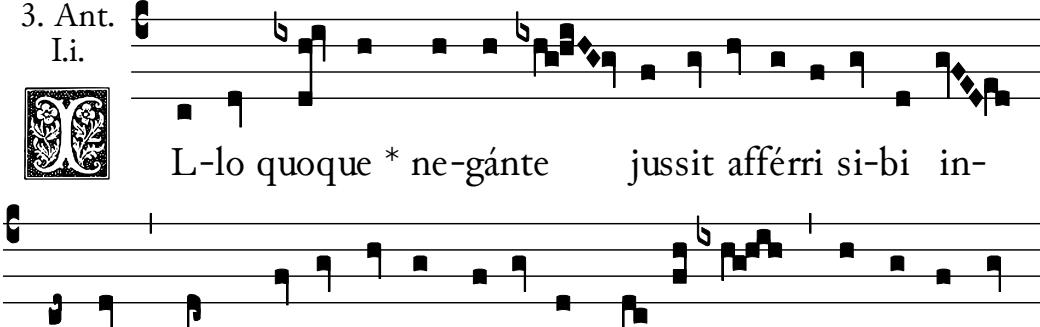

Ri-cés-simo * ordi-na-ti- ó-nis su-e anno, ó-ri-
 tur contra e-um lamentá-bi-le crimen : nam que-dam mú-li-
 er que cu-bi-cu-lá-ris vestiménta ablu- é-bat concé-pit et
 pé-pe- rit, et omne crimen e-píscopo ob-í-ci- unt.

Ps. Jubiláte. (xcix.) [46].

AS:596; 1520-S:164r; 1531-S:175r.²¹³

3180. 3. Ant. I.i.

L-lo quoque * ne-gánte jussit afférri si-bi in-
 stántem, cumque oblá-tus fu- ísset tri- gínta ab ortu ha-

Sancti Brici episcopi et confessoris.

Two-line musical notation in common time. The first line consists of six measures of music. The second line begins with a repeat sign and continues with four measures of music. The lyrics are as follows:

bens di- es, a- it ad e- um Brí-ci- us : Adjú-ro te per De-
um ut si e-go te ge-ne-rá-vi co-ram cunctis e-dí-cas.

Ps. Deus Deus meus. (lxij.) [47].

AS:596; 1520-S:164v; 1531-S:175r;

4. Ant.

VIII.ii.

4631.

Espóndens autem infans * co-ram omni pópu-lo

Two-line musical notation in common time. The first line consists of six measures of music. The second line begins with a repeat sign and continues with four measures of music. The lyrics are as follows:

be- á-to vi-ro dix-it, non es tu inquit pa-ter me-us.

Ps. Benedícite. (Daniel iij.) [48].

AS:596; 1520-S:164v; 1531-S:175r.²¹⁴

5. Ant.

VIII.i.

4773.

Anctus Brí-ci- us * sa-tisfá-ci- ens pó-pu- lis,

Sancti Brici episcopi et confessoris.

pru-nas ardéntes ab urbe in birro su-o dé-fe-rens, et
ante se-púlchrum be- á-ti Mar-tí-ni co-ram pópu-
lo pro- jí-ci- ens, vestiméntum su- um in-ústum appá-ru- it.

Ps. Laudáte Dóminum. (cxlviij.) [49].

Capitulum. Ecce sacérdos. [791].

Hymnus. Jesu Redémptor. [828].

V. Justus germinábit. [829].

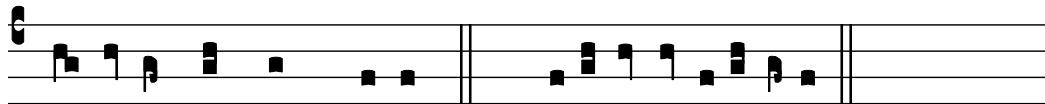
AS:597; 1520-S:164v; 1531-S:175r.²¹⁵

4313. Ant. VI.

Opu-lis * autem non cre-dénti-bus et ab e-pisco-
pá- tu e-um pro- ji-ci- énti-bus Romam pé- ti- it flens
et é-ju- lans atque di-cens, Mé-ri-to hec pá-ti- or qui- a pec-

Sancti Brici episcopi et confessoris.

---

cá-vi in sanctum De- i. Ps. Benedíctus. 63*.

*Oratio. Consérva quésumus Dómine. [ut supra.]*²¹⁶ {1660}.

Memoria de sancto Martino, et alie memorie consuete.

¶ Ad j.

*Ant. Post excéssum. [j. de laudibus.]*²¹⁷ {1663}.

Ps. Deus in nómine. (lij.) [95].

Ant. Glória tibi Trínitas. [99].

Ps. Quicúnque. [100].

¶ Ad iij.

Ant. Tricésimo. {1664}.

Ps. Legem pone. (cxvij. 33.) [132].

*Capitulum. Ecce sacérdos. [in communi.]*²¹⁸ [791].

Responsoria et X. de communi unius confessoris et pontificis ad omnes horas dicantur : similiter et capitula. [831].

¶ Ad vj.

Ant. Illo quoque. {1664}.

Ps. Defécit. (cxvij. 81.) [141].

*Capitulum. Benedictiónem ómnium géntium. [in communi.]*²¹⁹ [820].

¶ Ad ix.

[175v.]

Ant. Sanctus Brícius. {1665}.

Ps. Mirabília. (cxvij. 129.) [150].

*Capitulum. Cognóvit eum. [in communi.]*²²⁰ [831].

Si festum sancti Bricii in dominica contigerit [totum]²²¹ fiat servitium de festo et memoria de dominica videlicet hoc modo.

{1667}

Ad primas vespertas

Super psalmes feriales Ant. Justum deduxit. major. [in communi.]²²² [791].

Psalmi feriales.

Capitulum. Ecce sacérdos. [in communi.]²²³ [791].

R. Miles Christi. [in communi.]²²⁴ [817].

Hymnus et cetera omnia de communi ut supra. [792].

Oratio. Consérva quésumus Dómine. [ut supra.]²²⁵ {1660}.

Memoria de sancto Martino et postea de dominica deinde de Trinitate et processio ante crucem.

C Ad matutinas tres j. lectiones de proprietate sancti Bricii que habentur cum X. et responsoriis de primo nocturno communis hystorie unius confessoris et pontificis. Et tres medie lectiones fiant de sancto Martino cum X. Justum deduxit. {1663}. et cum responsoriis de primo nocturno hystorie sancti Martini.

Lectio quarta. (Sulpicius, libro j.)

Accidit autem dum beátus Martínus iter ágeret : ut gentílis cujúsdam corpus quod ad sepúlchrum cum superstítioso fúnere deferebátur, óbrium habéret. Conspicatúsque éminus veniéntium turbam, quidnam id esset ignárus : páululum stetit. Nam fere quingentórum pássuum intervállum erat, ut difficile fúerit

dinóscere quid víderet, tamen quia rústicam manum cérneret, et agénte vento lintheámina córpori superjécta volitárent, profános sacrificiórum ritus agi crédidit. Quia esset hec Gallórum rústicis consuetúdo, simuláchra démonum cándido tecta velámine : mísera per agros suos circumférre deméntia. Tu autem.

Lectio v.

CLeváto ergo in advérso signo crucis : ímparat turbe non movéri de loco, onúsque depónere. Hic vero mirum in modum²²⁶ vidéres míseros, primum velut saxa riguísse. Deínde cum próximo²²⁷ movére se

summo conámíne nitebántur, ultra accédere non valéntes, ridículam in vertíginem rotabántur, donec victi córporis onus depónunt, attóniti et semet ínicem aspectántes : quidnam sibi accidísset, taciti cogitábant. Sed

cum beátus vir comperísset exe-
quiárum esse illam frequéntiam non
sacrificiorum : eleváta rursum manu-
dat eis abeúndi et toléndi córporis

potestátem. Ita eos et cum vóluit
stare cómpulit : et cum líbuit abíre
permísit. Tu autem.

Lectio sexta.

PEc minórem sub idem fere
tempus eódem in ópere
virtútem édedit. Nam cum in vico
quodam fano antiquíssimo et
celebérri mo ignem immisísset : in
próximam immo adheréntem domum
agénte vento flammárum globi fere-
bántur. Quod ubi Martínus advértit
rápido cursu tectum domus scandit :

óbvium se adveniéntibus flammis
ínerens. Tunc vero mirum in mo-
dum cérneres contra vim venti ignem
retórqueri : ut compugnántium inter
se elementórum quidam conflíctus
viderétur. Ita in virtúte Martíni ibi
tantum ignis est operátus, ubi jussus
est. Tu.

*Et tres ultime lectiones de expositione Evangelii Homo quidam nóbilis. [732]. cum V.
et responsoriis²²⁸ de tertio nocturno communis hystorie unius confessoris et pontificis.
[814].*

Ante laudes.

V. Ora pro nobis beáte Brici.

8164.

R. Ut digni [efficiámur promissiónibus Christi].²²⁹

C Ad laudes omnia fiant ut supra.

Ad primam super psalmum Quicúnque. dicitur ant. Te jure. [99].

Ad alias horas omnia fiant ut supradictum est.

C Ad ij. vesperas.

Ant. Post excéssum. {1663}.

Ps. Dixit Dóminus. (cix.) [3011]. et ceteri psalmi de dominica.

Capitulum. Ecce sacérdos. [791].

Hymnus. Jesu Redémptor ómnium. [in communi.]²³⁰ [828].

Sancti Brici episcopi et confessoris.

V. Justus germinabit. [829].

Ant. Iste est qui ante Deum. [*in communi.*]²³¹ [833].

Ps. Magnificat. 69*.

Oratio ut supra. {1660}.

Si dies dominicus in secunda die vel in die sancti Bricii, aut in quarta die evenerit, fiant medie lectiones de sancto Martino. Ceteris autem diebus tantum memoria tamen in festo sancti Machuti fiant medie lectiones de sancto Martino quacunque die contigerit.

I²³² *Translatio sancti Erkenwaldi episcopi et confessoris.*

(xiv. Novembris.)

non Sarum sed sinodalis Londonensis.

Novem lectiones fiant cum hac oratione.

DEUS qui hunc diem beatissimi Erkenwaldi confessoris tui atque pontificis translatio[n]e decorasti : fac

nos qu[er]esumus ejus méritis et précibus in sanctórum tuórum societátem transférri. Per.

Memoria fiat de sancto Martino, cum V. et oratione ut supra dictum est tam ad vesperas quam ad matutinas.

Lectio prima.

Rop[er] imménsa sancti Erkenwaldi mérita circunquaque divulgáta, per crebra miraculórum insignia, que fácerē dignabátur Dei providéntia, pro salúte fidélium ad laudem sui sancti : imponebátur quibúsdam Anglórum monastériis quod fama miraculórum attóniti, corpus sancti noctu furári voluérunt. Unde intempéste noctis siléntio non pauci hómines valvas [176r.] criptárum in quibus idem sanctus condebátur confregérunt, et jánuas altáris usque veniéntes : ausu temerário prope frángere presumpserunt. Quorum strépitū evígilans quidam tunc puerítiam éxuens, qui solus cum duóbus cléricis locum custódum óccupans in ecclésia per-

noctábat, clamóribus suis totam illam multitúdinem ita dementávit : ut divíno percússi judício, ad vocem tantílli hóminis, cursu cóncito per portam qua vénerant repedárent. His ígitur tumultuatióibus ad ecclésie superiórís áditum conclamántes, et tintinábuli pulsatióne auxílium convocántes, illos quidem comprehéndere nequivérunt : sed pro tanta animadversióne usque ad mane íbidem excúbias celebrárunt. Facto autem mane octo presbýteri tam venerábilis thesáuri custódes delegáti fuérunt : donec tértia die in tutiōri loco ínterim paráto sancti reliquie clauderéntur. Omnibus ígitur peráctis cum crúcibus et céreis, sacerdótibus étiam ad tam venerábile obséquium prestolántibus,

cum processióne et letániis veni-
éntibus, ad sepúlchrum Erkenwálđi
pontíficis, cuius lóculo lígeo sub-
leváto, repértum fuit corpus sacra-
tíssimum íbidem sigillórum muniti-
ónibus quibus jam pridem fúerat
premunítum, tandem divína provi-
déntia tantus factus est concúrsus

populórum ut toto nisu reluctántibus
qui pre fóribus áderant, ipsas fores
ferris postibúsque excúterent : nec a
suo desidério defraudáti, tam inef-
fáble sacraméntum prospexérunt.
Tu autem [Dómine miseré
nostrí].²³³

Lectio ij.

His ítaque gestis : sancta degrévit
devótio fidélium, corpus gloriósi
pontíficis digna cum reveréntia ad
locum honorabiliórem esse transfe-
réndum. Státuto autem die quo dicta
solénnitas debébat celebrári, con-
vénient pontífices et clérici ad tam
magníficum mystérium peragéndum
speciáliter evocáti. Cunque cista
plúmbea in qua prius jacúerat cum
sacro córpore ad locum eídem de
novo parátum portarétur : invéntum
est per ignorántiam artíficis quod vas
illud cum córpore in longitúdine et
latitúdine sepúlchro jam paráto majus
esset. Et ecce cum omnes qui áderant
pro tanta negligéntia multum essent
contristáti : súbito Dei poténtia major
in lápide fit apertúra, ita quod durícies
lápidis sacrosánctis relíquiis locum
daret. Quod affirmábant qui áderant
soróri sue sanctíssime Ethelbúrge
olim evenísse. Translátum est ítaque
corpus sanctíssimi Erkenwálđi et cum

tanta pietáte repósitum : anno ab
incarnatióne Dómini millésimo cen-
tésimo quadragésimo, mense Novém-
bris die ejúsdem mensis quarto-
décimo. In cujus translatióne preter
illud quod supra describitur : ália
multa que propter quorúndam téedium
omittuntur mirácula claruérunt.
Alterum in ómnium óculis in quodam
canónico ipsíus ecclésie presénte
fórtiter tunc febricitánte, álterum in
quodam púero absénte, et jam per
dimídium annum et eo amplius usque
ad mortem egrotánte : preséntis
subvénitur sancti preséntia. Abséntis
vero púleris de ligno in quo sanctus
jacúerat aspersúra, quidam Deo
devótus colléctum púlerem statim ut
cum aqua infírmó trádidit : ipse infir-
mitátem omníno evásit. Adjunge-
bátur étiam quod thuris in eódem
locéollo lígeo a se repérti, ténuis fu-
migátio nares infirmántis impléverat :
quasi thimiamáte compellénte mor-

bum univérsum depellébat.

Lectio iij.

Post hec vero ut ipsius translatio
Deo grata et homínibus vene-
rábilis appáreret : áddidit Salvatóris
cleméntia novum quoddam mirácu-
lum demonstráre. Accidit quodam
anno in festo translatiónis ipsius in
civitáte Londoniénsi ignem máximum
et horríbilem súbito suscitári : qui
úndique diffúsus magnam partem
ipsius civitatis combússit. Approximá-
mente autem flamma ad ecclésiam
sancti Pauli, vidérunt sensibíliter
multi cívium quandam pontificálibus
indútum, et vexíllum in manu
tenéntem, super dictam ecclésiam

stantem : et eam ex omni parte ab
omni perículo poténter defendéntem.
Hic est ítaque fratres dilectíssimi
pastor noster singuláris, ac patrónus
speciális beátus Erkenwáldus epís-
copus : cujus preter hec que dicta
sunt virtútes et mérita nullíus jam
língua sufficit enarráre. Anno ígitur
ab incarnatióne Dómini millésimo
centésimo quadragésimo, corpus
hujus sacrosánctum translátum est : [176v.]
ad honórem et laudem Dómini nostri
Jesu Christi, qui est benedíctus in
sécula seculórum amen.

Lectio iiij.

Co tempore quo ipsius sancti
présulis prefáti corpus adhuc in
cripta in sarcóphago servabátur :
testúdo ejusdem cripte pingénda fuit.
Intérea revóluto anni círculo :
solénnitas ipsius sancti patris
Erkenwáldi illúxit. Nullus ibi missam
illa die celebrávit, altáre discoopértum
fuit : instruménta erécta pictóris
officio idónea. Innumerábilis multi-
túdo utriúsque sexus convénit ad
oratórium oráre voléntes, et obla-
tíones ac luminária feréntes : sed
introítus eis non pátuit. Pictor enim

jánuam serávit : ut ipsam armátam
testúdinem colóribus vermiculáret.
Dum autem diligéntius colóres
protráheret : repénte destitútus est
víribus, et repentina dolóre arréptus,
veluti exanimátus córruit. Cum diu
sic cruciarétur ecce supradíctus
ántistes ínfula pontificáli exornátus
venit, et báculo pastoráli gráviter eum
flagellávit : recapítulans negligéntiam
ipsius, videlicet quod illa die
pertináciter operátus est, et quod
pópulum exclúsit. Hanc visiónen et
castigatiónen plúribus innótuit :

postquam de infirmitate illa conváluit.

Tu autem.

Lectio quinta.

Cum quedam mulier ad fere trum argenteum parandum in quo sancti Erkenwaldi corpus poneretur, ut aliquid offerret ibidem mente devota pérgeret per optasset: a viro suo acris increpata, quod proposuerat implere non potuit. Sequenti nocte infelix ille gravi renum corrípitur passione, et tam acriter dira humorum collectione per non paucos dies vexatur: ut medicorum iudicio in desperationem verteretur. Verum quia dixit Paulus, Salvabitur vir infidelis per mulierem fidélem, ecce intempéste noctis silentio mulieri in

somnis sanctus Erkenwaldus appáruit: et certa revelatióne perdóciuit, quatenus sine aliqua procrastinatióne virum suum propensius animáret ut ad ipsius mausoléum se ferre precíperet. Itaque mane facto uxoris móntu humoris famulorum vir ille sustentatus, ad beati Pauli basílicam húmilis ac devótus addúcitur: ubi auxiliante supradicto pontifice, languoris sui sanitáte percépta, sui compos efficitur, et qui alienis adductus vénérat pédibus, propriis ad propria revértitur. Tu autem Dómine.

Lectio sexta.

Euidam argentarius nomine Eustáchius cum límina domus in qua sancti Erkenwaldi fere trum fabricaretur sépius attrivisset, ubi erat sepulchrum lígneum argento et auro tegendum, in quo sancti Erkenwaldi membra conderéntur: fátui crescente insánia, cepit miser super memorato líneo locello non tantum quedam in honesta proférre, verum etiam ausu temerario fábrica línea sublevata ad modum sancti corporis quiescentis intérius latitare ac dícere, Ego sum

Erkenwaldus, michi múnera deférte, a me auxílium postuláte: michi argéntum fere trum preparáte. Cunque hec et his similia infelix rauco gútture percrebuisset: gravi infirmitate corréptus, a circunstántibus foras ejicitur, et ad locum suum lachrymabiliter deductus infra paucos dies expiravit. Nimírum quia beati Erkerwaldi miracula ejus dénique sanctitátem obstinácte spréverat: unde secréti iudíci rimatórem ad percutiéndum animáverat.

Lectio vij. de expositione Evangelii Homo quidam peregre. [814].

Lectio viij. et ix. de proprietate sancti.

Lectio octava.

Artifex quidam in urbe sancti pontificis aliis feriantibus, ipse opus exerceere solitum conatus est : falcem enim arripuit, festinus pellem extendit, et radendi operam dare cepit. Contigit interea concives illos transire ad templum Dei ob honorem sancti Erkenwaldi festivantes, quo patronum suum in celo cum Deo regnantem interpellarent : ne in causa extremi examinis illis deesset, qui ejus memoriam ejusque gloriam dulciter reculerent. Ut autem pellificem postpositis divinis operibus humanis intendere presenserant : quidam illorum pereundi fratri condoluerunt, quidam vero tanquam sacrilego insultaverunt. Nec fuerunt qui

fraterno affectu, ab illicito ausu transgressorem revocare non tentarent. Horum autem monitionibus diutissime protractis : permansit in opere cepto morte dignus. Parum sibi fuit ut amicos salubriter [177r.] exhortantes negligenter. Accidit etiam ut pro ammonitione subsannationem et derisionem aliam et aliam proximis ingereret. Cum igitur contumeliis pretereuntibus ingerendis operam daret : ferramentum quo pellem scalpebat imprudens extraxit, oculumque proprium perforavit. Sic igitur habuit homo iniquus instructiōnem piā quam frustra perfecerat illi populus amicus. Tu autem.

Lectio ix.

Captivus quidem jussu regio compeditus ire festinavit ad ecclasię eo die quo festivitas sancti Erkenwaldi celebratur : et ingressus in hunc modum est exorsus, Deus quem nemo petit in vanum nisi vanus : vanitatem meam evacua. Dominus illuminator sensuum, me tua pietate illumina : ut quod michi expediat orare possim, tibique placita postulare ac impetrare. Cum in hunc modum custodes quererent illum, nunciatum

est illis hominem quem querabant ad solenne gaudium festivitatis sancti Erkenwaldi pervenisse, nec latitare voluisse : sed in conspectu fidelium altari assistere : oculis ac manibus in altum levatis ad Dominum intensius orare. Tunc custodes nunc reperto captivo letati, nunc vero ipsius evasione commoti, ad templum Dei cursum instituerunt : et suum commendatum non sine pena reducere proposuerunt. Intrantibus autem

Translatio sancti Erkenwaldi episcopi et confessoris.

---

custódibus et hóminem arrípere festinántibus, fragóre máximo rupta sunt víncula, captivique orántis cum ammiratióne cunctórum qui astábant dissoluta sunt crura. Ut vero rumor miráculi pérvenit ad epíscopum, verba de miráculo fecit ad pópulum, et quem sanctus Erkenwáldus dignátus

est absólvere : prohíbuit ártius ne predícto hómini per custódes minarétur. Quanta vero tunc secúta est pópuli exultatió, quantáque in Deum et ejus diléctum Erkenwáldum pródita est laudatió : nullum elóquium edícet, nullum ingénium valet excogitare.

Cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis. [791].

I In depositione sancti Erkenwaldi,
episcopi et confessoris
que debet celebrari post festum sancti Vitalis in Aprili
non Sarum sed sinodalis Londonensis.

(xxx. Aprilis.)

Tres lectiones cum regimine chori cum hac oratione.

EMNÍPOTENS sempiterne Deus apud quem semper est continua sanctórum festivitas tuórum presta quésumus, ut qui solennitátem beáti

Erkenwálidi pontíficis ágimus, ab hóstium nostrórum eruámur nequítia, et ad eternórum nos próvehi concédas beneficia premiórum. Per.

Lectio prima.

GOnfessor Dómini gloriósus beátus Erkenwáldus Londo-nénsis epíscopus ante tránsitum suum multórum miraculórum testimónio plácuit Deo. Hic enim appropinquánte vite sue jam térmico, cum ad predicándum pópulo propter debilitátem córporis sui in férreto caballário duárum rotárum dúcerent : cónstigit ut una rotárum casu cáderet : áltera sola in curru remanénte. Nesciéntes ígitur qui cum sancto erant hujus rei evéntum, sed cursu sólito per viam suam ambulántes :

tandem quod dictu est mirábile currum vehiculárium vidérunt contra consuetúdinem super unam tantum rotam gradiéntem. Mirántur omnes Dei virtútem : viri sanctitátem in sancto miráculo apérte cognoscéntes. Post tránsitum vero ipsíus ad celéstia : multi febricitátes aliíque mórbidi ejus férerum tangéntes vel oscu-lántes, íntegre sanabántur. Sed et abséntibus infirmis per hástulas inde abscísas et ad eos delátas : repentina salus sépius ádvenit. Tu autem [Dómine miserére nostri].²³⁴

Lectio ij.

FRat autem in illo témpore apud Bérkingum sanctárum monas-térium feminárum : quod ad honórem

Dei sanctéque Maríe preparáverat preláitus vir sanctus ut in loco dicto causa devotiónis morarétur. Plácuit

Altissimo diléctum suum ab hac valle misérie : ad sedem glorie sue feliciter invitare. Sanctus itaque Erkenwáldus Spíritus Sancti grátia replétus, suis ad se vocatis diem óbitus sui veráciter predíxit : et usque ad últimum vite sue térmínus omnes circunstántes verbo vite salutáris alacríter confor-tábat. Egregiénte vero illa sancta

ánima a corpore, et ad celos mánibus angélicis deportáta : tanta remánsit odoris suávitás, ut totam domum in qua corpus jácuit mirábili dulcé-dine impléret, et ómnium corda ad Dei laudem et sancti devotiónem exci-táret. Tu autem [Dómine miseré nostri].²³⁵

Lectio iij.

[177v.] **P**ost hec ígitur audito beati viri tránsitu, véniunt ad Bérkingum clerus et pópulus de Londónia : ut cum honore máximo corpus sui pontíficis sepúlture débite commen-dárent. Ponéntes autem taléntum illud preciósum in fértero ad hoc reverénter preparáto : cum sacro-sánctis reliquiis versus Londónias processérunt. Sed cum ad aquam quandam quas Illefórdia nominátur cum sacro corpore perveníssent, dictam aquam sic miraculóse extra locum próprium invéniant excrevísse : ut ipsis transíre voléntibus via sólita non páteret. Deponéntes ígitur sanctum corpus in loco prius nomináto : quid fáceré aut quo ire débeant, sibi monstrári divínitus, devótis précibus postulábant. Igitur per exhortati-ónem cujúsdam religíosi viri divínitus

inspiráti, facta apud Deum a fidélibus oratióne devóta : ecce Dei poténtia statim devótis homínibus est osténsa. Súbito enim aquam illam magnam in duas partes divísam prospíciunt : et siccó pede per médium flúminis cum sacro corpore perrexérunt. Transácto itaque flúmine, cérei qui juxta corpus prius fuérunt extíncti, absque omni humáno stúdio célitus fuérunt accénsi, ut uno eódem témpore ipsa eleménta, scílicet ignis et aqua, testimónium rédderent sanctitátis. Et corpus beati pontíficis dum quasi adhuc víveret, ómnibus virtútibus et grátiis spirituálibus fuit plenum : ídeo in ejus morte quotquot férerum in quo jácuit tetigérunt, per Dei misericórdiam sanabántur a qua-cúnque detinebántur infirmitáte.

Cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis paschali tempore. [632].

¶ *Sancti Machuti episcopi et confessoris.*

(xv. Novembris.)

Novem lectiones fiant cum hac oratione.

²³⁶

Mnípotens sempiterne Deus
preces populi tui clementer
exaudi : ut intercessione beati Ma-
chuti confessoris tui atque pontificis,

cujus hodie annuam festivitatem re-
colimus, cum temporibus incre-
mentis eterne prosperitatis capiamus
augmentum. Per.

Memoria fiat de sancto Martino.

Ad matutinas.

Lectio j.

Cloriosus Christi confessor
Machutus, Britannica prosa-
pia generosus : generosior
sanctis extitit moribus. Cujus pa-
rentes jam provocete etatis dum spe
sobolis defecissent, rerum suarum
certum heredem futurum jam des-
perantes : hunc tamen divina clemen-

tia genuerunt. Religiosa siquidem
parentela clarissimorum fratrum,
scilicet patris sancti Sansonis²³⁷ :
atque sancti Maglorii²³⁸ sorore pro-
genitus, parili consanguinitatis linea
horum duorum procerum tertius
enituit.²³⁹ Tu autem Domine [miserere nostri].²⁴⁰

Lectio secunda.

Qui dum a pueritia litterarie
traderetur discipline, sub Bran-
dano,²⁴¹ eo tempore viro sanctitate et
scientia famosissimo : et superiores
industria, et inferiores se humilitate
superabant. Ita enim teneros adhuc
omni hominum etati coaptabant annos :

ut puer pueris, juvenibus adiutus,
senibus jam senex videretur. Inno-
centis etenim vite puritatem amplexus
non superiorem, non equam inter
discipulos, sed solam aliis serviendi
retinebat vicem. Tu autem.

Lectio tertia.

Cet ne rerum affluentia ut fit vel
etatis levitate aliquatenus insolu-
lesceret : omni studio sese tradidit

abstinencie. Nichil quippe voluptati
corpo²⁴² consentiens : creber in
vigiliis, assiduus in orationibus, in

jejuniis precípuus persistébat. Vix intra ecclésiam nisi orántem, vix extra

nisi legéntem deprehéderes : si non impósite necessitatis usus impedíret.

Medie lectiones fiant de sancto Martino : cum hoc V. Justum dedúxit. {1663}. cum tribus responsoriis secundum ordinem nocturnorum hystorie sancti Martini.

Lectio iiiij. (Sulpitius lib. 2. in fine et Gregorius Turonensis libro 1. de miraculis S.

Martini capit. 4.)

Béatus autem Severinus Coloniensis civitatis episcopus, vir honeste vite et per cuncta laudabilis, dum die Domínico loca sancta ex consuetudine post matutinas cum suis clericis circuiret : illa hora qua vir beatus óbiit, audívit chorum canentium in sublími. Vocatóque archidiácono intérrogat, si aures ejus percúterent voces : quas illo atténtius audíret. Respóndit, Nequáquam. Tunc ille, Diligénter inquit ausculta. Archidiáconus autem cepit sursum collum exténdere, aures erígere : et super summos artículos báculo substentánte²⁴³ stare. Sed credo eum non fuísse equális mériti : a quo hec

non merebántur audíri. Tunc prostrati terre ipse páriter et beatus episcopus Dóminum deprecántur : ut hoc ei divína píetas audíre permítteret. Eréctus autem rursum interrogat senex, Quid audis ? Qui ait, Voces psalléntium tanquam in celo áudio : sed quid sit prorsus ignóro. Cui ille, Ego tibi quid sit narrábo. [178r.] Dóminus meus Martínus episcopus migrávit ex hoc mundo : et nunc ángeli canéndo deférunt eum in excélsum. Et ut parúmper mora facta est ut hec audiréntur : diábólus eum cum iníquis ángelis retinére tentávit. Nichíque suum in eódem repériens : confúsus abscéssit. Tu autem.

Lectio quinta.

Quid ergo de nobis peccatóribus erit, si tantum sacerdótem voluit iníqua pars nocére ? Hec ígitur loquénte sacerdóte, notáto témpore archidiáconus Turónis misit velóciter : qui hec diligénter requíreret. Qui véniens eo die horáque manifestíssime cognóvit transísse beatum virum : quo

sanctus Severinus audívit psalléntium chorū. Eo namque témpore beatus Ambrósius, cuius hódie flores elóquii per totam ecclésiam rédolent : *Gregorius ubi supra cap. 5.* Mediolanénsi civitati préerat epíscopus. Cui celebránti festa Domínice diéi ista erat consuetúdo, ut véniens lector cum libro ; non ántea légere

presúmeret : quam sanctus nutu jussísset. Factum est ut illa die Domínica prophética lectióne jam lecta, ante altáre stante qui lectiónem beáti Pauli proférret : beatíssimus ántistes Ambrósius super sanctum altáre obdormíret. Quod vidéntes

multi, cum nullus eum pénitus excitáre presúmeret : transáctis fere duárum aut trium horárum spáciis, excitavérunt eum dicéntes, Jam hora pretériit, júbeat dóminus lectórem lectiónem légere : expéctat enim pópulus valde jam lassus. Tu.

Lectio vj.

REspóndens autem beátus Ambrósius : Nolíte inquit turbári. Multum enim michi valet sic obdormíssse : cui tale miráculum michi Dóminus osténdere dignátus sit. Nam novéritis fratrem meum Martínum sacerdótem egréssum de córpore fuísse : me autem ejus fúneri obséquium prebuísse. Peractóque ex more servítio : capitellum tantum unum²⁴⁴ non explévi, quia vobis excitántibus últimam oratióne explére non válui. Tunc illi stupefácti páriter et admirántes, diem et tempus notant sollícite requiréntes : qui ipsam diem tempúsque repériunt, quo beátus conféssor díixerat se ejus

exéquiis deservísse. O beátum virum in cujus tránsitu sanctórum canit númerus, angelórum exultat chorus : ómnium celéstium virtútum occúrrit exércitus. Diáboli de presumptióne confúnditur, ecclésia virtúte robótatur, sacerdótes revelatióne glorificántur : quem Míchael assúmpsit cum ángelis, María suscépit cum vírginum choris, paradísus rétinet letum cum sanctis. Sed quid nos in laudem ejus tentámus, quod non sufficimus adimplére ? Ipse est enim laus illíus : cujus laus ab ejus ore nunquam recéssit. Nam nos útinam vel símplicem hystóriam póssimus explicáre. Tu.

Tres ultime lectiones de proprietate sancti Machuti.²⁴⁵

Lectio viij.

INtéra defúncto regónis illíus epíscopo, audíta Machúti fama, pópuli úndique cónfluunt, Machútum rápiunt, et licet noléntem, licet obníxe reclamántem, licet sese ad hoc

opus indígnum et inútilem dicéntem Guynnícástri²⁴⁶ tamen, urbis in qua pater ejus comes fúerat, epíscopum fáciunt. Quod pondus ut dictum est ínvitus suscípiens : talem honórem

dicit esse contuméliam, et sublimitatem cáthedre violéntiam sibi factam. Accitis ítaque paucis secretórum cónsciis navim furtim ascéndit : et ventis se pelagóque committens, prout nútui divíno pláceret navigávit. Beato ígitur Machúto mox dum in altum ténderet, angélica legátio

occúrrit : et quo tendat quemve portum téneat, et a quo súscipi débeat, indicávit. Monstrat enim eum fines Gallicáne Británnie pétere : et ad ínsulam in qua Aaron vir angélice vite erat applicáre, et cum eo aliquándiu mansiónem habére. Tu autem.

Lectio viij.

Quibus incunctánter ut indicáta sunt adimplétis : letátur Aaron de tanto hóspite, Machútus²⁴⁷ de amíca societáte. Volat fama per urbem, fit concúrsus pópuli, novum hóminem visúri : nova verba auditúri. Sed dum sermo predicatiónis proténditur : ecce quidam defúnctus ante intróitum ecclésie per pláteam deportátur. Quem vir Dei aspiciens ad locum ubi corpus jacet accélerat : flexisque génibus et exténto córpore, cunctis attendéntibus et evéntum rei expectántibus orat. Qua oratióne finita : simul surgunt et sanctus de púlvore, et mórtuus de morte. Baptizátis ígitur cívibus et in fide confirmátis, jam convérse urbis beátus

[178v.] Machútus velit nolit ántistes factus :

per pópulos minórís Británnie spargit sémina doctríne. Sed nemo contra angélicum virum insúrgat : vidélicet eo quod in duábus civitátibus factus sit epíscopus. Et de mutatióne sédium, que quasi contra auctoritátem facta videátur : nemo illum remórdeat. Non enim mutávit sedem : qui non auxit cupiditátem. Non ambiéndo de minóribus ad majóra prósilit : sed de opulentíssimis ad penuriósa descéndit. Intérea luget Británnia éxulem : quem Sanctónia gaudet habére hóspitem. Illi namque insectatóres qui illum inde expúlerant, álli claudi, álli leprósi, álli ceci facti : ubique exprobrábiles, damnatióne sui appárent infámes. Tu autem Dómine.

Lectio nona.

Terra quoque ipsa omni fertilitaté priváta : omniúmque provéntuum denegáta gérminal. Gens

dénique fame et mortalitaté oppréssa, clamat se mérito períre : quia nescívit sanctíssimum patrónum retinére.

Tanta igitur necessitate compulsi, quidam quibus mens sánior videbátur, ex áliis sese éligunt : et ad inquiréndum tante misérie médicu[m] proficisci dispónunt. Qui quidem fama virtútum indicánte, ad sanctum usque pervéniant : corámque eo prostráti, infortúnii sui querélam deprómunt. Culpas confiténtur, láchrymas fundunt, et ut sui misereáтур gemítibus et suspíriis expóscunt. Vir ergo plenus pietáte, horum précibus flexus : seníles artus ad labórem vie repárat, et ad absolvéndam jugo damnatiónis parróchiam quamtótius féstinat. Quo facto : rédditur terre ubertas, pôpulo

sánitas, et totius prosperitatis refor-mátur intégritas. Ubi cum summe dispositíoni pláceret, quod pro tot et tantis labóribus remunerári debuisset : tríduo ántequam hóminem exúeret, febre corréptus est. Quo ínterim spácio in cínere et cilício ut solébat jacens, nulla parte córporis ali-quátenus se passus est sustentáre, nullúmque in latus declináre : sed celo mánibus, celo ore, celo totis óculis inhiábat. Táliter vero mili-tántem suscepérunt cives angélici, décimo séptimo kaléndas Decémbris, suum commilitónem : ad celi palátium. Tu.

Cetera omnia de communi unius confessoris et pontificis. [791].

¶ *Sancti Edmundi episcopi²⁴⁸ et confessoris.²⁴⁹*

(xvj. Novembris.)²⁵⁰

ix. lectiones fiant, invitatorium triplex cum hac oratione.

Deus qui largiflue bonitatis
consilio ecclésiam tuam beati
Edmundi confessoris tui atque pon-
tificis precláre vite méritis decorásti,
et gloriósis letificásti miráculis :

concéde propícius nobis famulis tuis,
ut et ipsius in mélius reformémur
exemplis, et ab omnibus ejus
patrocínio protegámur adverásis. Per
[Dóminum].²⁵¹

¶ *Memoria de sancto Machuto ut supra, et de sancto Martino.*

*Tunc eat processio ad altare sancti Edmundi si habeatur cantando responsorium
Sancte N. Christi confessor. [in communi.]²⁵² [8II].*

8164. *V.* Ora pro nobis beáte Edmúnde.

R. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.

Oratio.

Plenam in nobis etérne Salvátor
tu virtútis operáre medélam : ut
qui preclára beati Edmundi confes-
soris tui atque pontificis mérita vene-

rámur, ipsius adjúti suffrágii, a cunctis
animárum nostrárum languóribus
liberémur. Per Christum.

¶ *In redeundo dicitur antiphona de sancta Maria.*

Ad matutinas.

Lectio j.

Multum matris ecclésie gáu-
dium novi sancti celebritáte,
jocunde leti reférimus :
grande a celésti collégio de collége
novi consórtio, agi festum exultánti
ánimo nunciámus. Gaudet quidem
ecclésia se talem ac tantum produxisse
filium : qui álios et sancte conver-

sátionis exemplo dírigat, et percépto
jam beatitúdinis prémio, firmam eis
spem tríbuat de salúte. Letátur nimí-
rum se tam clara sóbole illustrátam,
que digno ab omnibus attollénda
precónio, et devóta veneratióne
colénda maniféstē declarat, ad etérne
hereditátis participatióne admittén-

dos qui ecclésiam ipsam matrem fide,
spe ac ópere profiténtur, et nulos in
supérnam glóriam posse nisi per eam

tanquam regni celórum clavígeram
introíre. Tu autem [Dómine mise-
rére nostri].²⁵³

Lectio ij.

EAudet celéstis pátria nóbilis
habitatóris advéntu : exper-
tumque colónum fidei suis íncolis
nóviter adunári. Exultant²⁵⁴ cives
célibes de célebris aggregatione
cóncivis, de condígno celi consórte
nuper ipsis adhíbito : psallunt sancti.
Exúrgite ígitur et vos fidei zelátóres :
[179r.] et una cum ecclésia matre vestra²⁵⁵ de

tanti filii sui magnificéntia et exal-
tatióne letámini. Afflúite gáudio, et
spem tutam assúmite de vestro in-
dígena terrenórum facto compatriota
célestium. Exultáte inquam ingénti
letítia : quod novéllus vobis apud
Deum patrórus accrédit, qui adest
coram ipso pro salúte vestra plácidus
intercéssor. Tu autem Dómine.

Lectio iij.

Tsíquidem beátus Edmúndus
archiepíscopus Cantuárie salú-
briter pensans, ad factórem suum
factúram afféctu dírigi naturáli :
naturámque collápsam reparatórem
debére recognoscere : primum
Creatórem et Redemptórem suum
affectuóse et studióse quésivit. Recte
namque intentiónis lumen bájulans ad
ipsum, perfectórum óperum procéssit
gréssibus : salútis sémitam áliis, et
splendórem vite, ac doctríne chari-
tátem²⁵⁶ demónstrans. Unde horum

trium, intentiónis pure, perfécti
óperis, et recti sermónis, dulci
concórdia, velut delectábili psallens
tripúdio, tribus hóstibus, carne,
mundo, demóne, virtúte perseverántie
superátis, digne méritu vere fidei,
secúras spei, et férvide charitátis
ternário insígnitus : in summe
Trinitatis arce trino electórum,
vírginum scílicet, continéntium, et
conjugatórum órdine, preparáta palma
victórie honorári. Tu autem.

Lectio iiiij.

Tenim [ut]²⁵⁷ de suis áctibus
áliquid referámus, licet ipsíus
vita quo plénius expónitur, eo
relatóris²⁵⁸ gústui plus dulcéscat,

magísque deléctet ánimos auditórum,
ab annis tenéris Dei Fílium
[tenére]²⁵⁹ diligens, eum póstmodum
tenére corde non désiit quia ipsum

tenelle mentis tábule, stilo²⁶⁰ recte consideratiónis inscrípsit. Quinímmo quanto majóre profécit etáte : tanto plenióri cognitióne in amórem ejus exársit. Et ne fervor spíritus sócie carnis extinguerétur ardóre, sed mortificatióne pótius ipsíus accenderétur, assídui eam asperitáte cilícií édomans, ejus líbitum arte abstinentie náxibus alligávit : ut non suo ducta voto, sed spíritus voluntáte ad lícita tute pérgeret, et próvide ab illícitis decli-

náret. Nam distríctis corpus macerávit jejúniis antiquórum observatióni novórum austeritátem que sibimet ipse indíixerat superáddens, dum deliciosórum cibórum oblectatióne despécta : refectione conténtus humílium, commúnium jejuniorum tempóribus, et a permíssis étiam élégit jejunáre cibáriis : et certis ínsuper in ebdomáda diébus ámplius abstinenre. Tu autem.

Lectio quinta.

SOmni quoque prolixitaté ódiens diutúrnis vacábat vigíliis, et excússo torpóre²⁶¹ : oratióni sédule insistébat. Cúbilis enim spreta mollicie, ne réquie delicáta lentésceret : illam membris indulgébat jacéndo quiétem, ut brevi sopóre reféctus prótinus súrgeret : seque genuflectionibus et oratióibus diútius deputáret. Ab início autem viárum suárum sic mente usque in finem incédere stúduit : quod mundi vitáto lúbrico, in lutum non défluens voluptatis, mundície nítore prefúlsit. Quid ámplius ? Contrívit frágile

carnis vásculum : ut in eo thesáurum áname sibi créditum, cáutius conserváret. Doctor vero preclárus ac predicator exímius, et auditórum méntibus scíentie lumen infúdit : et pectóribus fidélium avúlsis viciórum tríbulis sémina virtútum injécit. Humilitáte quippe sublímis, mansuetudine plácidus, patiéntia fortis, benignitaté affábilis, pietátē cóndolens, misericórdia ignóscens : et multípli elemosinárum irriguo in subventionem áffluens egenórum. Tu autem.

Lectio vj.

CT ut gestórum suórum multi-túdinem succíncta relatióne texámus, sic Jesum firma credulitaté

cognóvit, et agnítum sincéro corde diléxit, ac diléctum totis votis ambívít, quod mundo et eis que in

mundo sunt pénitus vilipénsis : ad celéstia cunctis stúdiis inhiávit, sátagens se suo nómini áctibus coaptáre, ut sicut vocabátur Edmúndus, sic se vel a críminum labe mundum, vel e mundo abdúctum seu extra mundi ampléxus pósitum, óperum testificatióne probáret. Unde tanquam spirituális omíno et mundus a carnis contágiiis, in extrémis agens, et

corpus Christi delátum sibi reverénter adórans hec verba omni attentíone notánda mira protulísse compunctíone apérte monstrátur. Tu es in quem credídi : quem predicávi quem dócui. Et tu testis es michi : quia [179r.] nichil áliud nisi te, Dómine, in terra quesívi, sicut tu scis quod nichil áliud volo nisi quod tu vis : fiat volúntas tua.

¶ *Evangelium secundum Matheum xxv. [14-23].*

IN illo témpore, Dixit Jesus discípulis suis parábólam hanc, Homo quidam péregre profíciscens vocávit servos suos : et trádidit illis bona sua. Et réliqua.

Non plus de communi, sed de proprietate sancti legatur.²⁶²

Lectio vij.

Verum cum vivens Dei ecclésiam precláris illustrásset méritis : mórtuus sibi sue claritatis rádios non subtráxit. Sed cum functus hac vita vérius víveret quam vixisset : eam póstmodum illustrávit fulgóre lúminis plenióriss. Non enim vóluit Dóminus sanctitátem mundo supprími tanti viri, qui²⁶³ sicut pluralitáte innotúerat meritórum : sic miraculórum diversitáte páteret ut qui ipsum tota devotióne colúerat, jam secum

regnans venerabíliter colerétur. Nam cecis lumen restítuit, et quod est gloriósius de cujúsdam óculis innáte cecitatis ténebras : infúsi visus perspicuitáte fugávit. Alii cujus linguam natúra diutína taciturnitaté ligáverat : liberam loquéndi tríbuit solúto siléntio facultátem. Leprósam quandam squamis lepre mox decídentibus : súbita et mirábili abstertióne mundávit. Trémula paralýtica membra firmávit : consolidatióne nervórum contráctis ártuum extensióne súbvenit. Tuméntem hydrópicum córporis extenuatióne curávit. Quandam sénilis retátis véteri gibbo imis²⁶⁴ infléxam, restítuit erécta sursum ejus fácie²⁶⁵ sanitati. Tu autem.

Lectio viij.

LIs et quam plúribus áliis chorus-
cávit miráculis manifestis :
quorum sériem non dúximus pre-
séntibus inseréndam. Convaléscit ex
istis fides cathólica, Judeórum
pertinácia erubéscit : confúnditur
hereticórum fallácia, et ignorántia
paganórum obstupéscit. Cantet íta-
que Cantuariénsis ecclésia laudis
divíne cáanticum : quod inter álias
modérnis tempóribus venerabílibus
est decoráta patrónis, unius quidem
rubricáta martýrio et confessióne
altérius candidáta. Exultet plena
gáudio fertílis Cantuária : quod ab
ecclésie sue area tam purum granum
transmísit ad hórreum summi regis.
Letétur et PontiniacéNSE monas-

térium, quod tálium et tantórum
patrum méritu honorári preséntia,
dum unus ibi diu degens, illud sue
vite nobilitávit móribus, et alter illuc
accédens, ipsum celo réddita ánima
sui córporis thesáuro ditávit : ut quasi
implerétur quod ipse gloriósus martyr
Thomas, vidélicet post longam²⁶⁶
moram quam exílii sui témpore in
eódem contráixerat monastério, cum
ipsis monáchis de multa honorifi-
céntia charitatíve sibi ab eis exhibita,
respondére juxta voti sui pleni-
túdinem non valeret, dixisse asséritur,
quod esset ibi áliquis successúrus qui
dignam ipsis retributiónem repén-
deret pro eódem. Tu autem.

Lectio ix.

Porro quia omnípotens Dóminus
quos perpétue coróna glórie in
celo magníficat summe devotiónis
stúdio ab homínibus in terris convénit
venerári : et quo solénnius fidéles
sanctórum récolunt memóriam, eo
dígnius ipsórum patrocínia prome-
réntur. Unde pro declaratióne festi
istíus sancti gloriósi : papa scribit in
hec verba. Nos de sanctitáte vite ac
veritáte miraculórum ejúsdem sancti
Edmúndi curióse inquisitiónis solen-
nitáte, ac distrícti exáminis discus-

síone premíssis, plenáriam certitú-
dinem obtinéntes : ipsum de com-
múni fratrum nostrórum prelatórum
et ómnium tunc apud sedem
apostólicam existéntium, consílio et
assénsu in Dóminica qua cantátur,
Gaudéte in Dómino semper, sanc-
tórum confessórum cathalógo dúxi-
mus ascribéndum, vel jam ascríptum
pótius nunciándum. Ideóque univer-
sitátem vestram monémus et hor-
támur atténte, per apostólica scripta
vobis precipiéndo mandántes, quá-

tenus sexto décimo kaléndas De-
cémbbris, cum tunc felix ánima illíus
de carnis liberáta cárcere, ad astra
conscéndens, aulam celéstem adíverit
paradísi delíciis fruitúra : festum
ejúsdem devóte ac solénniter cele-
brétis, et faciátis vos fratres, archie-

píscopi et epíscopi, per vestras civi-
tates et diocéses a Christi fidélibus
veneratióne cóngrua celebrári, ut ejus
intervéntu hic ab imminéntibus
perículis pósse érui, et in futúro [180r.]
salútis prémiūm cónsequi sempitérne.
Tu autem.

Cetera omnia dicuntur de communi unius confessoris et pontificis [791]. et tantum
memoria dicatur de sancte Martino ad has matutinas.

¶ *Sancti Hugonis, episcopi et confessoris.*

(xvij. Novembris.)²⁶⁷

Novem lectiones fiant cum hac oratione.

HEUS qui beatum Hugónem confessórem tuum atque pontíficem eminéntia meritórum et claritáte signórum excellénter ornásti,

concéde propícius : ut ejus exémplá nos próvocent et virtútes illústrent.
Per Dóminum.

Memoria fiat de sancto Edmundo confessore atque pontifice cum antiphona. Iste est qui ante. [833]. *X.* Justus germinábit. [829]. *Oratio ut supra.* {1684}.

Deinde fiat memoria de sancto Aniano, episcopo et confessore cum antiphona. Similábo. [847]. *Require hanc antiphonam ad primas vespertas unius confessoris et abbatis cum X.* Justum dedúxit Dóminus. [808]. *et cum hac oratione.*²⁶⁸

HEUS qui sanctam nobis hujus diéi celebratétem pro beáti Aniáni confessóris tui atque pontíficis solennitáte tribuísti : adéstō famílie

tue précibus et da, ut cujus hódie festa celebrámus, ejus méritis et précibus adjuvémur. Per Dóminum nostrum Jesum.

Postea dicatur memoria de sancto Martino.

Ad matutinas.

*Lectio j.*²⁶⁹

HANC recordatiónis Hugo quondam Lincolníensis episcopus de remótis finibus imperiális Burgúndie, non procul ab Alpibus éxitit oriündus,²⁷⁰ nobilitáte géneris satis clarus : et originem ducens a paréntibus órdinis militáris. Qui ab annis tenéris stúdio litterárum addíctus,²⁷¹ cum decénnum attigísset : monastério tráditus est disciplínis

reguláribus imbuéndus. Factus autem canónicus reguláris, ádeo tam in sciéntia quam in vita profécit : quod cum séxdecim esset annórum, ad régimen cujúsdam celle vocátus, ibi suscépit officium priorátus. Domus vero ipsíus regímini deputáta : témpore administratiónis ipsíus tam in spirituálibus quam étiam in temporálibus flóruit elegánter.

Lectio ij.

Sanctus vero Hugo domare volens amplius carnem suam, et ejus motus lúbricos fórtius cohíbere : eláspo témpore módico, ad órdinem Cartusiéensem Dómino disponénte transívit. Ibi Dómino misericórditer ejus ópera dirigénte : cláruit excel-lénter titulis meritórum et incre-ménto virtútum. Et quia cunctis presértim extráneis se benígnus et affábilem exhibébat, religiónis gravi-táte serváta : cum tempus módicum effluxísset, domus curátor est factus. Quóniam apud eos suscéptor hos-pitum et negotiorum domus procu-rátor sic vocátur. Intérea rex Anglie

illústris Henrícus, domum quandam²⁷² Cartusiénsis órdinis constrúxerat in Anglia : cuius promotiónem ardénter optábat. Qui vix précibus multiplicátis obtinuit : ut²⁷³ ad régimen domus illíus, curátor Cartúsie vocarétur. Ille autem cum officium illud fuísset adéptus : sanctitátem priórem de die in diem novis stúduit méritis ampliáre. Unde regis grátiam et favórem qui eum sepe visitábat : sancte conversatiónis mérito non medióriter obtinébat. Tu autem [Dómine miseré nostri].²⁷⁴

Lectio tertia.

Cum ígitur idem rex Lincoln-iéensem ecclésiam diu in manu sua tenuísset, pastóris solátio desti-tútam : redímere cúpiens sicut créditur illud malum : sicut honéste pótuit procurávit, ut per electióne canónicam vir supradictus ad régimen illíus ecclésie vocarétur. Intérea sanctus Hugo elígitur, et electióne ei nunciáta : respóndit, quod pontificális officii non suscíperet dignitátem, nisi Prioris Cartúsie prevenísset assén-sus.²⁷⁵ Qui cum fuísset obténtus : non sine gravi labóre solénnium nunciórum et nunciátus²⁷⁶ ei fuísset, dixit

quod ad régimen ecclésie Lincoln-iéensis non accéderet, nisi prius ei de canonicórum unánimi et líbera vo-luntáte constáret. Decánus ígitur Lincólnie cum majóribus capituli sui, accéssit ad locum cui préerat vir predictus, qui inter prima collóquia sic eórum sibi grátiam comparávit : quod eum patrem et pastórem habére sincére devotiónis afféctu fervénter optábant. Ut autem ei cértius inno-tésceret unánimis volúntas eórum : ibi eum íterum elegérunt, et tunc primo consénsit. Cum ítaque consecratiónis munus fuísset adéptus : prima nocte

[180v.] qua in episcopátu dórmiens quiévit,
post matutínas et devótas oratiónes in
somnis audívit vocem dicéntem sibi,

Egréssus es in salútem pópuli tui : in
salútem cum Christo tuo. Tu autem.

C Medie lectiones fiant de sancto Aniano cum versiculo et responsoriis de secundo nocturno de communi hystorie unius confessoris et pontificis. [808].

Lectio iiiij.

IN illo témpore, cum Hunnórum exércitus a pártibus oriéntis, ad depopulándam omnem provínciam exísset, et cum scéleris eórum advérsus Gálliam dira procélla detonáret : éodem témpore sanctus ac beatíssimus Aniánus epíscopus Aurelianénsum civitátis, ut bonus pastor óvium amóre tenebátur. At ille

summo²⁷⁷ cultu religiónis, et Spíritu Sancto replétus, celéstis trámitis tenens ingréssum, atque per omnipoténtis infusiónem Paráclyti que eveníre déberent préscius, métuens sue plebis excídium, divínum nutum exórans suo óvili petit suffrágium : qui sibi credéntibus ómnia prestat.

Lectio v.

Illud namque in sancti viri láudibus ábitror non tacére : in quantum volúero²⁷⁸ vel rusticánte sermóne, voti mei expositiónem edícere. Ante complúres annos beatíssimus Evúrtius ántistes ecclésiam Dei Aurelianénsis civitátis a paviméntis in amóre divíno nísus est²⁷⁹ in magnam ecclésie fábricam construx-ísse. Post multum témporis multísque epíscopis decedéntibus : sanctus vir Deo plenus Aniánus, con-

sentiénte Dómino ad pontificále onus accéssit. Cui visum est pro tante fábrice decóre tectis depósitis fábricam ipsam áltius sublimáre. Et dum óperis incépti perfectiónem supplére Deo juvánte persísteret : accídit advérse sortis condítio. Nam Ellio quidam qui relíquis artíficibus preéssesse videbátur, dum per té-gumen²⁸⁰ cùrreret, pede lapso ita córruit : ut nullo modo potuisset resopíre. Tu autem Dómine.

Lectio sexta.

Sanc tus vero Aniánus videns advérsa que accíderant : ad eum qui cecíderat a longe crucem Do-

mínicam fáciens omni festinatióne cucúrrit. Et ubi vidit eum qui cecíderat usque ad mortis crudelitátem

deductum, impósito vexillo crucis ori-
ejus vel corpori, apprehénsa manu
statim surrexit : ita ut omnes qui
áderant vidéntes que accíderant, Deo

imménsas referrent grátias. Artifex
vero ille locum unde fúerat lapsus :
absque ullo dolóre iteráto concéndit.

¶ *Tres ultime lectiones de proprietate sancti Hugonis sine expositione Evangelii.*

Lectio viij.

Hecclésiam autem suam ita beátus Hugo meritórum titulis illus-
trávit, ita plebem sibi commíssam
verbis informáre stúduit et exémplis :
quod epíscopi nomen sibi recte
compétere, bonórum óperum testi-
mónio paténter et veráciter ostendébat.
Nec juxta verbum prophé-
ticum Syon in sanguínibus edificáre
stúduit : sed ex vivis lapídibus
habitáculum ecclésie construébat,
eléctas in ecclésia sua collocándo
persónas. Et juxta verbum Scriptúras,
cum láteres cecidíssent : quadris
edificábat lapídibus, cedrósque plan-
tábat corruéntibus sycomóris. Potes-
tatis autem seculáris in ecclésiam
seviéntes ímpetus ádeo constánter
elídere consuévit : ut et rerum et
córporis sui perículum contémnere
viderétur. Adeo étiam potestáti régie
resisténdo profécit : quod ecclésiam
suam a servítute gravíssima liberávit,
et jura amíssa plúrima recuperávit.
Aliud étiam dúximus annecténdum :
quod virórum fide dignórum reláatio
nobis patefécit. Vir iste dum víveret

domos leprosórum per quas tránsitum
faciébat ingrédi consuévit : et cum eo
jubénte viri fuíssent a féminis separáti :
omnes viros leprósos quantumcúnque
defórmes osculári solébat. Videns
autem humilitátem egrégiam bone
memórie Wilélmus quondam Lincol-
niénsis ecclésie cancellárius vir útique
valde litterátus et bonus : vóluit
experíri utrum propter excelléntiam
hujus óperis elátio ánimum tángeret
viri justi, dixítque ei, Martínus lep-
rósum osculándo sanávit : vos lep-
rócos quos osculámini non sanátis.
Epíscopus autem incontinénti res-
póndit, Osculum Martíni carnem
lepósi sanávit : ósculum vero leprósi
ánimam meam sanat. Dóminus étiam
noster Jesus Christus, qui in sanctis
suis semper et ubíque est gloriósus,
sanctum suum miráculis dum étiam
víveret ita declarávit : ut váriis
languóribus per sancti viri mérita
medicínam prestáret et salútem.
Accídit autem in vita sancti viri quod
cum circa gregis sui curam vígilans
parróchiam suam peragráret, devénit

[181r.] ad quandam villam ubi pater et mater cujúsdam púeri, púerum ipsum pene exánimem deferéntes : lachrymabíliter ejus postulábant auxílum. Requirénti vero quid quérerent : respóndens mater púeri sólita matérrna pietáte, de dolore filii sui magis ánxia, dixit, Párvulus iste filius noster partem cujúsdam lámine férree lucéntem, grácilem et acútam, habéntem in longítudine et latítudine plusquam unum póllicem manu recépit : et more puerórum ad os tulit. Que introlápsa : gútturi firmiter adhésit. Cumque de casu miserábili inconsolabíliter dolórem, videns filium quem genúeram de vita periclitári :

pátruus ejúsdem púeri consolári me, níus est dicens, Non moriétur filius tuus. In somnis enim michi revalatum est, quod in brevi quidam sanctus vir per villam istam est transitúrus : qui ipsum est curatúrus. Misit te ergo Dóminus huc, pater sancte, ut filium nostrum in último vite ártculo pósitum, jam vix palpitántem : nobis vivum restítuas. Quem recípiens epíscopus tangénsque guttur benedíxit, insufflavit et crucis signáculo signávit : ac dimísit. Cumque recessíssent ab epíscopo : ferrum sanguinoléntum a gútture et ore púeri exilívit. Et sanátus est puer ex illa hora.

Lectio octava.

Alio quoque témpore áccidit, quod predícto epíscopo per villam de Cesterhónte tránsitum faciénti, supplicavérunt paréntes cujúsdam furiósi, qui in predícta villa círciter per tres septimánas sine vínculis retíneri non pótuit : ut eum visitáre et benedícere dignarétur. Quo audíto : vir sanctus de equo desíliens ad furiósum accéssit. Cujus caput ligátum fuit ad postem, manus vero et pedes ad paxíllos : tam a dextris quam a sinístris. Epíscopus vero aqua benedícta íbidem ab epíscopo²⁸¹ confécta, infírmum linguam emittén-

tem, et quasi ipsum deridéntem aspéris : et Evangélium scílicet In princípio erat Verbum, super eum legit, benedictiónem dedit, et recéssit. Conféstim cepit egrótus dormitáre, et evígilans ipsa die alienatióne mentis pónitus evacuáta : per Dei grátiam plene restitútus est sanitáti, qui póstea per multos annos vixit sanus. Sub siléntio autem pretereúndum non est, quod cum pius póngifex in die parascéves Lincólnie esset, et ad fábricam matrícis ecclésie quam nobíliter a fundaméntis extrúxerat, lápides et ceméntum in húmeris

ferret, in quodam cóphino sicut plúries consuéverat : débilis quidam²⁸² ex utráque parte claudus, duóbus báculis suffultus, tantam viri sancti humilitátem considerans et admirans : totis viscéribus desiderare cepit eúndem cóphinum deférre, et collo suo applicare, sperans quod per mérita tante benignitatis ipsius pontíficis, sanitátem foret recepturus. Tandem a magístro óperis obtinuit eúndem cóphinum sibi prestari : in quo lápides et ceménta cum duóbus innísus báculis deférre cepit. Elápsis vero áliquot diébus, unum dimísit báculum, deinde reliquum, et post módicum témporis sanus et eréctus, cóphinum eúndem portábat ad opus consuétum : nullo adjútus báculi adminículo. Circa illud tempus accidit in civitáte Lincólne : quod civis quidam in tantam incidit améntiam : quod ad ipsius custódiam octo viri fuérunt deputáti. Qui in vínculis detentus, tanto vexabátur furóre : quod uxórem suam et líberos próprios

déntibus laniáre minabátur. Tandem de consílio cujúsdam boni viri consanguínei sui, in quadam biga ligátus, ductus est ad ecclésiam cathédrálem ubi sanctus epíscopus morabátur, ea hábita consideratióne : ut per márita beáti viri a predícta deméntia liberári mererétur. Quem cum vidísset epíscopus ad se adduxít : statim eum aspérsit aqua benedicta, et spíritum malígnum adjurávit ut ab eo exíret, ipsúmque ultérius non vexáret. Eger vero incontinénti in terram cecidit moriénti símilis, super quem vir Deo plenus aquam effúdit benedictam in quantitaté magna, statimque surréxit qui tam miserabiliter prius egrotávit : et manus ligátas ad celum exténdens, in hac verba prorúpit, Deus grátias tibi ago de sanitáte mea, et tibi beáte epíscopo, ad ipsum manus ligátas exténdens. Qui solútis vínculis sanus rediit : ultérius a demónio non vexá tus. Tu autem.

Lectio nona.

Béatus itaque Hugo compléto in obséquio Dei anno pontificátus sui quartodécimo, a Cartúria princi páli scílicet ejúsdem órdinis domo, visitátis ex longo desidério priore et [181v.] frátribus ejúsdem domus, in Angliam

rédiens : in urbe Londoniensi apud vetus templum in domo sua gráviter cepit infirmári. Et cum in lecto egritudinis morbo de die in diem aggravescénte jam aliquándiu accubuisse, nec cilícium quo júgiter ute-

bátur ad horam alicújus consílio depónere voluísset, sed usque ad mortem magis órdinis Cartusiénsis austeritátem atque rigórem observáre decrevísset : tandem vocánte Dómino felíciter ab hac vita migrávit ad Dóminum. Post óbitum beáti viri mirábile quoque áccidit : cum corpus ejus a civitáte Londoniárum deferéretur. Vidélicet quod cum cérei in éxitu civitatis Londoniénsis ante corpus ipsius fuíssent accénsi, per quátuor díetas júgiter arsérunt, ita quod non erat áliqua hora in qua non esset lux in áliquo cereórum : licet tempus ex áeris intempérie in vento et in plúvia multótiens esset turbuléntum. Unde dúbium non est quin Dóminus ánime ipsius lucem preparáverat perpétuam : qui pro córporis veneratióne non sustínuit lumen extíngui temporále. Non est ut crédimus sub siléntio transcurréndum : quam excellénter sanctum confessórem suum Hugónem Dóminus ut créditur honorávit in terris. Solébat enim dum víveret sepeliéndis mórtuis tam díligens humanitatis officium exhíbere : quod nullum mórtuum pretéribat cujus sepultúre ministérium sibi cópetens impéndere non curáret. Dóminus autem qui retrubutióne condígna novit justórum mérita compensáre, tam honorábilem

ei tríbuit sepultúram : ut honórem illum tribuisse supradícto mérito videátur. Ea namque die qua corpus illius sepultúre tradéndum ad Lincolníensem ecclésiam est delátum : rex Anglie et rex Scócie cum tribus archiepíscopis et multis epíscopis et abbátibus tam órdinis Cisterciénsis quam altérius, multis comítibus et barónibus apud Lincólniam conve-nérunt. Qui in primo civitatis ingréssu córpori occurrérunt : illud in húmeris suis ad ecclésiam deferéntes. Exéquiis autem pontíficum ministério celebrátis : mane venerábile corpus honorífice tradidérunt sepultúre. Ante sepultúram vero ipsius sancti accídit quoddam valde miraculósum : et relatióne dignum. Vidélicet quod cum corpus ejus in ecclésia Lincólinie adhuc jáceret humándum, miles quidam canónicis ecclésie et áliis comprovinciálibus satis notus, cuius bráchium cancer ita corróserat quod jam os apparébat, idem bráchium super corpus epíscopi pósuit et fáciem ejus, que ut mos est régibus et epíscopis defúnctis in féretro ja-céntibus discoopérta jácuit : curatiónis causa frequénter non sine láchrýmis tangébat. Statímq[ue] a Dómino méritis sui sancti restitúta est mirábile dictu : tam caro quam cutis bráchii sui. Rogémus ergo devotíssime Con-

Sancti Hugonis episcopi et confessoris.

---

ditórem nostrum ut gloriósi pontíficis
sui méritis véniā nobis prestet
delictórum : cui inter céteros sanctos
suos celéstium plenitúdinem cóntulit

gaudiórum Jesus Christus Dóminus
noster qui cum Patre et Spíitu
Sancto vivit et regnat Deus per ómnia
sécula seculórum amen. Tu.

*Memoria fiat de sancto Aniano cum hac antiphona Iste est qui. Requie hanc
antiphonam ad secundas vespertas unius confessoris et pontificis. [833]. ¶ Justus ut
palma. [814]. Oratio. Deus qui sanctam. {1690}.*

Deinde fiat memoria de sancto Martino.

*Cetera omnia ad utrasque vespertas et ad matutinas et ad alias horas de communi unius
confessoris et pontificis fiant. [791].*

Ad ij. vespertas de sancto Hugone fiat memoria de octava sancti Martini cum
antiphona O Martíne. {1624}. ¶ Amávit eum. [800].

Oratio.

Oncede quésumus omnípotens
Deus : ut beáti Martíni con-
fessoris tui atque pontíficis frequen-
táta solénnitas, ad perpétuam pôpulo

tuo proficiat salútem : et quem sépius
venerámur in terris, semper habeámus
patrónum in celis. Per Dóminum.

I In octava sancti Martini episcopi et confessoris.

(xvij. Novembris.)

Ad matutinas.

Invitatorium duplex, hymnus, antiphone, et psalmi sicut in prima die, iij. lectiones fiant.

V. Amávit eum. [800].

Lectio prima. (Sulpicius, lib. 2. prope finem.)

ARchádii vero²⁸³ et Honórii secúndo impérii anno sanc-
tus Martínus Turonórum epíscopus, plenus virtútibus et sanctitáte, prebens infirmis multa beneficia : octogésimo primo etátis sue anno, episcopátus autem anno vicésimo sexto, apud Condaténsem diocésis sue vicum excédens a século, felíciter migravit ad Christum. Tránsiit autem média nocte que Domínica habebátur : Attico Cesároque consúlibus. Multi enim in ejus tránsitu psalléntium voces audiérunt in celo : quod in libro virtútum ejus primo plénius exposúimus. Nam cum primum sanctus Dei apud Conda-

ténsem ut díximus vicum egrotáre cepísset : Pictávi pópuli ad ejus tránsitum sicut Turoníci conve-
nérint. Quo migránte : grandis alter- [182r.] catio in utrúmque surréxit pópulum. Dicébant enim Pictávi, Noster est monáchus. Nobis abbas éxitit : nos requirímus commendátum. Sufficiat vobis quod dum esset in mundo : usi fuístis ejus collóquio, participástis convívio, firmáti fuístis benedicti-
ónibus, ínsuper et virtútibus jocundáti. Sufficiant vobis ista ómnia : nobis líceat auférre vel cadáver exáni-
me. Tu autem Dómine [miseré nostri].²⁸⁴

R. Hic est Martínus. j. {1628}.

Lectio secunda.

AD hec Turoníci respondébant,
Si virtútes nobis factas sufficere

dícitis : scítote quia vobíscum pósitus,
ámplius est quam hic operátus. Nam

ut pretermittámus plúrima, vobis suscitávit duos mórtuos : nobis unum. Et ut ipse sepe dicébat : major ei virtus ante episcopátum fuit, quam post episcopátum. Ergo necésse est ut quod nobíscum non implévit vivus : éxpleat vel defúnctus. Vobis est enim ablátus : nobis a Deo donátus. Verum si mos antiquitus institútus servátur : in urbe qua ordinátus est habébit Deo jubénte sepúlchrum.

R̄. Dum sacraméntum. ij. {1630}.

Certe si pro monastérii privilégio cúpitis vendicáre : scítote quia primo ei monastérium cum Mediolanénsibus fuit. His ergo litigántibus : sole ruénte nox cláuditur, corpúsque in médio pósitum ab utróque pópulo custóditur. Futúrum enim erat ut mane facto a Pictávis per violéntiam auferréatur. Sed Deus omnípotens nóluit urbem Turonícam próprio frustrári patróno. Tu autem.

Lectio iij.

DEnique nocte média omnes Pictávi a somno falláci compri-múntur : nec ullus supérfuit qui ex hac multitudine vigiláret. Igitur ubi Turoníci eos conspíciunt obdormísse, apprehénsam sanctíssimi glebam álii per fenéstram ejíciunt, álii autem foris suscípiunt, positáque in nave cum omni pópulo per Vigénnam flúvium descéndunt. Ingressíque Lígeris álveum : ad urbem Turonícam cum magnis láudibus psalléntium dírigunt cursum. De quorum vócibus Pictávi expergefácti, nichil de thesáuro quem

custodiébant habéntes : cum magna confusióne ad própria sunt revérsi. *Ut supra,* Quod si quis requírit, cur post *in fine.* tránsitum Gratiáni epíscopi, unus tantum, id est Lidórius²⁸⁵ usque ad sanctum Martínum fuísset : nóverit quod obsisténtibus pagánis, diu cívitas Turoníca sine sacerdotáli benedicti-óne fuit. Nam Christiáni qui eo témporte videbántur, occúlte per látebras divínū officium celebrábant. Istam si qui a pagánis repérti fuíssent Christiáni : aut afficiebántur verbéribus, aut gládio truncabántur.

R̄. O beátum²⁸⁶ [virum]²⁸⁷ Martínum.²⁸⁸ {1646}.

Si octava sancti Martini in sabbato contigerit hoc predictum R̄. O beátum virum. eo anno omnino pretermittatur.

In octava sancti Martini episcopi et confessoris.

Ante laudes.

8164. *V. Ora pro nobis beáte Martíne.
R. Ut digni efficiámur promissiónibus Christi].*²⁸⁹

In laudibus.

Hec sola antiphona dicatur Dixérunt discípuli. {1647}.

Ps. Dóminus regnávit. (xcij.) [45]. [Et c.]

*Capitula et cetera omnia dicantur sicut in prima die : cum oratione Concéde
quésumus. ut supra. {1697}.*

¶ Sancti Edmundi regis et martyris.²⁹⁰

(xx. Novembris.)²⁹¹

Ad primas vespertas.

Super psalmos antiphona [Beatus vir. in communi vel ant.]²⁹² Iste sanctus. [in communi.]²⁹³ [679].

Psalmi feriales.

Capitulum. Beatus vir qui suffert. [680].

R. Percepturus. [in communi.]²⁹⁴ [709].

Hymnus. Martyr Dei qui unicum. [681].

V. Glória et honore [coronasti eum Dómine].

8081.

R. Et constituisti eum super ópera mánum tuárum].²⁹⁵

1520-S:165v; 1531-S:182r.²⁹⁶

sar0014.

Ant.   I.ii.   - ve rex gentis * Angló- rum : Mi-les re-gis ange-
ló- rum, O Edmúnde flos máty-rum, Ve-lut ro- sa vel lí- li-
um, Funde pre-ces ad Dómi-num Pro sa-lú- te fi-dé- li- um.

Ps. Magnificat. 53*.

Oratio.

D Eus ineffabilis misericordie qui beatissimum regem Edmündum tribuisti pro tuo nōmine inimicum moriendo vincere : concéde propícius

huic famílie tue, ut eo interveniente mereátur in se antíqui hostis incitaménta superando extínguere. Per.

Si hoc festum et festum sancti Clementis in una ebdomada contigerint tunc ad j. vespertas sancti Edmundi super psalmos dicetur antiphona Beatus vir qui suffert. [in communi.]²⁹⁷ [679]. capitulum Iste sanctus pro lege. [in communi.].²⁹⁸ [680]. R. Percepturus. [709]. Cetera ut supra. [Et hec est ratio quia antiphona Iste sanctus. introitur ad primas vespertas sancti Clementis.]²⁹⁹

Tunc eat processio ad altare sancti Edmundi si habeatur cantando R. Beatus vir qui suffert. [708]. V. Ora pro nobis beáte Edmunde. R. Ut digni. [530]. Oratio Presta quésumus. Require in communi unius martyris. [688].

In revertendo dicatur de sancta Maria.

Ad matutinas.

Novem lectiones fiant.

Lectio j.

I Rovíncie que et Anglia³⁰⁰ nuncupáтур préfuit sanctíssimus, Deóque accéptus Edmündus, ex antiquórum Sáxonum nóbili prosápia oriúndus : a primévo sue etátis témpore, cultor vera-císsimus fidei Christiáne. Eódem témpore impiíssimus Hyngar cum áltero Hubba nōmine, ejúsdem perversitatís hómine : conátus est in exterminium addúcere omnes fines Británnie. Qui Northamhymbrórum

prímitus aggréssi expugnáre provín- [182v.] ciám : gravi depopulatióne totam ex órdine pervagántur. Hynguar vero preda facta relíquit sócium, et a boreáli parte cum magna classe ad quandam civitátem laténter áppulit, quam introgréssus ígnibus cremán-dam dedit, púeros, senes, in platéis civitatis júgulat : et matronálem seu virginálem pudicítiam ludíbrio trahéndam³⁰¹ mandat.

Lectio ij.

Cum jam multitúdine interfec-tórum archiméniām rábiem non tantum exsaturásset ímpius rex Hynguar quantum fatigátus in pósterum detulísset : évocat quosdam plebéios, quos suo gládio crédidit esse indígnos, ac ubi rex eórum Edmúndus tunc témporis dégeret, sollícitus perscrutátor investigáre studet. Nam ad eum fama pervenérat : quod idem rex gloriósus vidélicet Edmúndus

florénti etáte, et robústus víribus, bello per ómnia strénuus esset.³⁰² Et idcírco festinábat passim neci trádere, quos circumcírca póterat reperíre ne stipátus mílitum ágmine ad defen-siónem suórum, rex Edmúndus sibi resísteret. Qui morabátur eo témpore ab urbe lóngius³⁰³ in villa que lingua eórum Eglesdun dícitur : a qua et silva vicína eódem nómíne vocátur. Tu autem.

Lectio tertia.

Consuévit eádem Danórum et Alanórum nátio, nunquam palam cum hoste conténdere : nisi insídiis prevénto. Quaprópter circumspéctus plúrimum impiíssimus, accítō uno ex commilitónibus, eum ad regem hujúsmodi curárum tumúltibus expéditum dírigit : qui explóret que sit ei summa rei familiáris, improvísum ut cóntigit querens subjugáre torméntis, si ejus nolle obtemperáre ferálibus edíctis. Ipse cum grandi comitátu succenturiátu lento pede subséquitur : et iníque

legatiónis bájulo ímparat, ut incáutum ita alloquátur, Terre maríque metuéndus dóminus noster Hynguar rex invictíssimus, divérsas terras subjiciéndo sibi armis, ad hujus províncie optátum litus cum multis návibus hiematúrus áppulit, atque idcírco mandat : ut cum eo antíquos thesáuros et patérnas divítias sub eo regnatúrus dívidas. Cujus si asper-náris poténtiam, innúmeris legiónibus fultam : tuo prejudício et vita in-dignus judicáberis et regno.

Lectio iiij.

Audito núncio rex sanctíssimus Angémuit : et accítō uno ex suis epíscopis qui ei erat a secrétis, quid super his respóndere déberet con-

súluit. Cunque illo tímidus pro vita regis ad consentiéndum plúrimis exhortaréetur exémplis : rex páululum contíciuit, et sic demum ora résolvit,

Simuláta benivoléntia preténdit cálidus sue machinatiónis muscípu-lam³⁰⁴ : qua servum Christi irretíre delíberat. Vitam índulget qua nec-dum cáreo : regnum promíttit quod hábeo, opes conférre cupit, quibus

non égeo. Pro his ergo nunc incípiam servíre duóbus dóminis : qui me sub Christo vívere sub Christo solo regnáre, preséntibus palatínis devó-verim. Tu autem.

Lectio quinta.

Tunc convérsus ad eum qui fúerat missus dixit, Rédiens féstinus hec dómino tuo respónsa pérferes. Nóveris quod pro amóre vite temporális, Christiánus rex Edmún-dus non se subdet pagáno duci, nisi prius efféctus fúerit compos nostre religiónis : malens esse sínifier in castris eténni Regis. Vix sanctus verba compléverat, et renunciatúrus miles pedem a domo extúlerat : et ecce Hynguar óbvius illi jubet ut brevi-

lóquio utáatur, illi pandens per ómnia archána regis última. Que ille dum exéquitur, ímperat tyránnus circun-fundi omnem turbam suórum intérius, solúmque regem téneant³⁰⁵ : quem suis lágibus rebéllem jam cognóverat. Tunc sanctus rex Ed-múndus in palátio projéctis armis cápit, vínculis artióribus artátus constríngitur : atque ínnocens sistítur ante ímpium júdicem. Tu autem.

Lectio vj.

Vinctus ítaque multis modis illúditur, ac tandem fustigátus acri instántia perdúcitur ad quandam arbórem vicínam ad quam religátus, flagris duríssimis diutíssime vexáтур nec víncitur : semper Christum invocándo flebílibus vócibus. Qua de re adversárii in furórem versi, quasi ludéndo ad signum eum toto córpore sagittárum telis confódiunt, multi-

plicántes acerbitátem cruciátus crebris telórum jáctibus : quóniam vúlnera vulnéribus imprimébant : dum jácula jáculis locum dabant. Sicque factum est ut spiculatórum terebrátus acúleis [183r.] circunfóssus pálpitans hórreret : velut asper herícius aut spinis hirtus cárduuus, in passionéque símilis Se-bastiáno egrégio mártiri factas est.

³⁰⁶ *Lectio septima.*

Cumque nec sic fúrcifer Hynguar, eum lanístis assénum prébere conspíceret, Christum inclamántem júgiter, lictóri mandat prótinus ut ámputet caput ejus. Mox spiculátor eum arrépto pugióne, inter verba oratiónis uno ictu decapitándo hac luce privávit : atque ita duodécimo kaléndas Decémbris Deo gratíssimum olocáustum Edmúndus rex et martyr intrávit senátum cūrie celéstis. Cujus corpus relinquéntes Dani, illud caput sanctum in silvam cui vocábulum est Eglesdun recedéntes asportavérunt : ac inter densa véprium frutécta lóngius proiectum occultavérunt, id

omni sagacité elaborántes, ne a Christiánis corpus cum cápite honéste traderétur sepultúre. Huic spectáculo quidam nostre religiónis delitescéndo intérfuit. Quem subtráctum ut crédimus paganórum gládiis divína providéntia ad manifestándam hujus rei indáginem reservávit : licet omníno ignoráverit, quid de cápite factum esset, nisi quod cum eo carnífices interiórem silvam pétere conspexísset. Pagánis autem abeún-tibus : corpus sanctíssimum repértum est in eódem loco ubi rex occúbuit. Tu autem.

Lectio viij.

Postquam confluéntes pópuli audiérunt illíus verba, qui tante visiónis ut dictum est párticeps extíterat : decrevérunt quaque ver-sum³⁰⁷ per ívia silvárum experíri, si ad id loci deveníre contíngeret quo sancti viri caput jáceret. Cumque omnes ad id concúrrerent, ívia perlustrántibus ad voces se ívincem cohortántium ut pote sócii ad sócium alternátim clamántium ubi es : caput respondébat designándo locum patérrna lingua dicens, Her, her, her, quod interpretátum Latínus sermo exprímit, Hic, hic, hic. Nec unquam

eadem repeténdo clamáre déstitit : quoadúsque omnes ad se perdúxit. Immánis étiam lupus eo loco divína miseratióne sacrum caput inter bráchia compléxus procumbébat humi : excúbias impéndens mártysi. Assu-méntes ergo insestimábilis précií margarítam, retulérunt ad suum corpus, benedicéntes Deum in hymnis et láudibus : prosequénte usque ad locum sepúlchri lupo earúndem reliquiárum custóde. Aptántes autem caput córpori sancto : pro témpore tradidérunt utrúmque páriter aromati-zátum competénti mausoléo. Quo

étiam edificáta vili ópere désuper
basílica : multis annis requiévit

humátus. Tu.

Lectio ix.

Postquam vero sedátis bellórum incéndiis cepit respiráre píetas fidélium : ejúsdem províncie multíudo in villa régia que lingua Anglórum Bedríchesword dícitur, Latíne vero Bedrichecúrtis vocátur, constrúxit permáximam ecclésiam ad quam eum tránstulit cum magna glória. Cumque preciósum corpus putrefáctum putaréatur, ita sanum et incólume est repértum, ut non dicam caput redintegrátum et compaginátum córpori : sed omníno nichil in eo vúlneris nichil cicatrícis apparúerit. Tantum in ejus collo ob signum martyrii, rubet ima tenuíssima ruga in modum fili coccínei, sicut testári erat sólita quedam beáte recordatiónis

fémina Oswen vocábulo dicta, que paulo ante hec nostra modérna témpora, apud ejus sacrosánctum túmulum jejúniis et oratióibus vacans, multa transégít annórum currícula. Cui venerábili fémine aut divína miseratióne, aut nímia devotíone mos inolévit : ut patefácto beáti mártiris sepúlchro quotánnis, in Domínica cena, ejus attendéndo precíderet capíllos et ungues. Que ómnia diligénter colligens, et in capsélla recóndens : non negléxit quándiu vixit excólere mira affectíone : pósita super altáre ejúsdem ecclésie. Tu autem Dómine [miseré nostri].³⁰⁸

Cetera omnia de communi unius martyris dicuntur. [679].

Sancte Cecile virginis et martyris.

¶ Sancte Cecile virginis et martyris.

(xxij. Novembris.)

Ad primas vespertas.

AS:606; 1520-S:166r; 1531-S:183r.

Ant.
IV.iii.

5185.

Ri-du- á-nas * a Dómi-no popósci indú-ci- as, ut

domum me- am ecclé-si- am conse-crá-rem. S.A.E.

Psalmi feriales.

Capitulum de communi unius virginis et martyris. [877].

R. Cecília me misit. [ijj. de matutinas.]³⁰⁹ {1713}.

Hymnus. Vírginis proles. [in communi.]³¹⁰ [879].

V. Diffusa est grátia [in lábiis tuis].

8014.

R. Propterea benedíxit te Deus in etérnum].³¹¹

AS:606; 1520-S:166r; 1531-S:183r.³¹²

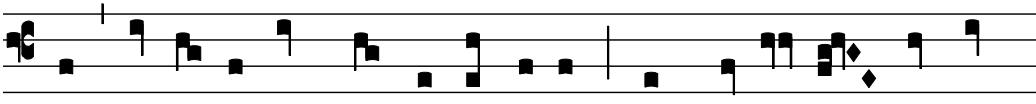
Ant.

I.v.

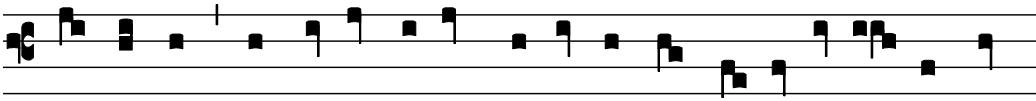
5451.

Irgo glo-ri- ó-sa * semper e-vangé-li- um Chris-

ti ge-ré-bat in péc-to-re su-o : non di- é-bus neque

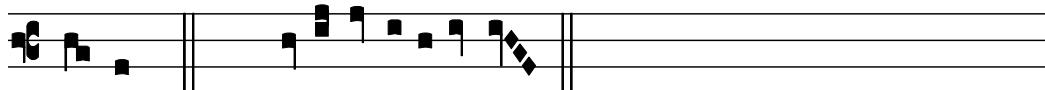
[183v.]

nóc-ti-bus a collóqui- is di-ví-nis et o-ra-ti- ó- ne ces-

{1707}

Sancte Ceciliae virginis et martyris.

sá-bat. *Ps. Magníficat. 53**.

Oratio.

H Eus qui nos ánnua beáte Cecílie
vírginis tue et mártiris³¹³ solen-
nitáte letíficas : da ut quam vene- | rámur offício, étiam pie conversatiónis
sequámur exémplo. Per Dóminum.

C *Ad matutinas.*

Novem lectiones fiant.

AS:405, 662; 1520-S:166r.³¹⁴

sar0154.
Invit.
I.

Musical notation for the invitatory 'Hristum ve-ne-rán-tes De-um * a-do-rémus Re-gem re-gum. †Qui in ce-lis Ce-cí-li- e palmam hó-di- e de-e-térnam. Ps. Ve-ní-te. 4*.' on four-line red staves. The notation includes a large initial decorated letter 'H' and various musical markings like fermatas and slurs. The text is written below the staves.

Hymnus. Vírginis proles. [881].

Sancte Cecilia virginis et martyris.

C In primo nocturno.

AS:606; 1520-S:166v; 1531-S:183v.³¹⁵

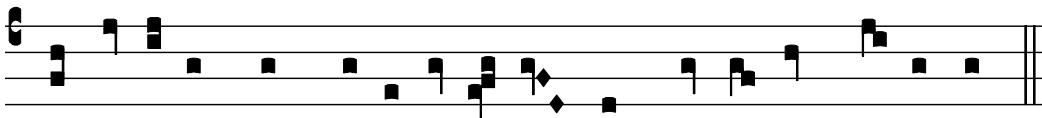
1. Ant.

VIII.i.

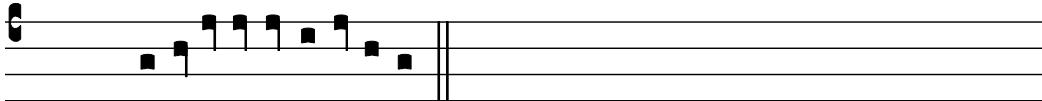

1749.

E-cí- li- a vir-go * Almáchi- um ex-u-pe-rá-bat :

Ty-búrci- um et Va-le-ri- á-num ad co-ró-nas vo-cá-bat.

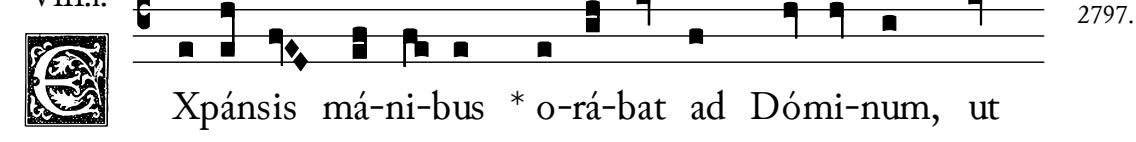

Ps. Dómine Dóminus noster. (vij.) [17].

AS:606; 1520-S:166v; 1531-S:183v.³¹⁶

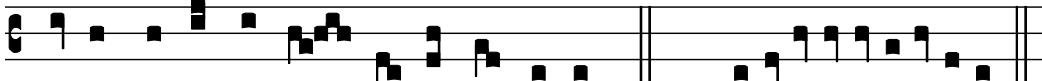
2. Ant.

VIII.i.

2797.

Xpánsis má-ni-bus * o-rá-bat ad Dómi-num, ut

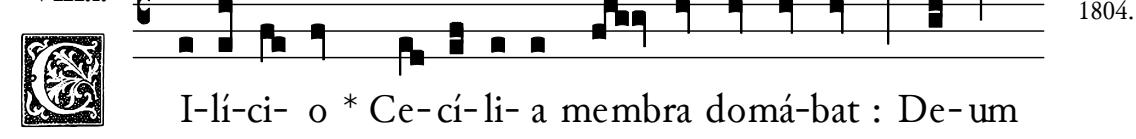
e- am e-rí-pe-ret de i-ni-mí-cis. Ps. Celi enárrant. (xvij.)

[34].

AS:606; 1520-S:166v; 1531-S:183v.³¹⁷

3. Ant.

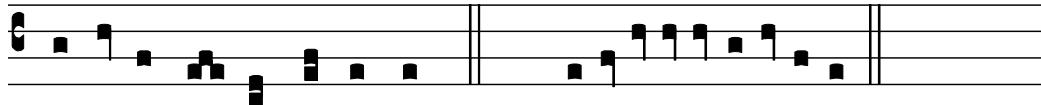
VIII.i.

1804.

I-lí-ci- o * Ce-cí-li- a membra domá-bat : De-um

Sancte Cecile virginis et martyris.

gemí-ti-bus ex-o-rá-bat. Ps. Dómini est terra. (xxij.) [93].

V. Diffusa est gratia in labiis tuis. [886].

Lectio prima.

Sáta Cecília virgo claríssima, abscónitum semper evan-gélium Christi gerébat in pectóre suo, et non diébus neque nóctibus a divínis collóquiis et oratióne cessábat : cum flétibus exórans, ut virgíntas ejus ipso conservánte invioláta permáneret. Hec Valeri-ánum quondam júvenem habébat sponsum. Qui júvenis in amórem vírginis ánimum perúrgens : diem constítuit nuptiárum. Cecília vero, subtus ad carnem cilício indúta : désuper auro textis tegebátur véstibus.

Paréntum enim tanta vis erat et sponsi circa illam exéstuans, ut non posset amórem sui cordis osténdere : et quod solum Christum dilígeret indíciis evidéntibus aperíre. Quid multa ? Venit dies in quo thálamus collocátus est. Et cantántibus órganis : illa in corde suo soli Dómino decantábat dicens, Fiat Dómine cor meum et corpus meum immaculátum : ut non confúndar. Et biduánis ac triduánis jejúniis orans : commen-dábat Dómino quod timébat.

AS:607; 1520-S:166v; 1531-S:183v.³¹⁸

1. Resp. VIII.

6267.

C Antán-ti-bus * órga-nis Ce-cí- li- a vir-

go in cor- de su- o so-li Dómi-no de-cantá-

Sancte Cecile virginis et martyris.

bat di cens. †Fi at Dó mi-ne cor me um
et cor pus me um imma cu lá tum ut non
con fún dar. ¶ Bí du á nis ac tri du á nis
je jú ni is o rans su am Dó mi no pu di ci tí am
commendá bat. †Fi at.

6267b.

Lectio ij.

Invitábat ángelos précibus, láchrymis interpellábat apóstolos, et sancta ómnia Christo famulántia exorábat, ut suis eam deprecationibus adjuvárent : suam Dómino pudicítiā commendántem. Sed cum hec age réntur : venit nox. In qua cum suscepísset una cum sponso suo cùbilis secréta siléntia : ita eum allóquitur, O dulcissime atque amantíssime júvenis, est michi mystérium quod tibi confitear : si modo tu

jurátus ásseras tota te illud observántia custódire. Jurat Valeriánus sponsus se illud nulla omnino pródere ratione : nulla necessitatē detégere. Beata Cecília ait Valeriáno, Angelum Dómini hábeo amatórem : qui nímio zelo custódit corpus meum. Hic si vel léviter sénserit, quod tu me pollúto amóre contíngas, statim circa te suum furórem exagitábit : et amíttes florem tue gratíssime juventútis. Si autem cognóverit quod me sincero et

Sancte Cecilia virginis et martyris.

immaculáto amóre díligas, et virginitátem meam íntegram illibatámque custódias : ita te quoque díliget sicut

et me, et osténdet tibi grátiam suam.
Tu autem [Dómine miseré nostri].³¹⁹

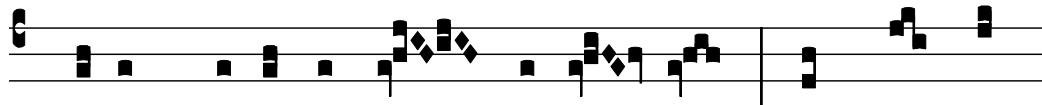
AS:607; 1520-S:167r; 1531-S:183v.³²⁰

2. Resp.
VIII.

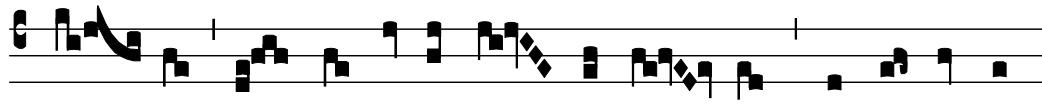
7902.

Irgo glo-ri- ó-sa * semper E-vangé-li- um

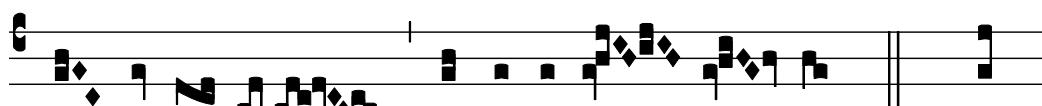

Christum ge-ré-bat in pécto- re. †Et non di-

é- bus ne- que nócti-bus va-cá- bat a col-lóqui-

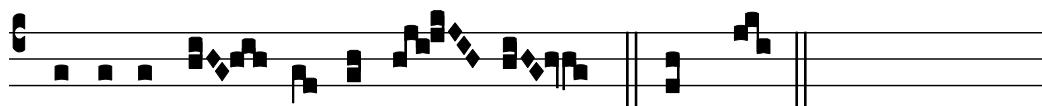
7902b.

is di-ví- nis et o-ra-ti- ó- ne. VII. Ci-

lí-ci- o Ce-cí-li- a membra domá- bat : De- um

gemí-ti-bus ex-o-rá- bat. †Et non.

Lectio tertia.

Tunc Valeriánus nutu Dei cor- réptus timóre ait, Si vis ut credam sermónibus tuis : osténde

michi ipsum ángelum. Et si probávero quod verus ángelus sit : fáciam quod hortáris. Si autem virum

álterum díligis : et te et illum gládio fériam. Tunc beáta Cecília dixit ei, Si consíliis meis promíttas te acquiéscere, et permíttas te purificári fonte perénni, et credas unum Deum esse in celis vivum et verum : póteris eum vidére. Dixit Valeriánus ad beátam Cecíliam, Et quis me puríficet, ut ego ángelum vídeam ? Respóndit Cecília, Est sénior qui novit purificáre hómines : ut mereántur vidére ángelum. Dixit ei Valeriánus, Et ego ubi hunc senem requíram ? Respóndit Cecília, Vade in tértium miliárium ab urbe, via que Appia nuncupátur : et illic invénies páuperes a transeúntibus alimónie peténtes

auxílium. De his enim michi semper cura fuit : et óptime hujus mei secréti sunt cóncii. Hos tu dum vidérис : dabíis eis benedictióinem meam dicens, [184r.] Cecília me misit ad vos, ut ostendáatis michi sanctum senem Urbánum : quóniam ad ipsum hábeo ejus secréta mandáta que pérferam. Hunc dum tu vidérис : índica ei ómnia verba mea. Et dum te purificáverit : índuet te véstibus novis et cándidis. Cum quibus mox ut ingréssus fúeris istud cubículum : vidébis ángelum sanctum étiam tui amatórem efféctum, et ómnia que ab eo popósceris impetrábis. Tu autem.

AS:607; 1520-S:167r; 1531-S:184r.³²¹

3. Resp. III.

E-cí-li- a * me mi- sit ad vos. †Ut ostendá-tis
michi sanc- tum Ur- bá- num. ‡Qui- a ad ipsum
há-be-o se-cré- ta que pérfe- ram.

6258.

Sancte Cecilia virginis et martyris.

6258z.

X. Tunc Va-le-ri- á- nus perréx-it et invéntis pau-
pé- ri-bus dix- it, Ce-cí-li- a me mi- sit ad vos.
†Ut ostendá-tis. X. Gló- ri- a. 93*. ‡Qui- a.

¶ In ij. nocturno.

AS:608; 1520-S:167v; 1531-S:184r.³²²

4. Ant.
II.i.

1738.

B I-du- á-nis * ac tri-du- á-nis je-jú-ni- is o-rans
su- am Dó-mi-no pu-di-cí-ti- am commendá-bat.

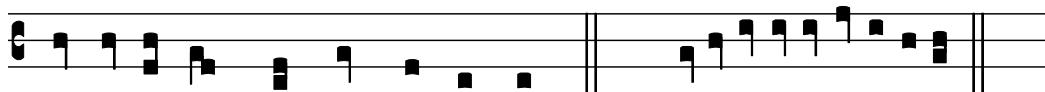
Ps. Eructávit. (xlippij.) [206].

AS:608; 1520-S:167v; 1531-S:184r.

5. Ant.
VII.ii.

2863.

G I- at Dómi-ne cor me- um * et corpus me- um im-

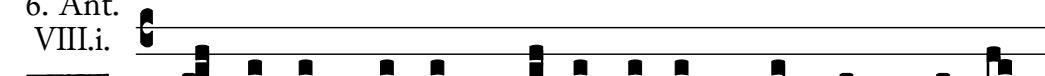

ma-cu-lá-tum : ut non confúndar. *Ps. Deus noster refúgium.*

(*xlv.*) [207].
AS:608; 1520-S:167v; 1531-S:184r.³²³

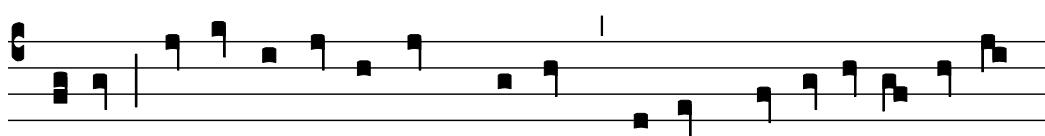
6. Ant.

VIII.i.

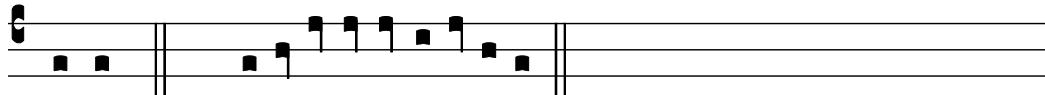

2354.

O-mi-ne * Je-su Christe semi-ná-tor casti consí-

li- i : súsci-pe sémi-num fructus quos in Ce-cí-li- a semi-

násti. *Ps. Fundaménta.* (*lxxxvj.*) [270].

*X. Specie tua [et pulchritúdine tua].*³²⁴ [567].

Lectio iiiij.

PErréxit Valérianus et secúndum ea signa que accéperat, invénit sanctum Urbánum episcópum : qui jam bis conféssor factus, intra sepúlchra mártirum latitábat. Cui cum dixísset ómnia verba Cecílie : gávisus est gáudio magno. Et ponens génuia sua in terram : expándit manus suas ad celum cum láchrymis, et dixit, Dómine Jesu Christe seminátor casti consílii : súscipe séminum fructus quos in Cecília seminásti. Dómine Jesu Christe pastor bone : Cecília

fámula tua quasi apes tibi argumen-tósa desérvit. Nam sponsum, quem quasi leónem ferócem accépit : ad me³²⁵ quasi agnum mansue-tíssimum destinávit. Iste huc nisi créderet non venísset. Aperi ergo Dómine cordis ejus jánuam ser-mónibus tuis : ut Creatórem suum te esse cognóscat, et renúnciet diábolo, et ómnibus pompis ejus, et idólis ejus. Oránte sancto Urbáno epíscopo : súbito ante fáciem ipsórum appáruit sénior indútus véstibus níveis tenens

Sancte Cecilia virginis et martyris.

títulum in mánibus áureis lítteris scriptum. Quem videns Valeriánus, nímio terróre corréptus est, et cadens in terram, factus est quasi mórtuus. Tunc sénior elevávit eum dicens,

Lege harum litterárum textum et crede ut purificári mereáris, et vidére ángelum, cuius tibi aspéctum Cecília virgo devotíssima repromísit. Tu autem.

AS:608; 1520-S:167v; 1531-S:184r.³²⁶

4. Resp. V.

6161. E-á ta * Ce-cí-li- a dix- it Ty- búrti-

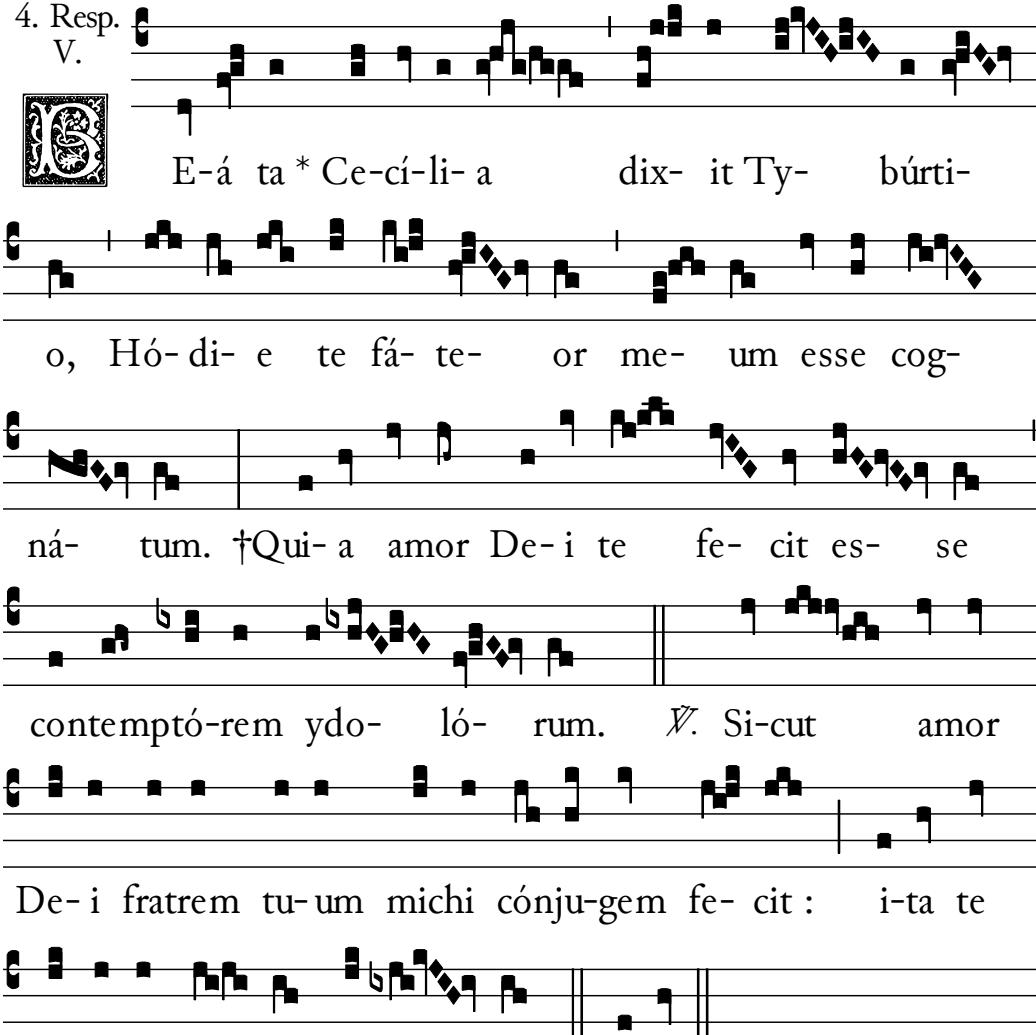
6161c. o, Hó- di- e te fá- te- or me- um esse cog-

ná- tum. †Qui- a amor De- i te fe- cit es- se

contemptó-rem ydo- ló- rum. ¶ Si-cut amor

De- i fratrem tu-um michi cónju-gem fe- cit : i-ta te

michi cogná- tum fá-ci- et. †Qui- a.

Lectio quinta.

Tunc Valeriánus respíciens : cepit intra se légere. Scriptúra autem tituli hec erat, Unus Dóminus, una fides, unum baptísma : unus Deus et Pater ómnium, qui super omnes est et per ómnia, et in ómnibus nobis. Cumque hoc intra se legísset : dicit ei sénior, Credis ita esse : an adhuc dúbitas ? Tunc Valeriánus voce magna clamávit dicens, Non est áliud quod vérius possit credi sub celo. Cunque hec dixísset Valeriánus : ille sénior ab oculis eórum elápsus est. Sanctus vero Urbánus baptizávit Valeriánum : et docens eum omnem fidei régulam : remísit ad Cecíliam diligénter instrúctum. Véniens ígitur Valeriánus indútus cándidis vestíméntis Cecíliam intra cubículum invénit orántem, et

stantem juxta eam ángelum Dómini pennis fulgéntibus alas habéntem, et flámmeo aspéctu radiántem : duas corónas feréntem in máníbus choruscántes, rosis et líliis albescéntes. Quique unam dedit Cecílie : álteram Valériano dicens, Istanas corónas immaculáto corde et mundo córpore custódite : quia de paradíso Dei eas áttuli vobis. Et hoc vobis signum erit, Nunquam márcidum aspéctus sui ádhibent florem : nunquam mínuunt sui suavitátem odoris. Nec ab áliis vidéri poterunt : nisi ab eis quibus ita cástitas placúerit sicut vobis probáta est placuísse. Et quia tu Valeriáne consensísti consílio castitátis : misit me Christus Fílius Dei ad te, ut quam volúeris petitónem insínues. Tu autem.

AS:608, pl. R; 1520-S:168r; 1531-S:184r.³²⁷

5. Resp. VIII. 6498.

O-mi-ne * Je-su Christe pastor bo-ne
semi-ná-tor cas- ti con- sí-li- i súsci- pe

Sancte Cecile virginis et martyris.

6498a.

sémi-num fruc-tus quos in Ce- cí-li- a se- mi- nás-
ti. †Ce-cí-li- a fámu- la tu- a qua-si a-pes ti-bi
argumentó- sa de- sér- vit. ¶ Nam sponsum
quem qua-si le- ónem fe-ró-cem accé- pit ad te
qua-si agnum mansu- e-tíssimum des-ti-ná- vit.
¶ †Ce-cí-li- a.

Lectio sexta.

[184v.] **A**It Valeriánus ad ángelum, Nichil michi in ista vita dúlcius éxitit : quam únicus mei fratri afféctus. Et ímpium michi est ut me liberáto : germánum meum in perículo perditiónis aspíciam. Hoc solum ómnibus petitionibus meis antepóno et déprecor, ut fratrem meum Tibúr-

tium sicut me liberáre dignátus est Dóminus : éruat et fáciat nos ambos in sui nóminis confessióne perféctos. Audiens hec ángelus : letíssimo vultu dixit ad eum, Quóniam hoc petísti quod mélius quam te Christum implére deléctat : sicut te per fámulam suam Cecíliam lucrátus est

Dóminus, ita per te quoque tuum lucrábitur fratrem, et cum eódem ad martyrii palmam attínges. His ítaque finítis sermónibus : aspéctus angélici númeris migrávit ad celos. Et illis epulántibus in Christo, atque in edificatióne sancta sermocinántibus : Tibúrtius Valeriáni frater advénit. Ingréssus autem ad beátam Cecíliam quasi ad cognátam suam : osculátus est caput ejus et ait, Miror hoc témpore : róseus hic odor et liliórum unde respíret. Confíteor vobis ita

sum reféctus³²⁸ : ut putem me totum subito renovátum. Dixit ei Valeriánus, Odórem hunc jam me interpellánte promeruísti suscípere : et credens promeréberis intelligere. Dii enim quos hucúsque colúimus : ad omnem fidem demónia demonstrántrunt. Dicit ei Tibúrtius, unde hoc nosti ? Respóndit Valeriánus, Angelus Dei dócuit me : quem et tu vidére pótteris : si purificátus fúeris ab omni sorde idolórum. Tu autem.

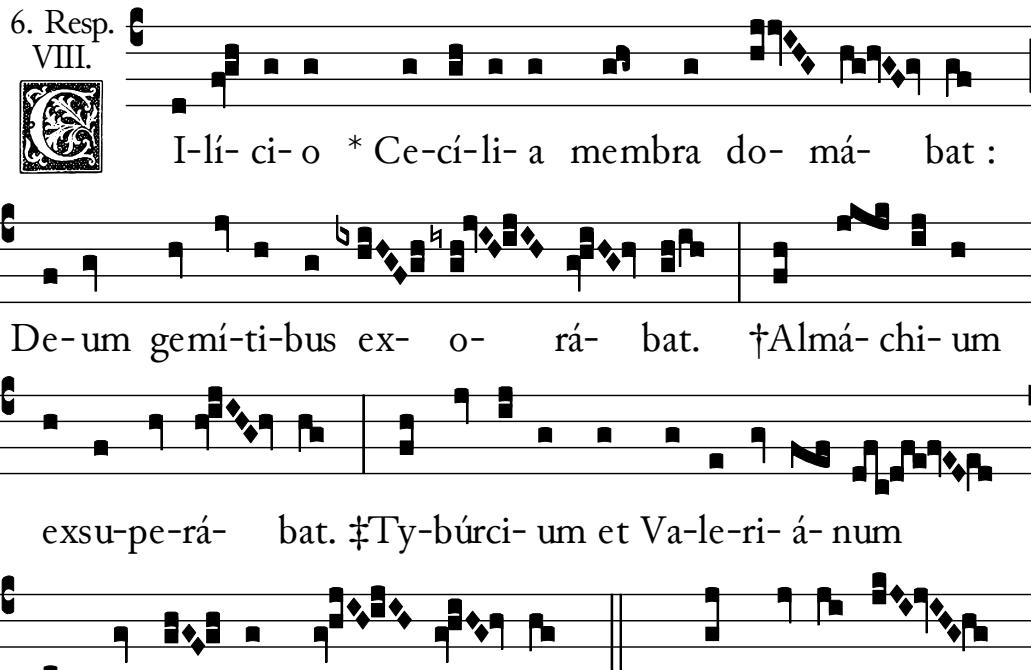
AS:pl. R; 1520-S:168v; 1531-S:184v.³²⁹

6. Resp. VIII. I-lí- ci- o * Ce-cí- li- a membra do- má- bat : 6284.

De- um gemí- ti- bus ex- o- rá- bat. †Almá- chi- um

exsu- pe- rá- bat. ‡Ty- búrci- um et Va- le- ri- á- num

ad co- ró- nas vo- cá- bat. ¶ Non di- é- bus 6284a.

Sancte Cecilia virginis et martyris.

neque nócti-bus cessá- bat a collóqui- is di-ví-nis et
 o- ra- ti- ó- ne. †Almá- chi- um. ⁊ Gló-ri-
 a Pa-tri et Fí-li- o : et Spi-rí- tu- i Sanc-
 to. ‡Ty-búrci- um.

¶ In ij. nocturno.

AS:pl. R; 1520-S:168v; 1531-S:184v.³³⁰

7. Ant. VII.i.

1562. E-á-ta Ce-cí-li- a * dix-it ad Ty-búr-ci- um,
 Hó-di- e te fá-te-or me-um esse cogná-tum qui- a a-
 mor De-i te fe-cit esse comtemptó-rem ydo-ló-rum.

Ps. Cantáte. j. (xcv.) [278].

Sancte Cecilia virginis et martyris.

AS:pl. R; 1520-S:169r; 1531-S:184v.³³¹

8. Ant.

I.vii.

1946.

Ré-di-mus Christum * Fí- li- um De- i ve-rum
 De- um es-se qui si-bi ta-lem e-lé-git fámu-lam.

Ps. Dóminus regnávit exúltet. (xcvj.) [278].

AS:pl. R; 1520-S:169r; 1531-S:184v.³³²

9. Ant.

IV.i.

3961.

Os sci- éntes * sanctum nomen omní-no ne-gá-re
 non póssumus. *Ps. Cantáte. ij. (xcvij.) [289].*

V. Adjuvábit eam [Deus vultum].³³³ [574].

³³⁴*Lectio septima.*

Dixit autem Tibúrtius ad Valériánum, Et si potest fieri ut vídeam ángelum Dei : que mora est purificatiónis ? Tunc sancta Cecília osculáta est caput ejus, et dixit, Hódie te meum fáteor esse vere cognátum. Sicut enim amor Dei michi fratrem

tuum cónjugem fecit : ita quoque te michi cognátum contémptus fáciat idolórum. Unde quia parátus es ad credéndum : vade cum fratre tuo, ut purificatiónen accípias, per quam³³⁵ mereáris angélicos vultus aspícere : et ómnium tuárum véniam inveníre

culpárum. Cumque diligénter instruxísset eum beáta Cecília de fide Trinitátis, et unum Deum esse in tribus persónis evidénter ei ostendísset, et de his que Salvátor in córpore gessit sufficiénter edocuísset : Tibúrtius pédibus ejus prostrátus cum ingénti fletu et láchrymis dixit, Ego usque hódie sine causa vixi : sed jam non sit michi sine causa vívere. Et ad fratrem suum convérsus ait, Miserére mei frater charíssime. Obsécro te perduc me ad purificationem : ut purificátus etérne vite párticeps efficiar. Tunc Valeriánus perdúxit eum ad papam Urbánum. Cui cum nar-

rásset univérsa que acta vel dicta fúerant : papa grátias réferens Deo suscépit Tibúrcium cum omni gáudio. Et baptízans eum secum esse precépit : quoadúsque albas depóneret. Quem perféctum in doctrína sancta per septem dies Christo mílitem consecrávit. Eo témpore Almáchius urbis Rome preféctus, sanctos Dei fórtiter laniábat : et inhumáta jubébat córpora eórum derelínqui. Tibúrtius vero et Valeriánus ad hec vacábant quotídie, ut preciósas mártýrum fácerent sepúlturas, elemósinis et pietátibus insis-téntes. Tu autem.

AS:pl. R; 1520-S:169r; 1531-S:184v.³³⁶

7. Resp.
III.

6259. E-cí- li- am * intra cu-bí- cu- lum o-rán-tem
 in- vé- nit, et juxta e- am stan- tem ánge- lum
 Dómi- ni. †Quem vi-dens Va- le- ri- á- nus ními- o
 terró-re corrép-tus est. *V. An-ge-lus Dómi-ni*

6259a.

Lectio octava.

[185r.] **I**nterea univérsa nunciántur Almáchio, que per eos circa egéntes ageréntur : vel quod³³⁷ studióse quos ille occídi jubébat, sepelírent. Qua propter tenti ab apparítóribus Almáchio presentántur. Cumque eos cógere non posset ut Jovi thura pónerent, gládio animadvérti precépit : et sanctam Cecíliam sibi presentári. Apparítóres autem qui eam comprehénderant, fletus et voces dabant : quod tam elegans puélla sapiénsque ac nóbilis, optáret occídi. Quibus flén-tibus dixit, Hoc non est juventútem pérdere : sed mutáre. Dare lutum : et accípere aurum. At illi compúncti dixérunt, Crédimus Christum Fílium Dei verum Deum esse : qui te talem póssidet fámulam. Dixit eis Cecília, Intráte ergo in domum meam : et fáciam veníre qui vos fáciat vite eterne partícipes. Quo facto : baptizáti sunt in domo ejus amplius quam quadringénti promiscui sexus et etátis.

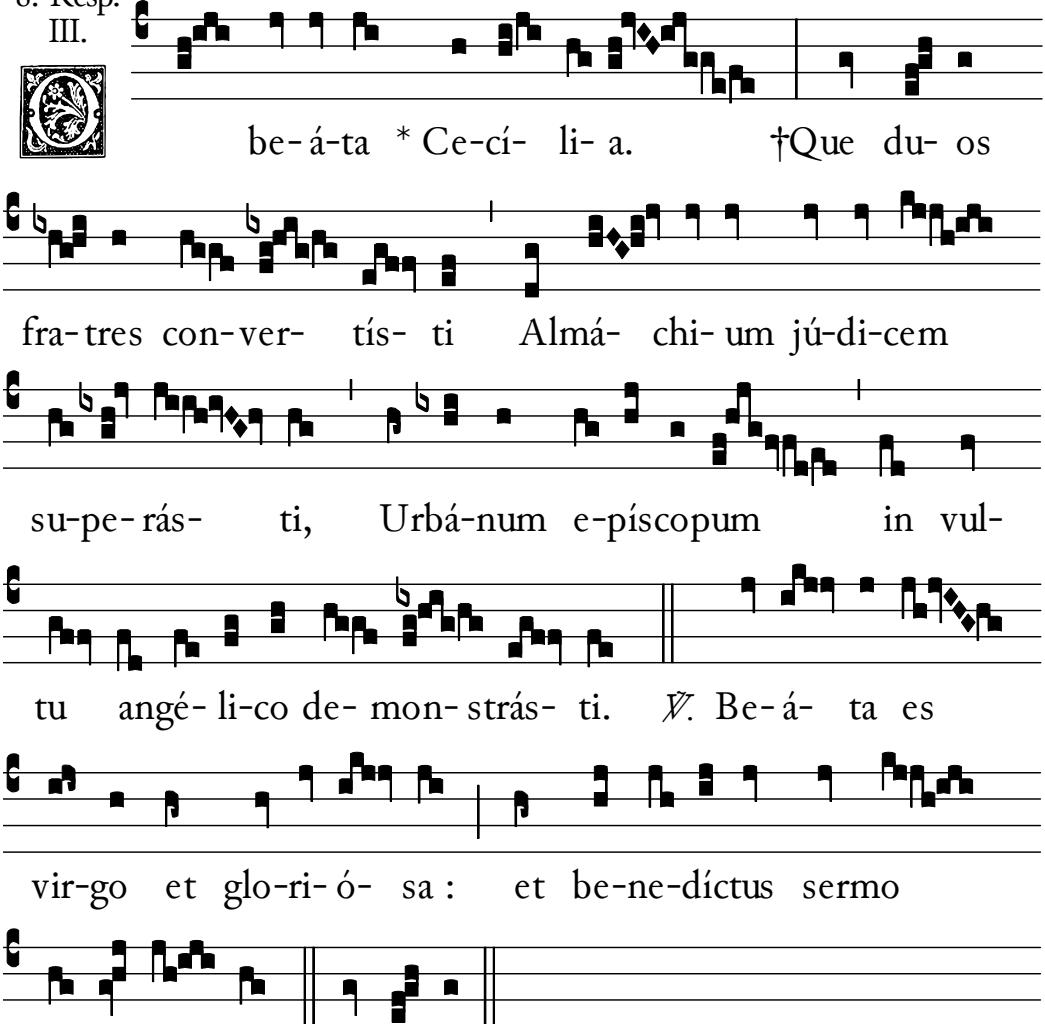
Post hec Almáchius sibi presentári jussit Cecíliam : cui et dixit, Ignóras quia dómini nostri invictíssimi prín-cipes jussérunt, ut qui non negáverint se esse Christínos puniántur, qui vero negáverint dimittántur ? Cecília dixit, Sic imperatóres vestri errant : sicut et nobilitas vestra. Senténtia enim quam ab eis prolátam esse testáris : vos seviéntes, et nos innocéntes osténdit. Si enim malum esset hoc nomen, nos negáremus : vos vero ad confiténdum supplíciis non urgerétis. Sed nos sciéntes sanctum nomen : omníno negáre non póssumus. Mélius est enim felíciter mori : quam infelíciter vívere. Almáchius dixit, Elige tibi unum e duóbus, aut sacrífica, aut nega te esse Christiánam : ut cópiam eva-déndi hábeas. Tunc súbridens Cecília dixit, O júdicem necessitáte con-fúsum. Vult ut negem me esse inno-céntem : ut ipse me fáciat nocéntem. Tu autem.

AS:pl. S; 1520-S:169r; 1531-S:185r.³³⁸

8. Resp.
III.

7253. be- á-ta * Ce-cí- li- a. †Que du- os
 fra- tres con- ver- tís- ti Almá- chi- um jú-di-cem
 su-pe- rás- ti, Urbá-num e-píscopum in vul-
 tu angé- li-co de- mon- strás- ti. // Be- á- ta es
 vir- go et glo- ri- ó- sa: et be-ne-díctus sermo
 o- ris tu- i. †Que du- os.

7253b.

Lectio ix.

Almáchius dixit, Accusátóres
 presto sunt : qui te Christia-
 níssimam testántur. Cecília dixit,
 Horum michi accusátio votíva est : et
 tua pena victória. Almáchius dixit,
 Ignóras quóniam mortificándi et
 vivificándi michi ab invictíssimis

princípibus potéstas est trádita ?
 Cecília dixit, Si jubes : contra veri-
 tátēm probábo te esse mentítum.
 Dixísti enim príncipes tuos vivificándi
 et mortificándi tibi cópiam tradidísse :
 cum solam mortificándi tibi scias
 tráditam potestátem. Vitam enim

vivéntibus tollere potes : dare mórtuis non potes. Almáchius vehémenter irátus jussit beátam Cecíliam ad domum suam perdúci : et íbidem flammis balneáribus concremári. Cunque fuísset in labóre³³⁹ bálnei sui inclúsa, et subter incéndia lignórum pábula ministrárent, die intégro et nocte tota quasi in frígido loco, intégra illibat aque permánsit : ita ut nec una pars membrórum ejus saltem sudóris signum laxáasset. Quod cum audísset Almáchius : misit qui eam íbidem in ipsis bálneis decolláret. Quam spiculátor tértio ictu percússit : et caput ejus amputáre non pótuit. Et quóniam légibus decretum erat, ne quartam percussiónem decollándus accíperet : sic seminécem truculéntus cárnifex derelíquit. Cujus sanguinem bíbleis lintheamínibus pópuli qui per eam credíderant extergébant. Per

tríduum autem quod supervíxit : non cessávit omnes puéllas quas nutríerat in Dóminica fide commónere. Qui- bus et divísit univérsa que habébat, et sancto Urbáno pape trádidit com- mendátas. Cui et dixit, Ad hoc tri- duánas a Dómino popósci indúcias, ut et istas tue beatitúdini tráderem : et hanc domum meam ecclésie nómine consecrárem. Et hec dicens réddidit spíritum. Tunc sanctus Urbánus cor- pus ejus áuferens cum diacónibus nocte sepélivit inter cóllegas suos epíscopos : ubi omnes sunt confes- sóres et mártires collocáti. Domum autem sancte Cecílie ecclésiam con- scrávit, in qua benefícia Dómini exúberant ad memóriam beáte Cecílie usque in hodiérnum diem : regnánte Dómino nostro Jesu Christo, qui vivit et regnat in sécula seculórum amen.

AS:pl. S; 1520-S:169v; 1531-S:185r.³⁴⁰

9. Resp.

VII.

Um auró- ra * fi- nem da- ret Ce-cí-li-
a dix- it. †E- ya mí-li-tes Chris- ti. ‡Abjí-ci-

6531.

Sancte Cecilia virginis et martyris.

te ópe-ra te-nebrá- rum et indu- í- mi-ni ar-

6531a. ma lu- ce. *V.* Ce-cí- li- a va-le di-cens frá-

tri- bus et exhórtans e- os a- it. †E- ya.

V. Gló- ri- a Pa-tri et Fí-li- o : et Spi-rí- tu-

i Sanc- to. †Abjí-ci-te.

Ante laudes.

8164. *V.* Ora pro nobis beata Cecilia.
[*R.*] Ut digni [efficiamur promissionibus Christi].³⁴¹

¶ *In laudibus.*

AS:pl. S; 1520-S:169v; 1531-S:185r.³⁴²

1. Ant. I.v.

1761. Antánti-bus * órga- nis Ce-cí-li- a Dómi-no de-

Sancte Cecilia virginis et martyris.

cantá-bat di-cens, Fi- at cor me-um imma-cu-lá-tum ut
non confúndar. *Ps. Dóminus regnávit. (xxcij.) [45].*

AS:pl. S; 1520-S:170r; 1531-S:185r.³⁴³

2. Ant. IV.i.

St secré-tum * Va-le-ri- á- ne quod ti- bi vo-lo dí-
ce- re ánge-lum De- i há-be-o ama-tó- rem qui ními- o
ze-lo custó-dit corpus me- um. *Ps. Jubiláte. (xcix.) [46].*

2680.

AS:pl. S; 1520-S:170r; 1531-S:185r.

3. Ant. VII.i.

Ale-ri- á- nus * in cu-bí-cu-lo Ce-cí-li- am cum
ánge-lo o-rántem invé-nit. *Ps. Deus Deus. (lxij.) [47].*

5311.

Sancte Cecilia virginis et martyris.

AS:pl. S; 1520-S:170r; 1531-S:185r.

4. Ant. AS:pl. S; 1520-S:170r; 1531-S:185r.
VIII.i.

1703. Ene-dí-co te * Pa-ter Dómi-ni me-i Je-su
Chris-ti : qui- a per Fí-li- um tu- um ig-nis extíctus est a
lá-te-re me-o. *Ps. Benedícite. (Daniel ij.) [48].*

AS:pl. S; 1520-S:170r; 1531-S:185r.³⁴⁴

5. Ant. AS:pl. S; 1520-S:170r; 1531-S:185r.
III.i.

1747. E-cí-li- a * fá- mu-la tu- a Dó- mi-ne qua-si a-
pes ti-bi argu-mentó-sa de-sérvit. *Ps. Laudáte. (cxlviij.) [49].*

Capitulum unius virginis et martyris. [877].

Hymnus. Jesu coróna vírginum. [904].

800008. *V. Adducéntur regi vírgenes [post eam].*

*R. Próxime ejus offeréntur tibi].*³⁴⁵

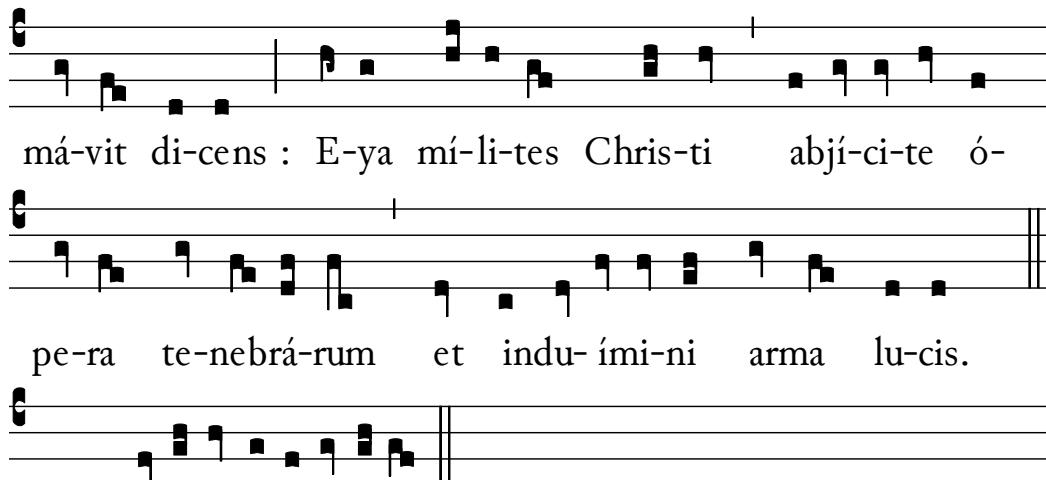
AS:pl. S; 1520-S:170r; 1531-S:186v.³⁴⁶

Ant. AS:pl. S; 1520-S:170r; 1531-S:186v.
I.ii.

2437. Um auró-ra fi-nem da- ret * Ce-cí-li- a exclá-

Sancte Cecilia virginis et martyris.

Ps. Benedictus. 52*.

*Oratio. Deus qui nos [ánnua].*³⁴⁷ {1708}.

¶ *Ad j.*

*Ant. Cantántibus órganis. [j. de laudibus.]*³⁴⁸ {1726}.

*Ps. Deus in nómine [tuo].*³⁴⁹ (*lij.*) [95].

¶ *Ad iij.*

Ant. Est secrétum. {1727}.

Ps. Legem pone. (*cxvij. 33.*) [132].

Capitula, responsoria et V. de communi unius virginis et martyris ad omnes horas dicantur. [912].

¶ *Ad vj.*

*Ant. Valeriánus [in cubículo].*³⁵⁰ {1727}.

*Ps. Defécit [in salutáre].*³⁵¹ (*cxvij. 81.*) [141].

¶ *Ad ix.*

Ant. Cecília fámula. {1738}.

Ps. Mirabília. (*cxvij. 129.*) [150].

¶ Sancti Clementis pape et martyris.

(xxij. Novembris.)

Ad j. vespertas.

Super psalmos ant. Iste sanctus. [in communi.]³⁵² [679].

Psalmi feriales.

Capitulum. Omnis póntifex. [in communi.]³⁵³ [729].

R. Orémus omnes. [ij. de matutinas.]³⁵⁴ {1733}.

Hymnus. Martyr Dei qui únicum. [in communi.]³⁵⁵ [681].

8081. V. Glória et honóre [coronásti eum Dómine].

R. Et constituísti eum super ópera mánuum tuárum].³⁵⁶

AS:pl. T; 1520-S:170v; 1531-S:186v.

2132. Ant. I.i.

E-dísti Dómi-ne ha-bi-tá-cu-lum * márt-y-ri tu-o

Cleménti in ma-ri in modum templi marmó-re- i : angé-

li-cis má-ni-bus pre-pa- rá-tum : i-ter pre-bens pó-

pu-lo ter- re : ut e-nár-rent mi-ra-bí-li- a tu- a.

Ps. Magnificat. 53*.

Oratio.

Deus qui nos ánnua beáti Cleméntis mártiris tui atque pontíficis solennitáte letíficas : con-

céde propícius, ut cujus natalícia cólimus, virtútem quoque passiónis imitémur. Per Dóminum.

Memoria fiat de sancta Cecilia cum hac antiphona.

AS:pl. T; 1520-S:170v; 1531-S:186v.

Ant.

II.i.

C be- á-ta Ce- cí- li- a * que du- os fratres conver-
tí-s-ti, Almáchi- um jú-di-cem su-pe- rásti Urbá-num e-
písco-pum in vultu angé-li-co demonstrásti.

3991.

V. Adducéntur regi vírgines [post eam].

800008.

R. Próxime ejus afferéntur tibi].³⁵⁷

Oratio ut supra.. {1708}.

Deinde fiat memoria de sancta Felicitate virgine et martyre cum hac oratione.

FResta quésimus omnípotens Deus : ut beáte Felicitatis [vírginis et]³⁵⁸ mártiris tue solénnia

recenséntes, méritis ipsius protegámur et prémibus. Per.

Ad matutinas.

*Invitatorium, [hymnus,]³⁵⁹ antiphone, psalmi et *V.* in singulis nocturnis de communi unius martyris dicantur. [688].*

Lectio prima.

Béatus Clemens Románe ecclésie epíscopus : discíplinam beáti Petri apóstoli secútus ita morum ornaméntis pollébat, ut ómnibus pópolis compláceret. Singulárum autem régionum ínopes nominátim habébat scriptos : et hos quos baptismátis sanctificatióne mundáverat : públice mendicitáti subjéctos esse non sinébat. Medióres ac dívites admonébat : ne pateréntur

baptizátos páuperes a Judéis et gentílibus stipem públicam postuláre : et vitam baptismátis consecratióne mundátam donis gentílium inquinári. His et plúrimis virtútibus pollens : Deo et homínibus complacébat. Factum est autem ut neque Aureliánum illústrem nec Sisínnium amícos Nerve imperatóris timéret beátorus Clemens Románe sedis epíscopus.

R. 1. Iste sanctus. ut in communi. [691].

Lectio ij.

Pam et Domicillam vírginem, neptem Domiciáni imperatóris sponsam Aureliáni in Christum credéntem sacro velámine impósito : ad integrítatis perseverántiam consecrávit : et Theodóram Sisínnii cónjugem a simuláchris convérsam Deo castitátis propósitum profitéri admónuit. Cui vir ejus ductus zelo insídias teténdit ad ecclésiam properánti. Qui et ipse ecclésiam ingréssus est. At ubi fusa oratióne Cleméntis : a pópulo respónsum est amen, statim surdus et cecus efféctus est. Tunc dixit ad servos suos,

Tóllite me cito inter manus et edúcite foras. Púeri ergo ejus girábant cum eo per totam ecclésiam : et ad intróitum pervenire non pótérant. Quod cum Theodóra cognovísset, prostrávit se in oratióne et cum láchrymis a Deo pétiti : ut inde virum suum exire permítteret. Post oratióne vero dantes púeri manum dómino suo : egréssi venérunt domum. Fínitis autem missis, prostrávit se Theodóra ad pedes sancti Cleméntis : narrans ei que facta fúerant. Tu autem Dómine [miseré nostri].³⁶⁰

R. 2. Justus germinábit. ut in communi. [692].

Lectio tertia.

Tunc beatus Clemens hortári cepit omnes qui áderant ut a Dómino postulárent : quátenus viro ejus et audítum Dóminus redonáret et visum. Et pergens ad domum ejus facta oratióne : statim apérte sunt aures et óculi Sisínnii. Et videns Cleméntem, ut eum ténerent servis suis imperáre non tímuit. Qui putántes Cleméntem ligáre, colúmnas ligavérunt : et per domus spácia inter se trahébant. Tunc sanctus Clemens dans oratióne abscéssit. Flenti autem et oránti Theodóre, appáruit ei quidam vir venerándus : dixítque ei, Per te sanus erit Sisínnius ut impleátur quod dixit frater meus apóstolus Paulus, Sanctificábitur vir infidélis per mulérrem fidélem. Et

hec dicens : abscéssit. Statíque clamávit ad se Sisínnius Theodóre dicens, Theodóra obsécro te, ut roges [186r.] Deum tuum : ne irascátur michi. Roga autem epíscopum ut véniat ad me : et fáciat me veritátem cognoscere. Tunc Theodóra perréxit ad epíscopum : et narrávit ei que víderat et audíerat. Véniens itaque sanctus Clemens ad Sisínnium : cum honóre suscéptus est. A quo áudiens univérsa que ad fidem pertinébant, crédidit Deo : et baptizáti sunt cum eo trecénti triginta tres. Et sicut Sisínnius per Cleméntem : ita per Sisínnium multi nóbiles, multi illústres et amíci regis Nerve, convérsi sunt ad Christum.

AS:pl. S; 1520-S:171r; 1531-S:187r.³⁶¹

3. Resp.

VI.

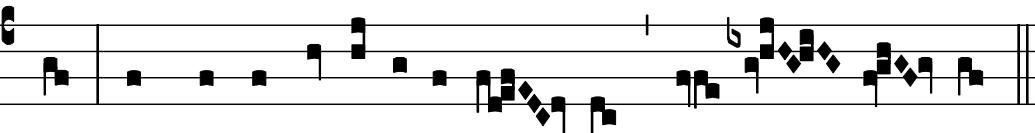
- rémus * omnes ad Dómi- num Je-sum

7337.

Chris-tum dix- it be- á-tus Cle- mens. †Ut

confessó-ri-bus su- is fontis ve- nas a-pé- ri-

Sancti Clementis pape et martyris.

at. †Ut de be-ne-fí-ci- is e- jus gra- tu- lé- mur.

7337a.

¶ Qui percús-sit in de-sér-to Sy-na petram et flux-é-

runt aque in a-bun-dánci- am ipse no-bis lá-ti-cem efflu-

éntem impar-ti- á- tur. †Ut confessó-ri-bus.

¶ Gló- ri- a Pa-tri et Fí-li- o : et Spi-rí- tu- i

Sanc-to. †Ut de be-ne-fí-ci- is.

Lectio iiiij.

Comes autem sacrórum Públius Torquátus, videns innumeráabilem multitudinem Christo crídere : movit seditiónem de nómine sancti Cleméntis, et inter se confundebántur dicéntes, Quid enim mali fecit, aut quid boni non exércuit ? Quicúnque ab eo visitátus est eger : sanus factus

est. Quicúnque ad eum tristis ádvenit : gaudens abscéssit. Nulli unquam nócuit : ómnibus prófuit. Alii malígnō spíritu infláti : dicébant, Mágicis ártibus ista fáciens : deórum nostrórum cultúram evácuat. Tunc Públius Torquátus misit de eo legatióñem ad Trajánum impera-

tórem. Imperátor vero rescrípsit debére eum, aut sacrificiis consentíre : aut in herémo que adjácat civitáti Cherdóne subíre exílum. Cum autem duceréatur beátus Clemens in exílum, tantam ei Dóminus grátiam tríbuit : ut fleret Juliánus preses, ac díceret, Deus tuus quem colis : ipse ádjuvet te in hac relegatióne exílii. Delegavítque ei navem, et ómnibus necessáriis impósitis : dimísit eum. Multi autem religíosi viri de pópulo : secúti sunt eum. Cum pervenísset beátus Clemens in locum exílii :

invénit illic in ergástulis ad secánda mármora ámplius quam duo mília Christianórum, diutúrna relegatióne damnátos. Qui vidéntes sanctum ac nominatíssimum epíscopum : omnes una voce in fletum ac gémitum prorupérunt dicéntes, Ecce pastor noster : consolatió nostri labóris. Quos cum cognovísset sanctus Cle- [186r.] mens pro Dei nómine relegátos : dixit, Non meo mérito me Dóminus huc perdúxit : ut párticeps factus passiónis vestre, étiam et consolatióinis effíciar.

R. 4. Desidérium. ut in communi. [695].

Lectio v.

CT dum multam eis doctrínam patiéntie et consolatiónis intímasset : dídicit ab eis quod de sexto miliário aquam sibi suis húmeris deportárent. Tunc sanctus Clemens dixit, Orémus Dóminum nostrum Jesum Christum fratres, ut confessóribus suis fontis venam apériat, et qui percússit in desérto Syna petram et flúxerant aque in abundántia : ipse nobis láticem affluéntem impariátur, ut de ejus beneficiis gratulémur. Cunque oratióne compléta hincínde circunspíceret : vidi agnum stantem qui pede dextro leváto, quasi locum sibi osténderet. Tunc sanctus Cle-

mens intélligens Dóminum esse, quem solus ipse perspíceret, et álius eum pénitus non vidéret : perréxit ad locum, et dixit, In nómine Patris, et Fílii, et Spiritussáncti : in loco isto percútite. Cum omnes in gyro rastris effóderent, et non ipsum locum in quo agnus stabat contíngerent : accépto brevi sárculo sanctus Clemens levi ictu, locum sub pede agni percútiens, fontem affluéntibus venis emanántem apéruit, qui suo ímpetu évomens flúvium fecit. Tunc univérsis gaudéntibus : sanctus Clemens responsórium dixit, Flúminis ímpetus letificat civitátem Dei. Ad istam

autem famam conflúxit omnis província, et venientes univérsi ad doctrinam convertebántur ad Dóminum : ita ut in una die quingénte ánime seu amplius baptizáte, in nómine Patris, et Fílii, et Spíritus sáncti, perfécte in fide Christi abscéderent. Infra unum annum facte sunt ibi a credéntibus septuaginta et

quinque ecclésie, et ómnia ydóla confrácta sunt : et ómnia templá ydolórum per gyrum provincie des-tructa sunt. Tunc pagánis insis-téntibus, tam invidiosa relatio cucúrrit ad imperatórem Trajánum : ut díce-rent ibi per Cleméntem innu-merábilem Christianórum pópulum accrevísse.

R. 5. Dómine prevenísti. [696].

Lectio vj.

Tunc missus est dux Aufi-duánus³⁶² qui multos Christianórum divérsis penis occídens, dum [186v.] vidéret omnes gaudéntes ad passi-ónem accédere : cessit multitúdini, et solum Cleméntem cogébat ad sacrificium. Cum vidéret Aufidiánus sanctum Cleméntem sic fixum in Dómino, ut pénitus mutári non posset : dixit ad suos, Perducárur ad mare, et ligétur ad collum ejus áncora, et precipítetur in médium maris : ut non possint Christiáni hunc ultra pro deo³⁶³ cólere. Quod cum factum fuisset : multitúdo Christianórum cepit ad litus stare et flere. Tunc Cornélius et Phebus dis-cípuli ejus dixerunt, Fratres orémus unánimes Deum : ut osténdat nobis mártiris sui exúrias. Orántibus autem pópulis : recéssit mare in sinu suo per

tria fere miliária. Et ingrési pópuli per siccum invenérunt in modum templi marmórei habitáculum a Deo parátum : et ibi in arca sáxea corpus sancti Cleméntis Petri discípuli, et anchoram cum qua missus fúerat juxta eum pósitam. Revelátum est autem discípulis ejus : ut eum non tóllerent. Quibus étiam hoc a Dómino intimátum est, quod omni anno die depositiónis ejus recédat mare : et per septem dies adve-niéntibus pópulis siccum iter prébeat. Et hoc ad laudem nóminis sui jussit Dóminus fieri : usque in hodiérnum diem. Ex hoc autem facto omnes gentes per gyrum credidérunt in Christum : ita ut nullus gentílis neque Judéus, nullúsque prorsus ibi invenirétur herético. Multa enim ibi beneficia prestat divína píetas ejus

oratióibus. Ceci illuminántur in die natális ejus, demónes effugántur, omnésque infirmi sanántur : et est ibi laus Dei cum omni pace et gáudio, et

benedícitur ibi Christus Fílius Dei, qui regnat cum Patre et Spíitu Sancto in sécula seculórum amen. Tu.

AS:pl. T; 1520-S :171r; 1531-S:186v.³⁶⁴

6. Resp.

VIII.

- rán-te * sancto Cleménte appá- ru- it

e- i Ag-nus De- i. †De sub cu- jus pe- de

fons vi-vus e- má- nat. ‡Flúmi-nis ímpe-tus le-tí- fi-

cat ci-vi-tá- tem De- i. ⁊ Cunque

o-ra-ti- ónem complésset et hincínde circumspí-ce- ret,

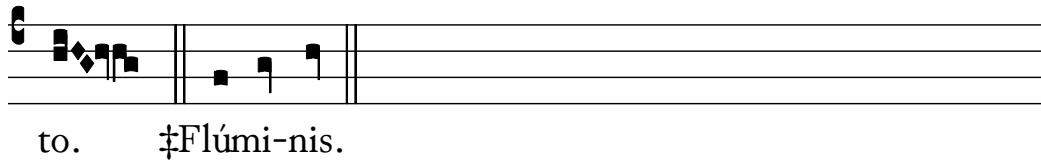
vi-dit Agnum stan- tem. †De sub. ⁊ Gló-ri-

a Pa-tri et Fí-li- o : et Spi-rí- tu- i Sanc-

7330.

7330b.

Sancti Clementis pape et martyris.

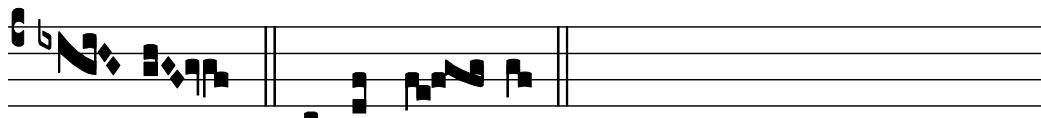
C Tres ultime lectiones de expositione Evangelii Homo quidam nōbilis. in communi unius martyris et pontificis. [732].

AS:pl. T; 1520-S:171v; 1531-S:186v.³⁶⁵

7. Resp.
VI.

6402. E-dís-ti * Dómi-ne ha-bi- tá-cu- lum már-ty-
ri tu-o Clemén- ti in ma- ri, in mo- dum templi
marmó- re- i angé- li-cis má- ni-bus pre-pa- rá-
tum, i-ter pre-bens pó- pu-lo ter- re. †Ut e-nár- rent
6402a. mi-ra- bí- li- a tu- a. *V.* Hoc Dó-mi-ne ad
laudem et gló-ri- am nō-mi-nis tu- i fí- e-ri vo-lu-

Sancti Clementis pape et martyris.

ís- ti. †Ut e-nár- rent.

AS:pl. V; 1520-S:171v; 1531-S:186v.³⁶⁶

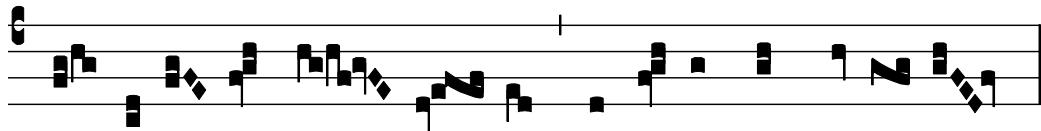
8. Resp.

I.

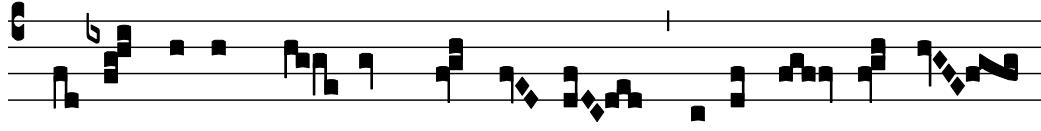
7385.

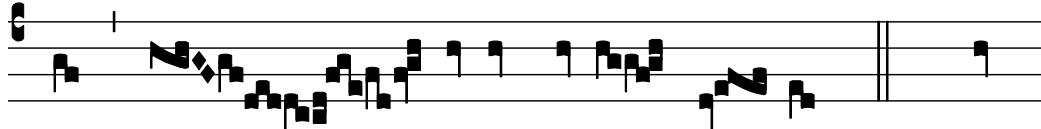
He-bus * et Corné- li- us discí-pu-

li be-á- ti Cle- mén- tis dix-é- runt ad pópu- lum.

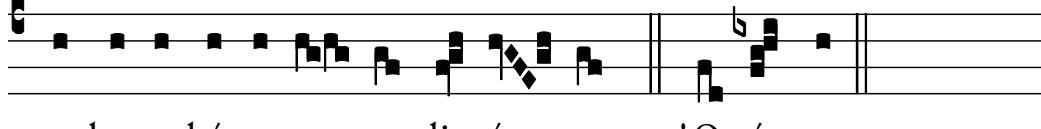
†O-ré-mus omnes ad Dó-mi- num ut ostén-dat no-

bis már- ty-ris su- i cor- pus. ¶ Cun-

que ve-nísset turba fi-dé-li- um : dis-cí-pu-li e-jus

exhorta-bá-tur e- os di- cén- tes. †O-ré-mus.

7385z.

Sancti Clementis pape et martyris.

AS:pl. V; 1520-S:172r; 1531-S:186v.³⁶⁷

9. Resp.
IV.

7326. - ra * pro no- bis be- á-te Cle- mens. †Ut
dig- ni effi-ci- á- mur promissi- ó-ni-bus Chris- ti.

7326a. Tu autem martyr Chris-ti be- á-te Cle- mens :
o- ra pro no- bis. †Ut dig- ni. Gló-ri- a
Pa-tri et Fi-lí- o : et Spi-rí- tu-i Sanc-to.
†Ut dig- ni.

Ante laudes.

8164. *Versus.* Ora pro nobis beate Clemens.
[R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.]³⁶⁸

C In laudibus.

AS:pl. V; 1520-S:172r; 1531-S:186v.

1. Ant.

VII.ii.

3924.

On me- is mé-ri-tis * ad vos me mi-sit Dó-
mi-nus vestris co-ró-nis par-tí-ci-pem me fi- e-ri.
Ps. Dóminus regnávit. (xcij.) [45].

AS:pl. V; 1520-S:172v; 1531-S:186v.³⁶⁹

2. Ant.

VII.iii.

4180.

- rán-te * sancto Clemén-te appá-ru- it e- i

Agnus De- i. Ps. Jubiláte. (xcix.) [46].

BL-52359:472r; AS:pl. V; 1520-S:172v; 1531-S:186v.³⁷⁰

3. Ant.

VII.ii.

5408.

I-di supra montem * Agnum stantem : de sub cu-jus

pe-de fons vi-vus emá-nat. Ps. Deus Deus.(lxij.) [47].

Sancti Clementis pape et martyris.

BL-52359:472r; AS:pl. V; 1520-S:172v; 1531-S:186v.³⁷¹

4. Ant.

2122. VII.ii.

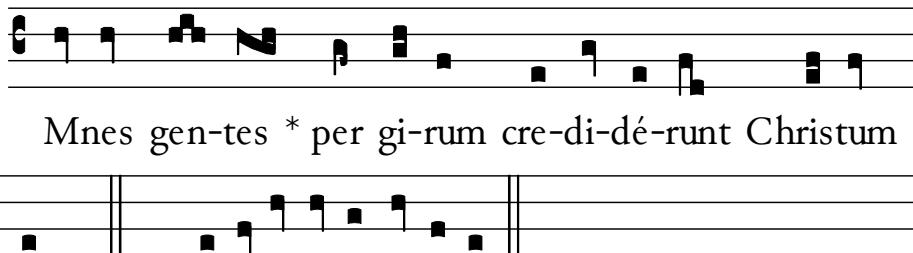
E sub cu-jus pe-de * fons vi-vus emá-nat :
 flúmi-nis ímpe-tus le-tí-fi-cat ci-vi-tá-tem De-i.

Ps. Benedícite. (Daniel iij.) [48].

AS:pl. V; 1520-S:172v; 1531-S:186v.

5. Ant.

4124. VIII.ii.

Q Mnes gen-tes * per gi-rum cre-di-dé-runt Christum
 Dómi-num. *Ps. Laudáte. (cxlvij.) [49].*

*Capitulum. Omnis póntifex. [in communi.]*³⁷² [725].

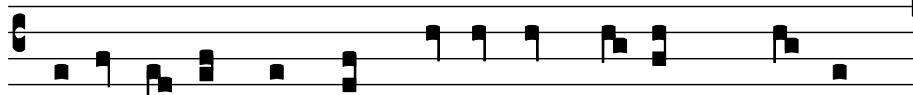
*Hymnus. Deus tuórum mílitum. [in communi.]*³⁷³ [714].

X. Justus germinábit. [723].

AS:pl. V; 1520-S:172v; 1531-S:186v.³⁷⁴

Ant.

4191. VIII.i.

Q - rémus omnes * ad Dómi-num Je-sum Chris-tum,

Sancti Clementis pape et martyris.

---

ut confessó-ri-bus su- is fontis ve-nas a-pé-ri- at.

Ps. Benedictus. 68*.

*Oratio. Deus qui nos. [ut supra.]*³⁷⁵ {1731}.

Memoria fiat de sancta Felicitate cum oratione ut supra. {1731}.

¶ *Ad j.*

*Ant. Non meis méritis. [j. de laudibus.]*³⁷⁶ {1741}.

*Ps. Deus in nómine [tuo.]*³⁷⁷ (*lij.*) [95].

¶ *Ad iij.*

Ant. Oránte. {1741}.

Ps. Legem pone. (cxvij. 33.) [132].

[Capitula,] responsoria et X. de communi unius martyris et pontificis ad omnes horas dicantur. [734].

¶ *Ad vj.*

Ant. Vidi supra montem. {1741}.

*Ps. Defécit [in salutáre.]*³⁷⁹ (*cxvij. 81.*) [141].

¶ *Ad ix.*

Ant. Omnes gentes. {1742}.

Ps. Mirabília. (cxvij. 129.) [150].

¶ *Ad ij. vespertas.*

Super psalmos ant. Non meis méritis. {1741}.

Psalmi feriales.

Sancti Clementis pape et martyris.

Capitulum. Omnis póntifex. [729].

Hymnus. Deus tuórum mílitum. [*in communi.*] ³⁸⁰ [715].

V. Justus germinábit. [723].

AS:pl. V; 1520-S:173r; 1531-S:186v.

3395. Ant. I.i.

Nve-né-runt in modum * templi marmó-re- i ha-
bi-tá-cu-lum a De-o pa- rá-tum. *Ps. Magníficat.* 53*.

Oratio ut supra. {1731}.

Memoria de sancto Grisogono martyre cum hac oratione.

Adésto Dómine supplicatióibus
nostris : ut qui ex nostra ini-
quitáte reos nos esse cognóscimus,
beáti Grisógoni mártiris tui inter-
cessióne liberémur. Per Dóminum.

¶ *Sancti Grisogoni martyris.*

(xxiv. Novembris.)

Tres lectiones fiant.

Lectio prima.

Giocleciánus in Aquiléie pártibus pósitus, dum interficeret Christiános, relátio cucúrrit ad eum de Christiánis ómnibus a prefectúra urbána. Eo témpore in vínculis erat Rome jussu [187r.] Dyocleciáni quidam vir nómine Grisógonus, qui per biénnum in vicárii officio degens, multa pro Christi nómine perpéssus fúerat. Tunc rescrípsit Dyocleciánus ad preféctum urbis, ut omnes Christiáni debérent interfici : Grisógonum vero ad se destináret. Qui cum fuíset addúctus : jubet eum sceleratíssimas

Dyocleciánus sibi presentári. Cui cum díceret : Accipe prefectúre dignitátem, sume étiam consulátum et dignitátem géneris tui deos ádorans, et eis sacrificans condécora. Grisógonus respóndit, unum Deum mente adóro, corde colo : sincéris obséquiis vénenor. Istórum autem déorum dearúmque simuláchra que novi demónum techas execro : atque accépta potestáte commínuo. Potes-tátes vero a te promíssas : ac si lutum quod pédibus calcátur abjício. Tu autem [Dómine miserére nostri].³⁸¹

Lectio ij.

Diocleciánus jussit Grisógonum duci ad locum qui díicitur ad Aquas Gradátas³⁸² : et ibi eum cápite truncári. Corpus vero ejus jactátum est ad litus in quo tres soróres Christianíssime morabántur : Agápe, Chiónia, et Heréne, cum Zóilo sene presbýtero. Qui présbyter collocávit

corpus sancti Grisogoni in locéllo digno : et cóndivit cum omni dili-géntia in domo sua. Huic per reuelatióñem indicátum est : ubi mare jactáset caput ejus. Pergénsque ad locum ita illud invénit, quasi eádem hora fuíset abscísum. Tu autem.

Lectio iij.

Tricésima autem die post depositiónem sancti mártiris

Grisógoni : sanctus Zóilus présbyter hoc órdine perréxit ad Dóminum.

Apparuísse sibi sanctum Grisógonum in visióne memorávit : ita dicéntem, Sceleratíssimus Dyocleciánus Agápem, Chyóniam, et Herénem fáciet infra dies novem comprehéndi : quas Dóminus quoúsque fáciet perveníre ad corónam, fáciet eas habére solátium fámule sue Anastásie. Tu autem quia Dómino placuísti letus sénio veni : ut requiéscas cum sanctis. Igitur cum hec narráret sanctus Zóilus : ecce Anastásia intrans domum, in

quam cum ingréssa fúerat ait, Ubi sunt soróres mee quas michi dóminus meus Grisógonus commendávit. Et vidéntes se in Christo letáte sunt : et ostendérunt ei locum ubi pósitus erat sanctus martyr Grisógonus. Altera autem die illa reverténte : sanctus Zóilus perréxit ad Dóminum. Decollátus est autem Grisógonus sub die octávo kalendárum Decémbris : et cónditus in locéllo a Zóilo presbýtero. Tu.

Cetera omnia dicantur de communi unius martyris cum oratione ut supra. [679].

Si hoc festum et festum sancti Clementis in una et eadem ebdomada contigerint : dicantur hic responsoria de iij. nocturno communis hystorie unius martyris. Ita tamen quod R̄. Perceptúrus. [709]. sit ultimum R̄. et hoc tantum in iij. nocturno de martyribus decollatis. Tamen quando hoc festum in Dominica contigerit : tunc semper dicantur responsoria de j. nocturno communis hystorie unius martyris.

Sancte Katherine virginis et martyris.

¶ Sancte Katherine virginis et martyris.

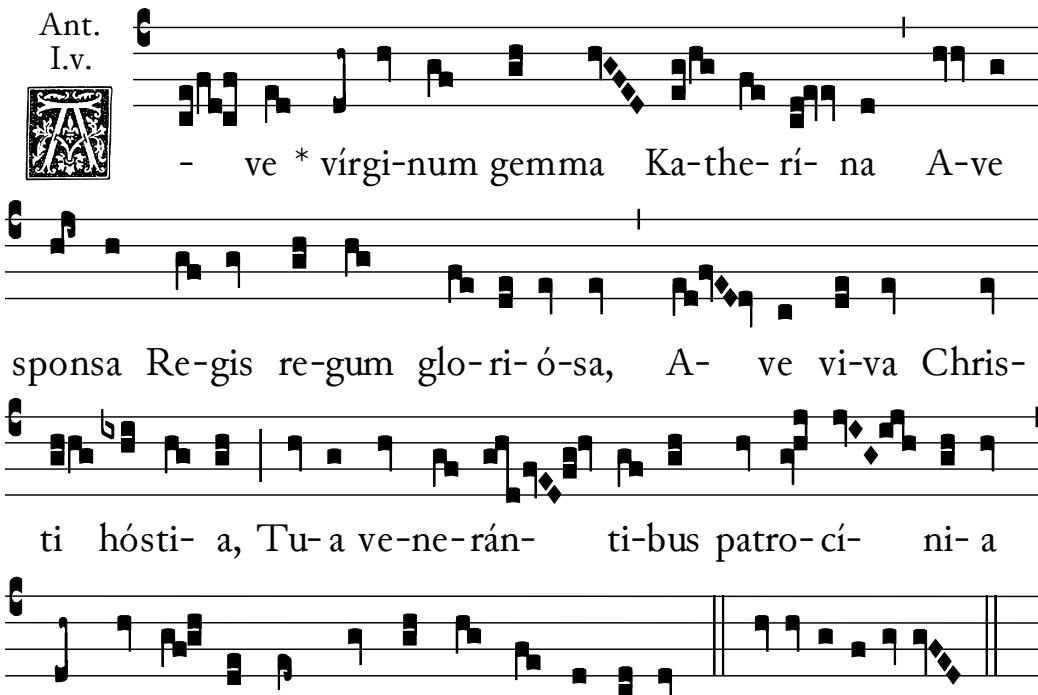
(xxv. Novembris.)

Ad primas vespertas.

Super psalmos antiphona.

AS:pl. V; 1520-S:173r; 1531-S:187r.

Ant. I.v.

pen0215.

- ve * vírgi-num gemma Ka-the- rí- na A-ve

sponsa Re-gis re-gum glo- ri- ó-sa, A- ve vi-va Chris-

ti hósti- a, Tu- a ve-ne-rán- ti-bus patro- cí- ni- a

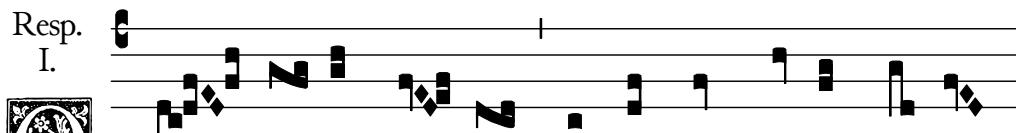
Impetrá- ta non dé-ne-ges suffrá-gi- a. S.A.E.

Psalmi feriales.

Capitulum. Confitébor tibi. [in communi.]³⁸³ [915].

AS:pl. W; 1520-S:173v; 1531-S:187r.³⁸⁴

Resp. I.

pen0667.

* ma- ter nos-trá ter sancta, qua-térque be-

Sancte Katherine virginis et martyris.

pen0667a.

á-ta. †Cum pre-ce de-vó- ta famu-lántum súsci-pe
vó-ta. ⁊ Jam Chris-to
junc-ta Sponsóque tu-o so-ci- á- ta.
Chorus.
†Cum pre-ce de-vó- ta famu-lántum.
*Et non dicatur ulterius : sed statim incipiatur prosa [hoc modo].*³⁸⁵
AS:pl. W; 1520-S:173v; 1531-S:187r.³⁸⁶

Prosa.
I.
- térne virgo memó-ri- e, quam si-bi despóndet
Rex gló-ri- e. ⁊ . ⁊ Vírgi-nis pro-les egré-
gi- e sponsúsque vírgi-nis ecclé-si- e. ⁊

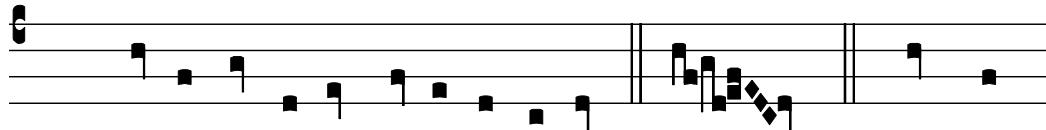
Sancte Katherine virginis et martyris.

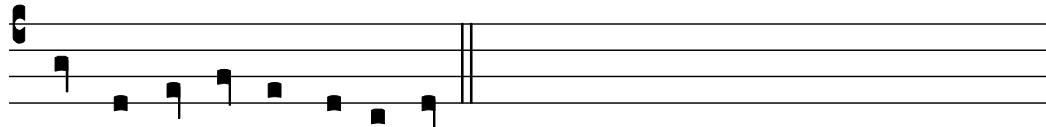
X. Tu gaudes hó-di-e de dono grá-ti-e. C.

X. Et cantas in ce-lo carmen le-tí-ci-e. C.

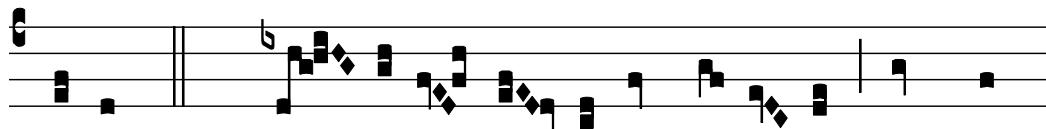

X. Te laudántes in terra réspi-ce. C. X. Atque

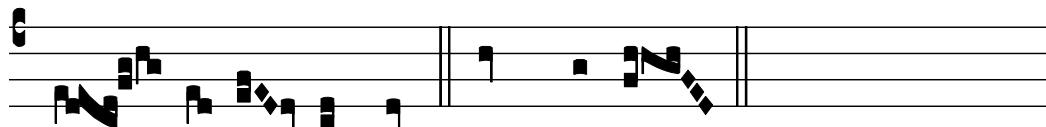

nos tra cleménter súsci-pe.

Chorus respondeat [sic].³⁸⁷

Vo-ta. X. Gló- ri- a Pa- tri et Fí- li- o : et Spi-

rí- tu- i Sancto. †Cum pre-ce.

Hymnus. Vírginis proles. [877].

X. Diffusa est grátia [in lábiis tuis.]

8014.

R. Proptérea benedíxit te Deus in etérnum].³⁸⁸

Sancte Katherine virginis et martyris.

AS:pl. W; 1520-S:174r; 1531-S:187r.

pen0275.
Ant.
I.v.

Ncli-ta sancte * vírgi-nis Kathe-rí-ne so-lénni- a
 Suscí-pi- at a-lácri- ter Pi- a ma-ter ecclé-si- a, Ave
 vir-go De-o dígna, Ave dul-cis et be- nígnia, Obti-
 ne no-bis gáudi- a, Que póssi-des cum gló- ri- a.

Ps. Magníficat. 53*.

Oratio.

DMnípotens sempitérne Deus,
 qui corpus glorióse vírginis et
 mártiris tue Katheríne in montem
 Sýnai ab ángelis deferri jussísti :

concéde quésumus, ejus obténtu nos
 ad arcem virtútum próvehi, ubi
 visiónis tue claritátem mereámur
 intuéri. Per Dóminum nostrum.

Tunc eat processio ad altare ejusdem si habeatur cantando responsorium Virgo flagellátur. [vj. de matutinas.]³⁸⁹ {1763}.

XV. Ora pro nobis beata Katherína. [530].

Sancte Katherine virginis et martyris.

Oratio.

Deus qui dedísti legem Móysi in
summitáte montis Sýnai, et in
éodem loco per ángełos tuos corpus
béate Katheríne vírginis et mártiris

tue mirabíliter collocásti³⁹⁰ : tríbue [187v.]
[nobis]³⁹¹ quésumus ut ejus méritis et
intercessióne ad montem qui Christus
est valeámus pervenire. Qui tecum.³⁹²

In revertendo dicatur de sancta Maria.

Ad matutinas.

AS:pl. W; 1520-S:174r; 1531-S:187v.³⁹³

Invit. IV.v. pen0102.

- do-ré-tur * vír- gi-num Rex in sec-ló-rum

sé-cu-la. †Vír- gi- ni qui Ka-the-rí-ne cón- tu-lit ce-

lés-ti- a. *Ps. Ve-ní-te. 24*.*

Hymnus. Vírginis proles opifexque. [in communi.]³⁹⁴ [88I].

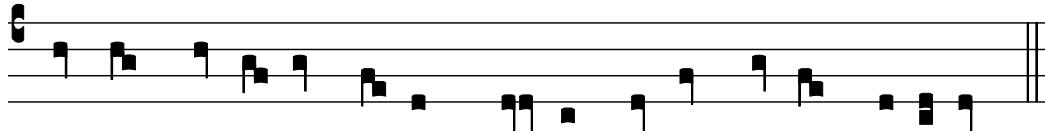
C In primo nocturno.

AS:pl. W; 1520-S:174v; 1531-S:187v.³⁹⁵

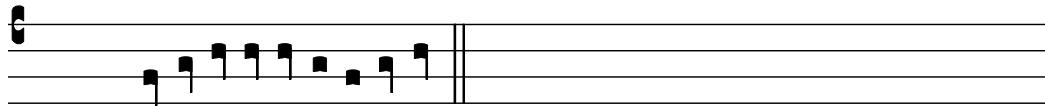
1. Ant. I.iv. pen0368.

Irgo sancta * Kathe-rí-na Gré-ci-e gemma

Sancte Katherine virginis et martyris.

Urbe A-lex-andrí-na Cos-ti re-gis e-rat fi-li-a.

Ps. Dómine Dóminus noster. (vij.) [17].

AS:pl. W; 1520-S:174v; 1531-S:187v.³⁹⁶

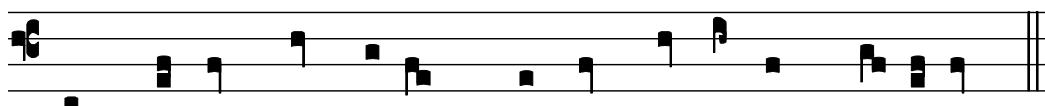
2. Ant.

pen0347.

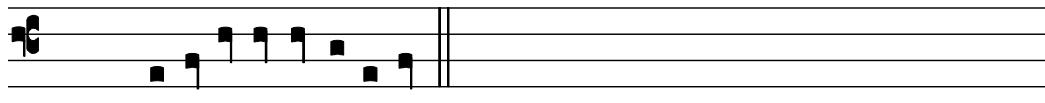
II.i.

Pé-ci- e córpo-ris * de-có-ra nimis e-ní-tu- it :

Sed fi-de púlchri- or sponso su-pérno plá-cu- it.

Ps. Celi enárrant. (xvij.) [34].

AS:pl. X; 1520-S:174v; 1531-S:187v.³⁹⁷

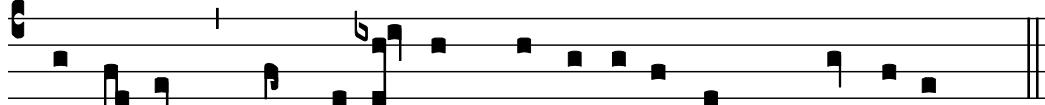
3. Ant.

pen0357.

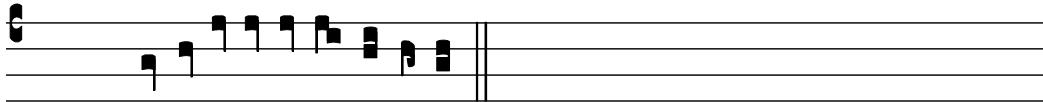
III.i.

Rá-di-tur * ergo a patre doc-tó-ri-bus pre-

cí-pu- is Imbu- énda li-be-rá-li-bus stú-du- is.

Ps. Dómini est terra. (xxij.) [93].

V. Diffusa est grácia in lábiis tuis. [886].

Lectio prima.

Axéntius impe-
rátor, anno reg-
ni sui tricésimo
quinto, résidens in civi-
tate Alexandrinórum,
ferália per vicínas provincias misit
édicta : jubens omnes regni sui
íncolas, dívites et páuperes, ad
templum deórum suórum conveníre :
et solénne eis sacrificium offérre. Fit
ítaque convéntus universális ad
pretórium regis, et astántे imperatóre
ante simuláchra deórum, juxta
possibilitátem suam, dívites quidem
tauros et oves : páuperes vero vólucres
vivos³⁹⁸ offerébant. Hac in urbe
Alexandrinórum erat quedam puélla
annórum duodevigínti, speciosa valde,
sed quod pluris est religiosa fide, regis
quondam nómine Costi filia única,
liberálibus stúdiis ab annis puerílibus
erúdita : nómine Katherína. Hec
ítaque in palátio patris residébat : cum
ex templo idolórum hinc sónitus
animálium et tibícinum, hinc multí-
modum genus organórum áuribus

ipsíus insónuit. Que causam requí-
rens, cum ex núnco didicisset, ad
templum usque properávit : ubi
quosdam deplorántes inspéxit, qui se
Christiános esse fatebántur, sed metu
mortis ad profána sacrificia impel-
lebántur. Hinc veheménti dolore
cordis sauciáta, pectus et linguam
Christi muniens signáculo : audácter
ad conspéctum imperatóris prórupit.
Cui sic ait, Salutatiórem tibi, im-
perátor proférre, nos et órdinis
dignitas et ratiónis via promovébat : si
hec que cútibus demónum éxhibes,
Creatóri tuo impénderes, et solam
illús majestátem adorándam intel-
lígeres, per quem reges regnant, per
quem mundi eleménta inítium
sumpsérunt atque subsístunt. Dii
enim non sunt plures, sed unus
nascéntium et vivéntium formátor est
Deus : qui sicut cuncta créavit, ita
império suo cuncta cóheret atque
dispónit. Tu [autem Dómine mise-
rére nostri].³⁹⁹

Sancte Katherine virginis et martyris.

AS:pl. X; 1520-S:174v; 1531-S:187v.⁴⁰⁰

1. Resp. pen0661. I.

Obi-lis * et pul-chra pru-dens Kathe- rí-na

pu- él-la. †Flagrat amó-re De- i, spernit va-ga

gáudi- a mundi. ¶ Cu- i rex car- ne pa-ter

fú- e-rat re-gi- náque ma- ter. †Flagrat.

pen0661a.

Lectio secunda.

Dum hec puélla lóquitur : Imperátor vultus ipsíus clari-tátem, et ánimi constántiam ad-mírans, ait, Si nostrórum philoso-phórūm gymnásii erudiénda o virgo per sedísses : nulla inférior in doctrína patuísses, nec deórum nostrórum númina divinitátis honóre vácuas astrúeres. Dum ergo incépta sacra perágimus, te ínterim nos operíri opórtet, quia nobíscum itúra es ad palátiū, et régiis honoránda mu-néribus si nostris acquiéscis jussi-ónibus. Hec dicens : accítō clánculo

núncio, misit lítteras régio ánulo signátas, per infra jacéntes províncias, ad omnes rhétores et grammáticos, ut ad pretórium Alexandrínum eo studiósius occúrrant : quo imperátor altis illos honóribus donándos promíttit, tantum si hanc concio-natricem suis assertiónibus superátam reddíderint. Peragrátis ergo províncie finibus régios núncius Alexándriam revértitur, ducens secum quinquagínta viros : qui se in omni sapiéntia mundi excéllere ultra omnes mortáles asseverábant. Intérea virgo sancta sub

custódia servabátur : cui consílium regis de conflíctu imminénti nunciátur. Ipsa vero impertérrita : milítie sue agónem Dómino commendábatur. Cui ángelus Dómini appáruit dicens, Constanter age grata Deo puélla : quia tecum est Dóminus, pro cuius

honóre certámen iniísti. Ipse affluéntis verbi cópiam fundet in os tuum, cui adversárii résistere non prevalebunt : sed per te ínsuper convérsti ad Christum cum palma martyrii vite jánuam introíbunt. Tu.

AS:pl. X; 1520-S175r; 1531-S:187v.⁴⁰¹

2. Resp.

II.

Artý-ri- um * sí- ti- ens li-bámi-na Ce- sá-ris

pen0657.

horrens. †Exclámát Christum pre-ter quem nil ve-

pen0657a.

rán- dum. ⁊ De- mó-ni- is ple- na sunt

hec a- it ydó-la templi. †Exclámát.

Lectio tertia.

[188r.]

SEdénte ítaque pro tribunáli imperatóre : assunt oratóres pompóse eloquéntie fastu tuméntes, astat et puélla fidens in Dómino. Facto autem diutúrno siléntio : virgo Christi convérsa ad illos, Ego inquit o seniores sacraméntis Christi imbúta, philosóphicas dissertatiónes et sillo-

gísticas disputationés pénitus ábrogans, licet his ómnibus imbúta sim et informáta : júdico me inter vos nichil áliud scire, nisi eum qui est vera sciéntia, et in se credéntium glória, Dóminum meum Jesum Christum, qui est verum ómnium princípium fons et órigo bonórum, per quem

Deus Pater mundum et ómnia que in eo sunt cum non essent cóndidit qui solus est ex quo ómnia, per quem ómnia, in quo ómnia, visibília et invisibília constant. Qui genus humánum a paradísi delíciis dolens exclúsum, his novíssimis diébus cum esset invisibilis Deus de Vírgine carnem assúmpsit, per quam visibilis appáreret : in qua étiam mortem pro nostra salúte pati dignátus est, resurréxit, atque in celum ascéndit, mirabílibus quoque óperum signis, quia Deus verus et homo esset innótuit. Hic est Deus noster, hic philosóphia mea, hic victória mea. Cunque multa de fide sancta virgo disséreret, stupefácti cuncti oratóres atque manifésta Dei virtúte perturbáti :

ínvicem se contuénentes obmutuérunt. Quibus indignátus imperátor, sic ait, Quid vos ignávi et degéneres, velut elíngues sic obmutésctis ? Hinc⁴⁰² unus eórum major natu tyránno respóndit, Hoc tibi constánter imperátor fatémur, quia nisi áliam sectam probabiliórem osténderis de his quos hucúsque colúimus : ecce omnes ad Christum convértimur, quia ipsum verum Deum et Dei Fílium confitémur. Audiens hec tyránnus, accéndo in médio civitatis vehemen-tíssimo igne : jussit omnes ligátis pédibus et mánibus concremári. In quibus illud mirábile cóntigit : quod nec in capíllis eórum aut vestiméntis ulla ignis lésio appáruit. Tu.

AS:pl. X; 1520-S:175r; 1531-S:188r.⁴⁰³

pen0638. 3. Resp. III.

R Ec quinqua- génos * o- ra-tó-res su- pe-rá-

tos. †Dí- ri-git ad ce-los aurum ve-lut igne

pen0638a.

pro- bá-tos. *XV.* Ef-fí-ci- ens tes- te fí-de- i

Sancte Katherine virginis et martyris.

Two staves of musical notation in black square neumes on four-line red staves. The lyrics are written below the staves.

quos pártu-lis hos-tes. †Dí- ri-git. *XV.* Gló- ri- a Pa-
tri et Fí-li- o : et Spi-rí-tu- i Sanc-to. †Dí- ri-git.

¶ *In ij. nocturno.*

AS:pl. X; 1520-S:175r; 1531-S:188r.⁴⁰⁴

4. Ant. IV.ii. pen0229.

Um esset * adhuc in annis vir-go pu-e- rí-li-bus,

Three staves of musical notation in black square neumes on four-line red staves. The lyrics are written below the staves.

Cha-ris orbá-ta pa-tén-ti-bus Mundi re-nunci- á-vit ó-pi-bus.

Ps. Eructávit cor. (xlrij.) [206].

AS:pl. X; 1520-S:175v; 1531:188r.

5. Ant.

V.ii.

pen0294.

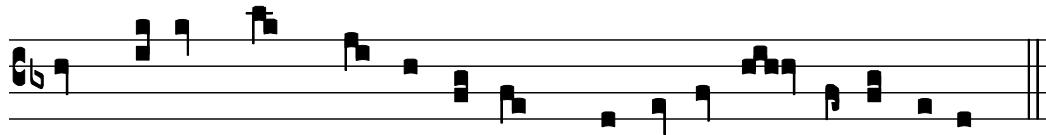

Axén-ti- us * instat ímpi- us Cum ydo-ló-rum cùl-

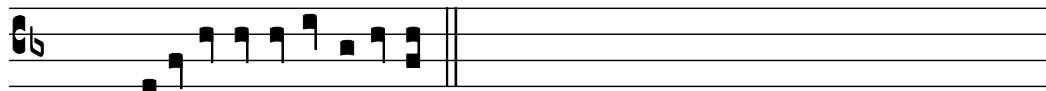
Three staves of musical notation in black square neumes on four-line red staves. The lyrics are written below the staves.

ti-bus, Pu- él-la vo-ce lí-be-ra Hec sunt clamat demó-ni- a,

Sancte Katherine virginis et martyris.

Et De-um te Chris-te so-lum Pré-di-cat os virgí-ne-um.

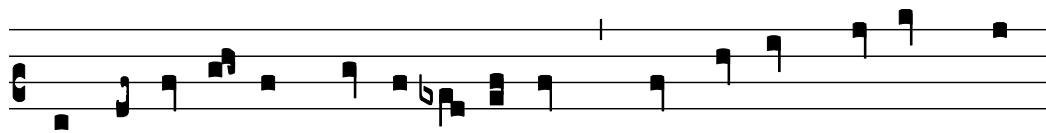
Ps. Deus noster refúgium. (xlv.) [207].

BL-52359:463v; AS:pl. X; 1520-S:175v; 1531:188r.⁴⁰⁵

6. Ant.
pen0219. VI.

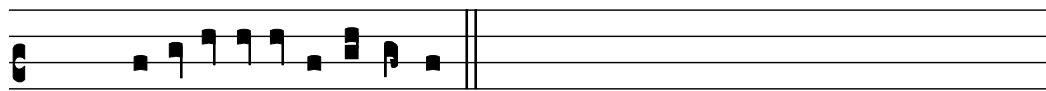
E-sar e-léctos * cónvo-cat rhé-to-res et gra-má-ti-cos

Advérsus il-lam dispu-ta-tú-ros, Quos vincens virgo Chris-

ti fi-dem dó-cu-it Et márt-y-res De-o dignos exhí-bu-it.

Ps. Fundaménta. (lxxxvj.) [270].

X. Spécie tua [et pulchritúdine tua].⁴⁰⁶ [567].

Lectio quarta.

His ítaque gestis : tyránnus jubet
sibi sanctam vírginem presentári,
dixítque illi, O virgo generósa, o
digna imperiáli púrpura fácies, cónsule

juventúti tue, et sacrífica diis nostris,
et eris secúnda post regínam in palátio
meo : et ad nutum tuum cuncta regni
negócia spectábunt. Fáciam quoque

tibi sceptifere imáginis státuam in
médio civitatis érigi : a cunctis cívibus
salutándam, ab ómnibus adorándam.
Póstremo inter deas : templum tibi de
insígni mármore érigam. Ad hec
virgo respóndit, Désine imperátor
tália suádere : que sunt⁴⁰⁷ scelus étiam
cogitáre. Christus me sibi sponsam
adoptávit : ego me Christo sponsam
indissociábili fédere coaptávi. Ille
glória mea, Ille amor meus, Ille
dulcédo et diléctio mea. Ab ejus
amóre non rerum blandiménta : non
exquisítá torménta ab ejus confessióne
potérunt revocáre. Hinc tyránnis
furóre commótus : jubet expoliátam
scorpiónibus cedi, dehinc obscúro

cárceris ergástulo claudi, ubi per
duodénos dies fame et siti eam
ímparat cruciári. Accidit autem ut
ipse pro causis instántibus : extréma
regiónis confínia ádiret. Pernótuit
intérea regíne crudelíssima viri sen-
téntia de beáta Katherína : unde ánxia
vidére fáciem vírginis et eam álloqui
cupiébat, licet adhuc gentíli erróre
tenerétur. Evocans ítaque ad se quen-
dam milítie príncipem nómine Por-
phírium : póstulat ut amótis aut
placátis custódibus, collóquio vírginis
potirétur. Nec mora, Porphírius hoc
áudiens : ad consénum custódes
emóllivit. Tu.

AS:pl. X; 1520-S:175v; 1531-S:188r.⁴⁰⁸

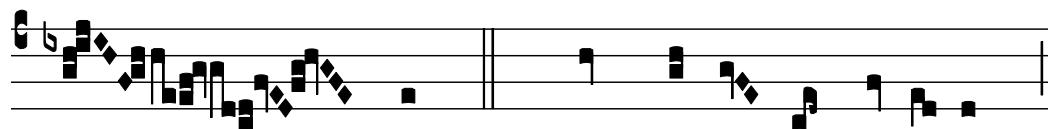
4. Resp.

IV.

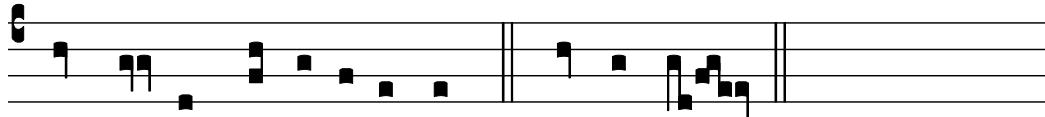

pen0668.

†Quos ju-bet ócci-di pro Chris-to túr- bi-dus hos-

pen0668a.

fit mar-tyr Ce-sá-ris ux-or. †Quos ju-bet.

Lectio quinta.

[188v.] **G**itur prima vigilia noctis, regina simul et Porphyrius procedunt ad cácerem : et introeúntes, vidérunt cácerem inestimábili claritáte úndique choruscáre, cuius fulgóre pertérriti corrúerunt in terram. Mox inestimábilis odor suavitatis náribus infúsus : ad spem meliórem confortávit. Súrgite inquit virgo egrégia, et ne paveátis : quia et vos Christus vocat ad palmam. Surgéntes autem contempláti sunt puéllam sedéntem : et ángelos Dei plagas et carnis scissúras aromático únguine circunfovéntes : quibus caro et cutis superficies in admirábilem décorém convertébant. Tunc beáta virgo reginam ádvocans : blande eam consolári cepit dicens, Jam regina forti ánimo esto : quia post hoc tríduum ítura es ad Deum. Ne ergo momentánea penárum génera fórmides : quia interminábilis glória tálibus pro Christo penis emereátur. Ne vereáris, inquam, regis temporális et mortális sponsi consórtium aspernári, pro Rege etérno et immortáli Sponso Dómino Iesu Christo : qui pro

cadúcis honóribus donat etérna, prémia pro transitúris largítur sine fine mansúra. Ad hec Porphyrius cepit rogándo inquirere : quenam illa essent prémia que suis Christus milítibus, pro damnis temporálibus recompensábit. Cui virgo, Audi inquit Porphiri. Illa supérrna pátria pro qua fit mundi contémptus, velut cívitas est, sole nunquam índigens : ubi nulla turbat advérsitas, moléstia nulla inquiétat. Si queris quid ibi sit, ubi tanta et talis beatitudo consístit : áliter dici non potest, nisi quicquid boni est, ibi est, et quicquid mali est nusquam est. Quod inquis bonum ? Illud est dico, quod óculus non vidiit, nec auris audívit, nec in cor hóminis ascéndit : que parávit Deus díligéntibus se. His et áliis beáte vírginis sermóribus exhilaráti, et supernórum cívium presénti visióne letificáti : regina simul et Porphyrius procedunt de cárcere média nocte paráti ad ómnia pro Christi nómine sustinénda. Sed et ducénti mílités Porphírio obsequéntes, ejus suásu et móritis ydóla respuéutes : ad Christum

Sancte Katherine virginis et martyris.

convérsi sunt.

AS:pl. Y; 1520-S:176r; 1531-S:188v.⁴⁰⁹

5. Resp.

V.

Mpi- us * hanc Ce-sar sis-ti ju-bet ante tri-bu-

nal. †Hanc ut per- vér- tat si-cut dracho vel le- o

cer- tat. ¶ Il-la ma-net con-stans

nil blanda vel áspe-ra cu- rans. †Hanc ut.

pen0646.

pen0646a.

Lectio vj.

Servabátur intérea ínnocens in cárcere puélla, et quia bissénis diébus sine aliménto eam esse tyránnus jússerat : Christus per hos dies missa de celo cándida colúmba celésti eam cibo refovébat. Explétis vero diébus appáruit ei Dóminus cum multitúdine angelórum : quem sequebátur innúmera turba vírginum. Cui Dóminus, Agnósce inquit filia, agnósce auctórem tuum : pro cuius nómíne laboríosi certáminis inísti conflíctum. Constans esto quia

tecum sum : nec te désero. Hec dicens : in celum sese récepit. At imperátor explétis causis pro quibus íerat : Alexándriam rédiit. Póstera die edúcitur de cárcere virgo speciosa : tribunáli ejus presentánda. Ad quam tyránnus, Licet ait te serváre quam pérdere maluíssem : necésse est tamen presénti deliberatióne quod vis unum e duóbus elígere, aut sacrificáre ut vivas, aut exquisítis torméntis dilacerári ut péreas. Cui Katherína respondebit, Vívere sane opto, sed ut michi

vívere Christus sit : mori autem pro eo non tímeo, sed pótius dílico, quia moriéndo pro eo interminábilis vite emoliméntum lucrári me confido. Tu ergo quecúnque tormentórum machinaménta potes excogitáre ne dífferas, quia vocor a Dómino meo Jesu Christo, cui carnem et sanguinem meum in sacrificium offérre desídero : quia et ipse semetípsum pro me Deo Patri obtulit in olocáustum. Ipse Deus meus amátor meus : ipse pastor meus, et sponsus únicus meus. Cumque ad hec tyránnus nímio esset furóre succénsus : supervéniens quidam urbis preféctus nómine Cursátes et ipse vir Bélial exclámat, O magne inquit imperátor, non adhuc videt Katherína tale genus torménti, quo extérrita acquiéscat tibi : ad immolándum diis nostris. Jube ergo ut infra tríduum hoc sint facte quátuor rote, quarum orbes et íntimi círculi clavis prominéntibus prefigántur : rádii vero eárum serris preacútis denso órdine imbuántur. Has⁴¹⁰ juxta rotas Katherína expósita : volvéntis máchine ímpetum sedens intueáatur : ut ipso terróre ad cultúram

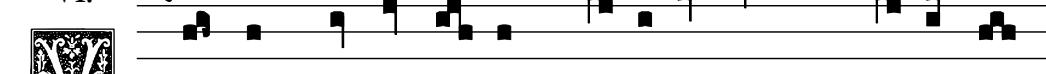
deórum incurvétur. Sin autem : mox rotáli impácta machinaménto, inaudito péreat exémpló. Nec mora : jubet tyránnus acceleráre rotárum penále torméntum. Et jam tértia dies illúxerat et rote in médio pretórii expósítæ : terrórem circunspectántibus incutiébant. Ipsa dénique penális máchina hac arte expósita erat, ut due uno órdine volveréntur, due autem contrário ímpetu ageréntur : ut ille deórsum lacerándo contráherent, iste repugnántes sursum devorándo im-píngerent. Has inter médie Christi fámula expósita : inter serras et [189r.] taríncas⁴¹¹ horribíliter discerpénda eréctis in celum óculis, tacite⁴¹² oratiónis verba ad Deum fundébat. Et ecce ángelus Dómini de celo descéndens, molem illam veheménti ímpetu ita concússit, ut partes avúlse superinfúsum pópulum tanta vi excuteréntur : ut quátuor mília gentílium uno túrbine necaréntur. Quid plura ? Dolor et confúsio gentílium : vox et exultátio Christianórum. Ipse tyránnus mente turbátus : quid agat excógitat. Tu autem.

Sancte Katherine virginis et martyris.

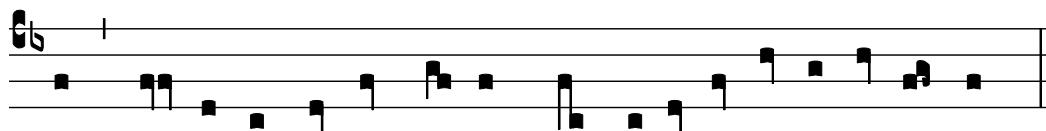
AS:pl. Y; 1520-S:176r; 1531-S:189r.⁴¹³

6. Resp.

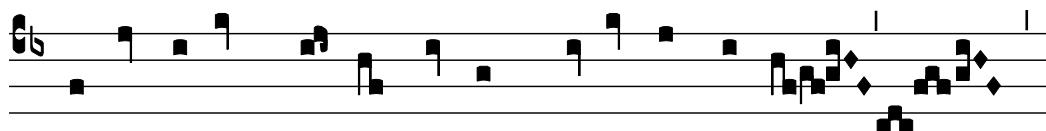
VI.

Ir-go * fla-gel-lá- tur Cru-ci- ándi fame re-le-gá-

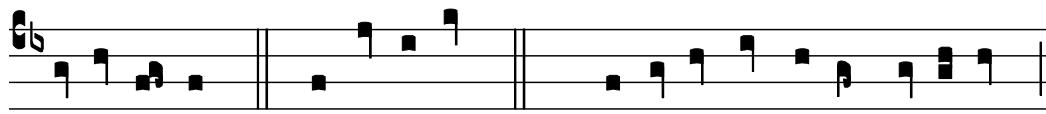
tur, Cá-re-ce-re clausa ma-net Lux cé-li-ca fu-sa re-fúl-get.

†Fragrat odor, dul-cis cantant ce-li ágmi-na

laudes. ⁊ Sponsus a-mat sponsam : Sal-va-tor ví-

si-tat il-lam. †Fragrat odor. ⁊ Gló-ri- a Pa-tri et Fí-li- o :

et Spi- ri-tu- i Sancto. †Fragrat odor.

In tertio nocturno.

AS:pl. Y; 1520-S:176v; 1531-S:189r.⁴¹⁴

7. Ant.

VII.i.

Lo-ri- ó-sam * vírgi-nem ty-ránnis fla-gel-lá- ti

pen0702.

pen0702a.

pen0259.

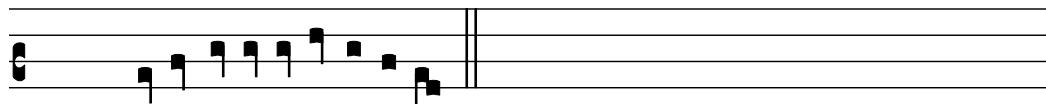
Sancte Katherine virginis et martyris.

ímpre-rat, et cru-ci- ándum fame in cárcere re-trú-di :

cu- i es-cam per co-lúmbam Christus fe-cit mi-nistrá-ri.

Ps. Cantáte. j. (xcv.) [278].

AS:pl. Y; 1520-S:176v; 1531-S:189r.⁴¹⁵

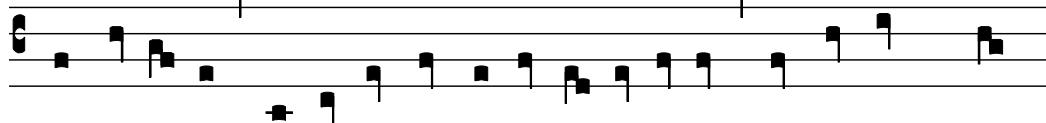
pen0267. 8. Ant.
VIII.i.

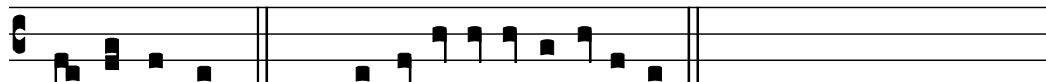
L-la * De-o dum a-git grá-ti- as in té-nebris lux

émi-cat, fragrat odor vincens bál-sama : a-dest et cónci- o

angé-li- ca, lá-ce-ro córpo-ri ce-lésti- a ádhi-bens me-

di- cámi-na. *Ps. Dóminus regnávit exúltet. (xcvj.) [278].*

Sancte Katherine virginis et martyris.

AS:pl. Y; 1520-S:176v; 1531-S:189r.⁴¹⁶

9. Ant.

I.v.

Um ce-tu * virgí-ne- o advé-ni- ens Salvá-tor,
 sponsus sponsam pi- e ví-si-tat conso-lá-tur et róbo-rat,
 constans esto a- it fí-li- a, Te-cum e-go sum nil pá-ve- as.

Ps. Cantáte. ij. (xcvij.) [289].

pen0228.

V. Adjuvábit eam [Deus vultu suo].⁴¹⁷ [574].

⁴¹⁸ *Lectio septima.*

Rat régina désuper spectans
 divíne ultiónis prodígium : que
 mox arrépto itínere, se in conspéctu
 bélue seviéntis injécit, Quid tu
 ínquiens miseránde conjunx contra
 Deum reluctáris ? Que te insánia
 advérsus Factórem tuum insúrgere
 coégit ? Agnósce vel nunc in presénti
 facto, quam potens sit Christianórum
 Deus : et quia dii tui idóla vana sunt,
 que nec sibi nec cultóribus suis
 áliquid prestáre possunt. Attónitus
 ad hec tyránnus, et nímio furóre
 succénsus : in hanc vocem éruptit,

Quid tu ínquiens régina ita lóqueris ?
 Num te quoque mágicis ártibus
 sedúctam Christianórum áliquis sub-
 vértit, et a cultúra deórum avértit ?
 Juro ergo tibi per magnum deórum
 impérium, quod nisi matúrius
 respíciens deos nostros adoráveris :
 extórtis primum a péctore mamíllis
 longo cruciátu torquéberis, et sic
 caput tuum a cervíce recidétur, et
 carnes tue feris ac volatílibus rejí-
 ciéntur. Jubet ígitur minístris eam
 conteraptibíliter apprehéndi : et ad
 locum supplícií trahi. Que respíciens

ad beátam Katherínam : dixit, O
veneránda virgo Christi, funde preces
ad Dóminum : ut infra instántem
passiónis artículum confírmet cor
meum, ne corónam ab eo promíssam
metu passiónis amíttam. Ad quam
preciósa virgo, Ne tímeas inquit o
Deo dilécta regína, sed viríliter age :
quia hódie tibi pro transitório regno

commutábitur etérnum. Hódie in-
quam immortális vite accípies pré-
míum. Tunc ministri extra civitátem
eam ducéntes : férreis hastílibus régias
mamíllas trajíciunt, et sic suspénsas ab
imo péctore crudéliter mammae
evéllunt. Dehinc gládio percússa :
felíci martýrio consummáta est. Tu
autem.

AS:pl. Y; 1520-S:176v; 1531-S:189r.⁴¹⁹

pen0643. 7. Resp. VII.

Orréndo * sub- dénda ro-tá-rum machi-na-

ménto, virga De-um cla- mat de ce- lis án-ge-lus as-tat.

†Ecce re-pentí-nam dant plebs-que ro-téque

pen0643a. ru- í-na. ¶ Tanquam Chálde- is quon-dam for-nax

Ba-by- ló-nis. †Ecce re-pentí-nam.

Lectio viij.

[189v.] **P**orphírius ígitur noctu cum suis
áuferens corpus regíne et
mártyris : cónditum aromátibus sepe-
lívit. Mane autem facto : fit quéstio
de córpore regíne quis illud sus-
tulísset. De quo cum multos ad sup-
plícium pertráhi Porphírius víderet :
constánter ante tribúnal írruit dicens,
Vesáno te spíritu o Cesar agitári
manífestum est : qui humánis cor-
póribus nec étiam sepultúram
índulges. Verúntamen si reos esse
júdicas qui Christi fámulam
sepeliérunt : hoc crímine solus ego
periclitári desídero. Nam ego sum qui
gloriósam Christi mártym : et ego
Christi conféssor sepelívi. Hinc
tyránnus, velut alto vúlnere sáucius,
pro planctu rugítura velut amens
emísit : quo tota domus régia
persónuit, O me míserum et ómnibus
miserándum : cui tollitur omne quod

nostri impérii vidétur precípuum.
Ecce Porphírius qui erat únicus áname
mee custos, et totius labóris solátium,
in omni cura et sollicitúdine singuláre
michi presídium : ecce hic deórum
nostrórum cultúram próhdolor asper-
náatur, et Jesum Christianórum Deum
prophána voce confítetur. His díctis,
omnes commilitónes ipsíus seórsum
ádvocans dum de Porphírii conver-
sióne questióнем fáceret : omnes una
voce Christiános se esse fatebántur,
nec metu mortis a Christi fide et
Porphírii societáte avélli se posse
testabántur. At ille insánia et furóre
debriátus jubet omnes una cum
Porphírio extra civitátem decollári : et
córpora eórum cánibus corrodénda
dimitti. Consummáta est itaque et
horum pássio : in sancte fidei testi-
mónio. Tu autem.

AS:pl. Y; 1520-S:177r; 1531-S:189v.⁴²⁰

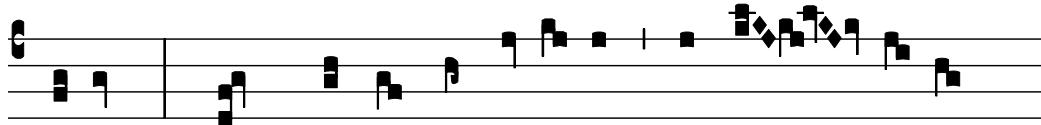
pen0679.

8. Resp.

VIII.

Er-cússa * glá- di- o dat lac pro sanguí-ne

collo. †Quam ma-nus angé-li-ca se-pe- lí-vit

Sancte Katherine virginis et martyris.

pen0679a.

vérти-ce   Sy-na.   X. Membris

vir-gí-ne- is   ó-le- i flu- it unda sa-lú-bris. †Quam ma-nus.

Lectio ix.

Postera die Maxéntius sedens pro tribunáli : beátam Katherínam jubet sibi presentári. Cui sic ait, Ne nos o malefica decéptrix ámplius prótrahas, quod vis unum e duóbus élige : aut matúrius dii offer libámina : aut hódie capitáli plécteris senténtia. Cui virgo, Te inquit tyránne diútius protráhere non quero. Fac quecúnque ánimo concepísti : parátam me vidébis ad ómnia sustinénda, que michi inférre potúeris. Sic affátam : tyránnus jubet extra portam civitátis decollári. Que cum ad loca passiónis ducerétur : multe vírgines et matróne nóbiles eam prosequéntes, lamentábantur. Convérsa ígitur ad illas, dixit, O generóse matróne, o vírgines clárríssime, nólite obsécro passiónem meam lamentábili planctu oneráre : sed congaudéte michi precor pótius, quia vocat me Christus Dóminus et Deus meus, qui est amor et Sponsus únicus meus. Hec locúta : eréctis in

celum óculis orávit dicens, O spes et salus⁴²¹ credéntium, o decus et glória vírginum, Jesu bone grátias tibi ago : qui me intra collégium ancillárum tuárum connumeráre dignátus es. Fac ergo hanc cum ancílla tua obsécro misericórdiam : ut quicúnque in laudem et glóriam nóminis tui passiónis mee memóriam égerint, sive in éxitu ánime sue, aut étiam in quacúnque angústia me invocáverint : célerem obtíneant efféctum tue propiciatiónis. Ecce pro tuo nómine Dómine Jesu feriéntis expécto gládium : tu quem cárnifex tollere non potest, precor súscipe spíritum meum. Necdum oratióne compléverat : et ecce vox ad eam de celo est emíssa, Veni dilécta mea speciosa mea, ecce tibi beatitúdinis apéritur jánuia : ecce in occúrsum tuum chorus sanctórum cum triumpháli advéntat coróna. Veni ergo : et ne sollicíteris de donis que póstulas. Nam et his

qui passiónem tuam celebráverint, et qui in periculis et necessitatibus te invocáverint : optáta presídia promítto de celis. Facta ergo hac voce, Christi virgo lácteam cérvicem proténdens : a spiculatóre decóllata est. Statíque de córpore ejus lac pro sanguine effúsum : terram ubérius irrorávit. Angeli quoque assúmptum corpus per altum in áera subvehéntes in monte Sýnai deposuérint : quo in loco innúmera ad laudem Dómini fiunt

mirácula. De sepúlchro vero ejus : rivus ólei indeficiénter manáre vi-détur. Sed et de minútis óssibus que de sarcofágó cum óleo éffluunt, ubi-cúnque asportántur, stillat⁴²² óleum, ex quo perúncta debílum córpora, céleri medicína sanántur : prestánte Dómino nostro Jesu Christo : qui cum Patre et Spíritu Sancto vivit et regnat Deus, per ómnia sécula secu-lorum amen.

AS:pl. W; 1520-S:177r; 1531-S:189v.⁴²³

9. Resp. I.

* ma- ter nos-trá : ter sancta qua-térque be-

á-ta. †Cum pre-ce de-vó- ta famu-lántum súsci-pe

vó-ta. *V.* Jam Chris-to

junc-ta Sponsóque tu-o so-ci- á- ta. †Cum

pen0667.

pen0667a.

Sancte Katherine virginis et martyris.

pre-ce. *V.* Gló- ri- a Pa- tri et Fí- li- o : et Spi-
rí- tu- i Sancto. †Cum pre-ce.

Ante laudes.

8164. *V.* Ora pro nobis beáta Katherína.

[*R.* Ut digni efficiámur promissiónibus Christi.]⁴²⁴

¶ *In laudibus.*

AS:pl. Z; 1520-S:177v; 1531-S:189v.⁴²⁵

pen0320.

1. Ant.

I.ii.

Assi- ónem glo-ri- ó-se * vírgi-nis Kathe-rí-ne

de-vó-te plebs cé-lebrat fi-dé- lis : que su- i mé-mo-res

De-o comméndat mé-ri-tis, et ju-vat be-ne-fí-ci- is.

Ps. Dóminus regnávit. (*xcij.*) [45].

Sancte Katherine virginis et martyris.

AS:pl. Z; 1520-S:177v; 1531-S:189v.⁴²⁶

2. Ant.

II.i.

pen0326.

Ost plú-rima * supplí-ci- a martyr alma ad de-col-

lándum est duc-ta, ad ce-lum ma-nus ó-cu-los tendens,

col- lum sub jú-gu-lo, o-rans dat gló-ri- am De- o.

Ps. Jubiláte. (xcix.) [46].

AS:pl. Z; 1520-S:177v; 1531-S:189v.⁴²⁷

3. Ant.

III.i.

pen0249.

Xpécto * pro te glá-di- um Je-su Rex bone, tu me-

um da pa-ra-dý-so spí-ri-tum, et fac mi-se-ri- córdi- am

me- am a-génti-bus memó-ri- am. *Ps. Deus Deus. (lxij.) [47].*

Sancte Katherine virginis et martyris.

AS:pl. Z; 1520-S:178r; 1531-S:190r.⁴²⁸

pen0371. 4. Ant. IV.i.

Vox de ce-lis * insó-nu- it, Ve-ni di-lécta me- a
ve-ni in-tra thá-lamum sponsi tu- i, quod póstu-las impe-
trásti, pro qui-bus o-ras salvi e-runt. *Ps. Benedícite.*
(*Daniel ij.*) [48].

AS:pl. Z; 1520-S:178r; 1531:190r.

pen0334. 5. Ant. V.i.

[190r.]

Ui-a de-vó-tis láudi-bus * tu- i memó-ri- am pi- e
re- có-limus o be- á- ta Kathe-rí-na o-ra pro no-bis
qué- sumus. *Ps. Laudáte.* (*cxlviij.*) [49].

Capitulum unius virginis et martyris. [877].

*Hymnus. Jesu coróna vírginum. [in communi.]*⁴²⁹ [904].

800008. *V.* Adducéntur regi vírgines [post eam].

R. Próxime ejus afferéntur tibi].⁴³⁰

Sancte Katherine virginis et martyris.

AS:pl. Z; 1520-S:178r; 1531-S:190r.⁴³¹

Ant. VI.

Enecdíctus * Dó-mi-nus Rex ce-léstis : qui per
mé-ri- ta be- á-te Kathe-rí-ne vír-gi- nis me-dé-lam lángui-
dis prestat sa-ni- tá-tis ipsí- us córpo-ris ó-le-o
fi-dé-li-ter per- únc-tis. Ps. Benedíctus. 63*.

pen0218.

Oratio. Omnípotens sempitérne [Deus].⁴³² {1750}.

¶ Ad j.

Ant. Passiónem glorióse. [j. de laudibus.]⁴³³ {1770}.

Ps. Deus in nómine. (lij.) [95].

¶ Ad iij.

Ant. Post plúrima. {1771}.

Ps. Legem pone. (cxviij. 33.) [132].

Capitula, responsoria et X. de communi unius virginis et martyris ad omnes horas dicantur. [912].

¶ Ad vj.

Ant. Expécto [pro te].⁴³⁴ {1771}.

Ps. Defécit. (cxviij. 81.) [141].

{1773}

Sancte Katherine virginis et martyris.

¶ *Ad ix.*

Ant. Quia devótis. {1772}.

Ps. Mirabília. (*cxvij. 129.*) [150].

¶ *Ad ij. vespertas.*

Ant. Passiónem. {1770}.

Psalmi feriales.

Capitulum unius virginis et martyris. [877].

Hymnus. Jesu coróna vírginum. [*in communi.*]⁴³⁵ [906].

800008. *V.* Adducéntur regi vírgenes [post eam.

R. Próxime ejus afferéntur tibi].⁴³⁶

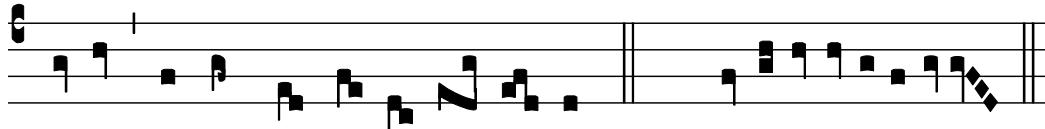
AS:pl. Z; 1520-S:178v; 1531:190r.⁴³⁷

pen0329. Ant. I.v.

Ru-dens * et ví- gi-lans vir- go qua-lis es cum spon-
so il- lo qui te e- lé-git de mundo : quam pulchra, quam
mi-rá- bi-lis quanta lu-ce spec-tá-bi-lis inter Sy-on ju-
véncu-las et Hie-rú-sa-lem fi- li- as thá-lamo gau-des ré-

Sancte Katherine virginis et martyris.

---

gi- o conjúncta De- i Fí- li- o. Ps. Magníficat. 53*.

Oratio ut supra. {1750}.

Memoria fiat de sancto Lino papa et martyre cum antiphona, V. et oratione de communi unius martyris et pontificis. [724].

Sancti Lini pape et martyris.

¶ *Sancti Lini pape et martyris.*

(xxvj. Novembris.)

Tres lectiones⁴³⁸ et cetera omnia ad matutinas fiant de communi unius martyris et pontificis. [729].

¶ *Notandum est quod semper proxima dominica post festum sancti Lini pape et martyris erit prima dominica adventus Domini.*

I Sanctorum Saturnini et Sisinnii martyrum.

(xxix. Novembris.)

Tres lectiones fiant cum nocturno propter vigiliam cum hac oratione.

Deus qui nos beatórum mártirum tuórum Saturníni et⁴³⁹ Sisinnii concédis natalíciis pérfrui :

eórum nos méritis tríbue adjuvári.
Per Dóminum nostrum.

Si hoc festum infra adventum Domini contigerit : nichil de festo nisi tantum memoria ad vesperas⁴⁴⁰ et ad matutinas beate Marie Virginis que precedet memoriam de Sancto Spiritu.

Lectio prima.

Bátus Saturnínus senex cum esset in custódia una cum beáto Sisínnio dyácono : veniébant ad eos multi gentíles : et baptizabántur cum omni fidúcia. Audiens autem hoc Laodícius preféc-

tus urbis : jussit sibi tribúnal parári intra urbem in tellúre, et post dies quadragínta duos misit et exhibuit Saturnínum senem et Sisínnium diáconum.

Lectio secunda.

Qui étiam vinci cathénis addúcti sunt nudis pédibus in conspéctu Laodícií prefécti : quibus ita dixit, Dícite nobis quid est. Deposuístis vanas superstítiones et adorátes immortáles deos nostros : quos imperatóres Augústi nostri adórant ?

Respóndit Sisínnius dyáconus : et dixit ei, Nos peccatóres adorámus Dóminum Jesum Christum Dei Fílium : nam demónibus et lapídibus nunquam humiliámur. Tu autem [Dómine miserére nostri].⁴⁴¹

Lectio tertia.

Hoc áudiens Laodícius preféctus precépit milítibus ut flamas latéribus eórum pónerent. Sancti autem mártires in equúleo vultu

alácri ita grátias Deo agébant. Eódem autem die dedit preféctus senténtiam : ut ambo cápite puniántur. Qui depósiti de equúleo statim ducti sunt

Sanctorum Saturnini et Sisinnii martyrum.

---

in via Numentána miliário plus minus secúndo : et íbidem sunt cápite truncáti. Quórum córpora collégit Trason una cum béato Johánne presbýtero, sub die tértio kalendárum Decémbrium. Regnánte Dómino

nostro Jesu Christo cui est honor et glória cum Deo Patre in unitáte Spiritussáncti : per ómnia sécula seculórum amen. Tu autem [Dómine miserére nostri].⁴⁴²

Cetera omnia de communi plurimorum martyrum dicantur. [739].

[¶] *Hic incipiunt synodalia et provincialia
Norvicensis diocesis.*

¶ *Sancti David episcopi.*

Oratio.

¶ Mnípotens sempiterne Deus qui beáto David confessóri tuo atque pontífici nondum nato locum habitatiónes per sanctum ángelum tuum mirabíliter providísti : concéde

nobis propícios ut ejus méritis quem venerámur in terris, tuo semper aspéctu cum ipso perfruámur in celis.
Per Dóminum.

Cetera ut in communi unius episcopi et confessoris. [791].

¶ *Sancti Cedde episcopi et confessoris.*

Oratio.

¶ Eus qui sanctórum tuórum méritis ecclésiam toto orbe terrárum diffúsam decorásti : presta quésimus, ut intercessióne beatíssimi

Cedde epíscopi et confessóris ut forte justórum tua opitulánte pietáte censeámur. Per Dóminum.

Cetera ut in communi. [791].

¶ *Sancti Felicis episcopi et confessoris.*

Oratio.

¶ Eus qui máxime cleméntiam tuam osténdis dum indígnis grátiā tuam largiáris : presta quésimus, ut qui nostris non

póssumus salvári méritis sancti Felícis confessóris tui atque pontíficis semper adjuvémur suffrágiis. Per Dóminum.

Cetera ut in communi. [791].

¶ *Translatio sancti Edmundi regis et martyris.*

[*Oratio.*]

¶ Resta quésimus omnípotens Deus : ut qui beáti Edmúndi

regis et mártiris tui translatiónem cólimus, ejus intercessióne in tui

nominis amóre roborémur. Per Dóminum.

Cetera ut in communi. [679].

¶ *Sancti Johanni pontificis et confessoris.*

[*Oratio.*]

Deus qui présentem diem beáti Johánnis confessóris tui atque pontíficis migratióne consecrásti : da ecclésie tue digne de ejus consolatióne gaudére, ut apud misericórdiam tuam exémplis ejus adjuvémur méritis. Per Dóminum.

Cetera ut in communi. [791].

¶ *Sancti Dominici confessoris.*

[*Oratio.*]

Deus qui ecclésiam tuam beáti Domínici confessóris tui illumináre dignus es méritis et doctrínis : concéde quésumus : ut ejus intercessiónibus temporálibus non destituútur auxíliis et spirituálibus perficiat increméntis. Per Dóminum.

Cetera ut in communi. [852].

¶ *Sancti Francisci confessoris.*

[*Oratio.*]

Deus qui ecclésiam tuam beáti Francíscii méritis fetu nove prolis amplíficas : tríbue nobis quésumus ex ejus imitatióne terréna despícere, et celéstium donórum semper participatióne gaudére. Per Dóminum.]⁴⁴³

Hec sunt festis simplicis cum regimine chori in quibus ultimum R. ad matutinas a duobus cantetur in supelliciis ad gradum chori : scilicet sancti Silvestri episcopi et etiam in omnibus festis cum regimine chori : qu.. conti.. : infra octavas ascensionis Domini et infra octavas dedicationis ecclesie.

He sunt dominice per annum in quibus R. ad primas vespertas a duobus de superiore gradu cantan- in cappis sericis ad gradum choir scilicet dominica prima adventus Domini et dominica in ramis palmarum et in festo sancti Vincenti et sancti Clementi. In omnibus vero aliis festis et dominicis per annum dicitur R. ad primas vespertas si R. habeatur : a duobus de ij. forma loco et habitu predictis.

Hec sunt festi majo- duplex in quibus tres ultime lectiones in cappis sericis legantur in pulpito : et fiat processio quecunque di con--i. Primum dies pasche, dies ascensionis. Prius dies penthecostes, festum sancte Trinitatis. Festum de Corpore Christi, festum reliquium. Festum purificationis, visitationis, assumptionis et nativitatis beate Marie, festum dedicationis ecclesie, et festum loci. In festo vero omnium sanctorum, tre prime lectiones in cappis sericis a dignis- personis legatur.

Hec sun festum ix. lectiones qui non habent expositiones evangelium ad matutinas secunudm usum Sarum scilicet, S. Nicholaus, Lucie virginis, Thome apostolis, Fabi et Seba, Agne v. sancti Vincentii mar. Agathe v. Gregorii epi. Cuite pont Bene conf, Aldelmi mar. Barnage apo, Albani mar. Johannis et Pauli : licet domino fuerit, Margaret, v, inventio sancti Stephani sociorumque ejus, Ipoliti sociorumque ejus : licet dominica fuerit. Bartholomei apostoli. Egidii fonsfessor : nisi quando defertur a dominica in scundam feriam propter inchoationem hystorie tunc enim legatur evangelium Nemo accedit. Exaltatio sancte crucis, Edithe virginis, Maruicij sociorumque ejus, Dyonisii sociorumque ejus, Translatio sancte Edwardi regis et confessoris, Michaelis in monte Tumba, Martini episcopi, Machuti episcopi, Edmundi archiepiscopi, Hugoni episcopi, Edmunci regis et martyris, Cecilie virginis, sancte Katherine virginis et martyris.]⁴⁴⁴

¶ *Ad laudem, gloriam, et honorem sanctissime individueque Trinitatis, ac intemeratae genitricis et virginis Marie, totiusque celestis exercitus, ac insuper commendationem celeberrimi cleri : famosissime, ac inter occidas nominatissime ecclesie Sarum. Divini officii curriculum tam de tempore quam de sanctis cum pica ordinarium, jamjam solerti cura ac per vigili eruditissimorum virorum lima correctionis, multa lucubratione castigatum : ac iterum emendatum. Ere et impensis honestorum virorum Claudii Chevallon, et Francisci Regnault, Civium Parisiensium, summa diligentia in alma Parisiorum academia impressum.*

Anno 1531.

Notes.

Notes, pages {1557}-{1782}.

¹ Picturam magnam habet Legend. A.D. 1513. [SB:959.]

² 1520-S:147v.

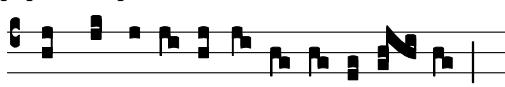
³ In 1520-S:147v. 'cívium' is set A.G.FGF.

⁴ 1520-S:147v. has no flat.

⁵ In 1520-S:147v. 'recípient' has a flat.

⁶ 1520-S:148r. has no flat.

⁷ In 1520-S:148r. 'sancta pópulus acquisitionis' is set as follows:

⁸ 1520-S:148v.

⁹ 'sed non de Trinitate, nec etiam fiat processio.' Brev. Joh. MS. [SB:962.]

¹⁰ Ant. Lucem tuam.' non habet Chevallon. [SB:962.]

¹¹ In PEN:275r. 'gloriósus' is set G.F.GA.GF.

¹² In BL-52359:433r. 'amíca mea' is set DC.F.G.FGA.A.

¹³ In BL-52359:433r. 'proclámant' is ste D.EFF.E.

¹⁴ See Sarum Customary OCF-LE #50.

¹⁵ 1520-S:148v. See also Clement Maydeston, *Crede michi*: '- ordo preposterus . . . '.

¹⁶ 'confirmat', BL-52359:232v.

¹⁷ In BL-52359. the benedictions for All Saints appear together on f232v.

¹⁸ 'Lectio i. de Trinitate.' Leg. 1518. [SB:963.] *Prima lectio de Trinitate.*, 1520-S:148v.

¹⁹ 'Phoca' Brev. Joh. MS. [SB:963.]

²⁰ 'in memoriam' Chevallon. 'in memoria' Leg. 1518. [SB:963.]

²¹ 'sanctorum nos nominare laudare' Leg. 1518. [SB:964.]

²² SB-S:964.

²³ In the V. 'dictas' Chevallon. [SB:964.] In 1520-S:149v. 'Summe' is set 'GDD.D'; 'simplici' DE.D.DCDECAB; there is no flat at 'légibus'; the cue for the final repeat of '†Qui.' is a third too high. In AS:572. BL-52359:433r. and PEN:275v. the melisma at 'orbem' is repeated. In BL-52359:433r. 'glória' is set FGEE.B,C,C; 'coetérna majéstas' appears a tone lower, with B-flat; 'orbem' is set DFEFGEDFFDDDFEFGEDFFDE.D; 'grátiam' is set D.FE.FG. In PEN:275v. 'simplici' and its music is missing.

²⁴ 1520-S:148v. This manner of performance does not seem to appear in the earlier, MS sources.

²⁵ In 1520-S:149r. the incipit is 'Beáta Dei génitrix.'

²⁶ In AS:498. the last syllable of 'justície' is set AGDEFGEDEDCC. In BL-52359:433v. no flat appears at 'laude'; 'digníssima' is set A.AGAF.DEDC.CEGAGEFDCCFFD. PEN:275v. omits a clef change in 'justície'; the final 8 notes, plus the music of 'Christus' appear a third higher.

²⁷ 'imperpetuum' Port. 1557., 'in perpetuum' Port. 1519. [SB:966.]

Notes.

---

²⁸ 'distinguntur' *Chevallon. cum Leg.* 1518. [SB:966.]

²⁹ 'preminent' *Legenda Joh. MS.* [SB:966.]

³⁰ 'et séraphin', AS:556. In BL-52359:433v. 'excélsis' is set D.FGEDFFD.D; 'ángeli' is set AGAGG.GAGAD.D. In PEN:275v. 'excélsis' is set D.FGEDFFD.D.

³¹ In PEN:276r. 'major' is set A.AG.

³² In BL-52359:434r. 'assístunt ante' is set G.FE.DE EGf.EFE. In PEN:276r. 'etérnum' is set E.GeFG.C.

³³ 'et patriarchis' habet Brev. Joh. MS., cum Leg. 1518; non habet Chevallon. Mox 'Lectio quarta de patriarchis' ['et prophetis' Port. 1519, 1557] Leg. Joh. MS. [SB:968.]

³⁴ 'regni móndani' *Leg.* 1518. [SB:968.]

³⁵ In BL-52359:535r. 'viam' has no flat.

³⁶ 'electorum' *Port.* 1519, 1557. [SB:969.]

³⁷ 'viti' *Legenda Joh. MS.* [SB:970.]

³⁸ for 'pacem' 'facem' *Port.* 1510, 1557. *cum Brev. Pet. MS.* [SB:970.] In the repetitio, 'facem' *Port.* 1519 ; 'pacem' *Chev.* [SB:971.] 'fácer', *Port.* est. 1530. 1531--P:67v. and 1531-S:151r. appears to be the only Sarum source with 'pacem', although 'pacem' is often found in other sources. In BL-52359:434v. 'et' is set Ded; 'illuminántes' is set D.D.DG.G.DFDEFE.

³⁹ 'celi palacia' *Leg.* 1518. [SB:971.]

⁴⁰ Gregory, XL *Homiliarum in Evangelia*, Homily XXVII (on John 15:12-16).

⁴¹ 1520-S:151v. indicates B-flat from the beginning to 'inveniéтур' inclusive, and throughout the *V.* AS:575, does not cancel the flat at the third 'o'. BL-52359:434v. has no flat until 'o patiéncia'; 'laudábilis' is set FGAg.A.GFEFGFGFD; 'glóriam' is set AGACDCBACCA.GA.A; 'Glória' is set A.A.GF; 'Spirítui Sancto' is set A.A.AG.A AGFGFEDCEFGEDFFD.D. PEN:276v. has B-flat at the second 'o'; 'despicábilis' is st AGAFGAFGAG.FE.D.DEFEF.ED.

⁴² In BL-52359:434v. 'lumbi' is set F.F; 'precíncti' is set FE.DD.C; 'lucérne' is set GA.AGF.G; 'homínibus' is set G.AC.BbA.A. In PEN:277r. this antiphon appears thus:

7. Ant. I.v.

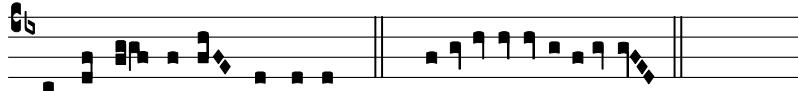
Int * lumbi vestri pre-cínc-ti, et lu-cér-ne ardén-

tes in má-ni-bus ves-tris : et vos sími-les homí-ni-bus

expec-tán-ti- bus dó-mi-num su- um, quando

Notes.

---

re-vertá- tur a núpti- is. Ps. Exultáte justi.

It would appear that some scribe became confused between the settings for the antiphon and the responsory with the same text.

⁴³ In BL-52359:435r. 'scélerum' is set F.A.F.

⁴⁴ 'regnabit' Port. 1519, 1557. [SB:972.] 1520-S:152v. has no flats from 'nostro' to 'Deus.' In BL-52359:435r. 'pusílli' is set D.Ed.E; 'magni' is set C.C; 'regnávit' is set EG.GGA.G; 'Deus' is set GF.DC; 'gaudeámus' is set B₂a.G.CCD.C; psalm-tone V.i. appears. In PEN:277r. 'noster' is set D.C; 'exultémus' has only three neumes: D.C.A.

⁴⁵ 1520-S:152v.

⁴⁶ 1520-S:152v.

⁴⁷ 'Omelia venerabilis bede presbyteri.' Brev. Joh. MS. cum Leg. 1518. [SB:973.]; also 1520-S:152v.

⁴⁸ 'De cōfessoribus.' Leg. 1518. [SB:973.]

⁴⁹ Hucusque Beda in Homil. Estivalibus de Sanctis (In Nativitate Omnis Sanctorum) *Opera* VII. 153. [SB:973.]

⁵⁰ In BL-52359:435r. 'Sint' appears to be set DDBA; 'in' is set F; 'símiles' is set C.CD.DFGEDEFED; 'expectántibus' is set AF.AAG.EDF.CEDFFD.D; 'dóminum' is set DFDDCFGFFGAAGFE.D.FE; 'a núptiis' is set FAB₂AFGFDCFFDCFGAB₂AGFGFDAAGGFGA D.DEFEF.ED. In PEN:277r. 'símiles' is set CD.D.DFGFEDEFED; 'a' is set FAB₂AFGFDCFGAAB₂AGFGFDAAGGFGFGA.

⁵¹ 1520-S:153r. has no flat at 'vocem.' In BL-52359:435v. 'veníte' is set A.AGFGA.A.

⁵² 1520-S:153r.

⁵³ Augustini Append. Serm. ccix. *Opera* 348 ed. Benedict. [SB:975.]

⁵⁴ 'sibi' Chevallon., 'ibi' Leg. 1518., 'cibi' Port. 1519, 1557, *cum Leg. Joh. MS.* [SB:976.]

⁵⁵ 'cúcta' Chevallon., 'cuncta' Leg. 1518. [SB:976.]

⁵⁶ 'irradiat' Leg. Joh. MS. [SB:976.]

⁵⁷ 'id est' Leg. 1518., *cum Leg. Joh. MS.* [SB:977.]

⁵⁸ 1520-S:153r. has no flat at 'intercedéntibus'. BL-52359:435v. has no flat at 'intercedéntibus'; 'devotiónem' is set AGF.GF.DFECDGDC.FFD.D; 'perveníre' is set Fe.DC.FGAB₂.A; 'tribuísti' is set G.GF.GGFG.D; 'celéstis' is set D.FGAB₂.A. In PEN:277v. the flat appears after the B in 'intercedéntibus'; no flat appears at 'tríbue'.

⁵⁹ SB-S:978.

⁶⁰ In BL-52359:436r. 'throni' is set FGA.G; the third 'et' is set F.

⁶¹ In AS:578. 'sánguine' is set AGG.A.CB.

⁶² It seems appropriate to begin the Ps. at 'ómnia ópera'. In BL-52359:436r. and PEN:278r. 'ejus' is set C.B. BL-52359:436r. has 'ei' in place of 'illi'.

Notes.

---

⁶³ 'Hymnis' *Brev. Gonv.-Cai. MS.* [SB:978.] In BL-52359: 'ómibus' is set GA.AG.G; 'appropinquánti' is set A.A.A.C.BA.

⁶⁴ 1520-S:154r.

⁶⁵ In stanza 5: * 'sacratus' *Brev. Gonv.-Cai. MS.* [SB:979.]; 'Electorumque' *Brev. Gonv.-Cai. MS.* [SB:980.]

⁶⁶ SB-S:979.

⁶⁷ In 1520-S:154v. 'unáimes' is set AB.G.FG.G. In BL-52359: 'laudábilis' is set FAC.CBA.B.A; 'mártyrum' is set ED.CD.D; 'laudat' is set DEFG.DFDEFED; 'beáta' is set GBCDE.D.GA.

⁶⁸ 1520-S:154v.

⁶⁹ 1520-S:154v.

⁷⁰ 1531-S:166r. has 'R̄. Justi in perpetuum vivent. *Require in communi plurimorum confessorum.*' In AS:659. and 1520-S:155r. the last three notes of the melisma on 'altíssimum' are CBC.

⁷¹ 1520-S:155r.

⁷² In 1520-S:155r. 'sanctórum' is set Cb,ABb,A.

⁷³ 'post psal.' Chevallionius. Nescio an legendum sit 'post psalteriū,' quod plenius scriptum invenimus ad pp. 983, 985. [SB:981.]

⁷⁴ 1520-S:155v.

⁷⁵ 1531-S:166r. has only the text incipits here.

⁷⁶ 1520-S:155v. has no flat.

⁷⁷ 1520-S:155v.

⁷⁸ 1520-S:155v.

⁷⁹ 1520-S:155v.

⁸⁰ 1520-S:156r.

⁸¹ 'V. Nūc, Christe, te', *Chevallon, cum Port. in Officio Mortuorum post Psalterium.* [SB:983.]

⁸² 1520-S:156r.

⁸³ 1520-S:155v.

⁸⁴ SB-S:984.

⁸⁵ 'more solito', 1520-S:156r.

⁸⁶ 1520-S:156r.

⁸⁷ 1531-S:166v. gives only the text incipit here.

⁸⁸ In 1519-P:190v the final 'Kyrieléyson' has a B-flat. AS:586 has no flat.

⁸⁹ 1520-S:156r.

⁹⁰ 1520-S:156v.

⁹¹ 1520-S:156v.

⁹² 1520-S:156v.

⁹³ 1520-S:156v.

⁹⁴ Ante hanc rubricam Legend. A.D. 1518. habet novem lectiones 'Parce michi' &c. (ut in Psalterio nostro pp. 273—279) de officio Mortuorum '*in Die Animarum*' cum Pictura et cum duobus rubricis de omissione clausule 'Tu autem.' [SB:987.]

Notes.

---

⁹⁵ 1520-S:156v.

⁹⁶ 'et memoria tantum de martyribus Eustacio sociorumque ejus martyribus.' 1520-S:156v.

⁹⁷ 'dispositam' *Legenda Joh. MS.* [SB:987.]

⁹⁸ 'ix lec. de communi.' Legend. A.D. 1518. in hoc loco. Supplet tamen proprias hasce lectiones de S. Wenefreda tam in Communi Sanctorum (fo. xxii—xxvij. inter commune Virginum et Commemorationem S. Thome M.) quam in fine ipsius Sanctoralis. [SB:989.]

⁹⁹ 1520-S:156v. has the following:

'oratio de communi vel.'

Omnípotens sempitérne Deus qui beatam Vvenefrédam virginitatis tue prémio decorásti : fac nos quésumus ejus intercessióne mundi hujus blandiménta postpónere, et cum ipsa perhennis glorie sedem obtinére. Per Dominum.

Lectio j. Virgo Vvenefréda.

Cetera de communi unius virginis et martyris.'

¹⁰⁰ 'berhen' Leg. 1518. in *Sanct.* 'perhen' Leg. 1518. in *Commnmi.* [SB:989.]

¹⁰¹ 'ponnis' *Chevallon.* cum Leg. 1518. *Sanct.*; 'povuis' Leg. 1518. *Comm.*; 'powis' *Port.* 1519.; 'pouuis' *Port.* 1557. [SB:989.]

¹⁰² 'tenith' Leg. 1518. *Comm.* [SB:989.]

¹⁰³ 'secudi eliuth' *Chev.*; 'seculi eiliuth' Leg. 1518. in *Comm.*; 'siculi eliuth' id. in *Sanct.* [SB:989.]

¹⁰⁴ 'non habet *Chevallon.* neque Leg. 1518. *Habent Portiforia.* [SB:990.]

¹⁰⁵ 'sue' non habet Leg. 1518 in *Sanct.* [SB:990.]

¹⁰⁶ 'itaque deo' Leg. 1518 in *Sanct.*, 'dei itaque' id. in *Comm.* [SB:990.]

¹⁰⁷ 'tenith' Leg. 1518. *Comm.* [SB:989.]

¹⁰⁸ SB-S:991.

¹⁰⁹ 'incomptam eam' Leg. 518 in *Sanctorali.* [SB:991.]

¹¹⁰ 'Petuit' Leg. 1518. cum *Port.* 1519, 1557. [SB:991.]

¹¹¹ 'Illa prius' Leg. 1518. cum *Port.* 1519, 1557. [SB:992.]

¹¹² 'celestis' *Port.* 1519, 1557. [SB:992.]

¹¹³ 'in baratrum dimersum.' *Chevallon.*; 'in baratro dimersum.' Leg. 1518. *Sanct.*; 'in baratro demersum.' Leg. 1518. *Comm.*, cum *Port.* 1519, 1557. [SB:993.]

¹¹⁴ 'sanctimonialis' *Port.* 1519, 1557. [SB:993.]

¹¹⁵ 'finibus' *Port.* 1519, 1557. [SB:993.]

¹¹⁶ 'vi diuina' *Chevallon.* cum Leg. 1518 *Sanct.*; 'in diuina' Leg. 1518. *Comm.*; 'virtute divina' *Port.* 1519, 1557. [SB:994.]

¹¹⁷ 'locum sectionis' *Port.* 1519, 1557. [SB:994.]

¹¹⁸ 'vere in vobis' *Chevallon.* cum Leg. 1518. *Sanct.*; 'vero in nobis' Leg. 1518. *Comm.*; 'vero in vobis' *Port.* 1519, 1557. [SB:994.]

¹¹⁹ 'Muscula' Leg. 1518. [SB:995.]

¹²⁰ 'mortuus miraculis gloriosior' Leg. 1518. [SB:997.]

¹²¹ 'vuitheriacus' Leg. 1518. *Comm.* [SB:998.]

Notes.

---

¹²² 'teonia' *Chevallon. in hoc loco.* [SB :1000.]

¹²³ 'abbatis.' (tantum) *Leg. 1518.* [SB:1001.]

¹²⁴ 1520-S:156v. omits 'de'.

¹²⁵ 'ejus', 1520-S:156v.

¹²⁶ SB:1001.

¹²⁷ 'qui . . . reddeabantur.' *Brev. MS. A.D. 1416.* [SB:1002.]

¹²⁸ 'donatus' (sc. locus) *Leg. 1518 cum Legenda Job. MS.* 'donatū' *Chevallon.* [SB:1002.]

¹²⁹ 'congregatisque fratribus multo tempore ibi mansit.' *Brev. Job. MS.* [SB:1002.]

¹³⁰ SB-S:1002.

¹³¹ SB:1003. has 'confessióne', with the following note: 'passione' *Chevallon.* 'confessione' *Port. 1519,* 1557. *cum Missali.*

¹³² 'Tempóre Diocletiáni.' 1520-S:156v.

¹³³ *Habet Leg. 1518., non habet Chevallon.* [SB:1003.] 'hómines', BL-52359:442r.

¹³⁴ 'quadratoria' *Leg. 1518.* [SB:1004.] 'quarratório', BL-52359:442r.

¹³⁵ SB-S:1006.

¹³⁶ 'Abasia' *Legenda Job. MS.* [SB:1005.] 'Amásie', BL-52359:442r.

¹³⁷ 'ad Papilium presidem:' *Legenda Job. MS.* 'ad brincam prepositum :' *Port. 1519,* 1557. [SB:1006.]

¹³⁸ SB-S:1008.

¹³⁹ 'percussoria' *Brev. Pet. MS. cum Port. 1519, 1557.* [SB:1009.]

¹⁴⁰ 1520-S:157r.

¹⁴¹ 1520-S:157r.

¹⁴² 1520-S:157r.

¹⁴³ 1520-S:157r.

¹⁴⁴ 'consertus' *Chevallon. cum Brev. Pet. MS. et Port, 1519, 1557.* 'consors' *Brev. Gonv.-Cai. MS.* 'consortus' *Brev. Job. MS.* [SB:1009.] 'ineffábili', AS:586. In 1520-S:157r. the second 'Martíne' begins Dc; 'nunc' is set F. In AS:586. 'ante' is set FE.FGFE.

¹⁴⁵ 1520-S:157v.

¹⁴⁶ AS:586. has no flat. In BL-52359:442v. 'Martínus' is set D.DC.DEC; 'concéntus' is set AB_b.AGF.ED; 'dedúxit' is set DC.DFGDE.DC; 'in hunc Deum' is set ED.D CEDFFD.D; the venite tone is I. In PEN:287r. no flat appears at 'concéntus'; 'laudémus' is set D.GA.AGAF; 'Deum' is set CFEFDEED.D.

¹⁴⁷ The flat appears in 1520:157v. In BL-52359:443r. 'unum' is set AG.G; no flat appears at 'atque'; 'sui' is set GA.G. In PEN:287r. no flat appears at 'atque'; 'precántium' is set AG.AB.AG.G; 'pótius' is set FE.DC.CD.

¹⁴⁸ In BL-52359:443r. 'repénte' is set A.GABC.C; 'destítui' is set AB.B.AG.G; 'luctus' is set AB.A.

¹⁴⁹ In BL-52359:443r. 'pater' is set FGAAG.ED; 'déseris' is set GAG.FE.CD.

¹⁵⁰ 'sabarie' *Chevallon., cum Leg. 1518, Legend. Job. MS., Brev. Gonv.-Cai. MS., et Port. 1519, 1557.* 'sabaria' *Brev. MSS. Job. et Clar.* [SB:1011.]

Notes.

---

¹⁵¹ 'seculares' *Legenda Job. MS.* [SB:1011.] 'seculáres', BL-52359:443r. Some non-Sarum sources have 'scholáres'.

¹⁵² In BL-52359:443r. 'Martínus' is set FAC.CBCDCDE.D; 'Dei' is set CCBA.C; 'in virtúte' is set Gd Dc.D.DFDEDCDC; 'Deífice' appears to be set GGFED.ED.CD.DEDDCB. In PEN:287v. 'Martínus' is set FAC.CBCDCDE.D.

¹⁵³ In BL-52359:443v. 'béatus' is set F.F.DFEC; 'Globus' is set F.AG; 'appáruit' is set EGAG.F.EDCDEF.DCFE; no flat appears at 'caput'. In PEN:287v. 'béatus' is set F.F.DFEC; 'Martínus' is set EF.EGFF.EF.

¹⁵⁴ SB-S:1013.

¹⁵⁵ In 1520-S:158v. there is no flat at 'dissolutiónem'; 'cóporis' is set AC.GA.GAGE. 1531-S:171v. has 'indicavit jam se resólvi.' In BL-52359:443v. 'longe' is set GACBCDC.A; no flat appears at 'prescívit'; 'Dissolutiónem' is set G.GA.A.G.FGA.A; 'cóporis' is set AC.GAGFEF.FE; 'indicávit' is set Fe.FGGA.A.AGABAB.BA; 'resólvi' is set DCBACGAB[,]AG.EGFF.FE; no flat appears at 'resólvi'.

¹⁵⁶ In BL-52359:444r. 'etáti' is set GF.EF.GABAG; 'bonum est michi' is set AGF.G GF E.E; 'quibus tímeo' is set GF,DE E.DC.D. In PEN:288r. 'etáti' is set GF.EFG.GABBA. While no flat appears in Sarum sources investigated thus far, a flat does appear in F-Pnm lat. 12044:203v. (Antiphonarium ad usum Sancti Mauri Fossat) and in F-Pnm lat. 15182:434v. (Breviaire de Paris note).

¹⁵⁷ 1520-S:159r. has flats only at 'fatiscéntes' and 'vidére'. In 1520-S:159r. 'vidére' is set C.D.B, C. In BL-52359:444r. 'cilicio' is set FE.DF.E.DF. BL-52359:444r. has 'dignátus est celo'; this is set CB,GA.GF F F.GD.

¹⁵⁸ In BL-52359:444r. and PEN:288r. 'sinus Abrahe' is set A.GF DE.DC.C.

¹⁵⁹ 1520-S:159r.

¹⁶⁰ 'Vangionum' *Legenda Job. MS. cum Leg.* 1518. [SB:1014.]

¹⁶¹ SB-S:1015.

¹⁶² In BL-52359:444r. 'Invádent' appears to be set CBDE.CBA.AB; 'tuum' is set GA.ACABAAG. In PEN:288v. 'tuum' is set GA.ACABAAG.

¹⁶³ 'Tum' *Legenda Job. MS. cum Leg.* 1518. [SB:1015.]

¹⁶⁴ 'Sed cum erui de monasterio suo non facile posset' *Leg.* 1518. [SB:1015.]

¹⁶⁵ In BL-52359:444v. 'necessárius' is set FF.GEFE.D.DEFEDF.ED; 'non recúso subíre propter' is set DE D.DE.D D.DE.D D.D; 'volúntas tua' is set FE.FGf.DCEGFEGFEF DED.D. In PEN:288v. 'recúso subíre propter' is set F.FFE.FG FG.EFEDE.ED D.D; 'volúntas tua' is set FE.FGf.DCDFEFGEDEXCEGFEF DCDEF.ED.

¹⁶⁶ 'diei' *Leg.* 1518. [SB:1016.]

¹⁶⁷ In BL-52359:444v. 'ab oratióne' is set A AGGF.GA.GA.GAGFEF.FE; no flat appears at 'relaxábat' or in the verse; 'officio' is set GF.F.EFGFF.FE; 'semetípsum' is set F.FD.EF.F. In PEN:288v. 'Oculis' appears to be set DFDEF.F.F; 'in celum' is set Fe.DFE.FG; 'semper inténtus' is set GA.F FGAGFGAG.FEGFFE.FE; no flat appears at 'Invíctum'; 'offício' is set GF.F.EFGF.FE.

Notes.

---

¹⁶⁸ AS:590. has 'cui celi'; 'cui' is set D.D. In BL-52359:445r. 'domínica' is set EF.G.F.FE; 'discéssit' is set EFE.D.D; 'vores in' is set F.ED C; 'et vitro' is set D C.C; 'candíctor' is set FE.D.FE.DC. In BL-52359:445r. and PEN289r. 'gemma sacerdótum' is set C.D FE.FGFE.D.D.

¹⁶⁹ In BL-52359:445r. 'resurrectiónis' is set CB.A.AD.C.CB.AC.

¹⁷⁰ In 1520-S:160v. 'esse' is set DF.FED; 'admíteret' is set G.D.CD.D. In BL-52359:445r. 'multitúdo' is set F.G.FGA.A; 'admíteret' is set G.D.CD.D. In PEN:289r. 'multitúdo' is set F.G.FGA.AGG; 'hii speciáli glória precípue flebant' is set F.F.F.E.DF FE.DC.C [CD.FG.]ED.FE D.D. ('speciáli' has an extra note).

¹⁷¹ In BL-52359:445r. 'númerus' is set G.GABAGA.AG; 'Angelórum exúltet' is set F.A.CDC.CA C.CDB.CD. In PEN:289r. 'beátum' is set GA.A.A; 'exúltet' is set C.CDB.CD.

¹⁷² In 1520-S:161r. 'O' is set EFDGEFGAGAGEGFEDCDEFEDED; the second syllable of 'Beáti' is set A. In BL-52359:445v. 'O' is set EFDGEFGAGAGFGFEDDEFEDED; 'ómnum' is set FGFF.FDFGFEE.FE; 'pium' is set F.F; no flat appears; 'est flere' is set G FFED.F. In PEN:289v. 'O' is set EFDGEFGAGAGFGFDCDEFEDED; 'quantus' is set EF.F; 'ómnum' is set FGFF.FDFGFEE.FE; 'laménta' is set EF.G.F; 'Martínum' is set AFGAB[.]G.EGFF.FE; no flats appear.

¹⁷³ 'corpore' *Legcnda Joh. MS. cum Leg.* 1518. [SB:1020.]

¹⁷⁴ 'tenuitate' *Leg.* 1518. [SB :1021.]

¹⁷⁵ 'truduntur : ' *Lergenda Joh. MS.* [SB:1022.]

¹⁷⁶ 1520-S:161r. indicates the repeat after ♩. 'Glória' as '†Martínus'. In BL-52359:445v. 'sinu letus excípitur' is set F.GA A.AGGE GAFGFE.ED.DEFEF.ED; 'celéstibus honorátur' is set FG.F.FEFGFG.GF FG.GAFGFE.DEFEF.ED; the second repeat is not indicated. In PEN:289v. no flat appears at 'Abrahe'; 'excípitur' is set GAFFEDFGFGFE.D.DEFEF.ED; 'ingréditur' is set G.FGAFED.D.DFDDC, no flat appears at 'século'; 'Christo' is set A.A.

¹⁷⁷ In BL-52359:452v. 'Martínum' is added in the lower margin, with no music; 'antístitem' is set GACBABCBA.G.GABAGA.AG; 'nec' is set D; 'vívere' is set FGA.G.GACGAGGF. In PEN:289v. no flat appears at 'Martínum'; 'antístitem' is set GACBABCBA.G.GABAGA.AG.

¹⁷⁸ 1520-S:161v.

¹⁷⁹ SB-S:1022; 1520-S:161v.

¹⁸⁰ In BL-52359:446r. 'invádunt' is set Gf.G.GA; 'gregem' appears to be set F.G. In PEN:290r. the first neume of 'invádunt' is AG, but a different hand has added Gf.

¹⁸¹ In BL-52359:446r. 'ineffábilem' is set A.C.G.FG.G; 'morte' is set Gf.G..

¹⁸² In BL-52359:446r. 'módictus' is set AB.AG.G; 'celéstibus' is set A.C.A.GF. In PEN:290r. 'módictus' is set GA.G.G.

¹⁸³ 1520-S:162v.

¹⁸⁴ 1520-S:162v.

¹⁸⁵ In BL-52359:446. 'vírginum' is set D.F.FE; 'gaudére' is set F.FE.G.

¹⁸⁶ 1520-S:162v.

¹⁸⁷ 1520-S:162v.

Notes.

---

¹⁸⁸ In 1520-S:162v. 'turba' is set ACD.D.

¹⁸⁹ 1520-S:162v.

¹⁹⁰ 1520-S:162v.

¹⁹¹ In BL-52359:446v. 'conféssus' is set CA.B.A; 'beatíssimam grátiam' is set G.A.GA.A.A A.C.B.

¹⁹² In BL-52359:446v. 'Beátus' is set G.C.A; 'enim' is set C.C. In PEN:290v. 'sum miles' is set CD D.CBCDC.

¹⁹³ In BL-52359:446v. 'clípeo' is set DE.D.D. In PEN:290v. the third syllable of 'cúneos' has no note.

¹⁹⁴ 1531-S:173v. has 'baptísmi grátiam'. In BL-52359:446r. 'beatíssimam' is set G.B.GA.A.A. In PEN:291r. 'cóngnita' is set E.E.D.

¹⁹⁵ In PEN:291r. 'Martínus' is set D.CD.D.

¹⁹⁶ In BL-52359:446r. 'mirácula chorúscant' is set A.A.A.C B.G.G.

¹⁹⁷ 1520-S:163v.

¹⁹⁸ 'Per oct. legantur lec. de miraculis vel de vita beati Martini : quando de eo fit seruitum et quando fiunt medie lec. in festis ix. lec. per ordinem. ¶ Secunda die infra oct. Lectio prima.' Leg. 1518.

[SB:1025.]

¹⁹⁹ SB-S:1026.

²⁰⁰ SB-S:1028.

²⁰¹ 1520-S:163v.

²⁰² 'preter' Chevallon.; 'preterquam' Portif. 1519, 1557. [SB:1028.]

²⁰³ SB:1029.

²⁰⁴ 'citis' Chevallon. cum Leg. 1518, et Leg. Joh. MS. [SB:1031.]

²⁰⁵ SB-S:1031.

²⁰⁶ 'quidam' Chevallon. [SB:1031.]

²⁰⁷ 'evomisset' Chevallon. [SB:1031.]

²⁰⁸ 'Bricioni' Legenda Job. MS. 'britioni' Leg. 1518. [SB:1032.]

²⁰⁹ 'briciū ?' Portif. 1519, 1557. 'britionem' Leg. 1518. [SB:1032.]

²¹⁰ 'persequentibus' Leg. Joh. MS. [SB:1033.]

²¹¹ 'eustachius' Leg. 1518. [SB:1033.]

²¹² AS:596. has no flat at 'périt'. In BL-52359:447r. 'anno' is set A.AGAB_bAGG. In 1520-S:164r. 'vestiménta abluébat' is set F.G.A.G A.GA.F.F. In BL-52359:447v. and PEN:291v. 'concépit et périt' is set GD.FG.G F GA.A.AGAB_bA; 'obíciunt' is set A.G.G.G.

²¹³ 1520-S:164r. has no flat at 'trigínta' or at 'Deum'.

²¹⁴ 'satisfaciens pôpulo', 1520-S:164v, BL-52359:448r. In PEN:291v. 'pôpulis' is set FGA.FE.F. In BL-52359:448r. the first 'pôpulo' is set FGA.FE.D.

²¹⁵ In 1520-S:164r. 'credéntibus' is set C.D.FFG.GF. In BL-52359: 'autem non' is set Fe.C D; 'proícidentibus' is set GF.G.A.F.G.F. In BL-52359:448r. and PEN:292r. 'pétit' is set FAB_bAG.AG.G.

²¹⁶ 1520-S:164v.

Notes.

- ²¹⁷ 1520-S:164v.
²¹⁸ 1520-S:164v.
²¹⁹ 1520-S:164v.
²²⁰ 1520-S:164v.
²²¹ 1520-S:164v.
²²² 1520-S:165r.
²²³ 1520-S:165r.
²²⁴ 1520-S:165r.
²²⁵ 1520-S:165r.
²²⁶ 'mirum immodum' *Chevallon.* [SB:1036]
²²⁷ 'primo' *Legenda Joh. MS., Leg.* 1518. [SB:1036]
²²⁸ 'Rio' *Chevallon.* in hoc loco. [SB:1037.]
²²⁹ SB-S:1038.
²³⁰ 1520-S:165r.
²³¹ 1520-S:165r.
²³² nihil habet de S. Erkenwaldo *Leg.* 1518. [SB:1037.]
²³³ SB-S:1039.
²³⁴ SB-S:1045.
²³⁵ SB-S:1046.
²³⁶ 1520-S:165r. has the following: 'Omnípotens sempiterne Deus preces populi tui preces exaudi : ut intercedente beato Machuto confessore tuo atque pontifice cuius hodie annuam festivitatem recolimus cum temporibus incrementis eterne prosperitatis capiamus augmentum. Per.'
- ²³⁷ 'sampsonis' *Leg.* 1518., *Brev. Job. MS.* [SB:1047.]
²³⁸ 'magulij' *Chevallon, cum Leg.* 1518.; 'maglorii' *Leg. Job. MS. cum Brev. Job. MS.* [SB:1047.]
²³⁹ 'emicuit.' *Brev. Job. MS.* [SB:1047.]
²⁴⁰ SB-S:1047.
²⁴¹ 'Brendano,' *Legenda Job. MS., Leg.* 1518. [SB:1048.]
²⁴² 'corporee' *Legenda Job. MS., Leg.* 1518. [SB:1048.]
²⁴³ 'sustentatus' *Legenda Job. MS., Leg.* 1518. [SB:1049.]
²⁴⁴ 'capitellū tantū vobis excitatibus' *Leg.* 1518. [SB:1050.]
²⁴⁵ 'De sancto machuto sine expositione.' *Leg.* 1518. [SB:1051.]
²⁴⁶ 'gunini castri' *Leg.* 1518. 'gunim castri' *Port,* 1519,1557. [SB:1051.] 'Gunymcastri', *Brev.* 1516.
²⁴⁷ 'mahutus' *Leg.* 1518. [SB:1051.]
²⁴⁸ 'archiepiscopi' *Leg.* 1518. [SB:1053.]
²⁴⁹ BL-52359:449r.-452v. contains a complete office with music.
²⁵⁰ 'xx. Novē.' *Leg.* 1518. [SB:1053.]
²⁵¹ 1520-S:165r.
²⁵² 1520-S:165r.
²⁵³ SB-S:1054.

Notes.

- ²⁵⁴ 'Exultent' *Leg.* 1518. [SB:1054.]
- ²⁵⁵ 'vestra' *Chevallon. cum Leg.* 1518. ; 'nostra' *Port.* 1519, 1557. [SB:1054.]
- ²⁵⁶ 'splēdore . . . claritate' *Chevallon.* 'splendorem . . . claritate' *Leg.* 1518. [SB:1055.]
- ²⁵⁷ 'ut' et 'tenere' *habent Leg. Job. MS., Leg.* 1518., *non habet Chevallon.* [SB:1055.]
- ²⁵⁸ 'zelatoria' *Chevallon. cum Leg.* 1518. ; 'relatoris' *Brev. Gonv.-Cai. MS., cum Leg. Job. MS.* [SB:1055.]
- ²⁵⁹ 'ut' et 'tenere' *habent Leg. Job. MS., Leg.* 1518., *non habet Chevallon.* [SB:1055.]
- ²⁶⁰ 'stillo' *Chevallon.* [SB:1055.]
- ²⁶¹ 'corpore' *Leg.* 1518. [SB:1056.]
- ²⁶² 'Sine omelia hac die tantum legatur.' *Leg.* 1518. [SB:1057.]
- ²⁶³ 'quin' *Brev. Job. MS.* [SB:1057.]
- ²⁶⁴ 'nimis' *Brev. Gonv.-Cai. MS.* ; 'ymis' *Leg.* 1518. 'imis' *Chevallon. cum Leg. Job. MS.* [SB:1058.]
- ²⁶⁵ 'erectam . . . faciem' *Leg.* 1518. [SB:1058.]
- ²⁶⁶ 'longuam' *Chevallon.* [SB:1059.]
- ²⁶⁷ 'xvi. Novē.' *Leg.* 1518, *in hoc loco.* [SB:1059.]
- ²⁶⁸ 1520-S:165v. has the following collect: 'Deus qui nos beāti Aniáni confessóris tui atque pontíficis natalícia gloriósa celebrare concédis : tríbue quésimus, ejus nos semper et beneficiis perveníri, et oratiónibus adjuvári. Per.'
- ²⁶⁹ A short version of these lessons appears in BL-52359:500r.
- ²⁷⁰ 'oriúndus éxitit', BL-52359:500r.
- ²⁷¹ 'addúctus', BL-52359:500r.
- ²⁷² BL-52359:500r. omits 'quandam'.
- ²⁷³ BL-52359:500r. omits 'ut'.
- ²⁷⁴ SB-S:1062.
- ²⁷⁵ 'ascēsus.' *Chevallon.* [SB:1062]
- ²⁷⁶ 'nunciatum' *Leg.* 1518. [SB:1062.]
- ²⁷⁷ 'summe' *Legenda Job. MS.* 'summe' *Brev. MSS. Job., Gonv.-Cai.* 'summo' *Chevallon. cum Leg.* 1518. [SB:1063.]
- ²⁷⁸ 'valuero' *Leg.* 1518, *ubi mox 'evurcius.'* [SB:1063.]
- ²⁷⁹ 'uisus est' *Legenda Job. MS.* 'iussus est' *Leg.* 1518. [SB:1063.]
- ²⁸⁰ 'tegmen' *Legenda Job. MS., Port.* 1519. 'tegimen' *Leg.* 1518., 'tegume' *Chev.* [SB:1063.]
- ²⁸¹ 'ipso' *Brev. Job. MS.* [SB:1066.]
- ²⁸² 'quide' *Chevallon.* [SB:1066.]
- ²⁸³ 1520-S:165v. omits 'vero.'
- ²⁸⁴ SB-S:1071.
- ²⁸⁵ 'liborius' *Leg.* 1518. [SB:1072.]
- ²⁸⁶ 'R̄. O beátum martinū. *Require hoc R̄. post ix. R̄. hysto. prime diei.*' Chevallonius per incuriam, ut videtur. [SB:1072.]

Notes.

---

²⁸⁷ 1520-S:165v.

²⁸⁸ SB-S:1072. provides the remainder of the text: 'antistitem, Qui nec mori timuit nec vivere recusavit. ¶ Beatus Martinus obitum suum longe ante praescivit : dixitque fratribus suis, dissolutiōnem sui cōporis imminēre.' Qui nec. Glória. Qui.]

²⁸⁹ SB-S:1072.

²⁹⁰ AS:597. ff. contains a full set of antiphons and responsories for the feast which are not in 1531. BL-52359:453r. also contains a full office for St. Edmund, king. See the Appendix.

²⁹¹ 'xxij Nouēber.' Leg. 1518. [SB:1073.]

²⁹² 1520-S:165v.

²⁹³ 1520-S:165v.

²⁹⁴ 1520-S:165v.

²⁹⁵ SB-S:1073.

²⁹⁶ AS:597. has a substantially varied melody. See the Appendix. PEN:292v. provides the text and blank music staves. In BL-52359:453r. 'Anglōrum' is set B,AGFG,D; 'Eadmūnde flos' is set F.Fe.D FE; 'līlīum' is set ED.CD.D; 'ad' is set DE. In BL-52359:453r. this antiphon is on the psalms at first vespers.

²⁹⁷ 1520-S:166r.

²⁹⁸ 1520-S:166r.

²⁹⁹ 1520-S:166r.

³⁰⁰ 'que Estanglia' *Legenda Job. MS.* [SB:1074.]

³⁰¹ 'tradendam' *Brev. Job. MS.* [SB:1074.]

³⁰² 'strēnu' esset.' *Chevallon.* [SB :1074.]

³⁰³ 'non longius' *Legenda Job. MS.* [SB:1075.]

³⁰⁴ 'muscicula : ' *Chevallon.* [SB:1075.]

³⁰⁵ 'teneri :' *Brev. Job. MS.* 'teneant' *Legenda Job. MS. cum Chev. et Leg. 1518.* [SB :1076.]

³⁰⁶ 'sine expositione.' Leg. 1518. [SB:1076.]

³⁰⁷ 'quaqua versum' *Legenda Job. MS.* [SB:1077.]

³⁰⁸ SB-S:1078.

³⁰⁹ 1520-S:166r.

³¹⁰ 1520-S:166r.

³¹¹ SB-S:1079.

³¹² In 1520-S:155r. 'gerébat' is set F.FE.D.

³¹³ 'vírginis et mártiris tue', 1520-S:166r.

³¹⁴ 1531-S:183v. gives only the text incipit, the Invitatory being from the common of virgins. In BL-52359:457v. 'adorémus' is set C.CD.D.D; 'Cecílie' is set A.A.G.FED; 'palmam' is set EFG.FE; 'dedit' is set EFD.D.

³¹⁵ In PEN:293r. 'virgo' is set F.G; 'exuperábat' is set AG.GA.G.G.G; 'Tybúrcium' is set FA.C.BA.A.

³¹⁶ In PEN:293r. 'mánibus' is set GA.G.G; 'ad' is set B.

Notes.

---

³¹⁷ In BL-52359:457v. 'Cecília' is set GF.GA.AG.G; 'membra domábat' is set BC.D A.C.C. In PEN:293r. 'Cecília' is set GF.GA.Ag.G.

³¹⁸ '†Fiat cor meum', 1531-S:183v. In BL-52359:457v. 'Cecília' is set GF.G.AC.CDC; 'corde' is set GAGFGA.GFG; 'corpus' is set ABAGABA.GFA; 'immaculátum' is set Ag.AC.G.GEFEDE.ED; 'et' appears in place of 'ut'. In pEN:293r. 'virgo' is set CBAB.AG; 'Dómino' is set G.F.EFED; a flat appears at 'corpus'.

³¹⁹ SB-S:1081.

³²⁰ 1520-S:167r. has a flat at 'necque'. In BL-52359:458r. 'péctore' is set G.GABAGA.AG; 'oratióne' is set GAGFGA.G.GACBABCBA.GABAGA.AG. In PEN:293r. 'oratióne' is set GAGFGA.G.GACBABCBA.GABAGA.AG.

³²¹ 1520-S:167r. has a flat at '†Ut'. In AS:607. 'Glória' is set BDCC.C.ACBAAG. That the other sources do not indicate music for the ॥ 'Glória Patri' suggests that the standard melody would normally be used. The variation in AS:607. is therefore likely an error, perhaps borrowed from another chant tradition. See for example Sandhofe, Holger Peter, ed., *Nocturnale Romanum* (2002): LXXIV. In BL-52359:458r. 'me misit' is set CCB AG.AC; a flat appears only at 'sanctum'; 'que' is set ACCGAFGAB[flat]GAG. BL-52359:458r. does not indicate the second repeat. In PEN:293v. 'Urbánum' is set GAGFGAG.EGFF.B,A; a repeat is indicated only at 'Quia'.

³²² In PEN:293v. 'suam' is set D.CD.

³²³ In PEN: 239v. 'súscipe' appears to have only two neumes, C.C.

³²⁴ 1520-S:167v.

³²⁵ 'ad te' *Brev. Gonv.-Cai. MS.* 'ad me' *Legenda Joh. MS. cum Chev. et Leg.* 1518. [SB:1083.]

³²⁶ 'meum cognatū faciet.' *Chevallon.* [SB:1083.] 1520-S:168r. has a flat at 'meum.' In BL-52359:458v. 'Dei' is set A.C; 'tuum michi' is set CDc.C C.C. In PEN:293v. 'meum esse' is set C.AC FGABA.AG (that is, the neumes are reversed!); 'ydolórum' is set B,B,AB,BC,AGAB,AG.FGAGFF.GF; 'tuum michi' is set CDc.C C.C.

³²⁷ In BL-52359:458v. 'súscipe' appears to be set C.CCAGF.FGAGAB[flat].A; the first 'Cecília' is set GAG.A.G.GAGF; no flat appears at 'tibi'. In PEN:294r. 'fámula' is set GA.FE.DG; no flats appear.

³²⁸ 'refertus' *Chevallon. cum Leg.* 1518. ; 'refectus' *Leg. Joh. MS.* [SB:1085.]

³²⁹ In BL-52359:459r. 'exorábat' is set ABAGFGA.GACBABCBA.GAGABA.AG; the second repeat is not indicated. In PEN:294r. 'Cililio' is set ED.FGA.G.G; 'Deum gemítibus' is set G.A A.AC.A.G; no flat appears.

³³⁰ In AS:pl. R. 'Beáta' is set A.C.B. In BL-52359:459r. 'ydolórum' is set C.BA.G.G.

³³¹ In PEN:294v. 'Filium' is set EF.G.FE; 'Deum' has no music.

³³² In AS:pl. R. 'sanctum' is set F.E. In BL-52359:459r. 'non' is ste Ag. In PEN:294v. 'non' is set AG.

³³³ 1520-S:169r.

³³⁴ 'Sine expositione' *Leg.* 1518. [SB:1086.]

³³⁵ 'quem' *Chevallon.* [SB:1086.]

Notes.

---

³³⁶ In 1520-S:169r. 'Cecíliam' is set A.ACCB.AG.G. In BL-52359:459r. 'orán-' appears a third lower; 'invénit' is set EDDCDED.BDC.CB; no flats appear. In PEN:294v. 'Cecíliam' is set A.ACC.AG.G; no flats appear; 'refúlisit' is set C.BC.C.

³³⁷ 'quam' *Legenda Joh. MS., Leg.* 1518. [SB:1087.]

³³⁸ In 1520-S:169r. 'convertísti' begins AGG. AS:pl. S. omits the last three notes of 'júdicem'. BL-52359:459v. begins 'Beáta', set GABCB.C.CB; 'que duos' is set F EFGA.A; 'conversísti' is set AGG.FGA.GAGFEF.FE; a flat appears only at 'convertísti'; the repeat is to 'Urbánum'. In PEN:294v. 'conversísti' is set AGGF.FGABGAG.EGFF.FE; 'superásti' is set AG.GAC.CBAB.AG; a flats appears only at 'demonstrásti'.

³³⁹ 'calore' *Legenda Joh. MS., Leg.* 1518. [SB:1089.]

³⁴⁰ In BL-52359:459v. 'finem' is set D.C; 'Cecília' is set FA.C.CD.DBCDCBABCBA; the second repeat is not indicated. In PEN:295r. 'et induímimi' is set A GF.AC.CBAADCDE.D.D.

³⁴¹ SB-S:1090.

³⁴² BL-52359:460r. has 'fiat Dómine cor meum', set A.G AC.A.A AC.A.A; 'non confundar' is set E FE.D.D.

³⁴³ In AS:pl. S. 'Valeriáne' is set F.F.G.FF.DF. In 1520-S:170r. 'Valeriáne' is st F.F.G.F.FDF. In BL-52359:460r. 'Valeriáne' is set F.F.G.FEF.DEF. In PEN:295r. 'Valeriáne' is set F.F.F.GFF.DF. The edition is a composite. In BL-52359:460r. 'tibi' is set EF.D.

³⁴⁴ In BL-52359:460r. 'fámlula' is set C.C.B; 'Dómine' is set ABCB.A.G.

³⁴⁵ SB-S:1090.

³⁴⁶ In BL-52359:460r. 'Cecília' is set AG.A.G.G; 'ópera' is set F.G.F.

³⁴⁷ 1520-S:170v.

³⁴⁸ 1520-S:170v.

³⁴⁹ 1520-S:170v.

³⁵⁰ 1520-S:170v.

³⁵¹ 1520-S:170v.

³⁵² 1520-S:170v.

³⁵³ 1520-S:170v.

³⁵⁴ 1520-S:170v.

³⁵⁵ 1520-S:170v.

³⁵⁶ SB-S:1091.

³⁵⁷ SB-S:1092.

³⁵⁸ 1520-S:170v.

³⁵⁹ 1520-S:170v.

³⁶⁰ SB-S:1093.

³⁶¹ 'abundantia' *Chevallon.* [SB:1094.] In BL-52359:460v. 'confessóribus' is set FACCD.C.CD.C.CB; 'apériat' is set ACAGAB,AG.F.FGAGFG.GF; 'et' appears in place of the second 'ut'; the second repeat is not indicated; 'de' and its music is omitted; 'ejus' is set

Notes.

FDEFE.DCDED. In pEN:295v. 'Orémus' is set GAG.C.D; 'omnes' is set FG.FGGF; 'fontis' is set C.C; 'petram' is set C.C; 'aque' is set C.C.

³⁶² 'Aufidianus' *Legcnda Job. MS., Leg. 1518. [SB:1096.]*

³⁶³ 'pro eo' *Chevallon. : pro deo' Leg. Job. MS., Leg. 1518. [SB:1097.]*

³⁶⁴ In BL-52359:461r. 'appáruit ei Agnus' is set AF.GAG.A.AC AGFGA.G G.GACBABCBA; 'fons vivus' is set F ABA.AG; the second repeat is not indicated. In PEN:296r. 'fons' is set GABA; 'letíficat; is set A.AC.AG.GACGAGGF.

³⁶⁵ In 1520-S:122r. 'mánibus' is set AGA.GAG.GF. BL-52359:461r. has 'Cleménte'; 'tuo Cleménte' is set ACAGFGA.G G.GA.G; 'terre' is set DFCDfefED.ED. In PEN:296r. no flat appears at 'Cleménti'; 'marmórei' appears to be set A.ACAB.GFGAGA.AG; 'mánibus' is set AGA.FG.GF; the end of 'preparátum' appears to be set -AGAGFG.GF (the music for the second syllable is missing); 'mirabília' is set F.GAG.B[.]GAB[.]A.G.G.

³⁶⁶ 1520-S:171v. has no flat at 'ejus.' In AS:pl. V. the first syllable of 'osténdit' is set D. In BL-52359:461v. 'beáti' is set CD.FGFED.FGA; 'Orémus' has no flat at either location; 'ejus' has no flat. In pEN:296v. 'osrténdat' is set D.FGFFe.FGA; 'mártyris' is set AGFGFDDEDDCFGAB,A.A; 'sui' is set GAAF.GA.

³⁶⁷ In 1520-S:172r. the second syllable of 'Glória' is set CD. In BL-52359:461v. 'Ora' is set FB,GA.GF; 'Clemens' is set CDFFCDEDE.CB; 'efficiámur' is set D.D.DC.DFFCEDE.B,A (note the tritone leap!). In PEN:296v. 'autem' is set CB,B,CB,CDCDCAB,B,A.

³⁶⁸ SB-S:1098.

³⁶⁹ In BL-52359:462r. 'appáruit' is set C.C.A.C.

³⁷⁰ AS:pl. V. and 1520-S:172v. set this antiphon as follows:

3. Ant.

VII.ii.

I-di supra montem * agnum stantem : de sub cu-jus

pe-de fons vi-vus éma-nat. Ps. Deus Deus.

However this setting places an accent on the first syllable of 'emanet', in conflict with the *Accentuarius*. F-Pn lat. 1090:235r. and F-Pn lat. 12044:215v. agree with AS:pl. V. and 1520-S:172v, but other sources, such as A-Gu30:316r and D-Mbs Clm 4305:209v. and A-KN 1012. accent the second syllable. The edition follows BL-52359, even though the form shown in this note appears to be more typical in the Sarum sources.

³⁷¹ AS:pl. V. and 1520-S:172v. set this antiphon as follows:

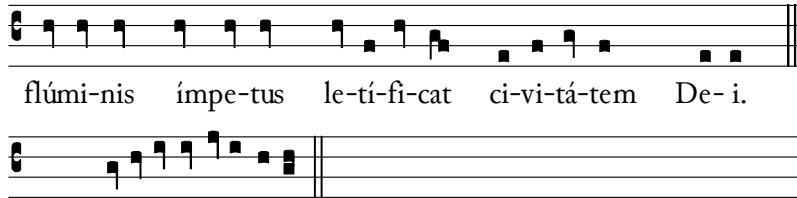
4. Ant.

VII.ii.

E sub cu-jus pe-de * fons vi-vus éma-nat :

Notes.

Ps. Benedícite.

However this setting places an accent on the first syllable of 'emanet', in conflict with the *Accentuarius*. See the previous note. The edition follows BL-52359, even though the form shown in this note appears to be more typical in the Sarum sources.

³⁷² 1520-S:172v.

³⁷³ 1520-S:172v.

³⁷⁴ In 1520-S:172v. 'fontis' is set DE.C.

³⁷⁵ 1520-S:172v.

³⁷⁶ 1520-S:172v.

³⁷⁷ 1520-S:172v.

³⁷⁸ 1520-S:172v.

³⁷⁹ 1520-S:172v.

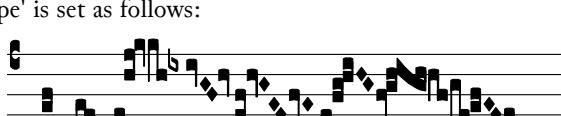
³⁸⁰ 1520-S:173r.

³⁸¹ SB-S:1100.

³⁸² 'Aquaſgradátas', 1531; 1516; 'Aquaſ Gradátas', *Legend*-1518.

³⁸³ 1520-S:173r.

³⁸⁴ In AS:pl. W. 'súscipe' is set as follows:

súscipe

³⁸⁵ 1520-S:173v.

³⁸⁶ 1520-S:174r. has no flat at 'Glória'. In AS:pl. W. 'sibi' is set F.G.

³⁸⁷ 1520-S:174r. In AS:pl. Y. the whoir entry is at 'súscipe'.

³⁸⁸ SB-S:1103.

³⁸⁹ 1520-S:174r.

³⁹⁰ 'et in eódem loco corpus beáte Katheríne vírginis et mártiris tue per sanctos ángelos tuos mirabiliter collocásti,' 1520-S:174r.

³⁹¹ 1520-S:174r.

³⁹² 'Per Dóminum nostrum.' 1520-S:174r.

³⁹³ 'seculórum', 1531-S:187v. In 1520-S:174r. 'Adorétur' is set FE.DCDG.FE.F. In BL-52359:462v. 'vírgini' is set DGACCBAG.AGFD.E. BL-52359:462v. has 'seculórum', set ED.C.C.G; In PEN:297v. 'Adorétur' is set FEE.CDG.FE.E. PEN:297v. has 'seculórum', set ED.C.DC.G; 'vírgini' is set DGAC.CBAA.GFD; 'cóntulit' is set FGED.F.DG.

Notes.

---

³⁹⁴ 1520-S:174v.

³⁹⁵ In PEN:297v. 'Virgo sancta' is set A.F G.E.

³⁹⁶ In AS:pl. W. 'nimis' is set F.Fe. In BL-52359:462v. 'córporis' is set C.Cd.D; 'enítuit' is set DEF.DC.C; 'supérno' is set F.Gf.ED. In PEN:297v. 'córporis' is set C.Cd.D.D; 'púlchrior sponso' is set F.E.D CD.D.

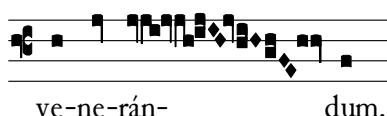
³⁹⁷ BL-52359:462v. has no flat.

³⁹⁸ 'vivas' *Legenda Jobi. MS.*, Leg. 1518. [SB:1104.]

³⁹⁹ SB-S:1105.

⁴⁰⁰ 'Flagrat' *Brev. MS.* 1416., *Port.* 1519, 1557. 'Fragrat' *Chevallon.* [SB:1105.]; 'vana' *Chevallon.* cum *Fort.* 1519, 1557. 'vaga' *Brev. MS.* 1416. [SB:1105.] In AS:pl. X. 'puélla' is missing the low C. BL-52359:463r. has 'sprévit'; 'gáudia' is set Efe.DC.CDDFAB[,]AGGFDCFGEDFFD. In PEN:298r. 'et' appears to be set DFEDD; 'spernit' is st AG.A.

⁴⁰¹ In AS:pl. X. 'venerándum' is set as follows:

In BL-52359:463r. 'Exclámat' is set C.CEEGFE.FGFDD; 'venerándum' is set F.A.AAGAAFEFDCCFF.D. In PEN:298r. 'Cesáris' is set DC.A.CED; 'venerándum' appears to end FD.D; 'Demóniis' is set CDCDEFG.G.GF.EFE; 'ydóla' is set D.D.DECDEEGGAGFED.

⁴⁰² 'Hic' *Legenda Job. MS.* [SB:1107.]

⁴⁰³ In the V. AS:pl. X. is missing both the second syllable and the second neume of 'Efficiens.' In BL-52359:463v. 'Dírigit' is set DGAGABCBA.G.A.C; 'ad' is set GABABCBA.G; in the second verse, the first 'et' is set B.

⁴⁰⁴ 1520-S:175r. has 'Dum esset'. In BL-52359:463v. 'virgo' is set AA.E. In PEN:298v. 'cúltibus' is set A.GF.F; 'líbera hec sunt' appears to be set AB,A.G G G; 'Deo dignos' is set D.E A.C.

⁴⁰⁵ AS:pl. X. and 1520-S:175v. indicate no flat; nevertheless the transposition of this Mode VI. melody up to C suggests the use of B-flat. BL-52359:463v. has a flat signature throughout; PEN:298v. indicates a flat signature beginning at 'disputatúros'.

⁴⁰⁶ 1520-S:175v.

⁴⁰⁷ 'sit' *Legenda Job. MS.* : 'sint' *Leg.* 1518. [SB:1108.]

⁴⁰⁸ In BL-52359:463v. 'sanctíssima' is set E.FGFEDE.D.C; no flat appears at 'túrbidus'; 'hostis' is set DFAB,AGFGAB,CB,AGFAAFEGGDFGAGFE.E; 'Porphírio' appears a third higher. In PEN:298v. 'te' is set FED; 'plures' appears to be set DD.E; the conclusion of 'hostis' appears to be set DEFEDFGAGFE.E.

⁴⁰⁹ In BL-52359:464r. no flat appears at 'sistí jubet'; 'pervértat' is set AB,GACB,GADFECD.DEDC.AB,AGG; 'certat' is set FCCB,AB,CCB,CCEFGFEDCFGAB,AGAGAFGG.F. In pEN:298v. 'tribúnal' is ste B,AFAAG.G; 'pervértat' is set AB,GACB,GADFECDDEDCA.B,AB,AG.

⁴¹⁰ 'His' *Chevallon.* [SB:1111.]

Notes.

---

⁴¹¹ 'carincas ferreas' *Legenda Joh. MS.* 'serras et carrincas' *Leg. 1518.* [SB:1112.] Presumably 'tárincae', i.e. 'sudes ferreae', 'iron stakes'; see *Totius latinitatis lexicon* (Forcellini) VI:29.

⁴¹² 'extacite' *Brev. Joh. MS.* 'tacite.' *Chev. cum Leg. 1518.* [SB:1112.]

⁴¹³ 'causa' *Chev.* [SB:1112.] In BL-52359:464r. 'flagellátur' is set G.A.FGF.F; 'manet lux' is set GG.F F; 'celi' is set B,CD; 'ágmina' includes a final note E; 'Glória patri et' is set FGA.A.A B,A.G F. In PEN:298v. 'Virgo' is set GAf.F.

⁴¹⁴ In BL-52359:464v. 'colúmbam' is set ED.CD.D.

⁴¹⁵ In BL-52359:464v. 'cóncio' is set E.DC.C. BL-52359:464v. appears to have 'látero'; this is set D.F.G; 'celéstia' is set GF.G.GA.A. In PEN:299r. 'bálsama' appears to be set C.D.D; 'celéstia' is set GF.G.GA.A.

⁴¹⁶ In AS:pl. Y. 'constans' is st A.AG. In BL-52359:464v. 'Cum cetu' is set DF DC.D; 'et róborat' is set FG F.E.D; 'constans' is set A.AG; 'ego' and its music is omitted; 'sum' is set F. In PEN:299r. the first neume of 'virgíneo' appears to be missing; 'Tecum ego sum' is set F.G C.D. FE.

⁴¹⁷ 1520-S:176v.

⁴¹⁸ 'sine expositione.' *Leg. 1518.* [SB:1113.]

⁴¹⁹ In 1520-S:176v. 'dant' appears as BCDE due to an error in clef which fortuitously is contradicted by the custos. AS:pl.Y. appears to have 'rotam', set DE.D, in place of 'rotárum'. AS:pl. Y. has 'Deum amat'; 'amat' is set FD.D. AS:pl.Y. appears to have 'amta', set FD.D, in place of 'clamat'; 'Babilónis' is set AC.CA.CECC.D. In BL-52359:464v. 'repentínam' is set AB.CB.AB.D. BL-52359:464v. has 'rote', set FE.CDDGCCABBGBCDEFGFEDCCBA; 'Babilónis' is set F.AC.CACEDCD.D. In PEN:299r. 'machináménto' is set D.C.BACG.FG.G; 'plebsque rotéque' is set GFAGAFED.FE CD.D.DGCCABBGBCDEFGFEDCBA. PEN:299r. has 'ruínam', set BCDD.CA.G.

⁴²⁰ In AS:pl. Y. there is no nueme for 'pro' or for the final three syllables of 'angélica'. In BL-52359:465r. 'vértice' is set Ag.FG.G; 'virgíneis' is set GAGG.E.F.G. In PEN:299v. 'lac' is set FG; 'vértice' is set AG.FG.GFACGAGCDEECDDGAGGDGABCAGAGFDG.

⁴²¹ 'in te' *habet Leg. Joh. MS.; non habent Chev., Leg. 1518.* [SB:1115.]

⁴²² 'stillant' *Legenda Joh. MS., Leg. 1518.* [SB:1116.]

⁴²³ In AS:pl. W. 'súscipe' is set as follows:

súsci-pe

In BL-52359:465r. 'prece' is set G.FAGFGFED; 'Súscipe' is set EF.DC.CDACDDAB[,]GFADFAAGFDEFEDCD; the only repeat indicated is to 'Súscipe'; 'Christo' is set GAFED.FA; 'Glória' is set DAGABA,G.GAFED.FA. In PEN:299v. 'prece' is set G.FAGFGFED.

⁴²⁴ SB-S:1117.

Notes.

---

⁴²⁵ In AS:pl. Z. 'vírginis' is set G.A.G; in 1520-S:177v. 'vírginis' is set G.A.A. In BL-52359:465r. and PEN:300r. 'vírginis' is set G.G.A. In BL-52359:465r. 'Katheríne' is set A.C.D.CBA; 'fidélis' is set FE.D.D. BL-52359:465r. has 'célebret'.

⁴²⁶ 'orat dans', 1520-S:177v. In BL-52359:465v. this is the third antiphon. In BL-52359:465v. 'Post plúrima supplícia' appears a fourth higher; 'ducta' is set DCD.D; 'júgulo' is set C.CD.D; 'Deo' is set D.D.

⁴²⁷ In AS:pl. Z. 'tu' is set D.

⁴²⁸ 'intónuit', 1520-S:178r. In 1531-S:190r. the antiphon ends 'oras salus erit.' In AS:pl. Z. 'veni' is set E.A. In BL-52359:465r. this is the second antiphon. BL-52359:465r. has 'celo'; 'celo' is set G.A.A; 'sponsi' is set D.DE; 'quod' is set EF.

⁴²⁹ 1520-S:178r.

⁴³⁰ SB-S:117.

⁴³¹ 1531-S:190r. indicates '*Ps. Ipsum*'. In BL-52359:465v. 'vírginis' is set EC.DB,C.C; 'sanitatis' is set DF.EFEDC.B,C.C; 'óleo' is set F.G.G.

⁴³² 1520-S:178r.

⁴³³ 1520-S:178r.

⁴³⁴ 1520-S:178v.

⁴³⁵ 1520-S:178r.

⁴³⁶ SB-S:1118.

⁴³⁷ 'gaudens' *Port.* 1519, 1557. [SB:1118.] AS:pl. Z. has 'gaudens'.

⁴³⁸ 'trium lectionu' Leg. 1518. [SB:1117.]

⁴³⁹ 'atque', 1520-S:178v.

⁴⁴⁰ 'ad missam de vigilia sancti Andree apostoli', 1520-S:178v.

⁴⁴¹ SB-S:1120.

⁴⁴² SB-S:1120.

⁴⁴³ 1520-S:179r.

⁴⁴⁴ Portiforium estivalis 1544.